

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَطْلُبُوا الْعِلْمَ مِنْ الْمَهْدِ إِلَى اللَّحْدِ

ઈલ્મ હાસિલ કરો ગેહવારે સે કબ્ર તક

ગુલદસ્ત એ અત્કાલ

મકાતિબ કે બચ્ચોં કે લીએ
જરૂરી બાતોં કા બેહતરીન મજમુઆ

મુરત્તિબ : મૌલાના શામ્સુલહક હાશીમ • ચાંગા

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَطْلَبُوا الْعِلْمَ مِنَ الْمَهْدِ إِلَى الْوَحْدِ
 (علم حاصل کرو گہوارے سے قبر تک)

"ગુલદસ્તએ અત્ફાલ"

હર મુસલમાન કે લિએ દીની બાતોંકા
 બેહતરીન મજમુઆ

✽ મુરૌત્તબે ✽

મૌલાના શમ્સુલહક હાશિમ યાંગવી (ખેડા)

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના

મુ.પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા

પીન - ૩૮૫૨૧૦

સર્વ હક સ્વાધીન છે.

દુઆઓંકા અનમોલ ખજાના
ચા'ની

હિસ્ને હસીન મુતરજમ

અરબીકે સાથ

ગુજરાતી લિપીમેં

સોકર ઉઠનેકે વક્તસે લેકર સોતે વક્ત તક કે તમામ જિન્દગીકે મા'ભૂલાત ઔર પૈદા હોનેકે પેહલેસે લેકર મરનેકે બા'દ તક કે તમામ હાલાતસે મુતઅદ્દિલક રમૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે નકલ કી ગઈ દુઆએં, અજકાર ઔર હિદાયાતોંકા બેહતરીન મજમૂઆ.

• દિલોંમેં ઈમાનકા નૂર ઔર ઈબાદતકા
શૌક ડાલનેવાલી લાજવાબ કિતાબ

હિકાયતોંકા ગુલદસ્તા

✽ જિસમેં ✽

મૌલાના મરહૂમને દિલોંમેં રોશની ઔર ઈમાનમેં સાઝગી પૈદા કરનેવાલી (૧૫૦) કે કરીબ મો'તબર કિતાબોંસે સચ્ચી નસીહત આમેઝ હિકાયાત લિખ્ખી હૈં જો લોગોંમેં બહોત હી મકબૂલ હૈં.

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના

મુ.પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા, પીન - ૩૮૫૨૧૦

નંબર	બયાન	પેજ
૧	પેશ લફઝ	૧
૨	અર્થ મુઅલ્લિફ	૩
૩	હમારે બચ્ચોંસે બાતચીત	૪
૪	ઈલ્મકી ફઝીલત	૫
૫	મદ્સા કે આદાબ	૭
૬	ઊસ્તાદ કે હુકુફ	૯
૭	નસીહત	૯
૮	તિલાવતે કુઆન મજુદ	૧૦
૯	આદાબ	૧૧
૧૦	તિલાવત કી મિકદાર	૧૧
૧૧	તિલાવત કા સવાબ	૧૨
૧૨	સિજદએ તિલાવત કા તરીકા	૧૩
૧૩	કુઆન મજુદ ખત્મ કરનેકા તરીકા	૧૩
૧૪	કુઆન મજુદકી સુરતેં ઔર રૂકુઅ	૧૪
૧૫	કુછ સુરતોંકી ફઝીલત	૧૪
૧૬	ઈમાન ઔર ઈસ્લામ	૧૫
૧૭	ઈમાને મુજમલ	૧૫
૧૮	ઈમાનેમુફ્તસલ	૧૬
૧૯	કલિમએ તય્યબહ	૧૬
૨૦	ઈમાન નામા	૧૭
૨૧	ઈસ્લામકે ફર્ઝ	૧૮
૨૨	ઈસ્લામકે વાજુબાત	૧૮
૨૩	ઈસ્લામકી સુન્નતેં	૧૯
૨૪	નમાઝ કા બયાન	૧૯
૨૫	અવકાતે નમાઝ	૨૦
૨૬	અઝાન કા બયાન	૨૨
૨૭	વુઝુ કા બયાન	૨૫
૨૮	તયામ્મુ કા બયાન	૨૮
૨૯	ફરાઈઝે નમાઝ	૩૦
૩૦	વાજુબાતે નમાઝ	૩૦
૩૧	સિજદએ સહવકા તરીકા	૩૧

નંબર	બયાન	પેજ
૩૨	નમાઝ પઢનેકી તરકીબ	૩૧
૩૩	નમાઝ કે આદાબ	૩૪
૩૪	નમાઝે વિત્ર	૩૪
૩૫	નમાઝે તરાવીહ	૩૫
૩૬	નમાઝે ઈદેન	૩૬
૩૭	મર્દ ઔર ઔરતકી નમાઝ કા ફર્ક	૩૮
૩૮	અહમ સુન્નતસે ગફિલત	૩૯
૩૯	જુમ્હાકા દીન ઔર ફઝીલત	૪૦
૪૦	જુમ્હા છોડનેકી વર્ધદ	૪૧
૪૧	જુમ્હા કા ખુલ્લા	૪૧
૪૨	જુમ્હા કી નમાઝ	૪૨
૪૩	નફીલ નમાઝે	૪૨
૪૪	તહીય્યતુલ વુરુ	૪૩
૪૫	તહીય્યતુલ મસ્જુદ	૪૩
૪૬	ઈશરાક	૪૩
૪૭	ચાશત	૪૪
૪૮	અવ્વાબીન	૪૪
૪૯	તહજજુદ	૪૪
૫૦	નમાઝે ઈસ્તિખારહ	૪૪
૫૧	સલાતુત તરબીહ	૪૬
૫૨	નમાઝે તૌબા	૪૭
૫૩	સલાતુલ હાજત	૪૭
૫૪	મુસાફીર કી નમાઝ	૪૮
૫૫	સુરજ ગ્રહન ઔર થાંદ ગ્રહનકી નમાઝ	૫૦
૫૬	બિમાર કી નમાઝ	૫૧
૫૭	અવકાતે મમનુઅ	૫૨
૫૮	અવકાતે મકરૂહ	૫૨
૫૯	નમાઝ કે બાદ કી દુઆ	૫૩
૬૦	તરબીહે ફાતિમહ	૫૫
૬૧	રોઝેકા બયાન	૫૫
૬૨	રોઝે કી નિય્યત	૫૫

નંબર	બયાન	પેજ
૬૩	રોમે કી ફઝીલત.....	૫૬
૬૪	જીન ચીઝોસે રોઝા તુટ જાતા હૈ.....	૫૬
૬૫	જીન ચીઝોસે રોઝા મકરૂહ હોતા હૈ.....	૫૬
૬૬	જીન ચીઝોસે રોઝા મકરૂહ નહી હોતા.....	૫૭
૬૭	સેહરી.....	૫૭
૬૮	ઈફતાર.....	૫૭
૬૯	એ'તિકાફ કા બયાન.....	૫૯
૭૦	એ'તિકાફ કે ફાયદે.....	૫૯
૭૧	શબેકદ્ર.....	૫૯
૭૨	સદકએ ફિત્ર.....	૬૦
૭૩	નફીલ રોઝે.....	૬૧
૭૪	પાંચ દીનોમેં રોઝા રખના હરામ હૈ.....	૬૩
૭૫	ઈદેનકી રાતોંકી ફઝીલત.....	૬૩
૭૬	મકાત કા બયાન.....	૬૪
૭૭	મકાત કી તાકીદ ઔર ફઝાઈલ.....	૬૪
૭૮	મકાત ન દેને પર અઝાબ.....	૬૫
૭૯	મકાત ન દેને સે કાલ પડતા હૈ.....	૬૫
૮૦	વો લોગ જીન્કો મકાત દેના જાઈઝ હૈ.....	૬૬
૮૧	વો લોગ જીન્કો મકાત દેના જાઈઝ નહી.....	૬૭
૮૨	કીસકો મકાત દેના અફઝલ હૈ.....	૬૭
૮૩	હજજ કા બયાન.....	૬૮
૮૪	મદીના મુનવ્વરહકી હાજરી.....	૬૯
૮૫	અશરએ જીહાદ.....	૭૦
૮૬	અરફહકે દીનકી ફઝીલત.....	૭૦
૮૭	તકબીરાતે તશરીક.....	૭૦
૮૮	કુરબાની કી ફઝીલત.....	૭૧
૮૯	કુરબાની ન કરનેકી વઈદ.....	૭૧
૯૦	કુરબાની કીસ પર વાજીબ હૈ.....	૭૧
૯૧	કુરબાની કા જાનવર.....	૭૨
૯૨	કુરબાની કે જાનવર કે ઔબ.....	૭૩
૯૩	મુબહ કે મસાઈલ.....	૭૩

નંબર	બયાન	પેજ
૯૪	કુરબાની કી ખાલ	૭૫
૯૫	અકીકે કા બયાન	૭૫
૯૬	મૌત કા બયાન	૭૬
૯૭	મૌત કી અલામત	૭૭
૯૮	મૈયત કા ગુસલ	૭૮
૯૯	કફન કા બયાન	૮૦
૧૦૦	બચ્ચે કે અહકામ	૮૧
૧૦૧	નમાઝે જનાઝા	૮૧
૧૦૨	નમાઝે જનાઝા કા તરીકા	૮૨
૧૦૩	દફન કરને કા તરીકા	૮૪
૧૦૪	ઈસાલે સવાબ	૮૫
૧૦૫	તઅઝીયત કરના	૮૬
૧૦૬	કબ્રકી ઝિયારત કરના	૮૬
૧૦૭	કફન કા નકશા	૮૭
૧૦૮	પાકી ઓર સફાઈ	૮૭
૧૦૯	નાખુન કાટનેકા મુસ્તહબ તરીકા	૮૮
૧૧૦	ખુશ્બુ	૮૮
૧૧૧	ગુસલ	૮૯
૧૧૨	બચતુલ ખલાકે આદાબ	૯૦
૧૧૩	મસ્જુદકે આદાબ	૯૧
૧૧૪	લિબાસકે આદાબ	૯૨
૧૧૫	બાતચીત કરને કે આદાબ	૯૩
૧૧૬	સલામકે આદાબ	૯૩
૧૧૭	આદાબે મુલાકાત	૯૪
૧૧૮	કોઈ આપકે યહાં આયે તો	૯૪
૧૧૯	સોને કે આદાબ	૯૫
૧૨૦	ખાને કે આદાબ	૯૬
૧૨૧	મસનુન દુઆઓ	૯૮
૧૨૨	કુર્આન હદીસ કે અનમોલ ખઝાને	૯૮
૧૨૩	અઝીમુશાન વઝીફા	૧૦૧
૧૨૪	મુખતલીફ અવકાત કી દુઆઓ	૧૦૫

નંબર	બયાન	પેજ
૧૨૫	બુઝુ કી દુઆઓ	૧૦૮
૧૨૬	કુઆન હદીસ કી દુઆઓ	૧૦૯
૧૨૭	દુઆ માગને કા મસનૂન તરીકા	૧૧૩
૧૨૮	બગૈર હિસાબ મગફરત કી તદબીર	૧૧૪
૧૨૯	જફરી માલુમાત (રસુલે અકરમ (સ.અ.) ઓર અહલે બૈત).....	૧૧૪
૧૩૦	ખુલફાએ રાશેદીન	૧૧૭
૧૩૧	દસજબ્બતી	૧૧૮
૧૩૨	ચાર ફરિશ્તે	૧૧૯
૧૩૩	ચાર પયગમ્બર	૧૧૯
૧૩૪	ચાર ઈમામ	૧૨૦
૧૩૫	ચાર શોખ	૧૨૦
૧૩૬	સબસે પહેલે ઈમાન લાનેવાલે	૧૨૧
૧૩૭	મશહુર દીની કિતાબે	૧૨૧
૧૩૮	ઈસ્લામી મહીનોકે અહમ દીન	૧૨૧
૧૩૯	ઈસ્લામી તહેવાર	૧૨૩
૧૪૦	ચાદ રખને કી બાતે	૧૨૩
૧૪૧	હમ કયા કરેંગે ?	૧૨૬
૧૪૨	બુઝુગાને દીન કી બાતે ..	૧૨૮
૧૪૩	મદદ કરને કા સવાબ	૧૩૦
૧૪૪	આમ મઅલુમાત	૧૩૦
૧૪૫	ખેલ કુદ	૧૩૧
૧૪૬	થીયેટર ઓર સિનેમા	૧૩૨
૧૪૭	નાવીલ ઓર અફસાને	૧૩૨
૧૪૮	દીની તઅલીમી તહરીક	૧૩૩
૧૪૯	સેહત ઓર તંદુરસ્તી	૧૩૩
૧૫૦	હર બિમારી કી દવા	૧૩૬
૧૫૧	કલિમા કા બયાન	૧૩૭
૧૫૨	અમલકે લીયે મુખ્તસર ચાદ દાશત	૧૩૮
૧૫૩	અહમ નસીહત	૧૪૦
૧૫૪	હમ્દે બારીતઆલા	૧૪૧
૧૫૫	નઅતે રસુલ (સ.અ.)	૧૪૨

ઈન્તીસાબ
(અર્પણ)

બ હુઝૂર
ઈમામુલ અંબિયા
ખાતિમુન્ન બિચ્ચીન
રહમતુલ લીલ આલમીન
હઝરત મુહમ્મદુર્રસુલુલ્લાહ
સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ.

પેશ લફઝ

મૌલાના મુફતી ઈસ્માઈલ ભડકોદ્રવી સાહેબ
દારૂલ ઊલુમ કંથારીયા જી. ભરૂચ.

બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહીમ

હામેદંવ વમુસલ્લીયા.

અકાઈદે ઈસ્લામ ઔર આમાલે ઈબાદતકી સિહત વ મકબુલીયત કે લીએ ઈલ્મે દીન ઔર ઈલ્મે નબ્વી (સ. અ.) સીખના ઔર અપની ઔલાદોકો સીખના બહુત અહમ ઔર જરૂરી હૈ. બગૈર ઈલ્મ કે તરીકએ નબવી (સ. અ.)કે ખિલાફ જો અમલ ભી ઈબાદતકી નિયતસે કીયા જાયે વો ગુમરાહી ઔર બિદઅત હૈ.

અલ્લાહ તઆલાકા ફરમાન હૈ.

યા અય્યુહલ લજ્જન આમનું કું અન્હુસકુમ વઅહલીકુમ નારા વકુદ્દહન્નાસુ વલ હિજારહ (સુરએ તહરીમ પારા-૬)

“અય ઈમાનવાલો તુમ અપનેકો ઔર અપને ઘરવાલોકો આગસે બચાઓ. જીસ્કા ઈધન ખાદમી ઔર પત્થર હૈ.

ઈસ આયત કે બારે મેં હઝરત મૌલાના મુફતી મોહમદ શફીઅ સાહેબ (ર. હ.) અપની તફસીરમેં તહરીર ફરમાતે હૈ :- હઝરાતે કુકહાને ફરમાયા કી ઈસ આયત સે સાબીત હુઆ કે હર શખ્સ પર ફર્જ હૈ કે અપની બીવી ઔર ઔલાદકો શરીઅત કે ફરાઈઝ ઔર હલાલ હરામકે અહકામકી તાલીમ દે. ઔર ઈસ પર અમલ કરાને કી કોશીષ કરે.

મઆરીફુલ કુર્આન જીલ્દ - ૮

સફા - ૫૦૩

જીસ્કો હમ ઈબ્તીદાઈ દીની તાલીમ કહેતે હૈ ઉસ્કા દરજા ફર્જ ઐન કા હૈ.

અલ્લામા ઈબ્ને આબેદીન (ર.હ.) ને લીખા હૈ કે દીન કી જરૂરી બાતોં કા ઈલ્મ ઈસલામકે ફર્જો મેં સે એક ફર્જ હૈ ઔર હર મુસલમાન મર્દ ઔરત પર ઉસ્કા સીખના ફર્જ ઐન હૈ.

(શામી જીલ્દ-૧ સફા ૨૮)

અપની ઔલાદ કે લીએ આશાઈશ ઔર રાહત કા સામાન મુહય્યા કરના બિલા શુબા જાઈઝ ઔર પસંદીદા મક્સદ હૈ. મગર અપને બચ્ચો કો દીની ઈલ્મ ઔર ઈસ્લામી અખ્લાક સીખાના યે સબસે બડી દૌલત ઔર નેઅમત હૈ ઔર ઈસ્લામી અખ્લાકકી કિંમતી દૌલત સે આરાસ્તા ઉનકી સચ્ચી મુહબ્બત હૈ ઔર અસલી ખૈર ખ્વાહી હૈ કે ઉન્હે ઈલ્મેદીન ઔર ઈસ્લામી અખ્લાક કી કિંમતી દૌલત સે આરાસ્તા કરને કી ફિક્ક કી જાએ. હઝરત રસુલે મુદા (સં.અ.) ને ફરમાયા કે આદમીકા અપની ઔલાદકો ઈલ્મ ઔર અદબ સીખાના યે એક સાઅ સદકા કરને સે અફઝલ હૈ.

(તિર્મિઝી શરીફ-૨)

દુસરી હદીસ મેં હૈ કે કોઈ બાપ અપની ઔલાદ કો અચ્છે ઈલ્મ વ અદબ કી દૌલત સે અફઝલ ઔર બેહતર અતીયા (તૌહફા) નહીં દે સકતા.

(તિર્મિઝી શરીફ-૨)

અહકર કે દોરે તાલીમે ઈલ્મી કે હમસબક વ હમ સફર ઔર રફીકે મુખ્લીસ મોહતરમ મૌલાના શમ્સુલહક (ચાંગા) સાહબને છોટે બચ્ચો કી તઅલીમ વ તરબીયત જૈસે મુબારક વ મસઉદ મક્સદ સે મોઅતબર કિતાબોં કે મુતાલે વ હવાલોં સે બડી અર્ક રેઝીકે સાથ યે એક મુફીદ રિસાલા મુરત્તબ ફરમાયા હૈ જો આપકે હાથોં મેં હૈ અલ્લાહતઆલા મૌલાના મૌસુફકી સઈએ બલીગ કો કબુલ ફરમાકર ઈસ રિસાલે કો બચ્ચો કી તઅલીમ વ તરબીયત કા ઝરીયા બનાયે.

આમીન યા રબ્બલ આલમીન

અહકર ઈસ્માઈલ ભડકોદ્રવી

ખાદીમે તદરીસ વ ઈફ્તા

દારૂલ ઊલુમ કંધારીઆ. જી. ભરૂચ

માહે-મોહર્રમ હીજરી ૧૪૧૫

અર્ઝે મુઅલ્લિક

બિસમિલ્લા હિરહમા નિર્દીમ.

અલ હમ્દુ લિલ્લાહી રબ્બીલ આલમીન વસ્સલામુ વસ્સલામુ અલા સૈય્યેદીલ મુરસલીન વઅલા આલેહી વઅત્બાઈહી અજમઈન.

અમ્માબાદ ! દુનિયા દારોં કી બાતેં લોગોંકો દુનિયાકી તરફ ખીચ રહી હૈ. ઔર હરતરહકી કામ્યાબીયોંકી જમાનત દે રહી હૈ.

અલ્લાહ તઆલા કે નેક બંદે ખુદા કી તરફ બુલા રહે હૈ ઔર ઝિકે ખુદા. ફિકે રસુલ (સ.અ.) કે ઝરીયે દોનોં જહાં કી કામ્યાબીકા પયગામ પહોંચા રહે હૈ. મુહંકક બાત તો યહી હૈ જો ખુદાકે બંદે સુના રહે હૈ. ઈન્હી કી બાતોંકો તસ્લીમ કરને મેં ફાયદા ઔર કામ્યાબી હૈ. કયુંકે ઊન હઝરત કી અપની બાતેં નહીં હૈ. બલ્કે ખુદાકી તરફસે આઈ હુઈ હય. તર્જુબા ઈસ બાતકા શાહીદ હૈકેઈન બાતોંકો અમલી જંદગી મેં લાને કે લીયે ઈલ્મે દીનકી તરફ મુતવજજહ હોના બલ્કે પિઘલના જરૂરી હય.

નાચીઝ તલબે ઈલ્મકે સિલસીલેમેં તો બહોત કમઝોર સાબીત હુઆ હય પીઘલનાતો દુરકી બાત હય. પુરી તવજુજહ ભી નહીં કર સકા તાહમ અહકરઅપને તમામ અસાતીઝએ કિરામ. ઔર મુરબ્બીયાન હઝરાત કે ઝેરે સાયા મકાતીબ કે બચ્ચોં કો કુછ સાલ તક દીની તાલીમ દેને કે દૌરાન જો બાતેં બચ્ચોં કે લીએ જરૂરી સમજ મેં આઈ ઉન્કો જમા કરકે "ગુલદસ્તેકી" શકલ મેં આપ હઝરાત કી ખીદમત મેં ચોથી બાર તરમીમ ઈજાફે ઔર ગલતીયોં કી ઈસ્લાહ કે સાથ પેશ કરને કી સઆદત હાસીલ કર રહા હું.

રિસાલે હાઝામેં. તાલીમુદીન, તાલીમાતે, ઈસ્લામ, મઆરીફુલ કુર્આન, બિહીશતીઝેવર, તાલીમુલ ઈસ્લામ, તમ્બીહુલ ગાફેલીન, હયાતે નબવીયહ (સ.અ.), વગયરહ મુઅતબર કિતાબોંસે ઈસ્તેફાદા કિયા ગયા હૈ. તાહમ અગર કોઈ ગલતી નજર આયેં તો મુત્તલેઅ ફરમાકર રહબરી ફરમાયેં

મૌજુદા દૌર મેં જબકે ઊમ્મત અપને બચ્ચોંકો ઈલ્મે દીનસે મુઝય્થન કરને મેં ગફલત ઔર લા પરવાહીસે કામ લે રહી હય. ઈસ કીસમ કે રિસાલે કો શાયઅ કરનેસે બહુત ફાયદે કી ઊમ્મીદ કી જા શકતી હય

અલ્લાહ તઆલા ઈસ દીની કોશીષકો શર્ફે કુબુલીયત બખ્શો ઔર અજરે અઝીમ અતા ફરમાયે. ઔર હમ સબકો અમલ કરને ઔર ઈત્તબાએ સુન્નત કી હિમ્મત ઔર તૌફીક અતા ફરમાયે. આમીન

વસ્સલામ

અહકર શમ્સુલહક હાશીમ

ચાંગા. જી. ખેડા ગુજરાત

હમારે બચ્ચોં સે બાતચીત

ધ્યારે બચ્ચોં :-

આપ અપને આપકો “મઅમુલી ઈન્સાન” યા કુછ ન કરનેવાલી કૌમ ન સમજીએ “બચ્ચે જન્મત કે ફૂલ હૈ” જહાં બચ્ચે નહીં વહાં બરકત નહીં” અલ્લાહ તઆલાને બચ્ચોંકે દિમાગો કે ખજાને મે બહુત અચ્છી કામકી બાતેં છુપાકર રખી હય. ઉસ્મે બડી તાકત ઔર કામ્યાબીયાં હય. અગર બચ્ચે બચપન કે જમાને કો ખેલકૂદ મેં બરબાદ કરને કે બજાએ ઈલ્મેદીન હાસિલ કરને ઔર અખ્લાક દુરુસ્ત કરને મેં ઔર બડોંકી ખીદમત કરને મેં લગાયે તો ઉન્કે દિમાગી ખજાને સે વો કિમતી મોતી જો છુપે હુએ હય. ઉભર આતે હય. ઔર ઉસ્કે ઝરીયે સે કુછ બન જાતે હૈ. જીસ્કી જરૂરત ઘરવાલોંકો કૌમકો ઔર મુલક કો હોતી હૈ.

બચપન કા ઝમાના “સબકુછ” હાસીલ કરને ઔર સબ કુછ ગુમા દેનેકા જમાના હૈ ઊસ વક્ત કે ઊભરે હુએ દિમાગી ખજાને ઊમ્મ ભર કાઈમ રહેતે હૈ. બચપન કા ઝમાના બડા કિમતી હૈ. ઊસ્સે સહી ફાઈદા ઉઠાને કે લીયેઅપને મા બાપ ઔર બડોંકી બાતેં માનો. ઊસ્તાદકી તાલીમાતપર ધ્યાન લગાઓ ઔર ખુબ મહેનત સે અપને અંદર ઈલ્મ ઔર અખ્લાક ઔર ખીદમત કા કિમતી ખજાના જમા કરો. જો કલ બડે હોને કે બાદ તુમહારે લીએ રહમતકા ઝરીયા બનેગા.

હમારે તમામ બુઝુર્ગોને દીન “જો ઊમ્મતકે લીયે એક નમુના” ઔર ફાયદામંદ સાબીત હુએ હૈ વો ભી પહેલે એક બચ્ચેંકી શકલ મેં થે. લેકીન ઊન્હુને અપને બચપનકે ઝમાને કો અસલી કામમેં લગાયા તો ખુદા તઆલાને ઊન્હે બડે મરતબે તક પહોંચા દીયા.

વહીં બચ્ચેં આગે ચલકર અચ્છે બનતે હૈ જો મદ્દસે મેં પાબંદીસે જાતે હૈ ઔર ઊસ્તાદ કા અદબ કરતે હૈ ધ્યાનસે સબક યાદ કરતે હૈ. ઔર દીનકા ઈલ્મહાસીલ કરકે અચ્છે અખ્લાક કે માલીક બનતે હૈ. નીઝ “ખાદીમે કૌમ” બનકર અલ્લાહ કે બંદોંકી ઔર દીનકી ખીદમત કરકે વો ઈઝઝતકી બડી ઊચી ચોંટીયોંકો સર કરતે હૈ.

ધ્યારે બચ્ચો :-

તુમભી નેક બનો. એક બનો. પાક સાફ રહો. દીની તઅલીમ સે દીલ લગાઓ. બડે આદમીયોંકા અદબ કરો. ઊંસ્કો સલામ કરો. છોટે ભાઈ બહેનોંસે મુહબ્બત કરો. પડોસકે બચ્ચોં કો ભલા બુરા મત કહો. ગાલીયાં મત દો. ઈસલીયે કે શરીફ બચ્ચે ગાલીયા નહિ દેતે.

અચ્છા બચ્ચા બા અદબ હોતા હૈ. બડોંકા અદબકરતા હૈ. મા બાપકા કહના માનતા હૈ. ઊંસ્તાદકા અદબ કરતા હૈ. કીસીકી ચીઝકો નહિ છીનતા. યે છોટીસી કિતાબ જો તુમ્હારે હાથ મેં હૈ ઊંસ્કા નામ “ગુલદસ્ત એ અત્ફાલ” હૈ યાની બચ્ચોં કે લીયે દીની બાતોંકા મજમુઆ ઊંસ્કો ખુબ ધ્યાન સે પંઢો ઔર જરૂરી બાતોંકો જબાની (મુંહ પર) યાદ કરો ઔર અપની જીંદગી અચ્છી બનાને કી કોશીષ કરો ઔર અલ્લાહ તઆલા સે દુઆ માગતે રહો કયુંકે અલ્લાહ તઆલા મહેનત કરનેવાલોંકી મહેનત બરબાદ નહી કરતે. અલ્લાહ તઆલા હમ સબકી મદદ કરમાયે.

(આમીન સુમ્મ આમીન)

ઈલ્મકી ફઝીલત

(૧) કુર્આન શરીફમેં ઈશાદ હૈ. રબ્બેઝીદની ઈલ્મા. તરજુમા ઔર દુઆ કીજીયે “અય મેરે રબ મેરાઈલ્મ બઢા દે.”

ઈસ આયતે કરીમામે હુઝુર સલ્લલ્લાહો અલયહે વસલ્લમ કો અલ્લાહ તઆલાને ઈલ્મકી જીયાદતીકે લીયે દુઆ ફરમાને કા હુકમ દીયા હૈ. કીસ કદર ઊંચા મરતબા હૈ. કે અપને હબીબે પાક (સ. અ.) કો ખાસ ઈલ્મકી જીયાદતી કે લીએ દુઆ કરનેકા હુકમ ફરમાયા.

(૨) ઈલ્મે દીન સીખને કે લીએ જાનેવાલા જબતક લોટકર ન આયે. વહાં તક વો અલ્લાહકે રાસ્તે મેં હૈ.

(૪) ઔર ઈશાદ ફરમાયા કે ઈલ્મકા તલબ કરના (સીખના) હર મુસલમાન મર્દ ઔર ઔરત પર ફર્જ હૈ. (ઈબ્ને માજા)

(૫) ઈલ્મ સીખનેવાલેં કે લીએ ફરીશ્તે (જો નુરસે બને હૈ) વો મુહબ્બત કરતે હૈ ઔર હર ચીજ સુક જાતી હૈ. યહાં તકકી હવામેં ડિનવાલે

પરીન્દે ઓર દરીયાકી મઘવીયાં ઓર સુરાખોમેં છુપનેવાલી ચુંટીયાંબી ઈસ્કે લીએ દુઆ ઓર ઈસ્તિગફાર કરતી હૈ.

(૬) ઈલ્મ એક એસી દોલત હૈ જો ચોરકે ચુરાને સે મહફૂઝ હૈ. ખુદ અપને સાહબ યાને ઈલ્મવાલે કો સેંકડો આફતોસે બચાનેવાલા હૈ". કબમેં, મયદાને હશરમે, ઓર જન્મતમેં, જાને તક સાથ દેનેવાલા હૈ. પુલ સિરાત પર કુવ્વત દેનેવાલા હૈ.

(૭) હઝરત અલી (ર.દી.) કા ફરમાન હૈ કે ઈલ્મ માલસે બહેતર હૈ. ઈલ્મ મેરી હિફાઝત કરતા હૈ. ઓર માલકી મુજે હિફાઝત કરની પડતી હૈ. માલ ખર્ચ કરનેસે કમ હોતા હૈ. ઓર ઈલ્મ ખર્ચ કરને સે બઢતા હૈ. ગર્જ કે ઈલ્મ ખુદાકી એક એસી નેઅમત હૈ કે જો શખ્સ હાસીલ કરતા હૈ અલ્લાહ તઆલા ઈસ્કો દીન વ દુનિયાકી ભલાઈ અતા ફરમાતે હૈ. ઓર જો શખ્સ ઈલ્મકી ઈત્ની બડી નેઅમતસે મમરૂમ રહેતા હૈ. તો વો સારી ખૈરો બરકતસે મહરૂમ કર દીયા જાતા હૈ. યહાં તકકે વો ઈન્સાનિયતસે નીકલકર હયવાનિયતમેં દાખીલ હો જાતા હૈ.

યાદ રહે ! હમ જો કામ કરે "દીની યા દુન્યવી" ઈસ્કે મુતાલિલક કુર્આન શરીફ ઓર હદીસે રસુલ (સ.અ.) સે માલુમાત હાસીલ કરે. હલાલ ઓર હરામકો પહેચાન કર અમલ કરે ઓર જો બાતેં દીનકી જરૂરી હૈ. જૈસે કી ઈમાન, નમાઝ, ઝકાત, રોઝા, હજજ, તિજારત, શાદી બિયાહ, ગમી, સફર, વગેરહ કે મસાઈલ કાઈલ્મ હાસીલ કરે ઓર ઈસ્કે મુતાબીક અમલ કરે.

યાદ રખો :- ઈસ્લામ સરાસર ઈલ્મો અમલકા નામ હૈ. બગૈર ઈલ્મકે અમલ નહીં હો સકતા. ઈસી વાસ્તે હદીસ શરીફમેં ઈલ્મકા તલબ કરના હર મુસલમાન મર્દ-ઔરત પર ફર્જ કિયા ગયા હૈ.

આજકલ નયે નયે તરીકોસે અનપઢ ઓર જાહીલ મુસલમાનોકો દુસરે લોગ બહેકાતે ઓર લાલચ દેતે હૈ. ઓર મઝહબે ઈસ્લામકો બુરા કેહ કર ગુમરાહ કરનેકી કોશીશ કરતેહે. ઈસલીયે જહાં તક હો સકે એસે લોગોસે ઓર ઈન્કી બાતોસે દુર રહેના ચાહીએ. ઓર કીસી મદ્રસેમેં આલીમે દીનસે દીનકી કિતાબેં પઢકર દીને ઈસ્લામકી બાતોસે વાંકીફ હોના ચાહીએ. તાકે ગલત બાતોસે બચકર હમ સહી આમાલ કર સકે. ઓર અપની આખેરતકો સંવાર સકે.

દીદાયત :- ઈલ્મ ઊસ્કો હાસિલ હોતા હૈ જોગુનાહોસે બચતા હૈ. ઈસલિયે કે ઈલ્મ “નુરે ઈલાહી”હૈ. ઔર નુરે ઈલાહી ગુનાહગારકો નહી દીયા જાતા. લિહાઝા ગુનાહોસે દુર રહેના ચાહીયે તાકે ઈલ્મકા કુછ હિસ્સા મીલ જાએ. ઔર દુનિયા આખેરત સંવર જાએ.

મદ્રસાકે આદાબ

મદ્રસા જાનેકી તૈયારી :- મદ્રસા જાનેસે પહેલે પાકસાફ કપડે પહેનલો. નાશ્તા કરલો. અગર વક્ત હો તો આગેકા સબક દેખ લો. જો સબક સુનાના હૈ ઉસે જરૂર યાદ કરકે જાઓ. ઘરવાલોં કો સલામ કરકે જાઓ. રાસ્તેમેં ચલતે વક્ત દાયે-બાયે આગે-પીછે ખ્યાલ રખો. આંખે બંદ કરકે મત ચલો મોટર સાઈકલ ઔર રાસ્તેમેં ચલનેવાલોંસે ખબરદાર રહો. રાસ્તે કે બાયે તરફ ચલો. દોડકર તુફાન કરતે હુએ મત ચલો. વક્ત પર મદ્રસેમેં પહોંચ જાઓ બહોત જલ્દી જા કર મત બેઠે રહો. ઔર એક મીનીટ દેરસેભી મત જાઓ.

મદ્રસેકે અંદર :- મદ્રસમેંદાખીલ હોતે વક્ત ઊસ્તાદકો ઔર સાથીયોંકો સલામ કરો. અપની જમાઅત કા ખાસ ખ્યાલ રખો. મદ્રસા ઔર સ્કુલમેં પાબંદીસે હાજરી દો બગૈર મજબુરીકે કભી ગેર હાજીર ન રહો. શયતાની રંગકે તુફાની લડકોંકી તરહ મત બનો છુઠે બહાને બનાકર ઘરમેં મત પડે રહો. લીખને પઢનેમે સુસ્તી ન કરો મુમ્કીન હૈ કે અભી તુમકો અપની કદ્રો કિંમત માલુમ નહો લેકીન જબ બડે હો જાઓગે તબ ઉસ્કી અસલી કિંમત માલુમ હોગી. ફીર પછતાને સે કોઈ ફાયદા ન હોગા. ખેલ કુદમેં ધ્યાન કમ લગાઓ. અપને ઉસ્તાદકા અદબ કરો ઉન્કે સામને ગુસ્તાખી (બેઅદબી) ન કરો જબાન દરાઝીસે કામ ન લો. મહેનત ઔર શોકસે સબક યાદ કરો દીલસે ધ્યાન લગાકર ઉસ્તાદકી બાત સુનો. લીખને પઢનેમે ખુબ તવજજુહ રખો. અપની જમાઅતમેં પહેલે નંબર પાસ હોનેકી કોશીષ કરો ઈમ્તેહાનમેં પહેલે નંબર પાસ હોનેકી કોશીષ કરો કુરઆન શરીફ ઔર અપની કિતાબસે લાપરવાહી ન કરો બગૈર વુજુકે કુરઆન શરીફકો હાથ ન લગાઓ. ઈસ બાતકા ખુબ ખ્યાલ રખો કે દુસરેકી કિતાબ ઔર કલમ વગેરહ ભુલસેભી મત લો. ઔર કીસીકી કોઈ ચીજ તુમ્હારે પાસ આ જાએ તો ઉસ્કે માલિકકો

પહોંચા દો. ઈંતેહાન મેં ચોરી કરને. સે યા દુસરેકી નકલ કરનેસે દૂર રહો ચોરી કરકે પાસ હોને સે ફેલ હોના અચ્છા. શરમીંદા હોના પડે એસા કામ હરગીઝ ન કરો. કીસીકો અપના દોસ્ત બનાનેમેં જલ્દી મત કરો. હર એકકે સાથ દોસ્તી મત કરો. એક અચ્છા ઔર સચ્ચા દોસ્ત બેહતર હૈ. નેક ઔર કાબીલ કો તો એક દોસ્તભી કાફી હૈ. કયૂં કે નાદાન દોસ્તસે તુમકો જરાભી ફાયદા ન હોગા. બલ્કે તુકસાનકા ખતરા હૈ. જબ કીસી અચ્છે સે દોસ્તી કરલો તો મરતે દમ તક ઊસ્કો નિભાઓ, ઔર દોસ્તી બાકી રખનેકી કોશીશ કરો. એસા ન હો આજ દોસ્તી કરલી કલકો ઝગડા હુઆ ઔર તીસરે દીન દોસ્તી ખતમ. યે બહોત બુરી હરકત હૈ.

મદ્રસે સે વાપસી :- મદ્રસેસે વાપસ આઓ તો ઘરવાલોકો સલામ કરો. કુઆન શરીફ ઔર કિતાબોં કા બસ્તા (દફતર) ઊસ્કી જગહ પર રખો કપડે બદલ લો. હાજતસે ફારીગ હો જાઓ ફીર હાથ મુંહ ધોકર જો ખાના તૈયાર હો ખાલો ઔર ખુદાકા શુક્ર અદા કરો. મગરીબકી નમાઝકે બાદ રોજાના મદ્રસા ઔર સ્કુલ કા સબક યાદ કરને બેઠ જાઓ. રોજાના દો ઘંટે લીખને પઢનેકા કામ જરૂર કરતે રહો રોજાનાકી યે થોડી મહેનત બહુત ફાયદા પહોંચાયેગી.

ઈંતેહાનકે જમાનેમેં ખુબ મહેનત કરતે કરતે ખાના-પીના ઔર સોના છોડ દેના. જીસે તંદુરસ્તી ખરાબ હો જાયે ઈસસે બેહતર હૈ કે તુમ રોજાના થોડીથોડી મહેનત કરતે રહો ઈસસે તંદુરસ્તી ભી અભ્છી રહેગી ઔર નતીજા ભી અચ્છા રહેગા.

કુછ લડકોંકી આદત યે હોતી હૈ કે સાલ ભરકા વક્ત ખેલકુદમેં બરબાદ કરતે હૈ. ફીર જબ ઈંતેહાનકા વક્ત આતા હૈ તો ઈતની મહેનત કરતે હૈ કે ખાને પીને ઔર સોનેકા ભી ખ્યાલ નહીં કરતે ઔર બીમાર પડ જાતે હૈ.

ચાદ રખો :- ઈલ્મ હાસિલ કરને કે લીએ મહેનત ઔર મશક્કત ઔર મુતાલેકી જરૂરત હૈ. ઈલ્મ કોઈ એસી મામૂલી ચીજ નહીં હૈ કે એક દીનમેં ઊસ્કો ઘોલ કર પી લીયા જાએ. તોતે કી તરહ રટને સે ઔર પાસ હો જાને સે લીયાકત પૈદા નહીં હોતી કયૂંકી જો લડકે રટ કર આગે બઢતે હૈ ઊન્મે અકલમંદી નહીં આતી ફીર વહી મિસાલ બનતી હૈ કી નામ “અકીલમીયાં” ઔર અકલ કા કતરા (ટીંપા) ભી નહીં.

ઊસ્તાદકે હુકુક

- (૧) ઊસ્તાદકે પાસ મિસ્વાક કરકે પાક સાફ કપડે પહેન કર જાઓ.
- (૨) અદબસે જાએ. જો બાત બતાએ ઊસ્કો ખુબ ધ્યાનસે સુનો.
- (૩) બાતોં કો ખુબ યાદ રખો.
- (૪) અગર કોઈ ઊસ્તાદકી બુરાઈ કરે તો ઊસ્કો રોકો વરના વહાંસે ઊઠ કર ચલે જાઓ.
- (૫) જબ હલ્કા (મજલીસ) કે કરીબ પહુંચો તો હાજીરીનકો સલામ કરો. ઊસ્તાદકો પાસ તૌરસે સલામ કરો. હાં અગર વો પઢાનેમેં યા તકરીર કરનેમેં મશગુલ હો તો ઊસ વક્ત સલામ ન કરો.
- (૬) ઊસ્તાદ કે સામને બહોત હસો નહિ ન જ્યાદા બાત કરો. ઈધર ઊધર ન દેખો બલ્કે ઊસ્તાદકી તરફ મુતવજજે રહો.
- (૭) ઊસ્તાદસે બદ ગુમાની ન કરો.
- (૮) ઊસ્તાદકી પીઠ પીછેભી હુકુક કા ખ્યાલ રખો.
- (૯) કભી કભી તોહફા (હદીયા) દેકર ખત લિખ કર ઊન્કા દિલ ખુશ કરતા રહે ઔરભી બહોત સે હક હૈ. લેકીન સમજદાર કે લીયે ઈત્ને ભી કાફી હૈ. ઈસ્સે બાકીકો સમજ સકતા હૈ.

-: નસીહત :-

- (૧) અગર દુસરેસે સવાલ હોતા હો તો ખુદ કુછ ન બોલે.
- (૨) પઢનેકે ઝમાનેમેં ફુરસદ ઔર તંદુરસ્તીકો ગનીમત સમજે કયું કે યે ચીજોં નિહાયત બે એઅતીબાર હૈ. અગર યે મૌકા ખેલકુદમેં ખતમ કર દીયા તો બાદમેં મૌકા ન મીલેગા ઔર અફસોસ કરના પડેગા.
- (૩) અગર કામમેં યા બાત ચીતમેં ગલતી હોજાએ તૂં ફોરન અપની ગલતીકા ઈકરાર કરલે બાતે ન બનાએં યે તકબ્બુર (બડાઈ) કી અલામત હૈ.
- (૪) અગર કોઈ સાથી યા દુસરા તાલીમે ઈલ્મ ગલત અલ્ફાઝ પઢે તો હસના નહી ચાહીયે.
- (૫) સબક પર નિશાન રખેં તાકે જલ્દી સે ખોલ લે એસા ન હો કે

- તમામ કિતાબ ઊલટના પડે.
- (૬) સબક આગે રુક કર સુનાએ પીછે તન કર ન સુનાએ ઊસ્મે બે પરવાઈ ઔર બેઅદબી હૈ.
- (૭) જુસ્સે ઈલમ પઢે ઊસ્કી મુહબ્બત ઔર અદબ રખે. ઈસસે બડા નફા હોગા.
- (૮) હમકો ચાહીયે કે અલ્લાહવાલે બન કર રહે. તમામ ચીજે હમારી બન કર રહેગી. અગર અલ્લાહ તઆલા સે ફીર ગયા તો સબ ચીજે ફીર જાએગી.
- (૯) દીલ લગાકર પઢેગા તો જલ્દીસે પઢેગા વરના બરસોમેં ન આએગા.
(રહમતુલ મુતઅલ્લેમીન)

તિલાવતે કુઆન મજુદ

ફઝીલત :-

- (૧) રસુલે ખુદા કુઆન (સ.અ.)ને ફરમાયા કે મેરી ઊમ્મત કે લીયે સબસે બેહતર ઈબાદત કુઆન મજુદકી તિલાવત હૈ. (બયહકી)
- (૨) રસુલે ખુદા (સ.અ.)ને ફરમાયા કે કુઆન મજુદ પઢા કરો બેશક વો કયામત કે દીન અપને પઢને વાલોકે લીએ શિકાઅત કરતા હુઆ આયેગા. (મુસ્લીમ શરીફ)
- (૩) એક રિવાયત મે હૈ કે કુઆનવાલે હી અલ્લાહવાલે હૈ. ઔર ઊસ્કે ખાસ બંદે હૈ. રસુલે ખુદા (સ.અ.) ને ફરમાયા જુસ્કે સીનેમે કુછ ત્વી કુઆન નહો વો એસા હૈ. જેસે ઊજાડ ઘર, (ઈમામ અહમદ)
- (૪) હઝરત અનસ (ર.દી.)ને હુઝુર (સ.અ.)કી યે ઈશાદ નકલ કીયા હૈ કે જો શખ્સ અપને બેટેકો નાજરહ (અંદર દેખકર) કુઆનશરીફ પઢના સીખાએ ઉસ્કે અગલે પીછલે ગુનાહ માફ હો જાતે હૈ ઔર જો શખ્સ હીફઝકરાએ ઊસ્કો કયામતમેં ચોંદવી રાતકે ચાંદ કે મુશાબે ઊઠાયા જાયેગા. ઔર ઈસ્કે બેટે સે કહા જાયેગા પઢના શુર કર જબ બેટા એક અયાત પઢેગા તો એક દરજા બાપકા બુલંદ કીયા જાયેગા. યહાં તક કે ઈસ તરહ પુરા કુઆન મજુદ પુરા હો. (તબરાની)
- (૫) હઝરતે ઊસ્માન (ર.દી.) સે હુઝુર (સ.અ.) કા યે ઈશાદ નકલ કીયા હૈ કે તુમમેં સબસે બેહતર વો શખ્સ હૈ જો કુઆન શરીફ કો

સીખે ઓર સિખાએ

(બુખારી શરીફ)

આદાબ :- મિસ્વાક ઓર વુઝુ કે બાદ નિહાયત તવાજુઅ કે સાથ પાક સાફ જગામે બેઠે. કિબ્લેકી તરફ મુંહ હોતો બેહતર હૈ. પઢને મેં જલ્દી ન કરે તજવીદ સે પઢે. કલામ પાક કો રહેલ યા તકીયા યા કીસી ઊંચી જગા પર રખે તિલાવત કે દરમ્યાન કીસીસે બાત ન કરે. અગર મજમાઅમે લોગ અપને અપને કામોમેં મશગુલ હોતો આહીસ્તા પઢના અફઝલ હૈ. મુખ્તસર તૌરપર આદાબકા ખુલાસા યે હૈ કિ કુર્આન શરીફ મઅબુદ કા કલામ હૈ અહકમુલ હાકેમીન કા કલામ હૈ. રબ્બુલ આલમીનકા ફરમાન હૈ. જમીનોં ઓર આસ્માનોં કે બાદશાહ કા કાનુન હૈ. ઊસ્કી હૈબત દીલમે. હોની ચાહીએ.

હઝરતે ઈકરેમા (ર.દી) જબ કુર્આન શરીફ પઢને કે લીએ ખોલા કરતે થે તો બે હોશ હોકર ગીર જાયા કરતે થે. ઓર જુબાનસે જારી હો જાતા થા. હાઝા કલામો રબ્બી. હાઝા કલામો રબ્બી. યે મેરે રબકા કલામ હૈ.

તિલાવત કી મિકદાર :- ઓલમા કે નઝદીક કુરાન શરીફ ખતમ કરનેકી મુદત મકર્રર નહી હૈ. જીતને દીનોં મેં સહુલત સે ખતમ હો સકે કરે.

મગર કુછ ઓલમા કા મઝહબ હૈ કે ચાલીસ દીન સે જયાદા ન હો કુછ ઓલમા કા ફત્વા હૈ કે હર મહીને મેં એક ખતમ કરના ચાહીએ ઓર બહેતર યે હૈ સાત રોજ મેં એક કલામ પાક ખતમ કરે સહાબા (ર.દી)કા અમલ આમ તૌર પર યહી નકલ કીયા જાતા હૈ. જુમા કે રોજ શુરૂ કરે ઓર રોજના એક મંઝીલ પઢકર જુમેરાત કો ખતમ કરે.

હઝરત ઈમામ અબુ હનીફા (ર.હ) કા ફરમાન હૈ કે **સાલમે દી**

મરતબા	ખતમ કરના કુરાન શરીફ કા હક હૈ. લીહાઝા ઈસસે કીસી તરહ કમ નહી કરના ચાહીએ.
-------	---

એક હદીસમે હૈ કે કલામ પાક કા ખતમ કરના અગર દીન કે શુરૂ હિસ્સે મે હો તો તમામ દીન ઓર રાતકે શુરૂમે હોતો તમામ રાત ફરીશ્તે ઊસ્કે લીએ રહમત કી દુઆ કરતે હૈ. (ફઝાઈલે કુરાન શરીફ)

મસઅલા :- ઈતના કુર્આન શરીફ હીફઝ યાદ કરના જીસસે નમાઝ અદા હો જાયે હર શખ્સ પર ફર્ઝ હૈ. ઓર તમામ કુર્આન શરીફ કા હીફઝ કરના ફર્ઝ કીફાયા હૈ અગર કોઈ ભી હાફિઝ ન રહે તો તમામ મુસલમાન ગુનેહગાર હૈ. (અલ્લાહકી પનાહ)

બહ્લે મુલ્લા અલી કારી (ર.હ.)ને નકલ કીયા હૈ કે જીસ શહર યા

ગાવ મેં કોઈ કુર્આન શરીફ પઢનેવાલા ન હોતો સબ મુસલમાન ગુનેહગાર હૈ.

મૌજુદા દૌર મેં જહાં હમ મુસલમાનોં મેં દીન કે બહોત સે અહકામ મેં ગુમરાહી ફેલ રહી હૈ વહાં એક આમ આવાજ ચૂલી હૈ કે કુર્આન મજીદ કે હીફ્ઝ કરને કો ફુજુલ સમજા જા રહા હૈ ઊસ્કે અલ્ફાઝ રટને કો હમાકત (બેવકુફી) કહા જાતા હૈ ઔર ઈસ્કે અલ્ફાઝ કો યાદ કરના. દીમાગ સોજી કહાં જાતા હૈ. કીસ કીસ ચીઝકો રોવે. ઔર કીસ કીસકી ફરીયાદ કરે.

(ફઈલવ્લાહીલ મુશ્તકા વલ્લાહુલ મુસતઆન)

તિલાવત કા સવાબ :- હઝરત અલી ર.દી)સે નકલ કીયા હૈ. કે જીસ શખ્સને નમાઝ મેં ખડે હોકર કુર્આન મજીદ પઢા તો ઊસ્કો હર હરફ પર સો નેકીયા મીલેગી. ઔર જીસને બેઠકર પઢા ઊસ્કે લીએ પચાસનેકીયા ઔર જીસને બગેર નમાઝકે વુજુકી હાલત મેં પઢા ઊસ્કે લીએ પચ્ચીસ નેકીયા ઔર જીસને બગેર વુજુ પઢા ઊસ્કો દસ નેકીયા મીલેગી ઔર જો શખ્સ પઢે નહિ બલ્કે સીફ પઢનેવાલેકી તરફ કાન લગાકર સુને ઊસ્કે લીએ હર હરફ કે બદલે એક નેકી હૈ. (ફઝાઈલે કુર્આન મજીદ)

હિદાયત :-

(૧) જો બચ્ચે બગેર વુજુ કે કુર્આન શરીફ લેકર મદસા મેં આતે હૈ. ઔર બગેર વુજુ કે પઢતે હૈ, વો ખિલાફે અદબ હૈ

(૨) અગર કુરાન મજીદ કીસીકે હાથ સે ગીર જાએ તો ઊસ્કે બરાબર અનાજ તોલકર દેને કા કોઈ શરઈ હુકમ નહી હૈ. પહેલે બુજુર્ગોને શાયદતમ્બીહ કે વાસ્તે યે કાઈદા મુકરર કીયા હોગા તાકે ફીર ખ્યાલ રહે. વાકેઈ બડી અચ્છી મસલેહત હૈ. હા. કુર્આન મજીદ કો બે ઝરૂરત તરાજુકે પલ્લે મેં રખનાં અદબ કે ખિલાફ હૈ. ઈસ લીયે અગર અનાજ દેના હોતો જીતની હિમ્મત હો દે દો કુર્આન મજીદ કો તરાજુ મે ન તોલો.

(૩) જબ કુર્આન શરીફ કી તિલાવત કી જાયે તો ઊસી વક્ત અઝિઝુબિલ્લાહ ઔર બિસ્મિલ્લાહ દોનોં પઢી જાયે. તિલાવત કે દરમ્યાન જબ એક સુરત ખતમ હોકર દુસરી સુરત શુરૂ હોતો સુરએબરાઅત(પારા-૧૦ રૂકુઅ-૬) કે અલાવહ હર સુરત કે શુરૂ મેં બિસ્મિલ્લાહ પઢી જાએ અઝિઝુબિલ્લાહ નહી ઔર સુરએ બરાઅત

તિલાવત કે દરમ્યાન મેં આ જાએ તો ઈસ પર બિસ્મિલ્લાહ ન પઢે. ઓર અગર કુરાન મજીદ કી તિલાવત સુરએ બરાઅતસે શરૂ કર રહા હૈ તો ઊસ્કે શુરૂમેં અઊઝીબિલ્લાહ ઓર બિસ્મિલ્લાહ દોનોં પઢના ચાહીયે.

- (૪) નમાઝ મે પહેલી રકાત કે શુરૂ મેં અઊઝીબિલ્લાહ કે બાદ બિસ્મિલ્લાહ પઢના સુન્નત હૈ.
- (૫) પહલી રકાત કે બાદ દુસરી રકાતોં કે શુરૂ મેં બિસ્મિલ્લાહ પઢના મસનુન હૈ.
- (૬) નમાઝ મેં સુરએ ફાતિહા કે બાદ સુરતકો શુરૂ કરને સે પહેલે બિસ્મિલ્લાહ નહી પઢના ચાહીએ. નબીએ કરીમ (સ.અ.) ઓર ખુલફાએ રાશેદીન સે સાબીત નહિ હૈ.
(મઆરીફૂલ કુર્આન જી-૧ પેજ ૨૦)

સિજદએ તિલાવત કરને કા તરીકા :-

- (૧) યે હૈ કે ખડે હોકર અલ્લાહુ અકબર કહેતા હુઆ સિજદા કરે. ઓર સુબ્હાન-રબ્બીયલ અઅલા તીન યા પાંચ મરતબા પઢે ઓર ફીર અલ્લાહુ અકબર કહેતા હુઆ ખડા હો જાએ.
- (૨) અગર કોઈ બેઠે હુએ સિજદે મેં ગયા ઓર સિજદે સે ઊઠકરબેઠ ગયા જબ ભી સિજદએ-તિલાવત અદા હો ગયા.
- (૩) સિજદએ તિલાવત કી આયત કો જો શખ્સ પઢે ઊસપર સિજદા કરના વાજીબ હૈ. ઓર જો સુને ઊસ પર ભી સિજદા કરના વાજીબ હૈ. ચાહે કુરાન મજીદ સુનને કે ઈરાદે સેં બેઠા હો યા કીસી ઓર કામ કે લીએ. ઈસલીએ બેહતર હે કે સિજદે કી આયત કો આહિસ્તા સે પઢે તાકે કીસી દૂસરે પર સિજદા વાજીબ ન હો.

કુર્આન મજીદ ખતમ કરનેકા તરીકા : હદીસ મેં હૈ કે જીસને કુર્આન મજીદ પઢા ઓર ઊસ્કો ખતમ ક્રિયા અલ્લાહ તઆલા અપને પાસ ઉસકે લીયે એક દુઆ લીખેગા જો ફીલહાલ કબુલ હો જાયે. યા કીસી મસલેહત સે બાદમેં કબુલ હો. (બયહકી.)

જબ કુર્આન મજીદ ખતમ હો તો સુરએ નાસ પઢકર અલહમ્દો શરીફ પઢે. ઊસ્કે બાદ કુર્આન મજીદકે શુરૂ મેં અલીફલામમીમસે મુફલીહુન તક પઢે. (ગોયા કુર્આન મજીદ કી તિલાવત દોબારા શુરૂ કરને કી અલામત હૈ) ઊસ્કે બાદ કુર્આન મજીદ કે આખિર કી ખતમે કુર્આન કી દુઆ ભી પઢે ઊસ્કે બાદ ખુદાકી હમ્દો સના ઓર જો ચાહે દુઆ માંગે. ઓર ફીર દુરૂદ શરીફ પઢે. ઓર તિલાવતકા સલાબ મહુમોંકો રૂહોંકો પહોંચાયે.

સિજદે કી આયત કે ૧૪ મકામ થે હૈ

	સુરત કા નામ	પારા	રૂકુઅ
(૧)	સુરએ અઅરાફ	૮	૧૪
(૨)	સુરએ રઅદ	૧૩	૮
(૩)	સુરએ નહલ	૧૪	૧૨
(૪)	" બનીઈસરાઈલ	૧૫	૧૨
(૫)	" મરીયમ	૧૬	૭
(૬)	" હજજ	૧૭	૮
(૭)	" ફુરકાન	૧૮	૩
(૮)	" નમલ	૧૮	૧૭
(૯)	" સિજદહ	૨૧	૧૫
(૧૦)	" સુવાદ	૨૩	૧૧
(૧૧)	" હામીમ સિજદહ	૨૪	૧૮
(૧૨)	" નજમ	૨૭	૭
(૧૩)	" ઈન્શીકાક	૩૦	૮
(૧૪)	" અલક	૩૦	૨૧

કુર્આન મઝદકી સુરતે ઔર રૂકુઅ :-

કુરાન શરીફ મેં એક સો ચૌદહ સુરતે હૈ. ઔર મંઝીલે સાત હૈ. ઔર રૂકુઅ પાંચસો ચાલીસ હૈ. ઔર પારે ૩૦ હૈ.

કુછ સુરતોં કી ખાસ ફઝીલતે :-

હદીસ શરીફમે આતા હૈ કે એક મરતબા કુલ હુવલ્લાહુ અહદ પઢનેસે તીહાઈ કુરાન શરીફ કા સવાબ મીલતા હૈ ઔર સુરએ કુલ યાઅય્યુહલ કાફરૂન એક મરતબા પઢનેસે ચૌથાઈ કુર્આન શરીફ કા સવાબ મીલતા હૈ.

ઔર જો સુરએ યાસીન શરીફ એક મરતબા પઢે તો શામ તક ઊસ્કી હાજતે પુરી હોગી.

જો રાત કો સુરએ વાકેઆ પઢે ઊસ્કો કભી ફાકા નહી હોગા (પારા -૨૭ રૂકુઅ -૧૪)

રાતકો સુરએ મુલક (તબારકલ્લજી) પઢને સે અઝાબે કબ્રસે હિફાઝતહોગી. (પારા ૩૦)

મસઅલા :- યે જો મશહુર હૈ કે ઝવાલકે વક્ત ઔર સુરજ નિકલને કે

વક્તો ઔર સુરજ છુપનેકે વક્ત કુરાન શરીફ પઢના યા ઝિકમે મશગુલરહેના મના હૈ. યે બાત ગલત હૈ. હા ઈન વક્તોમે નમાઝપઢના મના હૈ.

ઈમાન ઔર ઈસ્લામ

ઈમાન કયા હૈ ? હઝરત રસુલે ખુદ(સ.અ.)ને હઝરત જિબ્રઈલ (અ.સ.) કે જવાબમે જબકે ઊંહોને આપ (સ.અ.)કે પાસએક અજનબી શખ્સકી સુરતમે હાજર હોકર ઈમાનકે મુતઅલ્લીક સવાલ કીયા “ઈમાન કયા ચીઝ હૈ”તો આપ (સ.અ.)ને ફરમાયા કે ઈમાન યે હૈ કે તુમ અલ્લાહ ઔર પયંગમ્બરો ઔર કિતાબો પર રોજે કયામત ઔર મરનેકે બાદ ફીર જંદા હોને પર ઔર તકદીર પર ઈમાન લાઓ (મીશકાત શરીફ)

ઈસ હદીસમે તમામ ઊસુલેદીન ઔર ઈન ચીઝોકોજન પર ઈમાન લાના ચાહીએ ઈસ્કો બતાયા ગયા હૈ.

ઈસ્લામ કયા હૈ ? હઝરત ઊમર (રદી.) ફરમાતે હૈ કે મેં રસુલુલ્લાહ (સ.અ.)કી ખીદમતમે હાજર થા એક શખ્સ આયા વો સફેદ કપડે પહેને હુઆ થા બાલ બહોત કાલે થે સફરકી કોઈ અલામત ઊસ પર ઝાહીર નહી થી હમ ઊસકો પહેચાનતે નહી થે. વો આતેહી હુઝુર (સ.અ.)કે સામને બૈઠ ગયા ઔર અપને ઘુટને હુઝુર (સ.અ.)કે ઘુટનોસે મીલા દીયે. ઔર અપને દોનો હાથ અપને ઘુટનો પર રખ દીયે. ફીર પુછા અય મુહંમદ (સ.અ.) “ઈસ્લામ કયા હૈ ?”આપ (સ.અ.)ને ફરમાયા ઈસ્લામ યે હૈ કે કલીમએ શહાદત પઢે. અશહદુ અલ્લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વ અશહદુઅન્નમુહમ્મદન અબ્દુહુ વરસુલોહુ. નમાઝે પંજગાના અદા કરે. ઝકાત અદા કરે. રમજાન કે રોઝે રખે. તાકત હોતો હજ કરે. ઊસ શખ્સને જવાબ દીયા. અય મુહંમદ (સ.અ.) આપને સય ફરમાયા (અહમદ)

દીલસે યકીન ઔર જુબાનસે ઈક્રાર કરનેકો ઈમાન લાના કહેતે હૈ. જીસ્કી તફ્સીલ ઈમાને મુજમલ ઔર ઈમાને મુફસ્સલ હૈ.

اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ كَمَا هُوَ بِاسْمَائِهِ
وَصِفَاتِهِ وَقَبِلْتُ جَمِيعَ اَحْكَامِهِ

ایمان مجمل

ઈમાને મુજમલ :- આ મન્તુ બિલ્લાહી કમા હુવ બિઅસ્માએહી વસિફાતીહી વકબીલતુ જમીઅ અહકામીહી

ઈમાન લાયામે અલ્લાહ પર જૈસા કે વો અપને નામોં ઔર સિફાતોં કે સાથ હૈ ઔર મૈને ઈસ્કે તમામ અહકામ કબુલ કીયે.

أَمِنْتُ بِاللَّهِ وَمَلَأْتُكَتِهِ وَكُتِبَهُ
وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْقَدَرِ
خَيْرُهُ وَشَرُّهُ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ

ایمان مفصل

ઈમાને મુસ્સલ :- આમન્તો બિલ્લાહી વમલાઈકતેહી વકુતુબીહી વરુસોલેહી વલયવમીલ આખીરે વલ કર્હે ખયરીહી વશરીહી મીનલ્લાહી તઆલા વલ બઅસે બઅદલ મૌત

“ઈમાન લાયામે અલ્લાહ પર ઔર ઈસ્કે ફરિશ્તો પર ઔર ઈસ્કી કિતાબોં પર ઔર ઈસ્કે રસુલો પર ઔર કિયામત કે દીન પર ઔર ઈસ પર કે અચ્છી ઔર બુરી તકદીર ખુદા તઆલાકી તરફસે હોતી હૈ. ઔર મૌતકે બાદ ઊઠાયે જાને પર.

ઈસ્લામકી બુન્યાદ :- પાંચ ચીજોં પર હૈ.

(૧) અવ્વલ કલીમા તૈયીબહ યા કલીમઅે શહાદતકે મતલબ કો દીલસે માનના ઔર જબાનસે ઈકરાર કરના.

(૨) નમાઝ પઢના

(૩) ઝકાત દેના

(૪) રમજાન શરીફકે રોઝે રખના

(૫) હજ કરના.

કલીમઅે તય્યબહ

લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ મુહમ્મદુર્રસુલુલ્લાહ.

યે કલીમા બંદેકી તરફસે એક ઈકરાર હૈ. બંદા ઊસ્કો પઢકર અપને રબસે ઈકરાર કરતા હૈ કે અય અલ્લાહ મૈં તેરા બંદા ઔર ગુલામ હું તેરે હુકમોં પર ચલુંગા ઔર જીન ચીજોસે મના કિયા હૈ. ઈન્સે બચુંગા ઈસ કલીમે કે મુતાલ્લીક તીન ચીજોંકા ધ્યાન રખના ઝરૂરી હૈ. અવ્વલ ઈસ્કે અલ્ફાઝ સહી યાદ હો. દુસરે ઈસ્કે મતલબ કા ઈલ્મહો તીસરે ઊસ્કે મુતાલીબા ઔર તકાજા કો હર વક્ત ઔર હર હાલતમે પુરા કરના.

બહુતસે લોગ નામકે મુસલમાન હૈ ઊન્કો કલીમા કે અલ્ફાઝબી સહી

યાદ નહીં. ઔર તર્જુમા મતલબકી ભી ખબર નહિ. ઔર કલીમાકે તકાજે ઔર મતલબકો ભી નહીં જાનતે એસે લોગોંકો ઈન ચીજોંસે વાકીફકરાઓ ઈસ્કા તર્જુમા યે હૈ. અલ્લાહકે સિવા કોઈ મઅબુદ નહીં હઝરત મુહમ્મદ (સ.અ.)અલ્લાહકે રસુલ હૈ.

કલીમા તૈય્યબહકા મતલબ :-

પુદાતઆલા કે સાથ મુસલમાનોંકોયે અકીદા રખના ચાહિયે કે પુદાતઆલા એક હૈ. વહી ઈબાદત ઔર બંદગી કે લાયક હૈ. ઉસ્કા કોઈ શરીક નહિ વોહર બાતકો જાનતા હૈ. કોઈ ચીઝ ઊસ્સે છુપી નહિ. વો બી તાકત ઔર કુદરત વાલા હૈ. ઊસ્ને ઝમીન ઔર આસ્માન ચાંદ - સુરજ - સિતારે - ફરિશ્તે આદમી જિન્નાત ગર્જ તમામ જહાનકો પયદા કિયા હૈ. ઔર વહી તમામ દુનિયા કા માલીક હૈ. વહી મારતા હૈ. વહી જીલાતા હૈ યાની મખ્લુકકી મૌત ઔર ઝિંદગી ઉસીકે હુકમ સે હોતી હૈ. વહી તમામ મખ્લુક કો રોઝી દેતા હૈ વો ન ખાતા હૈ ન પીતા હૈ ન સોતા હૈ વો પુદ બપુદ હંમેશા સે હૈ ઔર હંમેશા રહેગા. ઊસ્કો કીસીને પૈદા નહિ કીયા ન ઊસ્કા બાપ હૈ ન બેટા ન બેટી ન બીવી ઔર કીસીસે ઊસ્કા રિશ્તા નહિ વો તમામ તઅલ્લુકાતસે પાક હૈ. સબ ઊસકે મોહતાજ હૈ વો કીસીકા મોહતાજ નહિ ઔર ઉસ્કો કીસી ચીઝ કી હાજત નહિ વો તમામ એબોંસે પાક હૈ. વો મખ્લુક જૈસે હાથ-પાવ-નાક-કાન ઔર શકલસે પાક હૈ. ઉસ્ને ફરિશ્તોકો પૈદા કરકે દુનિયાકે ઈન્તેઝામો ઔર ખાસ-ખાસ કામોં પર મુકર્રર કિયા હૈ.

ઊસ્ને અપની મખ્લુકકી હિદાયત કે લીયે પયગંબર ભેજે કે વો લોગોંકો સચ્ચા મઝહબ સિખાએ. ઔર અચ્છી બાતેં બતાએ. ઔર બુરી બાતોંસે બચાએ.

ઈમાન નામા

ઈમાન કે ફર્ઝ :- દો હૈ.

- (૧) કલીમએ તૈય્યબહ જુબાન સે પઢના
- (૨) ઊસ્કે મતલબ કો દીલસે સચ્ચા જાનના

કલિમા કે ફર્ઝ :- તીન હૈ.

- (૧) જીંદગી મે એકબાર પઢના

- (૨) સહી પઢના
- (૩) કોઈ પઢને કે લીએ કહે તો જલ્દી સે પઢના

ઈમાન સલામત રહેને કી શર્ત :- ચાર હૈ.

- (૧) ઈમાન વાલા હોનેકી વજહસે ખુશહોના
- (૨) ઈમાન કે જાતે રહેનેસે ડરતે રહના
- (૩) ઈમાન સે મહરૂમ કરને વાલી ચીઝો સે દુરરહેના
- (૪) મુસલમાનો પર મહેરબાન રહેના.

ઈમાન કે વાગુબાત :- બારહ હૈ.

- (૧) બિદઅત સે બચના.
- (૨) નેક લોગો કી સોહબત મે રહેના.
- (૩) ખરાબ લોગો સે દુર રહેના.
- (૪) અચ્છે ઈન્સાનો કો દીન કી તાલીમ દેના.
- (૫) રિશ્તે દારો સે મિલાપ રખના
- (૬) દો ઝઘડને વાલે મુસલમાનો મે સુલહ કરાના.
- (૭) યતીમો સે મુહબ્બત કરના.
- (૮) ગરીબો પર રહમ કરના.
- (૯) ખાસો કો પાની પીલાના.
- (૧૦) રાસ્તે સે કાટે-પથર-ગંદગી દુર કરના.
- (૧૧) બિમાર કી ખબર પુછના.
- (૧૨) મય્યત કો ગુસલ દેના.

ઈસ્લામ કે ફર્ઝ :- પાંચ હૈ

અલ્લાહ તઆલા ઔર રસુલેખુદા.(સ.અ.)કી પેરવી કરનેકો ઈસ્લામ કહેતેહૈ.

- (૧) કલિમએ શહાદત
- (૨) નમાઝ
- (૩) રોઝા
- (૪) ઝકાત
- (૫) હજજ

ઈસ્લામ કે વાગુબાત :- સાત હૈ.

- (૧) વિત્ર પઢના.

- (૨) સદક એ ફિત્ર અદા કરના
- (૩) કુર્બાની કરના
- (૪) ઊમરહ કરના
- (૫) મા બાપ કી પેરવી કરના
- (૬) ઔરત કો શોહરકી તાબેદારી કરના
- (૭) મહરમ કી પરવરીશ કરના

ઈસ્લામકી સુન્નતે આઠ હૈ :-

- (૧) ખત્તા કરાના
- (૨) સરકે બાલ કટાના
- (૩) નાક કે બાલ
- (૪) બ્રગલ કે બાલ
- (૫) મુંછ કે બાલ
- (૬) નાફ (દુંદી)કે નીચે કે બાલ સાફ કરના
- (૭) નાખુન કાટના
- (૮) દાઢી રખના

નમાઝ કા બયાન

ઈસ્લામકી દુસરી બુન્યાદ નમાઝ હૈ. નમાઝ કો અરબીમે “સલાત” કહેતેહૈ. “સલાત” સેલતુનસે બનાહૈ. સેલતુન અરબીમે તઅલ્લુક કો કહેતેહૈ. પસ. ઈસ સુરતમે નમાઝ કો “સલાત” ઈસલીયે કહેતેહૈ કે નમાઝ ખુદાતઆલાકી ઈબાદત ઔર બંદગી કરનેકા એક ખાસ તરીકાહૈ જો અલ્લાહ તઆલાને ઔર નબીએ અકરમ(સ.વ.) ને બંદોકો અલ્લાહ તઆલાસે ખાસ તઅલ્લુક પૈદા કરનેકે લીએ શીખાયા. યે તઅલ્લુક કીસી ઔર ઈબાદતસે હાસિલ નહી હોતા.

- (૧) અલ્લાહ તઆલાકા ઈશીદ હૈ “ઈન્નસ્સલાત તન્હા અનીલ ફહશાએ વલમુન્કર.”

નમાઝ તમામ બુરાઈયોસે રોકકર ઈન્સાનકો આદમીયતકી હદ મે દાખીલ કર દેતી હૈ.

- (૨) હુઝુર (સ.વ.) ને ઈશીદ ફરમાયા જો શપ્સ જાન બુઝકર નમાઝ છોડ દે તો તહકીક કે ઊસ્ને કુફ્ર જૈસા કામ કિયા.

(૩) હુજુર (સ.વ.)કા ઈશાદે હૈ જસ શપ્સકી એક નમાઝભી ફોત હોગઈ વો એસા હૈ કે ગોયા ઊસ્કી ઔલાદ ઔર માલ દૌલત સબ છીન લીયા ગયા.

(૪) અલફરકુ-બયનલ અબ્દી વલ ફુફરી તરકુસસલાત. “મુસલમાન ઔર કાફીર કે દરમ્યાન ફરક ઔર સરહદ નમાઝ હૈ.” (હદીસ).

(૫) લી કુલ્લે શયઈન અલમુન વ અલમુલ ઈમાને અસ્સલાતું. “હર ચીઝકી કોઈ ન કોઈ અલામત હોતી હૈ, ઔર ઈમાનકી ખાસ અલામત યાની પહેચાન ‘નમાઝ’ હૈ.”

નમાઝકે લીયે મસ્જીદમે જલ્દી જાના ચાહીયે તાકે અઝાનસે પહેલે વુજુ કરકે મસ્જીદમે હાજર રહો. અગર યે ન હો સકે તો અઝાન કે બાદ ફોરન મસ્જીદમે પહોંચનેકી કોશીષ કી જાએ.

હર આકિલ-બાલિગ મુસલમાન મર્દ-ઔરત પર રાત દીન મે પાંચ વક્તકી નમાઝે ફર્જ હૈ. યે પાંચ નમાઝે યે હૈ.

અવકાતે નમાઝ

(૧) નમાઝે ફજર :- યે નમાઝ સુબહ સાદિકકે બાદસે સુરજ નીકલને કે પહેલે તક પઢી જાતી હય. મુસ્તહબ વક્ત જબ રોશની હોજાયે યાની સુરજ તુલુઅ હોનેસે આધા કલાક પહેલે પઢની ચાહીએ. ફુલ ચાર રકાતે પઢી જાતી હૈ.

દો રકાત સુન્નાતે મુઅક્કીદા.

દો રકાત ફર્જ.

મસઅલા :- ફર્જ નમાઝ પઢનેસે પહેલે દો રકાત સુન્નાત પઢના જરૂરી હૈ. અગર મસ્જીદમે આને કે બાદ દેખાકે ફર્જ નમાઝ કી જમાઅતખડી હો ગઈ હૈ. તો જબ તક ફર્જ નમાઝકા આખરી કાઈદા મીલનેકી ઊમ્મીદ હો તો દો રકઅત સુન્નાત પઢકર જમાઅતમે શરીક હો. અગર બિલ્કુલ જમાઅત મીલનેકી ઉમ્મીદ ન હો તો સુન્નાત છોડ કર જમાઅતમે શરીક હો જાએ.

મસઅલા :- ફજરકી નમાઝ પઢનેમે ઈત્ની દેર હો ગઈ કે સુરજ નીકલને તક સિફ દો રકાત પઢ સકતે હૈ. તો સુન્નાત છોડ કર સિફ દો ફર્જ પઢને ચાહીએ. સુન્નાત સુરજ તુલુઅ હોને કે બાદ પઢે.

મસઅલા : અગર સિફ સુન્નાત છુટ ગઈ તો સુન્નાત કી કઝા નહીં. તુલુએ આફતાબસે પહેલે પઢ લેના મકરૂહ હૈ. ઔર આફતાબ નિકલને કે બાદ

પઢના મકરૂહ તો નહી. મગર વો સુન્નતે ન હોગી. નફીલ હો જાએગી.
મસ્અલા : ફજર કી સુન્નતે અગર ફઝલ સાથ કઝા હો જાએ તો ઝવાલ સે પહેલે ઉન્કો ફઝલ કે સાથ કઝા પઢલેના ચાહિએ. ઓર ઝવાલ કે બાદ પઢે તો સિફ ફઝલ કી કઝા કરે. (તાલીમુલ ઈસ્લામ - ૪)

(૨) નમાઝે ઝોહર :- યે નમાઝ ઝવાલકે બાદ પઢી જાતી હૈ. ઓર અંસલી સાયે કે અલાવા ડબલ સાયા હોને તક પઢી જા સકતી હૈ.

ઝોહરકી બારહ રકાતે પઢી જાતી હૈ.

૪ સુન્નતે મુઅક્કદહ, ૪ ફઝલ, ૨ સુન્નતે મુઅક્કદહ, ૨ નફીલ.

મસઅલા :- ફઝલ નમાઝ પઢનેસે પહેલે સુન્નત નમાઝ પઢના જરૂરી હૈ લેકિન અગર ફઝલ નમાઝકી જમાઅત ખડી હો જાએ તો પહેલે ફઝલ જમાઅતસે પઢે ફીર દો રકાત પઢે. ઊસ્કે બાદ ચાર સુન્નત પઢે.

(૩) નમાઝે અસર :- યે નમાઝ અસલી સાયે કે અલાવા ડબલ સાયા હો જાનેકે બાદસે સુરજ ગુરૂબ હોને તક પઢી જા સકતી હૈ. ઓર સુરજ પીલા હોને સે પહેલે પઢના મુસ્તહબ હૈ.

અસરકી આઠ રકાત પઢી જાતી હૈ.

૪ સુન્નતે ગૈર મોઅક્કદહ, ૪ ફઝલ.

મસઅલા :- અગર જમાઅત ખડી હોને મેં દેર હો તો ચાર રકાત સુન્નત પઢે. અગર જમાઅત ખડી હો ગઈ હોતો જમાઅતમેં શરીક હો જાએ સુન્નત નપઢે.

(૪) નમાઝે મગરીબ :- યે નમાઝ સુરજ ગુરૂબ હોને કે બાદ પઢી જાતી હૈ. ઓર સફેદ રોશની ડુબને તક પઢ સકતે હૈ. મુસ્તહબ યે હૈ કે સુરજ ગુરૂબ હોતે હી પઢી જાયે.

મગરીબકી કુલ સાત રકાતે પઢી જાતી હૈ.

૩ ફઝલ, ૨ સુન્નત, ૨ નફીલ

(૫) નમાઝે ઈશાં :- યે નમાઝ સફેદ રોશની ગાયબ હોનેકે બાદસે સુબ્હ સાદિક તક પઢી જા સકતી હૈ. મુસ્તહબ યે હૈ કે એક તિહાઈ (૧/૩) રાત તક પઢી જાએ. ઈશાં કી કુસ સતરહ રકાતે પઢી જાતી હૈ.

૪ સુન્નતે ગેર મોઅક્કદહ, ૪ ફઝલ, ૨ સુન્નત, ૨ નફીલ, ૩ વિત્ર વાજબ, ૨ નફીલ.

નમાઝે જુમ્આ :- યે નમાઝબી જોહર કે વક્તકે મુતાબીક પઢી જાતી હૈ. જો સબસે પહેલે જુમ્આકે લીએ જાતા હૈ ઊસ્કી બહોત ફઝીલત હૈ.

જુમ્આકી કુલ ચૌદહ રકાતે હૈ.

૪ સુન્નાતે મોઅક્કદહ, ૨ ફર્જ, ૪ સુન્નાતે મોઅક્કદહ, ૨ સુન્નાતે મુઅક્કદહ, ૨ નફિલ.

મસઅલા :- જુમ્આકે ફર્જ પઢનેસે પહેલે ઈમામ સાહબ મીમ્બર પર બેઠતે હૈ તો દુસરી અઝાન પહેલી સફમૈ ખરે હોકર યા જરા પીછે હટકર દી જાતી હૈ. જબ યે અઝાન શુરૂ હો જાએ તો બાતે કરના, નમાઝ પઢના, પાના-પીના, કીસીસે બાત કરના, કુરાન મજીદ પઢના, સલામ કરના વગેરહ નાજાઈજ હૈ.

મસઅલા :- ખુત્બેમે જબ હુઝુર (સ.અ.)કા નામ મુબારક આયે તો હાજેરીન દીલ મૈ દુરૂદ શરીફ પઢે. જુબાનસે પઢનેકી ઈજાઝત નહી.

અઝાનકા બયાન

જબ નમાઝકા વક્ત આતા હૈ. તો નમાઝસે કુછ દેર પહેલે એક શખ્સ ખરે હો કર જોર જોરસે અઝાનકે અલ્ફાઝ કહેતા હૈ. જીસ્કી શરૂઆત મદીના મુનવ્વરામૈ હીજરી સન-૧ મે હુઈ જીસ્કા કિસ્સા યું હૈ કે જબ હુઝુર (સ. અ.) હીજરત કરકે મદીના મુનવ્વરા તશરીફ લાયે તો મસ્જીદકી તામીર કી ગઈ. ઔર નમાઝ કે વક્ત એલાનકી જરૂરત હુઈ તો આપસમે મશ્વરા કીયા ગયા કુછ લોગોને કહા શંખ બજાયા જાયે. કુછને બુલંદ જગાપર આગ જલાને કો કહા. હઝરત ઊમર (ર.દી.)ને રાયદી કે જબ નમાઝ કા વક્ત આ જાએ તો 'અસ્સલાતુ જામેઅતુન' કહેકર લોગોંકો બુલાયા જાયે લેકિન કીસી બાત પર ઈત્તેફાક નહિ હુઆ.

ઈસી ફિકમૈ હઝરરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઝૈદ ઈબ્ને અબ્દીરબ્બેહી (ર.દી.)ને ખ્વાબ દેખા કે એક શખ્સ નાકુસ બજારહા હૈ આપને પુછા યે નાકુસ બેયોગે ?

ઊસ્ને કહા તુમ ઈસ્કો લેકર કયા કરોગે ? આપને કહા "નમાઝકા વક્ત હોગા તો ઈસે બજા કર મુસલમાનો કો નમાઝકે લીયે બુલાઊગા."

ઊસ્ને કહામૈ ઊસ્સે જ્યાદા અચ્છા તરીકા બતાતા હું યે કહેકર ઊસ્ને નમાઝકે વક્ત કહેજાને વાલે કલેમાત જો આજ કલ અઝાનમે પઢે જાતે હૈ બતા દીયે. જબ આપ બેદાર હુએ તો હુઝુર (સ.અ.)કી ખીદમતે હાજીર હોકર અપના ખ્વાબ બયાન કીયા.

હુઝુર (સ.અ.)ને કહા યે ખ્વાબ હક હૈ. ઔર હઝરતે બિલાલ (ર.દી.) કો બુલાયા તાકે વો કલિમાત યાદ કરવે ઔર ઝોરસે આઝાન દે. યે સુન કર હઝરત ઊમર (ર.દી.) ઊઠકર આયે ઔર ફરમાયા કે મેંને ભી યહી ખ્વાબ દેખા હૈ. યે સુનકર રસુલે અકરમ (સ.અ.)ને અલ્લાહકા શુક્ર અદા કીયા ઔર બેહદ ખુશ હુએ. ઊસી વકતસે અઝાન કી શુરૂઆત હુઈ જો આજ તક જારી હૈ. ઔર કયામત તક જારી રહેગી. (ઈન્શા અલ્લાહ)

સબસે પહેલે અઝાન દેનેકે લીએ હઝરત બિલાલ (ર.દી.)કો મદીના મુનવ્વરામેં રસુલે ખુદા (સ.અ.)ને ફરમાયા અય બિલાલ ઊઠો ઔર અઝાન દો નમાઝ કે લીયે.

અઝાન કે અલ્લામ યે હૈ

اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ	اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ
اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اَللّٰهُ	اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اَللّٰهُ
اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اَللّٰهِ	اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اَللّٰهِ
حَيَّ عَلَى الصَّلٰوةِ	حَيَّ عَلَى الصَّلٰوةِ
حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ	حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ
اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ	اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ

અલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહુ અકબર,
 અલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહુ અકબર
 અશહદુ અલ્લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહ
 અશહદુ અલ્લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહ
 અશહદુ અન્ન મુહમ્મદર્સુલુલ્લાહ
 અશહદુ અન્ન મુહમ્મદર્સુલુલ્લાહ
 હય્ય અલસસલાહ, હય્ય અલસસલાહ,
 હય્ય અલલફલાહ, હય્ય અલલફલાહ,
 અલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહુ અકબર,
 લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ.

- (૧) ફઝરકી અઝાન મેં હય્ય અલલફલાહકે બાદ અસ્સલાતુ ખયરૂમ મિનન્નવમિ દો બાર જ્યાદા કરે.
- (૨) હય્ય અલલસલાહ કહેતો મુંહ દાયે તરફ ઔર હય્ય અલલફલાહ કહે તો મુંહ બાયે તરફ ફેરવે સીના ઔર પાવકી ઊન્ગલીયોં કો કિબ્લેકી તરફ સે નફેરે.
- (૩) જબ અઝાનકી આવાઝ સુને તો સુનનેવાલા ભી જવાબમે વહી અઝ્ઝાઝ દુહરાએજો અઝાનવાલા કહ રહા હૈ. મગર હય્ય અલલસલાહ ઔર હય્ય અલલફલાહ કે જવાબમે “લાહવલ વલા કુવ્વત ઈલ્લા બિલ્લાહીલ અલીયીલ અઝીમ” ઔર ફઝરમે અસ્સલાતુ ખયરૂમ મિનન્નવમકે જવાબમે સદક્તવબરરત કહેના ચાહીએ.
- (૪) અઝાનકે વક્ત હર શખ્સકો બાત-ચીત, સલામ ઔર ઊસ્કા જવાબ દેના વગેરહ છોડકર અઝાનકા જવાબ દેના ચાહીએ. હા નાપાક આદમી ઔર પેશાબ, પાખાના, કરનેવાલેકો અઝાનકા જવાબ દેના દુરૂસ્ત નહીં.

અઝાન દેનેકા સવાબ :-

- (૧) અઝાન દેને મેં જો સવાબ હૈ અગર વો લોગોં પર જાહીર હો જાએ તો લોગ અઝાન દેનેકે લીએ આપસમે કિતાલ કરે.
- (૨) અઝાન કી અવાઝ સુનનેવાલે ઈન્સાન ઔર જીન્નાત ઔર હર ચીઝ કયામતકે દીન અઝાન દેનેવાલે કે લીએ ગવાહી દેંગે.
- (૩) અલ્લાહ તઆલાકા “દસ્તે રહમત” મુઅઝિઝન કે સર પર રહેગા. ઔર જહાં તક ઊસ્કી આવાઝ પહોંચતી હૈ, હર ચીઝ ઊસ્કે લીએ મગફેરતકી દુઆએ માંગતી હૈ.

અઝાનકે બાદ ચે દુઆ પઢો :-

اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ
الَّتَامَّةُ وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ

ઝાન દેને કે બેદ
યે દુઆ પઢો

اَبْحَمْدِ الْوَسِيْلَةِ وَالْفَضِيْلَةِ وَابْعَثْهُ مَقَامًا
حَمْدِ الَّذِي وَعَدْتَهُ اِنَّكَ لَا تَخْلِفُ الْمِيعَادَ

અલ્લાહુમ્મ રબ્બ હાઝિહિદ્ દઅવતિતામ્મતિ વસ્સલાતિલ્ કાઈ-મતિ
આતિ મુહમ્મદ-નિલ્ વસીલત વલ ફઝીલત વબ્બહુ મકામમ્ મહમુદનિલ્લઝી

વચ્ચતહુ - ઈન્નક લાતુખિલ્લ મીઆદ.

તકબીર યા ઈકામત :-

- (૧) જમાઅત ખડી હોનેકે વક્ત એક શખ્સ અઝાનકી તરહ અલ્લાઝ ઈત્ને ઝોરસે પઢે કે નમાઝી સુન સકે. ઊસ્કો તકબીર યા ઈકામત કહેતે હૈ. સીફ થોડાસા ફર્ક હૈ. તકબીર મેં 'હય અલલફલાહ' કે બાદ 'કદ કામતિસ્સલાહ, કદ કામતિસ્સલાહ' દો મરતબા કેહના ચાહીએ. ઈકામતકે અલ્લાઝ જલ્દી જલ્દી પઢના ચાહીએ.
- (૨) ઈકામત કેહને કા "હક" મુઅઝિઝનકો હોતા હૈ. મુઅઝિઝનકી ઈજાઝતસે દૂસરા ભી કેહ સકતા હૈ.
- (૩) અગર ઈમામ ઈકામત કહે તો કદ કામતિસ્સલાહકે વક્ત આગે બઢ જાએ ઝોર બાકી ઈકામત પુરી કરે. (દુર્રે મુખ્તાર)

પુરુષ કા બચાન

ફઝીલત :-

- (૧) હઝરત ઊસ્માન બીન અફફાન (ર.દી.) સે રિવાયત હૈ કે હુઝુર રસુલે ખુદા (સ.અ.)ને ફરમાયાકે જીસ્ને પુરુષ કીયા ઝોર ખુબ અચ્છી તરહ પુરુષ કીયા. ઊસ્કે ગુનાહ ઊસ્કે બદનસે ઝડ (ખરી જશે.) જાયેગે. યહાં તક કે ઊસ્કે નાખુનકે નીચેસેભી ગુનાહ ઝડ જાયેગે. (મુસ્લીમ શરીફ)
- (૨) હઝરત અબુ હુરૈરહ (ર.દી.)સે રિવાયત હૈ કે મેંને હુઝુર (સ.અ.)કો યે ઈશાદિ ફરમાતે સુના "બેશક કયામતકે દીન મેરી ઊમ્મતકો લાયા જાયેગા ઝોર ઊન્કે ચેહરે ઝોર હાથ પાવ પુરુષકી વજહસે ચમક રહે હોંગે. પસ તુમમે સે જો શખ્સ અપની પેશાનીકી ચમક તવીલ (લંબા) કર સકતા હૈ વો ઐસા કરે (યાને પેશાનીકે જીસ હિસ્સેકો ધોના પુરુષમેં ફર્ક હૈ ઊસ્સે જ્યાદા ધોવે.) (બુખારી- મુસ્લિમ શરીફ)
- (૩) એક હદીસમેં ઈશાદિ હૈ જો શખ્સ ઘરસે પુરુષ કરકે સીફ નમાઝકી નિયતસે મસ્જીદમે જાયે તો ઊસ્કે હર કદમપર એક નેકીકા ઈજાફા (વધારો) ઝોર એક ખતા (ગુનાહ)કી મુઆફી હોતી ચલી જાતી હૈ.

- (૪) એક ઔર હદીસમેં આયા હૈ કી જો શખ્સ ઘરસે વુઝુ કરકે નમાઝકે લીએ જાએ વો એસા હૈ જેસા ઘરસે એહરામ બાંધકર હજજકો જાયે.

(ફઝાઈલે નમાઝ)

વુઝુકે ચાર ફર્મ હૈ :-

- (૧) પેશાની કે બાલોસે હુઝીકે નીચે તક ઔર દોનો કાનો કે લવ તક મુંહ ધોના.
- (૨) દોનો હાથ કોહનીયો સમેત ધોના.
- (૩) ચોથાઈ સરકા મસહ કરના.
- (૪) ટખનો સમીત દોનો પાવ ધોના.

વુઝુકી સુન્નતોં ગ્યારહ હૈ :-

- (૧) વુઝુકી નિયત કરના.
- (૨) શુરૂમેં બિસ્મિલ્લાહ પઢના.
- (૩) દોનો હાથ કલાઈ તક ધોના.
- (૪) ફુલ્લી કરના.
- (૫) મીસ્વાક કરના.
- (૬) નાકમેં પાની ડાલના.
- (૭) હર ઊજવ (અવયવ)કો ત્રીન બાર ધોના.
- (૮) પુરે સર ઔર કાંનોકા મસહ કરના.
- (૯) દાઢી ઔર ઊનૂંગલીયોંકા ખિલાલ કરના.
- (૧૦) લગ્ગાતાર ઈસ તરહ ધોના કે પહેલા ઊજવ ખુશ્ક ન હોને પાવે દૂસરા ધોલીયા જાએ.
- (૧૧) તરતીબસે વુઝુ કરના યાની પહેલે મુંહ ફીર કોહનીયો સમીત હાથ ધોએ. ફીર સરકા મસહ કરે. ફીર પાંવ ધોએ.

ફાયદા :- સુન્નત છુટનેસે વુઝુ હો જાતા હૈ. મગર સવાબમેં કમી હોજાતી હૈ. ઔર આખેરતમેં પકડકા ખૌફ હૈ.

વુઝુકે મુસ્તહબ્બાત :-

- (૧) દાહની તરફસે શુરૂ કરના કુછ ઓલમાને ઊસ્કો સુન્નતોં મેં શુમાર કીયા હૈ. ઔર યહી કવી હૈ.
- (૨) ગરદનકા મસહ કરના.
- (૩) વુઝુકે કામકો ખુદ કરના દૂસરે સે મદદ ન લેના.

- (૪) કિબ્લેકી તરફ મુંહ કરકે બેઠના.
- (૫) પાક ઔર ઊચી જગહ પર બેઠકર વુઝુ કરના.

નવાકીઝે વુઝુ :- જન ચીજોંસે વુઝુ ટુટ જાતા હૈ ઊન્કો નવાકીઝે વુઝુ કહેતે હૈ વો આઠ હૈ.

- (૧) પેશાબ-પાખાના કરના યા ઈન દોનો રાસ્તે સે કીસી ઔર ચીજકા નીકલના
- (૨) રીહ યાની હવા કા નીકલના.
- (૩) બદનસે ખુન યા પીપ કા નીકલ કર બેહ જાના.
- (૪) બિમારી યા કીસી વજહસે બેહોશ હોજાના.
- (૫) મુંહ ભરકે (ઊલ્ટી) કરના.
- (૬) સહારા (ટેકા) લગાકર યા લેટ કર સોજાના.
- (૭) મજનુન યાની પાગલ હો જાના.
- (૮) નમાઝમેં કેહકહા (ખડખડાટ) માર કર હસના.

(તાલીમુલ ઈસ્લામ)

વુઝુ કરનેકા તરીકા :-

અવ્વલ નિયત કરે યાની “અત-વદદઊ લીસ્ફઈ-લ હદસ.” પઢો ફીર બિસ્મિલ્લાહ પઢકર દોનોં હાથ પહોંચો તક ધોયે. ફીર તીન બાર કુલ્લી કરો મિસ્વાક ન હોતો ઊન્ગલીસે દાત મલ લો. ફીર તીન બાર નાકમેં પાની ડાલે ઔર બાયે હાથસે નાક સાફ કરે. ફીર તીન મરતબા મુહ ધુવો. મુહ પર પાની જોરસે નમારો. મુહકો પેશાની કે બાલોંસે હુડી કે નીચે તક ઔર ઈધર ઊધર દોનોં કાનો તક ધોના ચાહીયે. ફીર કોહનીયો સમીતદોનો હાથ ધોવો. પહેલે દાહના હાથ તીન બાર ફીર બાયા હાથ તીન બાર ધોના ચાહીયે. ફીર હાથ પાનીસે ભીગો કર સરકા મસહ કરો. ફીર કાનોંકા મસહ કરો. ફીર ગરદનકા મસહ કરો. મસહ સીફ એક મરતબા કરના ચાહીએ. ફીર તીન મરતબા દોનોં પાવ ટપનો સમીત ધોવો. પહેલે દાહના પાંવ ફીર બાંયા પાવ ધોના ચાહીએ. વુઝુ કરને કે બાદ યે દુઆ પઢો.

અશહદુ અલ્લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ- વહદહુ લાશરી-ક લહુ વઅશ્હદુ અન્ન મુહમ્મદન અબ્દુહુવરસુલોહ. અલ્લાહુમ્મજ્ અલ્ની મિનત્ત્વાબીન વજ્અલ્ની મિનલ્ મુત-તહહિરી-ન.

ઈસ દુઆકો પઢનેવાલોં કે લીએ જન્નતકે દરવાજે ખોલ દીયે જાએંગે.

જસ દરવાજો સે ચાહે જન્મતમે દાખીલ હો.

(બેહશ્તીઝેવર)

હર ફર્જ નમાઝકે લીએ તાઝા વુજુ કરના બેહતર હૈ. યે ભી અફઝલ હૈ કે મોનીન હંમેશા વુજુકી હાલતમે રહે. ક્યોકે વુજુ મોમીન કે લીએ હથિયાર કહા ગયા હૈ. વુજુ કી હાલતમે શયતાન મોમીન કે કરીબ આનેકી હિમ્મત નહી કરતા.

તયમ્મુમ કા બયાન

તયમ્મુમ કીસકો કહેતે હૈ :- અરબી મેં ઈરાદા કરને કો કહેતે હૈ. ઔર શરીયતમે મતલબયે હોતા હૈ કે વુજું યા ગુસલ કી ઝરૂરત કે વકત પાની કી બજાયે પાક મીટી ઈસ્તીઅમાલ કરના - ઈસ્કો તયમ્મુમ કહેતે હૈ.

તયમ્મુમ કરને કા તરીકા :- યે હે કે દોનોં હાથ પાક જમીનપર માર કર ચહેરે પર ઈસ તરહ ફેરે કે બાલ બરાબર ભી જગા ન છુટે. (અગર જ્યાદા મીટી લગ જાયે તો મુંહ સે ફુંક મારકર કમ કર દી જાયે.) ફીર દુસરી મરતબા દોનોં હાથ જમીન પર મારકર કહોનિયું સમેત દોનોં હાથોં પર ફેરે

ઊંગલિયોં કી તરફ સે હાથ ફેરના શુરૂ કીયા જાયે - ઈસ તરહ કે પહેલે બાયે હાથ કી ચારોં ઊંગલીયા સીધે હાથ કી ઊંગલિયો કે સીરે કે નીચે રખકર ખીચતા હુઆ કોહની તક લે જાયે. ઈસ તરહ લે જાને મેં સીધે હાથકે નીચે કી તરફકા મસહ હો જાયેગા. ફીર બાયે હાથ કી હથેલી સીધે હાથ કે ઉપર કી તરફ રખકર કોહનીસે ઊંગલીયોં તક ખીચતા હુઆ લાયે. ઔર બાયે હાથ કે ઉપર કી તરફ રખકર કોહનીસે ઊંગલીયોં તક ખીચતા હુઆ લાયે. ઔર બાયે હાથ કે અંગુઠે કે અંદર કી જાનિબ કો સીધે હાથ કે અંગુઠે કી પુશ્ત પર ફેરે ફીર ઈસી તરહ સીધે હાથ કો બાયે હાથ પર ફેરે. અગર અંગુઠી પહેને હો તો ઉસ્કો ઉતારના યા હીલાના જરૂરી હૈ. ઔર ઊંગલીયોંમે ખિલાલ કરલીયા જાયે. તાકે કોઈ હિસ્સા છુટન જાયે તયમ્મુમકા યહી એક તરીકા હૈ.

તયમ્મુમ કે ફર્જ તીન હૈ :-

- (૧) હદસે અસગર યા હદસે અકબર સે પાક હોને કી નિયત કરના.
- (૨) દોનોં હાથ પાક મીટી પર માર કર મુંહ પર ફેરના.

- (૩) દોનોં હાથ પાક મીટ્રી પર માર કર દોનોં હાથો પર કોહનીયોં સમેત ફેરના

તયમ્મુમ કબ કર સકતે હૈ :- ઉસ વકત કર સકતે હૈ જબ કે

- (૧) પાની પોને દો કિલોમીટર દુર હો
(૨) અપને તજુરબે (અનુભવ) યા કિસી પક્કે હકીમ કે કેહને સે ઈસ બાત કા ડર હોકે પાની ઈસ્તીઅમાલ કરને સે બિમારી બઢ જાયેગી.
(૩) પાની ઈત્ના થોડા હો કે અગર વુઝુ કરે તો પ્યાસા રેહ જાનેકા ખતરા હો
(૪) કુંવા હો મગર રસસીડોલ ન હો.
(૫) પાની મોજુદ હો મગર ખુદ ઉઠકર ન લે સકતા હો. ઓર કોઈ દેનેવાલા મોજુદ ન હો.
(૬) ઈદિન-યા નમાઝે જનાઝા ન મીલને કા ખતરા હો.

વો ચીઝે જીન પર તયમ્મુમ કિયા જા સકતા હૈ

પાક મીટ્રી-રેત-પથર-ચુના-મીટ્રી કે કચ્ચે યા પક્કે બરતન જીન પર રોગન નહો મીટ્રી કી કચ્ચી પક્કી ઈટે-મીટ્રી-પથર ચુના યા ઈટો કી દીવાર - ઈન ચીઝોં પર ગુબાર હોના જરૂરી નહીં. ગુબાર ન હો તબ ભી ઈસ પર તયમ્મુમ જાઈઝ હૈ.

વો ચીઝે જીન પર તયમ્મુમ કરના જાઈઝ નહીં

લકડી-લોહા-સોના-ચાંદી-તાંબા-પિત્તલ-એલ્યુમિનિયમ-શીશા-રાંગ -જસત-ગેહું-જવ ઓર તમામ ગલ્લે (અનાજ) કપડે રાખ-ઈન તમામ ચીઝોં પર તયમ્મુમ કરના જાઈઝ નહીં

યુ સમજો કે જો ચીઝે આગ મેં ન જલે ઓર ન પીઘલે વો ચીઝે મીટ્રી કી કીસમ સે હૈ ઉસ પર તયમ્મુમ દુરસ્ત હૈ.

ઓર જો ચીઝે જલકર રાખ હો જાયે યા પીઘલ જાયે ઉસ પર તયમ્મુમ કરના દુરસ્ત નહીં.

ખુલાસા :- (૧) જબ કોઈ બતાને વાલા ન હો ઓર કીસી દૂસરે તરીકે સે પાની કાપતા ન ચલે યા પાની કા પતા ચલે લેકીન પોને દો કિલોમીટર સે દૂર હો તો ફીર પાની લાના જરૂરી નહીં તયમ્મુમ કર લેના ચાહીયે.
(૨) એક તયમ્મુમ સે જબતક વો ન તૂટે જીત્ને વકતોં કી ચાહોં નમાઝ પઢ સકતે હો. ઈસી તરહ ફર્જ નમાઝ - નફીલ નમાઝ - કુઆન મજહદ કી તિલાવત જનાઝે કી નમાઝ - ઓર સિજદએ તિલાવત

ઔર તમામ ઈબાદતે જાઈઝ હૈ.

- (૩) પાની મૌજુદ હો તો કુર્આન શરીફ છુને કે લીયે તયમ્મુમ કરના દુરસ્ત નહીં.
- (૪) પાની પોને દો કિલોમીટર દૂર નહીં. લેકીન વક્ત તંગ હે. અગર પાની લેને જાયે તો વક્ત જાતા રહેગા - તો ભી તયમ્મુમ દુરસ્ત નહીં બલ્કે પાની હાસિલ કરકે. વુઝું કરે અગર વક્ત નિકલ જાયે તો નમાઝ કઝા પડે.
- (૫) અગર જમીન પર પેશાબ વગેરહ કોઈ નાપાકી ધુપસે સુક ગઈ ઔર બદબુ ભી જાતી રહી તો જમીન પાક હો ગઈ. ઉસ પર નમાઝ પઢના દુરસ્ત હૈ. લેકીન તયમ્મુમ કરના દુરસ્ત નહીં.
- જબ માલુમ હો જાયે કે જમીન પાકહે તો દુરસ્ત હૈ અગર માલુમ ન હો તો વહેમ ન કરે.

જ્યાદા મસાઈલ દૂસરી બડી કીતાબોં મેં દેખે.

ફરાઈએ નમાઝ

નમાઝકે ચૌદહ (૧૪) ફર્જ હૈ. જન્મે સે ચંદ એસે હૈ કે જન્કા નમાઝ સે પહેલે હોના જરૂરી હૈ. ઊન્કો પારજી ફરાઈઝ કહેતે હૈ. ઔર શરાઈતે નમાઝ ભી કહેતે હૈ. ઔર ચંદ ફરાઈઝ એસે હૈ જો દાખીલે નમાઝ હૈ. ઊન્કી ફેહરિસ્ત યે હૈ.

(૧) બદન કા પાક હોના. (૨) કપડોં કા પાક હોના. (૩) સતરકા છુપાના. (૪) જગા કા પાક હોના. (૫) નમાઝ કા વક્ત હોના. (૬) કિબ્લેકી તરફ મુંહ કરના (૭) નમાઝકી નિયત કરના. (૮) તકબીરે તહરીમા કેહના (૯) કિયામ યાની ખડા હોના (૧૦) કીરાઅત કરના યાની એક બડી આયત યા તીન છોટી આયતેં યા એક છોટી સુરત પઢના. (૧૧) રૂકુઅ કરના. (૧૨) સિજદા કરના. (૧૩) કાઈદે અખીરહ કરના. (૧૪) અપને ઈરાદે સે નમાઝકા ખતમ કરના.

*અગર ઈન્મેસે કોઈભી ચીજ જાન કર યા ભુલસે રહ જાએ તો સિજદાએ સહવ કરને સે ભી નમાઝ નહીં હોગી. બલ્કે નમાઝકા લોટાના લાઝીમ ઔર ફર્જ હોગા.

વાઝુજાતે નમાઝ :- નીચે લીખી હુઈ ચીઝે નમાઝમેં વાજબ હૈ.

- (૧) સુરએ ફાતિહા પઢના (૨) સુરએ ફાતિહા કે બાદ કોઈ દૂસરી સુરત મિલાના (૩) ફર્જ કી પહેલી દો રકાતોં મેં કિરાઅત કરના
- (૪) સુરએ ફાતિહા કો સુરત સે પહેલે પઢના.
- (૫) રુકુઅકે બાદ સીધા ખડા હોના (૬) દોનોં સિજદો કે દરમ્યાન બેઠના.
- (૭) પહેલા કાયદા કરના. (૮) અત્તહિયાત પઢના
- (૯) લફ્જે સલામ સે નમાઝ ખત્મ કરના.
- (૧૦) ઝહોર ઔર અસરમે કિરાઅત આહિસ્તા કરના.
- (૧૧) ઈમામ કે લીયે મગરિબ ઔર ઈશાંકી પહેલી દો રકાતોંમેં ઔર ફઝર - જુમ્આ - ઈદેન - તરાવીહ કી સબ રકાતોં મેં કિરાઅત બુલંદ અવાઝ સે કરના.
- (૧૨) વિત્ર મેંદુઆએ કુનુત પઢના.
- (૧૩) દુઆએ કુનુત સે પહેલે તકબીર કેહના.
- (૧૪) ઈદેન મેં છે જ્યાદા તકબીરેં કેહના.

ઈન વાજબાતમેં અગર કોઈ વાજબ ભુલસે છુટ જાએ તો સિજદએ સહવ કરના વાજબ હૈ. ઔર અર જાન બુઝકર વાજબકો છોડ દે તો નમાઝ દોબારા પઢના વાજબ હૈ.

સિજદએ સહવકા તરીકા : કીસી વાજબ કા ભુલસે છુટજાને સે યા દો મરતબા અદા હો જાને યા કીસી ફર્જમે તાખીર હોને સે સિજદએ સહવ વાજબ હોતા હૈ.

સિજદએ સહવ કા તરીકા યે હૈ કે આખરી કાયદે મેં તશહહુદ પઢકર એક તરફ સલામ ફેરકર દો સિજદે કરેં. ઊસ્કે બાદ બેઠકર અત્તહિયાત ઔર દુરૂદ શરીફ ઔર દુઆ પઢકર સલામ ફેરદેં. દોનોં ઈદોં કી નમાઝ ઔર હર બડી જમાઅતમેં સિજદએ સહવ મઆફ હો જાતા હૈ.

(નમાઝ કી બડી કિતાબો)

નમાઝ પઢનેકી તરફીબ

જબ નમાઝ પઢનેકા ઈરાદા કરો તો પહેલે અપના બદન છોટી બડી નાપાકીસે પાક કરવો ઔર પાક કપડે પહેન કર પાક જગા પર કિબ્લે કી તરફ મુંહ કરકે ઈસતરહ ખડે હો કે દોનોં કદમોં કે દરમ્યાન ચાર ઊન્ગલયા ઊસ્કે કરીબ કરીબ ફાસલા રહે. ફીર જો નમાઝ પઢની હૈ. ઊસ્કી નિયમત

દીલસે કરો ઔર જબાનસે કેહલો તો અચ્છા હૈ. ફીર દોનોં હાથ કાનો તક ઊઠાઓ હાથો કી ઊન્ગલીયાં ઔર હથેલીયાં કિબ્લારૂખ રહે ઔર અંગુઠે કાનોકી લવ તકહો. ઔર ઊન્ગલીયાં ખુલી રહેં ઊસ વક્ત “અલ્લાહુ અકબર” કહેકર દોનોં હાથ નાફકે નીચે. બાધ લો. સીધે (જમણા) હાથકી હથેલી બાયે હથેલી કી પુશ્ત પર રહે. ઔર અંગુઠે. ઔર ઉનગલીયોંસે હલ્કા કે તૌર પર ગટ્ટે (કાંઠેં કો પકડ લો ઔર બાકી તીન ઊન્ગલીયા કલાઈ પર રહે. નજર સિજદેકી જગા પર રહે. હાથ બાધકર આહિસ્તાસે સના પઢો ફીર અઊઝુબિલ્લાહ. ફીર બિસ્મિલ્લાહ પુરી પઢકર અલ્હમ્દુ શરીફ કી સુરત પઢો જબ વો પુરી હો જાયે તો આહીસ્તાસે આમીન કહો ફીર કોઈ સુરત યા બડી એક આયત યા છોટી તીન આયત પઢો (અગર ઈમામકે પીછે નમાઝ પઢતે હો તો સના પઢકર ખામોશ ખડે રહો) (અઊઝુબિલ્લાહ બિસ્મિલ્લાહ સુરએ ફાતિહા વગેરહ કુછ ન પઢો) કીરાઅત સાફ ઔર સહી પઢો જલ્દી ન કરો ફીર અલ્લાહુ અકબર કહતે હુએ રૂકુઅ મે જાઓ ઊન્ગલીયોકો ખોલકર ઊન્સે ઘુટનોંકો પકડો પીઠ કો ઐસા સીધા કરલો કે અગર પાનીકા પ્યાલા રખ દીયા જાએ તો ઠીક રખા રહે. સર કો પીઠકી સીધમે રખો ઊંચા નીચા નરખો. હાથ પસલીયોંસે અલાઈદા રખો. ઔર પીઠલીયા સીધી ખડી રહે. ફીર રૂકુઅકી તસ્બીહ તીન યા પાંચ મરતબા પઢો ફીર સમીઅલ્લાહુ લીમન હમિદહ કહેતે હુએ સીધે ખડે હો જાઓ ઔર રબ્બના લક્લહમ્દ ભી પઢલો.

અકેલા નમાઝ પઢનેવાલા દોનોં કહે. ફીર તકબીર કહેતે હુએ સિજદે મેં જાઓ. પહેલે દોનોં ઘુટને ફીર દોનોં હાથ ફીર નાક ફીર પેશાની યાની (માથા ઔર નાક દોનો) રખો (સિજદે મેં કુલ સાત ચીજે જમીન પર રખો) ચહેરા દોનોં હથેલીયોં કે દરમ્યાન ઔર અંગુઠે કાનકે બરાબર રહે. હાથોં કી ઊન્ગલીયા મીલી હુઈ રખો તાકે સબકે સીરે કિબ્લે કી તરફ રહે. કોહનીયાં પસલીયોંસે ઔર પ્લેટ રાનોંસે અલાઈદા રહે પાંચ મરતબા સુબ્હાન રબ્બિયલ આ'લા પઢો ફીર પહેલે પેશાની ફીર નાક ફીર હાથ ઊઠાકર અલ્લાહુ અકબર કહેતે હુએ ઊઠો. ઔર સીધે બેઠ જાઓ ફીર અલ્લાહુ અકબર કેહકર દુસરા સિજદા કરો ફીર અલ્લાહુ અકબર કહતે હુએ ઊઠો. ઊઠને સે પહેલે પેશાની ફીર નાક ફીર હાથ ફીર ઘુઠને ઊઠાકર પંજો કે બલ સીધે ખડે હો જાઓ ઔર ખડે હોકર હાથ બાંધલો. ઔર બિસ્મિલ્લાહ ઔર સુરએ ફાતિહા ઔર કોઈ સુરત પઢો (અગર ઈમામકે પીછે હો તો કુછ ન પઢો) ફીર ઈસી કાએદેસે રૂકુઅ -કવમા- સિજદા-જલ્સા દુસરા

સિજદા કરો દુસરે સિજદેસે ઊઠકર બાયા પાવ બિછાકર ઊસ પર બેઠ જાઓ દાહના પાવ ખડા રખો દોનોપાવકી ઊન્ગલીયોકે સર કિબ્લેકી તરફ રહે. ઔર દોનો હાથ રાન પર રખો. (ઔર અત્તહિયાત પઢોજબ અશહદુઅલ્લાઈલાહ પર પહોંચો તો સીધે હાથ કે અંગુઠે ઔર બીચકી ઊન્ગલીસે હલકા બાંધ લો ઔર ઊન્ગલીયોકે સર કિબ્લેકી તરફ રહે. ઔર દોનો હાથ રાન પર રખો ઔર અત્તહિયાત પઢોજબ અશહદુઅલ્લાઈલાહ પર પહોંચો તો સીધે હાથ કે અંગુઠે ઔર બીચકી ઊન્ગલીસે હલકા બાંધલો ઔર છુન્ગલીયા ઔર ઊસકે આસ-પાસ વાલી ઊન્ગલીકો બંદ કરલો ઔર કલ્માકી ઊન્લી બંદ કરલો ઔર કલ્માકી ઊન્ગલી ઊઠા કર ઈશારા કરો લાઈલાહા પર ઊન્ગલી ઊઠાઓ ઔર ઈલ્લલ્લાહ પર ઝુકા દો. ઔર ઈસી તરહ હલકા બાંધે રખો. તશહહુદ ખતમ કરકે અગર દો રકાત વાલી નમાઝ હૈ તો દુરુદ શરીફ પઢો ઈસ્કે બાદ દુઆ પઢો ફીર પહેલે દાહની તરફ ફીર બાઈ તરફ સલામ ફેરો. દોનો તરફ સલામ ફેરને મેં દોનો તરફ મુંહ ફેરો. દાહની સલામમે દાહની તરફકે ફરિશતોં ઔર નમાઝીયોકી નિયત કરો ઔર બાઈ સલામમે બાઈ તરફકે ફરિશતો ઔર નમાઝીયોકી નિયત કરો ઔર જુસ તરફ ઈમામ હો ઊસ તરફકે સલામમે ઈમામકી ભી નિયત કરો. ઔર ઈમામ દોનોં સલામોમે મુક્તદીયોંકી નિયત કરે.

ઔર અગર ત્રીન ચાર રકાત વાલી નમાઝ હૈ તો તશહહુદ કે બાદ દુરુદશરીફ ન પઢે. બલ્કે તકબીર કહતે હુએ ખડે હો જાઓ. ઔર ત્રીસરી ઔર ચોથી રકાત અગર ફર્ઝ નમાઝ હૈ તો ઈસ્કે કાએદેસે ઔર વાજીબ યા નફીલ હૈ તો ઈસ્કે કાએદેસે પુરી કરકે સલામ ફેર દો. સલામ કેબાદ.

અલ્લાહુમ્મ અન્તસ્સલામુ વમિન્કસ્સલામુ તબારકત યા ઝલ જલાલિ વલ ઈકરામ. ઔર

અલ્લાહુમ્મ અઈન્ની અલા ઝિકરીક વશુકરિક વહુસ્નિ ઈબાદતિ-ક પઢો ઔર યે ભી મસનુન હૈ.

લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વહદહુ લા શરીકલહુ લહુલમુલ્કુ વલહુલ હમ્દુ વહુવઅલા કુલ્લીશયઈન કદીર.

અલ્લા હુમ્મ લા માનીઅ લીમા આ'તયત વલા મુ'અતીય લિમા મન્ઝત વલા યનફઊ જલ્લ જદદે મિનકલ જદદી

ઈમામકે પીછે : નમાઝ કી નિયત કરતે વક્ત ઈમામ કે પીછે નમાઝ પઢને કી નિયત જરૂર કી જાયે. નમાઝ કા કોઈ અમલ ઈમામ સે પહેલે હરગીઝ ન ક્રિયા જાયે. હર બાતમેં ઈમામકી પેરવી કરના જરૂરી હૈ.

નમાઝ કે આદાબ

નમાઝ મે ઈધર ઉધર મત દેખો બલ્કે કિયામતી હાલમે સિજદેકી જગા પર ઔર રુકુઅ મે કદમ પર ઔર સિજદેમેં નાક પર ઔ કાગડેમ ગોદ પર ઔ સલામ ફેરતે વક્ત કંધો પર નજર રખો. અદબસે ખડે રહો હરકત ન કરો અલ્લાહ કી તરફ ધ્યાન રખો. (ઈસ્લામીતઅલીમ)

નમાઝે વિત્ર

વિત્રકી નમાઝ વાજબ હૈ ઈસકે પઢનેકી તાકીદ ફર્જ નમાઝોં કે બરાબરહૈ. ઔર છુટ જાએ તો કજા વાજબ હૈ. બગેર ઊઝરકે જાન બુઝકર છોડના ગુનાહ હૈ.

નમાઝે વિત્રકી ત્રીન રકાતે હૈ. નમાઝ કા જો તરીકા હૈ ઊસી તરીકે સે નમાઝ પઢી જાતી હૈ. મગર ફર્ક ઈતના હૈકી ત્રીસરી રકાતમે અલહમ્દુ શરીફ કે બાદ કોઈ સુરત પઢે ફીર દોનો હાથ કાનોં તક ઊઠા કર તકબીર કહે ફીર હાથ બાંધકર દુઆએ કુનુત પઢે.

وَعَارِفُوتِیْہِ
 اَللّٰهُمَّ اِنَّا سَتَعِيْنُكَ
 وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتَوَكَّلُ عَلَیْكَ وَنُثْنِیْ
 عَلَیْكَ الْخَیْرَ وَنَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَنُحْمَلْ
 وَنَتْرُكُ مَنْ یَّفْجُرُكَ اَللّٰهُمَّ اَيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ
 نَصْرٌ وَنَسْجُدُ وَاِلَیْكَ نَسْعٰی وَنُحْفِدُ وَنَرْجُو رَحْمَتَكَ
 وَنُخْشٰی عَذَابَكَ اِنَّ عَذَابَكَ بِالْكُفَّارِ مُلْحِقٌ

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ના નસ્તઈનુ-ક વનસ્તઈફિરુક વનુઅમિનુબિક
 વન-તવક્કલુ અલયક વનુખી અલયકલ્-ખર વનશ્કુરુ-ક વલા નક્ફરુ-ક

વનખલગિ વનતુકુ મંચ્ચફજરુ-ક, અલ્લાહુમ્મ ઈથ્યા-ક નઅબુદુ વલ-ક નુસલ્લી
વનસ્જુદુ વ ઈલયફ નસ્આ વનહફિદુ વનર્જુ રહમત-ક વનખ્શા અઝાબક
ઈન્ન અઝાબ-ક બિલ્કુફફારિ મુલ્હક

કીસીકો દુઆએ કુનુત યાદ ન હોતો

રબ્બના આતિના ફિદ્ દુન્યા હસનતંવ વફીલ આબેરતિ હસનતંવ વકિના
અઝાબન્નાર પઢના ચાહીએ.

રમજાન શરીફમેવિત્ર કી નમાઝ જમાઅતસે પઢી જાતી હે. અગર
મુકતદીને પુરી દુઆએ કુનુત નહી પઢી હે ઔર ઈમામને રૂકુઅ કર દીયા
તો મુકતદી દુઆએ કુનુત પઢના છોડ દે. ઔર રૂકુઅમે ચલા જાએ.

નમાઝે તરાવીહ

નમાઝે તરાવીહ મદેઠો ઔર ઔરતોં દોનોકે લીએ સુન્નતે મુઅક્કિદા
હે ઔર જમાઅતસે પઢના સુન્નતે કિફાયા હે. યાની અગર મહેલ્લેકી
મસ્જિદમે નમાઝે તરાવીહ જમાઅતસે પઢી જાએ ઔર કોઈ શખ્સ અકેલા
ઘરમે પઢલે તો ગુનેહગાર ન હોગા. લેકીન અગર તમામ મહેલ્લેવાલે
જમાઅતસે ન પઢે તો સબ ગુનેહગાર હોગે.

નમાઝે તરાવીહ કા વક્ત ઈશાકી નમાઝકે બાદસે ફજર તક હે.
નમાઝે વિત્ર સે પહેલે ભી ઔર ઈસ્કે બાદભી ઊસકા વક્ત હે. અગર
કીસીકી તરાવીહ કી કુછ રકાતે રહ ગઈ હો ઔર વિત્રકી નમાઝહોને લગે
તો યે શખ્સ ઈમામકે સાથ વિત્રમે શરીક હો જાએ વિત્રકે બાદ તરાવીહકી
છુટી હુઈ રકાતે પુરી કરલે તો જાઈઝ હે.

તરાવીહકી બીસ (૨૦) રકાતે દસ સલામોકે સાથ મસનુન હે. યાની
દો-દો રકાતોસે પઢે. તરાવીહ કી નમાઝ મે ખરે હોનેકી તાકત હોતે હુએ
સુસ્તીમે બેઠકર પઢના મકરૂહ હે. કુછ લોગ બેઠે રહેતે હે જબ ઈમામ રૂકુઅ
કરતા હે તો યે નમાઝમે શરીક હોતે હે. યે મકરૂહ હે શુરૂ રકાતસે શરીક
હોના ચાહીએ.

અગર કીસીકો ઈશાં કી ફર્જ નમાઝ જમાઅતસે નહી મીલી તો તન્હા
ફર્જ પઢકર તરાવીહમેશરીક હોના જાઈઝ હે. (તાલીમુલ ઈસ્લામ)

હર તરાવીહ કે બાદ યાની ચાર રકાતોકે બાદ થોડા આરામ કર લેના
મુસ્તહબ હે. જીતની દેર બેઠે તો ચાહે ખામોશ રહે. યા કુર્આન મજીદ

પઢે. યા તસ્બીહ પઢે અગર યાદ હો તો યે તસ્બીહ પઢે.

سُبْحَانَ ذِي الْمَلِكِ وَالْمَلَكُوتِ وَسُبْحَانَ
ذِي الْعِزَّةِ وَالْعَظَمَةِ وَالْهَيْبَةِ وَالْقُدْرَةِ
وَالْكِبَرِيَاءِ وَالْجَبَرُوتِ وَسُبْحَانَ الْمَلِكِ
الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَلَا يَمُوتُ سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ
رَبُّ أَرْبَابِ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ أَللَّهُمَّ
أَجِرْنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ يَا مُجِيرُ

સુબ્હાનઝિલ મુલકી વલ્-મલકુતિ-સુબ્હાન ઝીલ ઈઝતિ- વલઅઝમતિ-
વલહયબતિ- વલ-કુદરતિ-વલ - કિબ્રીયાઈ વલ જબરૂત. સુબ્હાનલ મલિકીલ
હયીલ્લઝી લા યનામું વલા યમુતુ સુબ્હુડુન કુદ્દુ સુન-રબ્બુના વરબ્બુલ
મલાઈકતિ વર્ડુક. અલ્લા હુમા અજરના મિનનાર - યામુજર યા મુજર યામુજર
નોટ :- તમામ ઓલમાએ કિરામ કા ફત્વા હૈ કે નાબાલિગ બચ્ચે કો
તરાવીહમેં ઈમામ બનાના જાઈઝ નહિ.

નમાઝે ઈદેન

ઈદકે દીન યે કામ સુન્નાત ઔર મુસ્તહબ હૈ. ગુસ્લ કરના. મિસ્વાક
કરના. અચ્છા લિબાસ પહેનના. ખુશ્બુ લગાના. ઔર ઈદૂલ ફિત્ર મેં
ઈદગાહ જાને સે પહેલે ખુજુર યા મીઠી ચીઝખાના સદકએ ફિત્ર અદા
કરના. ઔર ઈદૂલ અદહામે નમાઝ કે બાદ અપની કુર્બાનીકા ગોશત ખાના.
ઈદગાહમેં ઈદકી નમાઝ પઢના. પેદલ જાના. ઈદકી નમાઝ પઢનેસે પહેલે
ઘરમેં યા ઈદગાહમેં નફીલ નમાઝ ન પઢના ઔર ઈદકી નમાઝ કે બાદ
ઈદગાહમે નફીલ નમાઝ ન પઢના ઈદગાહમેં તકબીર પઢતે હુએ જાના
મુસ્તહબ હૈ. તકબીર યે હે. અલ્લાહુ અકબર અલ્લાહુ અકબર લાઈલાહા
ઈલ્લલ્લાહુ વલ્લાહુ અકબર અલ્લાહુ અકબર વલિલ્લાહીલ હમ્.

તરકીબે નમાઝ :- નમાઝે ઈદકા વક્ત ઈશરાક સે લેકર ઝવાલ તક હૈ.
દોનોં ઈદોંકી નમાઝ કે લીયે અઝાન ઔર તકબીર નહી હૈ. પહેલે નિયત

કરે “મેં ઈદુલફિત્ર યા ઈદુલ અદહા કીવાજીબ નમાઝ છે ઝાઈદ તકબીરો કે સાથ ઈસ ઈમામકે પીછે પઢતાહું ફીર તકબીર કેહકર હાથ બાંધલે. ઔર “સના” પઢે ફીર દોનો હાથ કાનોં તક ઊઠાતે વક્ત “અલ્લાહુ અકબર” કેહકર દોનોં હાથ છોડ દે. ફીર દુસરી બાર હાથ કાનોં તક ઊઠાતે હુએ “અલ્લાહુ અકબર” કહે ઔર હાથ છોડ દે. ફીર તીસરી બાર હાથ કાનોં તક ઊઠાકર અલ્લાહુ અકબર કેહકર હાથ બાંધલે ફીર ઈમામ એક રકાત પુરી કરેકે દૂસરી રકાત કે લીએ જબ ખડા હો તો ઈમામ પહેલે કિર્મત કરે કિર્મત સે ફારીગ હોકર દોનોં હાથ કાનોં તક ઊઠાતે હુએ અલ્લાહુ અકબર કહે ઔર હાથ છોડ દે. ફીર દોનોં હાથ કાનોં તક ઊઠાતે હુએ અલ્લાહુ અકબર કેહકર હાથ છોડ દે ફીર તીસરી બાર કાનોં તક હાથ ઊઠાએ ઔર અલ્લાહુ અકબર કેહકર હાથ છોડ દે. ફીર રૂકુઅકી તકબીર કહેતે હુએ રૂકુઅમે જાંએ ઔર બાકી નમાઝ કો પુરી કરે.

ફીર ઈમામ ખડે હોકર ખુલ્ખા પઢે ઔર તમામ લોગ ખામોશ બેઠકર સુને. ઊસ્મે ભી દો ખુલ્ખે હૈ. ઔર દોનોં કે દરમ્યાન બેઠના મસનુન હૈ. ફાયદા :- શવ્વાલ કી પહલી તારીખ કો “ઈદુલફિત્ર” કહતે હૈ. ઔર જીલ્જ કી દસવી તારીખકો ઈદુલ અદહા કહતે હૈ.

મસાઈલ :- (૧) ઈદુલ અદહા મેં ઈદગાહ મેં જાતે હુએ. બુલંદ આવાઝસે ઔર ઈદુલ ફિત્રમેં આહિસ્તા આવાઝસે “તકબીરે તશરીક” પઢના સુન્નત હૈ.

અલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહુ અકબર, લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વલ્લાહુ અકબર, અલ્લાહુ અકબર વલિલ્લાહીલ્હમ્દુ.

(૨) ઈદગાહમેં સીઈ એક મરતબા જમાઅત હો સકતી હૈ દુસરી મરતબા મકરૂહ હૈ.

(શામી)

(૩) કોઈ બીમાર યા કમઝોર આદમી ઈદગાહ મેં પૈદલ ન જા સકે તો સવારી મેં જા સકતા હૈ. (ઈમદાદુલ ફતવા)

ફાયદા :- ઈદકી નમાઝકી તકબીરોમેં હાથ ઊઠાને કે બારે મે બહોત લોગ ગલતીયા કરતે હૈ. ઈસ લીએ એક ઊસુલ (નિયમ) યાદ રહે કે જીસ તકબીર કે બાદ કુછ પઢના નહી હૈ ઊસ્મે હાથ છોડ દીયે જાયે ઔર જીસ તકબીરકે બાદ પઢના હૈ ઊસ્મે હાથ બાંધ લીએ જાયે.

મર્દ ઔર ઔરત કી નમાઝ કા ફર્ક

- (૧) મર્દ : કિયામ મેં દોનોં કદમોં કે દરમ્યાન ફાસ્લા રહે.
 ઔરત : કિયામ મેં દોનોં કદમ સાથ રખે.
- (૨) મર્દ : હાથ ઉઠાને મેં કાનોં તક ઉઠાએ.
 ઔરત : હાથ ઉઠાને મેં કન્ધોં તક ઉઠાએ
- (૩) મર્દ : હાથ બાંધને મેં બાયે હાથ કી હથેલી કી પુશ્ત પર દાયે હાથ કી હથેલી રહે ઔર ત્રીન ઉગલીયા કલાઈ પર રહે. ઔર અંગુઠે ઔર છોટી ઊંગલીસે ગટ્ટોં કો પકડ લે.
 ઔરત : હાથ બાંધને મેં બાયે હાથ કી હથેલી કી પુશ્ત પર દાયે હાથ કી હથેલી રહે. પકડે નહીં.
- (૪) મર્દ : હાથ બાંધને મેં નાફ કે નીચે બાંધે
 ઔરત : હાથ બાંધને મેં સીને કે ઉપર રહે - બાંધે નહીં.
- (૫) મર્દ : રૂકુઅમેં (૧) હાથ કી ઉગલીયા ખુલી રખકર ઘુટનોં કો પકડે.
 (૨) બાહુઓં કો પસલીયોં સે અલાઈદા રહે.
 ઔરત : (૧) ઉગલીયા મીલાકર ઘુટનોં પર રહે.
 (૨) બાહુઓં કો પસલીયોં કે સાથ મિલાદે.
- (૬) મર્દ : સિજદે મેં જાનેકી હાલત મેં
 (૧) જમીન પર પહેલે દોનોં ઘુટનોં કો રહે ફીર દોનોં હાથ ફીર નાક ફિર પેશાની ઈસ તરહ રહે કે અંગુઠે કે સામને આખે રહે.
 (૨) બાહુ પસલીયોં સે પેટ રાનોં સે કોહનિયા જમીન સે અલગ રહે (યાની ખુબ ખુલકર સિજદા કરે)
 (૩) પેર ખડા રહે. ઔર ઉગલીયાં કિબ્લેકી તરફ રહે.
 ઔરત : સિજદે મેં જાને કી હાલત મેં :
 (૧) જમીન પર પહેલે દોનોં ઘુટનોં કો ફીર દોનોં હાથોં કો ફીર પેશાની કો ઈસ તરહ રહે કે

અંગુઠે કે સામને આખે રહે.

(૨) બાજુ પસલીયો સે પેટ રાનો સે કોહનિયાં
ઝમીન સે મિલાદે. (યાની આઝા (અવયવ)
કો ખુબ મિલાકર સિજદા કરે.

(૭) મર્દ : જલ્સે મેં :- બાયેં પરે પર બેઠે દાહને પેર કો ખડા
રખે. ઔર પૈર કી ઉગલીયા કિબ્લે કી તરફ રખે.

ઔરત : જલ્સે મેં :- દોનોં પૈર દાહનીતરફ નિકાલ કર બેઠે.

(૮) મર્દ : કાએદેકી હાલત મેં :- હાથ કી ઉગલીયા રાનોં પર
અપની હાલત મેં રખે.

ઔરત : કાએદેકી હાલત મેં :- દોનોં હાથ કી ઉગલીયા રાનોં
પર મિલકા કર રખે.

(૯) મર્દ : સિજદે સે ખડે હોને કી હાલત મેં :
પહેલે પેશાની ઉઠાએ ફીર નાક ફીર હાથ ફીર ગુટનોં
કે ઉપર દોનોં હાથ રખકર ખડે હો. જમીન પર ન રખે.

ઔરત : સિજદે સે ખડે હોને કી હાલત મેં :
પહેલે પેશાની ઉઠાએ. ફીર નાક ફીર હાથ ફીર
ઝૂકકર હાથ ગુટનોં પર રખકર ખડી હો. કે હયઅત
(પોઝીશન) બદલને ન પાયે. (ઈસ્લામી તઅલીમ)

અહમ સુન્નતસે ગફલત

આજકલ ઈદકી નમાઝ “ઈદગાહ”મેં અદા કરનેકી અહમ સુન્નતકો
મુસલમાનોં ને છોડ દીયા હૈ. બહોત સે શહેરો ઔર કસ્બો મેં ઈદકી નમાઝ
ઈદગાહ કે બદલે મસ્જીદોં મેં પઢતે હૈ. હાલાંકે ઈદગાહમેં નમાઝ પઢનેકી
બહોત ફઝીલત હૈ. હુજુર (સ.અ.) ઔર સહાબા (ર.દી.) દોનોં ઈદોંકી
નમાઝ કે લીએ પૈદલ ચલકર જાતે થે મસ્જીદેનબવી મેં એક નમાઝકા પયાસ
હઝાર નમાઝોં કે બરાબર સવાબ હોને કે બાવજુદ ઈદગાહમેં પઢતે થે
ઈસસે સાબીત હોતા હૈ ઈદકી નમાઝ ઈદગાહ મેં પઢના જ્યાદા સવાબ
હૈ.

“ઝાદૂલ મઆદ” મેં હૈ કે નબીએ કરીમ (સ.અ.) દોનોં ઈદોંકી
નમાઝ ઈદગાહ મેં અદા કરતે રહે

“શામી” મે હૈ કે બગૈર મજબુરી કે યે સુન્નત છોડનેવાલા મલામત કે મુસ્તહીક હૈ. હમેશા કી આદત બનાનેવાલા ગુનેહગાર હૈ.

(સુરુલ મુસ્લેમીન)

જુમ્હાકા દિન ઔર નમાઝકી ફઝીલત

(૧) હુજુર નબીયે કરીમ (સ.અ.)ને એક જુમ્હાકો ઈર્શાદ ફરમાયા અય મુસલમાનો! ઈસ દીન કો અલ્લાહ તઆલાને ઈદ મુકર્રર ક્રિયા હૈ. પસ ઈસ દિન ગુસ્લ કરો. ઔર જીસ્કે પાસ ખુશ્બુ હો વો ખુશ્બુ લગાએ. ઔર મિસ્વાક કો ઈસ દિન લાઝીમ કર લો.

(૨) નબીયે કરીમ (સ.અ.) ને ફરમાયા જુમ્હાકે દિન ફરિશ્તે ઊસ મસ્જીદ કે દરવાઝે કે પાસ ખડે હોતે હૈ જહાં જુમ્હા હોતા હૈ. જો શખ્સ સબસે પહેલે જુમ્હા કે લીએ આતા હૈ ઊસ્કો એસા સવાબ મીલતા હૈ. જીતના અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં ઊટકી કુરબાની કરનેવાલેકો મીલતા હૈ. ઊસ્કે બાદવાલેકો ગાયકી કુરબાની કે બરાબર ઊસ્કે બાદવાલેકો મુરઘી જુબ્હ કરને કે બરાબર ઊસ્કે બાદવાલે કો અલ્લાહ કી રાહમેંઅંજા સદકા કરનેકે બરાબર સવાબ મીલતા હૈ. જબ ખુત્બા હોને લગતા હૈ તો ફરિશ્તે દફતર બંદ કર લેતે હૈ ઔર ખુત્બા સુનને મેં મશગુલ હો જાતે હૈ. (બુખારી-મુસ્લિમ શરીફ)

(૩) નબીયે કરીમ (સ.અ.)ને ફરમાયા કે જો શખ્સ જુમ્હા કે લીએ ગુસ્લ કરે ઔર અપને બાલોં મેં તેલ લગાએ ઔર ખુશ્બુ લગાએ ઊસ્કે બાદ નમાઝ કે લીએ ચલેજબ મસ્જીદમે આયે તો કીસીકો અપની જગાસે ઊઠાકર ન બેઠે ફીર જીસ કદર હો સકે નવાફીલ પઢે ફીર જબ ઈમામ ખુત્બા પઢને લગે તો ખામોશીસે સુનને લગે તો પીછલે જુમ્હાસે લેકર ઈસ જુમ્હાતક કે ગુનાહ મુઆફ હો જાયેગેં (બુખારી શરીફ)

(૪) નબીયે કરીમ (સ.અ.) કા ઈર્શાદ હૈ જો શખ્સ જુમ્હા કે દીન ગુસ્લ કરે ઔર સવેરે મસ્જીદમે જાએ ફીર ખુત્બાસુને દરમ્યાન મે કોઈ બેકાર કામ ન કરે તો ઊસ્કો હર કદમ કે બદલે એક સાલકી કામીલ ઈબાદતકા ઔર એક સાલ કે કામીલ રોઝોં કા ઔર એક સાલકી નમાઝોકા સવાબ મીલેગા.

(તિર્મીઝી શરીફ)

(૫) નબીયે કરીમ (સ.અ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા જુમ્હામેં એક ઘડી એસી હોતી હૈ અગર કોઈ મુસલમાન ઊસ વક્ત અલ્લાહ તઆલા સે દુઆ કરે

તો જરૂર કબુલ હોતી હૈ.

(બુખારી, મુસ્લિમ શરીફ)

(૬) જુમ્આ કે દિન ચાહે નમાઝ સે પહેલે યા બાદમં સુરએ કહફ પઢને કા બહોત સવાબ હૈ.

નબીયે કરીમ (સ.અ.) કા ઈર્શાદ હૈ કે જુમ્આ કે દિન કોઈ સુરએ કહફ પઢે ઊસ્કે લીયે અર્શ કે નીચે સે આસ્માન કે બરાબર બુલંદ એક નુર જાહીર હોગા જો કિયામત કે અંધેરે મં ઊસ્કે કામ આયેગા. ઓર જુમ્આસે જુમ્આ તક જીને ગુનાહ હોગેં મુઆફ હો જાયેગેં.

ઊલમાને લીખા હૈ કે ઈસ હદીસ મં ગુનાહે સગીરહ (છોટે ગુનાહ) મુરાદ હૈ ઈસલીયે કે કબીરા ગુનાહ બગૈર તૌબાકે મુઆફ નહી હોતે. (અલ્લાહુ અ'અલમ)

જુમ્આ છોડને કી વર્ધ

(૧) હઝરત અબુ હુરૈરહ(ર.દી.) ફરમાતે હૈ કે હમને નબીયે કરીમ (સ.અ.) કો યે ઈર્શાદ ફરમાતે સુનાકે લોગ “જુમ્આ છોડને સે બચે” વરના અલ્લાહ તઆલા ઊન્કે દીલોં પર મહોર લગા દેગા ફીર વો સપ્ત ગુફબાસે પડ જાયેગેં.

(મુસ્લિમ શરીફ)

(૨) નબીયે કરીમ (સ.અ.)ને ઈર્શાદ ફરમાયા જો શપ્સ તીન જુમ્આ બગૈર ઊજર (મજબુરી)કે સુસ્તીમે છોડ દે તો અલ્લાહ તઆલા ઊસ્કે દીલ પર મહોર લગા દેતા હૈ.

(તિમીઝી)

(૩) એક રિવાયત મે હૈ કે પુદાવંદ તઆલા ઈસસે બેઝાર હોતા હૈ.

ઈન હદીસો પર સરસરી નઝર કે બાદ યે નતીજા બખુબી નિકલ સકતા હૈ કે શરીઅત મે નમાઝે જુમ્આકી સપ્ત તાકીદ હૈ ઓર ઊસ્કે છોડને પર સપ્ત સે સપ્ત વર્દિદ આઈ હૈ કયા ? અબલી કોઈ શપ્સ ઈસ્લામકા દાવા કરનેકે બાદ ઈસ ફર્જકો છોડને કી હિમ્મત કર સકતા હૈ ?

જુમ્આકા ખુત્બા :- જબ સબ લોગ જમાઅતમં આ જાયે તો ઈમામકો ચાહીયે કે મીઝબર પર બેઠ જાયે ઓર મુઅઝિઝન ઈન્કે સામને અઝાન કહે અઝાનકે બાદ ઈમામ ફોરન ખડા હોકર ખુત્બા શુરૂ કરે.

(૧) જબ ઈમામ ખુત્બાકે લીએ ખડે હો તો ઊસ વક્ત કોઈ નમાઝ પઢના યા આપસ મં બાતચીત કરના મકરૂહે તહરીમી હૈ.

(૨) જબ ખુત્બા શુરૂ હોજાયે તો તમામ હાજેરીન કો ઊસ્કા સુન્ના વાજબહૈ.

ચાહે ઈમામકે નજદીક બેઠે હો યા દુર. ઔર કોઈ કામ કરના જો ખુલ્ખા સુનનેમે ખલલ કરે મકરૂહે તહરીમી હૈ. ઔર ખાના પીના બાત ચીત કરના. સલામ કરના જવાબ દેના તસ્બીહ પઢના. કીસીકો મસઅલા બતાના યે સબ મના હૈ.

(૩) અગર સુન્નત નમાઝ પઢનેમે ખુલ્ખા શુરૂ હોજાયે ઔર નમાઝ સુન્નતે મુઅકકેદા હૈ તો પુરી કરે ઔર નફીલ હો તો દો રકાત પુરી કરેકે સલામ ફેરદે.

(૪) ખુલ્ખેમે નબીયે કરીમ (સ.અ.) કા નામ મુબારક આયે યા દુરુદશરીફકી આયત આયે તો સુનને વાલો તો દીલ મેં પઢના જાઈઝહૈ. (બહેશતીઝેવર)

જુમ્આકી નમાઝ :- નમાઝે જુમ્આ “ફર્જ ઐન” હૈ

કુઆનમજ્હદ ઔર અહાદીસે મુતવાતિર ઔર ઈજમાએ-ઊમ્મત સે સાબીતહૈ ઔર ઈસ્લામકી બડી નિશાનીયો મેં સે હૈ. ઈસ્કા ઈનકારકરનેવાલા કાફિર હૈ. ઔર બગૈર ઊજર (મજબુરી)કે છોડનેવાલા ફાસીક હૈ.

જુમ્આ કે દીન ઝોહર કી નમાઝ નહી હૈ જુમ્આકી નમાઝ ઊસ્કે કાઈમ મુકામ (બદલેમે) કરદી ગઈ હૈ.

જુમ્આકી નમાઝ “દો રકાત ફર્જ હૈ” ચાહે શુરૂનમાઝસે શરીક હો ચાહે એક રકાત યા કાઈદએ-અખીરહમે શરીક હો દો રકાતહી પુરી કરે

જુમ્આકી નમાઝમે ઈમામકે સિવા કમસે કમ ત્રીન આદમી હોના જરૂરી હૈ અગર ત્રીન ન હોગે તો જુમ્આકી નમાઝ સહી ન હોગી.

(તાલીમુલ ઈસ્લામ)

નફીલ નમાઝે

(૧) નબીયેકરીમ (સ.અ.) કા ઈશ્દિ હૈ કે કિયામત કે દીન આદમી કે આમાલમે સબસે પહેલે ફર્જ નમાઝ કા હિસાબ કીયા જાયેગા. અગર નમાઝ અચ્છી નિકલ આઈ તો વો શખ્સ કામ્યાબ ઔર બા મુરાદ હોગા ઔર અગર નમાઝ બેકાર સાબિત હુઈ તો વો ના મુરાદ ઔર નુકસાનમે હોગા. ઔર અગર કુછ નમાઝમે કમી પાઈ ગઈ તો ઈશ્દિ ખુદાવંદી હોગા. કે દેખો ઈસ બંદેકે પાસ કુછ “નફીલ નમાઝે”ભી હૈ ? જન્સે ફર્જ કો પુરા કર દીયા જાયે. અગર નિકલ આઈ તો ઊન્સે ફર્જકો પુરા કરદીયા જાયેગા ઊસ્કે બાદ ફીર ઈસી તરહ બાકી આમાલ રોઝા. ઝકાત વગેરહકા

હિસાબ હોગા

(તિર્મિઝી)

કાયદા :- ઈસ હદીસસે માલુમ હુઆકે આદમીકો નફિલોંકા ઝખીરા (બંડોર) બી અપને પાસ કાફી રખના ચાહીયે કે અગર ફર્જો મે કુછ કોતાહી નિકલે તો મિઝાન(વજન) પુરી હોજાયગી. બહોતસે લોગ કહે દિયા કરતે હૈ અજી? હમસે ફર્જ હી પુરા હો જાય તો બહોત ગનીમત હૈ. નફલે પઢના તો બડે આદમીયોંકા કામ હૈ. ઊસ્મે શકનહી કે ફર્જહી અગર પુરેપુરે હોજાયે તો બહોત કાફી હૈ. લેકીન ઈન્કા બિલકુલ પુરાપુરા અદા હોજના કોનસા આસાન કામ હૈ. જબ થોડી બહોત કોતાહી હોતીહૈ તો ઊસ્કો પુરા કરને કે લીએ નફલોં કે બગૈર ચારએકાર (છુટકા) નહી.

(૨) તમામ સુન્નતે ઔર નફલ નમાઝ ઘરમે પઢનીબેહતર હૈ સિવાય ચંદ સુન્નતોં ઔર નફલોં કે કે ઊન્કો મસ્જદ મે પઢના અફઝલ હૈ જૈસે નમાઝ તરાવીહ તહીયતુલમસ્જદ સુરજ ગહેન કી નમાઝ વગેરહ.

(૧) તહીયતુલ વુઝુ :- વુઝુકે બાદ દો રકાત નફીલ નમાઝ પઢના મુસ્તહબહૈ. રસુલેઅકરમ (સ.અ.) કા ઈર્શાદ હૈ કે જો મુસલમાન અચ્છી તરહ વુઝુ કરકે દો રકાત નમાઝપઢે તો ઊસ્કે લીએ જન્નત વાજીબ હોગી.

(મિશકાત શરીફ)

(૨) તહીયતુલ મસ્જદ :- ઈસ નમાઝ કા મક્સદ મસ્જદ કી તંઅઝીમ (ઈઝત) હૈ. જો દર હકીકત ખુદા કી તંઅઝીમ હૈ ક્યું કે મકાન કી તંઅઝીમ મકાન વાલેં કી તંઅઝીમ કે ખ્યાલસે હુઆ કરતી હૈ.

રસુલે અકરમ (સ.અ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા જબ તુમ મે સે કોઈ મસ્જદમેં દાખીલ હોતો ચાહીયે કે બેઠનેસે પહેલે દો રકાત નફી પઢે.

(બુખારી શરીફ)

મસ્જલા :- અગર મસ્જદમેં એસે વક્ત દાખિલ હુઆ કે ઊસ વક્ત નમાઝ પઢના મકરૂહ હૈ. જૈસે કે ઝવાલકા વક્ત હૈ તો બગૈર નમાઝ પઢે બેઠ જાયે ઈસ વક્ત તહીયતુલવુઝુ ઔર તહીયતુલ મસ્જદ ન પઢે.

અગર મકરૂહ વક્ત હો તો સિર્ફ ચાર મરતબા ઈન કલીમાતકો પઢે.

સુબ્હાનલ્લાહી વલહમ્દો લિલ્લાહી વલાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વલ્લાહુ અકબર, ઔર ઊસ્કે બાદ કોઈ દરૂદ શરીફ પઢે.

(બેહશતી એવર)

(૩) ઈશારાક :- જબ સુરજ નિકલકર બુલંદ હો જાયે ઔર અચ્છી તરહ સાફ સફેદ માલુમ હોને લગે તો દો યા ચાર રકાઅત નફીલ નમાઝ

પઢો ઈસ્કો “ઈશરાક”કી નમાઝ કહતે હૈ.

ઈશરાકકી નમાઝકા તરીકા યે હૈ કે જબ ફજરકી નમાઝ પઢ ચુકે તો અપની જગા બેઠે બેઠે દરૂદ શરીફ યા કલમા ઔર કોઈ વઝીફા પઢતા રહે અલ્લાહ કી યાદમે લગા રહે દુનિયાકી કોઈ બાત ચીત ન કરે ન દુનિયા કા કોઈ કામ કરે. જબ ઈશરાક કા વક્ત હો જાએ તો દો ચાર રકાત પઢલે. તો એક હજ ઔર એક ઊમરહકા સવાબ મીલતા હૈ.

(તિમીઝી શરીફ)

અગર ફજરકે બાદ દુનિયાકા કોઈ કામ કર લીયા ફીર ઈશરાક કે વક્ત પર નમાઝે ઈશરાક પઢી તો ભી દુરૂસ્ત હૈ. લેકીન સવાબ કમ હો જાયેગા.

(૪) **યાશત :-** ઈશરાકકી નમાઝ કે ત્રીન ઘંટે કે બાદ દો યા ચાર યા આઠ રકાત નફીલ નમાઝ પઢે. ઊસ્કો યાશતકી નમાઝ કહેતે હૈ.

રસુલે અકરમ (સ.અ.) કા ઈર્શાદ હૈ કે જન્નતકે દરવાજોં મેં એક દરવાજે કા નામ દોહા હૈ (યાશત)કી નમાઝ પઢને વાલોંસે કહા જાયેગા. યે તુમહારા દરવાજા હૈ ઈસ્સે જન્નતમેં સલામતી કે સાથ દાખીલ હો જાઓ. (તીબરાની)

(૫) **અવ્વાબીન :-** નમાઝે મગરીબ કે બાદ છે રકાત નફીલ નમાઝ પઢો ઊસ્કો “અવ્વાબીન” કહેતે હૈ. રસુલે અકરમ (સ.અ.)કા ઈર્શાદ હૈ કે જીસ્ને મગરીબકે બાદ છે રકાતે પઢી ઊસ્કો (૧૨) બારહ સાલકી ઈબાદતકે બરાબર સવાબ મીલેગા. (મીશકાત)

(૬) **તહજુદ :-** રાતકે પીછલે હિસ્સેમેં યાની આઘી રાતસે લેકર સુબહ સાદીક હોને તક દો રકાતસે લેકર બારહ રકાત તક જો નફીલ પઢી જાતી હૈ ઊસ્કો નમાઝે તહજુદ કહેતે હૈ.

રસુલે અકરમ (સ.અ.)કા ઈર્શાદ હૈ કે મધ્દાને હશરમેં એક પુકારનેવાલા પુકારેગા કે કહાં હૈ ? વો લોગ જો રાતોંકો ઈબાદત કરનેકે લીએ અપને બિસ્તરોસે અલગ રહતે થે યે આવાઝ સુન કર તહજુદ પઢનેવાલે બંદે એક જગા જમા હો જાયેગેં ઉન્કો બગૈર હીસાબકે જન્નતમેં દાખીલ કર દીયે જાયેગે (બયહકી)

(૭) **નમાઝે ઈસ્તિખારહ :-** જબ કોઈ કામ કરનેકા ઈરાદા કરો તો અલ્લાહ તઆલાસે મશ્વરા લો ઈસ સલાહ લેનેકો “ઈસ્તિખારહ” કહેતે હૈ.

નબીએ કરીમ (સ.અ.)કા ઈર્શાદ હૈ કે અલ્લાહ તઆલાસે સલાહ

લેના ઈસ્તિખારહ ન કરના બદબખ્તી ઔર કમ નસીબી કી બાતહે.
કહી મંગની (સગાઈ) કરે યા સફર કરે યા ઔર કોઈ કામ કરે તો
ઈસ્તિખારહ કીયે બગેર ન કરે ઈન્શાઅલ્લાહ કબી પરેશાની ન હોગી
ઈસ્તિખારહ કી નમાઝ કા તરીકા યે હેકે પહેલે દો રકાત નમાઝ
પઢે ઈસ્કે બાદ ખુબ દીલ લગા કર યે દુઆ પઢે.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ
بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ
فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ
وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ اللَّهُمَّ إِن كُنْتَ تَعْلَمُ
أَنَّ هَذَا أَمْرٌ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَتِي
أَمْحِي فَأَقْدِرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ
وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا أَمْرٌ شَرٌّ لِي فِي
دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَتِي أَمْحِي فَأَصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي
عَنْهُ وَأَقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ

અલ્લાહુમ્મા ઈન્ની અસ્તખિરુક બિઈલ્મક વઅસ-તકદીરુક બિકુદરતિક
વઅસ-અલુક મીન ફદલિકલ અઝીમ. ફઈન્નક તકદીરો વલાઅકદીરો
વતઅલમુ વલા અઅલમો વઅન્ત અલ્લામુલ ગુયુબ. અલ્લાહુમ્મ ઈન કુન્ત
તઅલમુ અન્ન હાઝલ અમ્ર ખયરૂલ્લી ફી દીની વ માઆશી વઆકેબત-અમ્રી
ફકદીર હોલી વયસીરૂહો લી અમ્રી સુમ્મ બારીકલી ફીહી વઈન કુન્ત
તઅલમુ અન્ન હાઝલ અમ્ર શર્ૂલ્લી ફી દીની વ મઆશી વ આકીબતી
અમ્રી ફઅસરીફુ અન્ની વસરીફની અન્હુ વકદીર લીયલ ખયર હયસો
કાન સુમ્મરદેની બિહી.

ઔર “હાઝલ અમ્ર” પર પહુંચે જીસપર લકીર બની હુઈ હૈ તો ઊસ્કે
પઢતે વકત ઈસી કામ કા ધ્યાન કરે જીસકે લીએ ઈસ્તિખારહ કરનાયાહતા
હો. ઈસ્કે બાદ પાક સાફ બિછોને પર કિબ્લા તરફ મુંહ કરકે વુજુ કી
હાલત મેં સો જાએ જબ સો કર ઊઠે ઊસ વકત જો બાત દીલ મેં મજબુતી
સે આયે વહી બહેતર હૈ. ઊસ્કો કરના યાહીએ.

અગર એક દિનમેં માલુમ ન હો ઔર દીલકા ખલજાન ઔર તરદુદ બાકી રહે તો દુસરે દીનભી એસા કરે ઈસી તરહ સાત દીન તક કરે ઈન્શાઅલ્લાહ જરૂર અચ્છાઈ યા બુરાઈ માલુમ હો જાયેગી.

(બેહશતી ઝેવર)

નોટ :- ઈસ્તિખારહમેં ખ્યાબ નજર આના જરૂરી નહી બસ દીલમેં જો ખ્યાલ મઝબુત હો જાયે ઊસ પર અમલ કરે.

(૮) સલાતુત્તસ્બીહ :- (તસ્બીહકી નમાઝ)

હદીષ શરીફમે ઈસ્કા બહુત સવાબ બતાયા ગયા હૈ. રસુલે અકરમ (સ.અ.) ને અપને ચચા હઝરત અબ્બાસ (રદી.) કો યે નમાઝ સિખાઈ થી ઔર ફરમાયા થા કે ઈસ્કે પઢનેસે તુમ્હારે સબ ગુનાહ પહેલે ઔર પિછલે પુરાને ઔર નઅે છોટે ઔર બડે ગલતીસે કીઅે હુઅે ઔર જાન - બુઝકર કીઅે હુઅે સબહી મુઆફ ફરમા દેગેં ઔર ફરમાયા થા કે અગર હો સકે તો યે નમાઝ રોઝા ના એક મરતબા પઢ લીયા કરો. યહ ન હો સકે તો હર જુમ્મકો એક મરતબા પઢ લીયા કરો યહભી ન હો સકે તો ઊમ્રભરમે એક મરતબા તો પઢહી લો.

(તિર્મિઝી)

નમાઝ કી તરકીબ :-

ચાર રકાત નફીલ (સલાતુત્તસ્બીહકી નિયત બાંધકર) પઢે. ઔરહર રકાતમે સના ઔર અલહમ્દુ ઔર સુરેત પઢ ચુકો તો રૂકુઅસે પહેલે “સુબ્હાનલ્લાહી વલહમ્દુલિલ્લાહી વલાઈલાહા ઈલ્લલ્લાહુ વલ્લાહુ અકબર”

..... ૧૫ મરતબા પઢો.

ફીર જબ રૂકુઅ કરો તો..... ૧૦ મરતબા પઢો

જબ રૂકુઅસે ખડે હો તો ૧૦ મરતબા પઢો

ફીર સિજદેમેં ૧૦ મરતબા પઢો

સિજદેસે ઊઠ કર બેઠો તો..... ૧૦ મરતબા પઢો

ફીર દુસરે સિજદેમે જાઓ તો ૧૦ મરતબા પઢો

ફીર જબ દુસરે સિજદેસે ઊઠો તો

દુસરી રકાતમેં ખડે હોનેસે પહેલે ૧૦ મરતબા પઢે

ઈન સબકી મીઝાન (ગીનતી) ૭૫ મરતબા હુઈ ઈસી તરહ હર રકાતમેં (૮૫) મરતબા હોગા. જબ દૂસરી રકાતમેં અત્તહિયાત કે લીયે બેઠે તો પાંચો દસ મરતબા પઢે ફીર અત્તહિયાત પઢે. ઈસી તરહ ચાર રકાતમે પુરે કરે ઈન સબ રકાતોમેં જો સુરત ચાહે પઢે કોઈ સુરત મુકરર નહી.

ફાઈદા :- સલાતુત્તસ્બીહ બડી અહમ નમાઝ હૈ ઔર દીનો-દુનિયામેં કાર આમદ ઔર મુફીદ હૈ. હુઝુરે અકદસ (સ.અ.)ને ઊસ્કી ફઝીલત કી વજહસે એક ખાસ નમાજકી તરગીબ ફરમાઈ જો સલાતુત્તસ્બીહ કે નામસે મશહુર હૈ ઔર વજહ ઈસ નામકી યે હૈ કે યહ તસ્બીહાત ઊસમે તીનસો (૩૦૦) મરતબા પઢી જાતી હૈ. ઊલમાએ ઊમ્મત મુહદિધીન ફુકહાઅ સુફીયહ હર ઝમાનેમેં ઊસ્કા એહતિમામ ફરમાતે રહે અબુ ઊસ્માન (ર.હ.)જો બડે ઝાહિદોમેં સે હૈ કહેતે હૈ કે મેને મુસીબતો ઔર ગમોં કે દુર કરને કે લીએ સલાતુત્તસ્બીહ જેસી કોઈ ચીઝ નહીં દેખી.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદી.) હર જુમ્આકો પઢા કરતે થે.

(ફઝાઈલે ઝિક)

મસ્અલા :- યે નમાઝ મકરૂહ વક્તકે અલાવા બાકી દીન-રાતકે તમામ અવકાતમે પઢના જાઈઝ હૈ. અલબત્તા ઝવાલકે બાદ પઢના જ્યાદા બહેતર હૈ. દિનમેં કિસી વક્ત ફીર રાતકો

(ફઝાઈલે ઝિક)

ઈસ નમાઝકે બાકી મસાઈલદૂસરી કિતાબોમે પઢે. યા જરૂરતકે મોકે પર એહલે ઈલ્મસે પુછકર માલુમ કરે.

(૯) નમાઝે તવબહ :- અગર કોઈ બાત શરીઅત કે ખિલાફ હોજાએ યાની ગુનાહહો જાએ. તો દો રકાત નફીલ નમાઝ પઢકર અલ્લાહ તઆલા કે સામને ખુબ ગિડગિડા કર ઊસ્સે તવબહ કરે ઔર અપને ગુનાહ પર પછતાએ ઔર અલ્લાહ તઆલાસે મુઆફી માંગે ઔર આઈન્દા કે લીએ પક્કા ઈરાદા કરે કે અબ કબી ન કરૂંગા ઈસ્સે ખુદાકે ફઝલસે વહ ગુનાહ મુઆફ હો જાતા હૈ.

(૧૦) સલાતુલહાજત :- જબ કોઈ ખાસ જરૂરત પેશ આયે જસ્કા તઅલ્લુક અલ્લાહતઆલાહસે હો યા કીસી ઈન્સાનસે હો તો સબસે પહેલે વુઝુ સુન્નત કે મુવાફીક કરે. ફીર દોરકાત નમાઝ નફીલ ખુબ ઈત્મીનાન ઔર સુકુન સેપઢે ફીર અલ્લાહ તઆલાહકી હમ્દો સના કરે ફીર દુરૂદશરીફ પઢે ફીર યે દુઆ એક મરતબા યા જ્યાદા જસકદર પઢનાયાહે પઢે ઔર અપની ખાસ હાજત કેલીએ દુઆકરે. ઈન્શાઅલ્લાહ હાજત પુરી હોગી.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ
رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَعَزْلَ ثَمَمِ مَغْفِرَتِكَ
وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ
لَا تَدْعُ عَلَيَّ ذَنْبًا إِلَّا اغْفِرْهُ وَلَا هَمًّا إِلَّا فَرِّجْهُ
وَلَا كُرْبًا إِلَّا فُكِّسْهُ وَلَا ضَرًّا إِلَّا كَشِّفْهُ وَلَا حَاجَةً
هِيَ لَكَ رِضًى إِلَّا قَضِهَا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

લાઈલાહા ઈલ્લલ્લાહુલ હલીમુલ કરીમ સુબ્હાનલ્લાહી રબ્બુલ અરશીલ અઝીમ. અલહમ્દુ લિલ્લાહી રબ્બીલ આલમીન. અસ અલુક મુજબાતે રહમતીક વઅઝાઈમ મગફીરતીક વલગનીમત મિન્ કુલ્લી બિરીરીવ વસ્સલામત મીન કુલ્લી ઈસ્મીન લાતદઅલી ઝંમ્બન ઈલ્લા ગફરતહુ વલા હમ્બન ઈલ્લા ફરજતહું વલા કરબન ઈલ્લા નફ્ફસતહ વલા દુર્ન ઈલ્લા કરશફતહું વલા હાજતન હીય લક રીદન ઈલ્લા કદયતહા યા અર-હમર રાહેમીન.

નોટ :- બેહતર યે હૈ કે નમાઝ પઢને સે પહેલે દો રકાત નમાઝે તવબહ પઢકર ગુનાહોસેબી ખુબ તૌબાઈસ્તિગફાર કરે કયુંકે જીસ“કરીમ” સે કોઈ નેઅમત લેના હોતી હૈ. પહેલે ઊસ્કો રાજી કરના જરૂરીહૈ. ઊસ્કે બાદ ફીર દોરકાત નમાઝે હાજત પઢકર ઉપરવાલી દુઆ પઢે ઔર અપની હાજત કેલીએ દુઆ કરે.

મુસાફીર કી નમાઝ

શરીઅત મેં મુસાફીર ઊસ્કો કહતે જો ઈત્ની દુર જાને કા ઈરાદા કરે જહાં છોટે દીન મેં દરમ્યાની ચાલસે ચલકર પહુંચે દરમ્યાનની દરજેકી ચાલ સે પૈદલ આદમી કી ચાલકી તીન મંઝીલ કી મસાફત મોઅતબરહૈ. લેકીન આસાનીકે લીએ અડતાલીસ (૪૮) મીલ (માઈલ) કી મસાફત કો તીન મંઝીલ કે બરાબર સમજ લીયા ગયા હૈ. ઈસલીયે અગર કોઈ શખ્સ રેલ યા મોટર મે યા ઔર કોઈ તેજ રફતાર સવારી પર સવાર હોકર ચાહે કીત્નાહી જલ્દી પહોંચ જાએ યે મુસાફીર હો ગયા.

આજકલ કીલો મીટર કે હીસાબસે ૭૮.૨૫ કી.મી. કા સફર કરને વાલા આદમી મુસાફીર સમઝા જાયેગા. ઊસ્કો નમાઝમે “કસર” કરના ચાહીએ

યાની મુસાફીરકો ઝોહર-અસર ઔર ઈશાંમેં ચાર રકાતકે બજાએ દો રકાત પઢના હૈ. ઔર ફઝર ઔર મગરીબ ઔર વિત્ર કી નમાઝે અપની હાલ પર રહેતી હૈ. ઊન્મે કોઈ ફર્ક નહી હોતા.

- (૧) સફર શુરૂ કરનેવાલા મુસાફીર જબ અપની બસ્તીકી આબાદીસે બાહર નિકલ જાએ ઊસ વક્તસે “કસર” કરને લગે. યાની જીસ નમાઝ કા વક્ત આ જાયે ઊસ્મે અગર ઝોહર અસર યા ઈશાં મેં સે કોઈ નમાઝ હો તો ફર્જકી રકાતોમેં કસર કરે યાની દો રકાત ફર્જ પઢો. જાન બુઝકર ચાર રકાત પઢનેવાલાં ગુનેહગાર હોગા. અગર ભુલસે ચાર રકાત પઢી તો ગુનેહગાર ન હોગા.
- (૨) મુસાફીર જબ તક સફરમેં રહે ઔર કીસી શહેર યા કસ્બે યા ગાંવમેં પંદરહ દિન ઠહરનેકી નિયત ન હો ઊસ વક્ત નમાઝ “કસર” કરતા રહે. ઔર જબ કીસી જગહ પંદરહ દીન ઠહરનેકી નિયત કરલી તો નિયત કરતેહી પુરી નમાઝ પઢને લગો.
- (૩) જબ તક એક સાથ પંદરહ દિનકી નિયત ન કરે. નમાઝ કસર પઢના ચાહીએ. ઔર ઈસ હાલમેં પંદરહ દીનસે જ્યાદહ ભી હો જાએ તબભી કસર નમાઝ પઢે.
- (૪) હાં, અગર મુસાફીર બનનેકે બાદ મુકીમ (વતનમેં રહનેવાલા) ઈમામ કે પીછે નમાઝ પઢે તો મુસાફીર પરભી ચાર રકાતેં ફર્જ હો જાતી હૈ.
- (૫) અગર મુસાફીર ઈમામ બને ઔર મુકતદી મુકીમ હો. તો મુસાફીર ઈમામ અપની દો રકાત પઢકર સલામ ફેરદે. ઔર કેહ દે કે “તુમ અપની નમાઝ પુરી કર લો મેં મુસાફીર હું” મુકતદી બગૈર સલામ ફેરે ખડે હો જાએ ઔર દો રકાત પુરી કરલે. ઔર દોનો રકાતોમેં ફાતેહા ઔર સુરત ન પઢે ઔર સહવ હો જાએ તો સિજદ-એ-સહવભી ન કરે.

(તાલીમુલ ઈસ્લામ)

- (૬) અગર ચલતી રેલમેં યા જહાઝમેં નમાઝકા વક્ત હો જાએતો ચક્કર આને યા ગીરનેકા ડર ન હો તો ખડે હો કર પઢના જરૂરી હૈ ઔર અગર ખડે હો કર ન પઢ સકે તો બેઠ કર પઢે ઔર નમાઝ કે દરમ્યાન રેલ યા જહાઝકે ઘુમનેસે મુંહ કિબ્લે તરફ ન રહે તો ફોરન કિબ્લે કિ તરફ ફીર જાના ચાહીયે વરના નમાઝ નહી હોગી.

(તાલીમુલ ઈસ્લામ)

(૭) જો શરીઅત સે મુસાફીર હો વો ઝોહર અસર ઔર ઈશાંકી ફર્જ નમાઝોં કી દો દો રકાત પઢે. ઔર સુન્નતોંકા હુકમ યે હૈ કે અગર જલ્દી હો તો ફરજકી સુન્નતકે સીવા ઔર સુન્નતેં છોડ દેના બહેતર હૈ. ઈસસે કુછ ગુનાહ ન હોગા. ઔર અગર જલ્દી ન હો ઔર સાથીયોંસે રેહ જાનેકા ડર ન હો યા સવારીકે છુટનેકા ખતરા ન હો તો સુન્નતેં પુરી પઢે ઊન્મેં કમી નહિ હૈ.

(બહેશ્તી ઝેવર)

(૮) બાઝ લોગોંકો પુરી નમાઝ કી જગા “કસર” પઢનેમેં દીલમેં ગુનાહ કા વસવસા પૈદા હોતા હૈ. યે સહી નહી હૈ. ઈસલીયે કે “કસર”ભી શરીઅતકા હુકમ હૈ જીસ્કી તાઅમીલ (પેરવીમે) પર કોઈ ગુનાહ નહી હોતા. બલ્કે સવાબ મીલતા હૈ.

(મઆરીફુલ કુર્આન જી-૨ પેજ ૫૩૪)

સૂરજ ગ્રહન ઔર યાંદ ગ્રહનકી નમાઝ

સૂરજ ગ્રહન કો કુસુફ ઔર યાંદ ગ્રહન કો ખુસુફ કહેતે હૈ.

નમાઝે કુસુફ : સૂરજ ગ્રહન કે વકત દો રકાત નમાઝ મસનુન હૈ. નબીયે કરીમ (સ. અ.) નેફરમાયા કે સૂરજ ગ્રહન ઔર યાંદ ગ્રહન અલ્લાહ કી કુદરત કી નિશાનયાં હૈ. ઈસસે મક્સુદ બંદો કો ખોફ દીવાના હૈ. બસ ! જબતુમ ઈસે દેખો તો નમાઝ પઢો દોનોં નમાઝે પઢને કા વહી તરીકાં હૈ. જો નવાફીલ કા હૈ. સૂરજ ગ્રહન કી નમાઝ જમાઅતસે અદા કી જાએ. ઈમામે જુમ્આ યા હાકીમે વકત યા ઈસ્કા નાઈબ ઈમામત કરે. ખુત્બા ઈસ નમાઝ મેં નહી પઢા જાતા અઝાન ઔર ઈકામત ભી નહી. હોતી લોગોં કો નમાઝકે લીએ જમા કરના હો તો ખબર દેને કે લીએ એલાન કર દીયા જાએ. નમાઝ મેં બડી બડી સુરતેં જૈસા કે સૂરએ બકરહ વગૈરહ પઢના ઔર રૂકુઅ ઔર સજદોં કા બહોત દેર તક કરના મસનુન હૈ કીરાઅત આહીસ્તા કરની યાહીયે. નમાઝ કે બાદ ઈમામ કો યાહીયે કે દુઆમેં મશગુલ હો જાએ ઔર મુક્તદી સબ આમીન કહે. જબ તક ગ્રહન ખતમ નહો દુઆમેં મશગુલ રહેના યાહીયે હા, અગર ઐસી હાલતમેં સુરજ ગુરૂબ હોજાયે યા કીસી નમાઝ કા વકત આ જાયે તો અલબત્તા દુઆ મૌકુફ કરકે નમાઝ મેં મશગુલ હોના યાહીયે.

નમાઝ ખુસુફ : ચાંદ ગ્રહન કે વકત ભી દો રકઅત નમાઝ પઢના મસનુન હૈ. મગર ઈસ્મે જમાઅતસે પઢના મસનુન નહી. ઈસી તરહ જબ કોઈ ખૌફ યા મુસીબત પેશ આયે તો નમાઝ પઢના મસનુન હૈ. જૈસે કે સપ્ત આંધી ચલે, યા ઝલઝલા (ધરતીકંપ) આયે, યા બીજલી ગીરે યા, સિતારે બહોત ટૂટે, યા બહોત બરફ ગીરે, યા બારિશ જ્યાદા બરસે, યા કોઈ આમ બિમારી ફેલે, યા દુશ્મન કા ખૌફ હો લેકિન ઐસે મૌકે પર જો નમાઝ પઢી જાયે ઉસ્મે જમાઅત ન હો. હર શખ્સ અપને ઘરમેં અકેલા પઢે.

નખીયે કરીમ સલ્વલ્લાહો અલયહી વસલ્લમ કો જબ કોઈ મુસીબત યા રંજ હોતા તો નમાઝમેં મશગુલ હો જાતે. (નમાઝકી બડી કિતાબ)

બિમાર કી નમાઝ

(૧) મસઅલા :- જબ બિમારીમેં બિલ્કુલ ખડે હોને કી તાકત ન હો યા ખડે હોને સે સપ્ત તકલીફ હોતી હો. યા બિમારીકે બઢ જાનેકા અંદેશા (ડર) હો યા સરમેં ચક્કર આકર ગીર જાનેકા ખૌફ હો યા ખડે હોનેકી તાકત તો હો લેકિન રૂકુઅ-સિજદહ નહિ કર સક્તા તો ઈન સબ સુરતોમેં બેઠકર નમાઝ પઢના જાઈજ હૈ. ફીર અગર રૂકુઅ-સિજદહ કર સક્તા હૈ. તો રૂકુઅ સિજદેકે સાથ ઔર નહિ કર સક્તા તો રૂકુઅ સિજદોકે ઈશારોસે નમાઝ પઢ લો. રૂકુઅ ઔર સિજદેકે ઈશારે સર ઝુકા કર કરે. ઔર રૂકુઅ કે ઈશારેસે સજદે કે ઈશારેમેં સરકો જ્યાદા ઝુકાએ.

(૨) મસઅલા :- અગર કોઈ શખ્સ પુરા કિયામ નહી કર સક્તા લેકિન થોડી દેર ખડા હો સક્તા હૈ ઊસ્કો ઈતની દેર ખડા હોના જરૂરી હૈ.

(૩) મસઅલા :- અગર બિમારકો બેઠકર નમાઝ પઢનેકી તાકત નહો તો લેટે લેટે નમાઝ પઢ લે. લેટ કર નમાઝ પઢનેકી સુરત યે હૈ કી ચીત (છતા) લેટે ઔર પાવ કિબ્લેકી તરફ કરે લેકીન ફેલાના નહી ચાહીએ. ઘુટને ખડે રખે. ઔર સરકે નીચે તકિયા વગેરહ રખકર જરા ઊંચા કર લે ઔર રૂકુઅ સિજદેકે લીએ સર ઝુકા કર ઈશારેસે નમાઝ પઢે. યે સુરત તો અફઝલ હૈ.

ઔર જાઈજ યેભી હૈ કે શિમાલ (ઊત્તર)કી જાનીબ સર કરકે દાહીની કરવટ પર યા જુનુબ (દક્ષિણ)કી જાનીબ સર કરકે બાયે

કરવટ પર લેટે ઔર ઈશારેસે નમાઝ પઢલે ઈન દોનોં સુરતો મેં દાયે કરવટ પર લેટના અફઝલ હૈ.

- (૪) અગર બિમારમેં સરસે ઈશારા કરનેકી ભી તાકત ન હો તો નમાઝકો મુઅખ્ખર (લેટ) કરે ફીર અગર એક રાત દિનસે ઝિયાદા ઊસ્કી યહી હાલત રહી. તો છુટી હુઈ નમાઝોંકી કઝાભી ઊસ્કે ઝિમ્મે નહિ. હાં, અગર એક રાત દિન યા ઊસ્સે કમમે ઊસે સરસે ઈશારા કરનેકી ભી તાકત આ ગઈ. તો છુટી હુઈ નમાઝોં કી (જો પાંચ નમાઝોં યા ઈસ્સે કમ હોગી) કઝા ઊસ્કે ઝિમ્મે લાઝિમ હોગી.

(તાલીમુલ ઈસ્લામ)

- (૫) મસઅલા :- રૂકુઅ ઔર સિજદા ઈશારેસે કરને કે લીએ તકીયા વગેરહ કોઈ ઊચી ચીઝ રખ લેના. ઔર ઊસ પર સિજદા કરના બહેતર નહી. જબ સિજદહ કરનેકી તાકત ન હો તો બસ ઈશારા કરલીયા કરે. તકીયા પર સિજદહ કરનેકી ઝરૂરત નહી.

- (૬) મસઅલા :- અગર બિમારકા બિસ્તર નાપાક હૈ. લેકીન ઊસ્કે બદલનેમેં તકલીફ બહોત હો તો ઊસી પર નમાઝ પઢ લેના દુરસ્ત હૈ.

(બેહશ્તી ઝેવર)

અવકાતે મમનુઅ

તીન વક્ત એસે હૈ કે ઊન્મે કોઈ નમાઝ જાઈઝ નહિ. ઊન્કો અવકાતે “મમનુઆ” કહતે હૈ.

- (૧) સુરજ નિકલનેકા વક્ત (યાની તુલુએ આફતાબ કે વક્ત)
(૨) ઝવાલકા વક્ત યાની ઠીક દોપહરકા વક્ત જબ કે આફતાબ બીચ આસ્માનમેં હો.
(૩) ગુરૂબે આફતાબ કે વક્ત યાની સુરજ છુપનેકા વક્ત. ઈન તીનો વક્તોમેં સિજદએ તિલાવતભી મકરૂહ ઔર મનાહૈ. લેકીન અભી અસર કી નમાઝ ન પઢી હો તો ઊસ્કો પઢ લેના ચાહીએ.

અવકાતે મકરૂહ

જબ ચાહે નફીલ નમાઝ પઢ સકતે હૈ. લેકીન ચંદ અવકાત એસે હૈ જીસ્મે નમાઝ પઢના મકરૂહ હૈ.

- (૧) સુબ્હ સાદીક સે લેકર સુરજ તુલુઅ હોને તક
- (૨) નમાઝે અસરકે બાદસે સુરજ છુપને તક ઈસી તરહ મગરીબકી નમાઝ પડનેસે પહેલે ઈસી તરહ અસરકે ફર્જો કે બાદ આફતાબ મુતગયર (પીલા) હોનેસે પહેલે નમાઝ મકરૂહ હૈ.

લેકર ઈન તીનો વક્તોમેં ફર્જ નમાઝકી કઝા ઓર નમાઝ જનાઝા, સિજદએ તિલાવત બગૈર કરાહત જાઈઝ હૈ.

(તાલીમુલ ઈસ્લામ)

નમાઝકે બાદકી દુઆએ

- (૧) હર ફર્જ નમાઝકે બાદ યે દુઆ પઢો :-

હઝરત અબુ હુરૈરહ (ર.દી.)સે રિવાયત હૈ કે રસુલે અકરમ (સ.અ.)ને ફરમાયા જો શખ્સ હર ફર્જ નમાઝકે બાદ ઢૂઝ મરતબા

سُبْحَانَ اللَّهِ ۳۳ مَرَّةً وَالْحَمْدُ لِلَّهِ ۳۴ مَرَّةً وَاللَّهُ أَكْبَرُ
أَوْ أَيْک مَرَّةً لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ

‘સુબ્હાનલ્લાહ’ ૩૩ મરતબા ‘અલહમ્દુ લિલ્લાહ’ ૩૪ મરતબા ‘અલ્લાહુ અકબર’ ઓર એક મરતબા ‘લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વહદહુ લા શરીક લહુ લહુલ મુલ્કુ વલહુલ હમ્દુ વહોવ અલા કુલ્લે શયઈન કદીર’ પઢ લીયા કરે તો ઊસ્કી ખતાએ મુઆફ કર દી જાએગી. અગર યે દરિયાકી મોજોંકે બરાબર હો.

(બુખારી - મુસ્લિમ)

- (૨) હઝરત અબુ ઐયુબ અન્સારી (ર.દી.) સે રિવાયત હૈ કે રસુલે કરીમ (સ.અ.)ને ફરમાયા જો શખ્સ હર ફર્જ નમાઝકે બાદ આયતુલ કુર્સી (પારા-૩ રૂકુઅ-૧) ઓર યે આયત

શહીદલ્લાહુ અન્નહું લાઈલાહા ઈલ્લાહુવ વલ મલાઈકતુ વઝીલુલ ઈલ્મે હાઈમંમ્ બિલ્કીસ્તી. લાઈલાહ ઈલ્લાહુવલ અઝીઝુલ હકીમ.

કુલિલ્લા હુમ્મ માલિકલ મુલકે તુઅતીલમુલક મન તશાઝિ વતન્નીઝિલ મુલક મીમ્ન તશાઝિ વતુંઈઝઝો મન તશાઝિ વતન્નીઝિલ મનતશાઝિ બિન્દીકલખયર ઈન્નક અલા કુલ્લે શયઈન કદીર.

લયલ ફીન નહારી વતુલીજુન નહાર ફીલ લઈલી વતુખરીજુલ અય
મીનલ મય્યેતી વતુખરીજુલ મય્યેતી મીનલ હય્યે વતરઝૂક મન તશાહિ
બિગયરે હિસાબ.

પઢે તો અલ્લાહ તઆલા ઊસ્કે સબ ગુનાહ મુઆફ ફરમાયેગેં ઔર
જન્નતમેં જગા દેગેં. ઔર ઊસ્કી સત્તર (૭૦) હાજતેં પુરી ફરમાયેગેં.
જન્મેસે કમસેકમ હાજત ઊસ્કી મગફેરત હૈ. (રૂહુલમઆની)

- (૩) હઝરત સૌબાન (ર.દી.)સે રિવાયત હૈ કે હુઝુર (સ.અ.) જબ નમાઝસે
ફારિગ હોતે તો ત્રીન મરતબા અસ્તગફીરૂલ્લાહ પઢતે ઔર ફીર યે
દુઆ પઢતે,

અલ્લાહુમ્મ અન્તસ્સલામું વમિન્કસ્સલામું તબારકત યાઝલ જલાલી વલ
ઈકરામ. (મુસ્લીમ)

- (૪) હઝરત મુઘીરહ બિન શોઅબા (ર.દી.) સે રિવાયત હૈ કે હુઝુરે
અકરમ (સ.અ.) જબ નમાઝ સે ફારિગ હોતે ઔર સલામ ફેરતે તો
યે પઢતે.

“લાઈલાહા ઈલ્લલ્લાહું વહદહું લાશરીક લહું લહુલ મુલ્કુ વલહુલ
હમ્દુ વહુવ અલા કુલ્લે શૈયઈન કદીર. અલ્લાહુમ્મા લા માનીઅ
લિમા અતતયત વલા મુઅતિય લિમામનઅત વલા યફ઼િ જલ જદ્દે
મિન્કલ જદ્દ. (બુખારી-મુસ્લિમ)

- (૫) હઝરત સઈદ બિન અબી વક્કાસ (ર.દી.)સે રિવાયત હૈ કે હુઝુર
(સ.અ.) હર નમાઝ કે બાદ યે કલીમાત પઢતે યે.

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અઝિઝૂબિક મિનલ જુબ્ની વલ બુખ્લી વ અઝિઝૂબિક
મિન અન અરૂદ્દ ઈલા અરજલીલ ઊમુરી. વઅઝિઝૂબિક મિન
ફિત્તતીદદૂન્યા વ અઝિઝૂબિક મિન ફિત્તતીલ કબર. (બુખારી)

- (૬) હઝરત મુઆઝ (ર.દી.) સે રિવાયત હૈ કે હુઝુર (સ.અ.)ને ફરમાયા
અય મુઆઝ (ર.દી.) હર ફર્ઝ કે બાદ યે દુઆ પઢના.

اللَّهُمَّ اَعِنِي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحَسَنِ عِبَادَتِكَ

અલ્લાહુમ્મ અઈન્ની અલા ઝિક્રેક વ શુકરીક વ હુસ્ન ઈબાદતિક.

(અબુદાવુદ)

તસ્બીહે ફાતિમહ :-

યે હૈ કે સુબહાનલ્લાહ ૩૩ મરતબા અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ૩૩ મરતબા
ઔર અલ્લાહુ અકબર ૩૪ મરતબા પઢો.

હુસુર (સ.અ.) ને અપની સાહબઝાદી હઝરત ફાતિમહ (ર. દી.)
કો યે તસ્બીહ ખાસ તૌર પર સીખાઈ થી. ઈસી વજહ સે ઈસ્કો
“તસ્બીહે ફાતિમહ” કેહતે હૈ.

પાંચો નમાઝો કે બાદ યે તસ્બીહ પઢની યાહીયે ઔર રાતકો જબ
સોને કે લીયે લેટો તબ ભી યે તસ્બીહ પઢવો. (ઈસ્લામી તઅલીમ)

રોઝોં કા બયાન

ઈસ્લામકી તીસરી બુન્યાદ રોઝા હૈ : રમઝાનુલ મુબારકકે રોઝે રખના
ઈસ્લામકા તીસરા ફર્જ હૈ. જો ઈસ્કે ફર્જ હોનેકા ઈન્કાર કરે વો મુસલમાન
નહિ રહેતાં. ઔર જો ઈસ ફર્જકી અદા નકરે. વો સખ્ત ગુનેહગાર ઔર
ફાસિક હૈ.

અગર ચેં ના બાલિગ બચ્ચો પર રોઝા ફર્જ નહિ. લેકીન આદત
ડાલને કે લીએ બાલિગ હોનેસે પહેલે હી રોઝા રખવાને ઔર નમાઝ
પઢાનેકા હુકમ હૈ.

હદીસ શરીફમેં હૈ કે જબ બચ્ચા સાત સાલકા હો જાએ તો નમાઝકા
હુકમ કરો. જબ દસ સાલકા હો જાએ તો ઈસે નમાઝકે લીયે (જરૂરત હો
તો) મારનાભી યાહીએ ઈસી તરહ જબ રોઝા રખનેકી તાકત પૈદા હો
જાએ તો જીત્ને રોઝે રખ સકતા હો ઈત્ને રોઝે રખવાને યાહીએ.

રોઝેકી નિયત :- નિયત કર્ફ ઔર ઈરાદા કરનેકો કહેતે હૈ. દિલ સે
ઈરાદા કરવેનાભી કાફી હૈ. ઝુબાનસે કેહલેં તો બેહતર હૈ. રોઝેકે લીએ
નિયત જરૂરી હૈ. અગર રોઝેકા ઈરાદા ન કીયા ઔર તમામ દીન કુછ
ખાયા-પીયા નહી તો રોઝા નહી હોગા.

રમઝાનકે રોઝેકી નિયત રાતસે કરવેના બેહતર હૈ. અગર રાતકો
નહી તો દીનમેં ભી ઝવાલસે ડેઢ ઘંટા પહેલે કર સકતા હૈ. બશર્તે કુછ
ખાયા-પીયા ન હો. અગર કોઈ અપની જબાનસેભી કેહ દે કે યા અલ્લાહ
ક્લમેં તેરા રોઝા રખુંગા યા અરબીમેં યે કેહ “બિસૌમી ગદીન નવયતુ મીન
શહરે રમઝાન” તો યેભી બેહતર હૈ.

રોજેકી ફઝીલત :

રમજાન શરીફ કે રોજોં કા બહોત બડા સવાબ હૈ. ઔર બહોતસી ફઝીલતે હદીસોંમેં આઈ હૈ.

૧. હુઝૂર સલ્લલ્લાહો અલયહી વસલ્લમને ઈશાદ ફરમાયા જો શખ્સ અલ્લાહકી રઝામંદી કે લીએ રોઝા રખે. તો ઉસ્કે પીછલે સબ ગુનાહ મઝાફ હો જાએગે.

૨. હુઝૂર સલ્લલ્લાહો અલયહી વસલ્લમ ને ઈશાદ ફરમાયા કે રોઝેદાર કે મુંહકી ભક (બદબુ) (જો ભુખકી વજહસે પેદા હોતી હૈ) અલ્લાહ તઆલા કે નજદીક મુશકકી ખુશ્બુ સે ભી જ્યાદા બેહતર હૈ.

૩. અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હૈ કે રોઝા ખાસ મેરે લીયે ઔર મેં ખુદ ઈસ્કી જઝાયાની બદલા દુંગા ઈસી તરહ ઔર બહોત સી ફઝીલતે આઈ હૈ.

જન ચીજોં સે રોઝા ટૂટ જાતા હૈ : (દો કિસ્મી હૈ.)

૧. જન્સે સિર્ફ કઝા વાજબ હોતી હૈ વો ૧૩ હૈ.

(૧) કિસીને જબરદસ્તી રોઝેદાર-કે મું સે કોઈ ચીઝ ડાલદી ઔર વો હલક મેં ઉતર ગઈ. (૨) કુલ્લી કરતે વકત બગૈર ઈરાદેકે પાની હલક મેં ઉતર ગયા. (૩) મુંહ ભરક કે (ઉલ્ટી) કર ડાલી (૪) કે (ઉલ્ટી) આઈ ઔર જાનબુઝ કર હલક મેં લોટાઈ. (૫) એસી ચીઝ જાનબુઝકર નિગલ ગયા કંકરી-પત્થર કા ટૂકડા-મીઝી-કાગઝ કા ટૂકડા વિગૈહ. (૬) દાંતો મેં રહી હુઈ ચીઝ યને કે બરાબર હો મુંહ કે બહાર કીયે બગૈર ખાલેના. (૭) કાનમેં યા નાક મેં તેલ યા દવા ડાલના. (૮) નાસ લેના. (૯) દાંતોસે નિકલા હુવા ખુન નિગલ લેના જબકે થુંક પર ખુન ગાલિબ આ જાએ. (૧૦) ભુલ સે કુછ ખા-પી લેના. (૧૧) યે સમજકર કે અભી સુબહ-સાદિક નહી હુઈ સહેરી ખાલી. ફિર માલુમ હુઆ કી સુબહ સાદિક હો ચુકી થી. (૧૨) રમજાન શરીફ કે સીવા દૂસરે દીનોં મેં કોઈ રોઝા જાનબુઝકર તોડ ડાલના (૧૩) બાદલ યા ગુબાર કી વજહ સે યે સમજકર કે આફતાબ ગુરૂબ હો ગયા રોઝા ઈફતાર કર લીયા હાલા કે અભી દીનથા.

૨. જન્સે કઝા ઔર કફારા દોનોં વાજબ હોતે હૈ. તીન હૈ.

(૧) વો ચીઝોં જો ખાઈ જાતી હૈ યા દવાકે તૌર પર યા લઝઝત કે લીયે ઈસ્તેમાલ કી જાતી હૈ જાન બુઝકર ખા-પી લેના. (૨) જાન બુઝકર સોહબત કરના. (૩) ફસ્દ ખુલવાઈ યા સુરમા લગાયા ફીર યે સમજકર કે રોઝા ટૂટ ગયા જાન બુઝકર ખા-પી લેના.

જન ચીઝોં સે રોઝા મકરૂહ હો જાતા હૈ :

(૧) બિના જરૂરત કીસી ચીઝ કો ચખાના. (૨) નમક વગૈરહ ચખકર થુંક દેના. (૩) ટૂથ-પેસ્ટ, મંજન સે દાંત સાફ કરના. (૪) કિસી બીમાર કો અપના ખુન દેના.

(૫) ગીબત કરના (૬) રોઝે મે લડના, ઝઘડના, ગાલીદેના, ચાહે ઈન્સાન હો યા જાનવર કો યા કીસી ઔર ચીજકો. ઈન્સે રોઝા મકરૂહ હો જાતા હૈ.

જન ચીઝોં સે રોઝા મકરૂહ નહી હોતા :

(૧) મિસ્વાક કરના. (૨) સરમેં તેલ લગાના. (૩) આંખોમે દવા યા સુરમા ડાલના. (૪) ખુશ્બુ સુંઘના. (૫) ગરમી કી વજહસે ગુસ્લ કરના. (૬) કીસી કીસ્મકા ઈજેક્ટશન યા ટીકા લગાના. (૭) ભુલકર ખાના-પીના. (૮) ગલે મેં બગેર ઈખ્તિયાસકે ગરદો ગુબાર યા મખ્ખીકા ચલા જાના (૯) કાનમેં પાની ડાલના (૧૦) ખુદ બખુદ “કે” (ગિલ્ટી) હોના (૧૧) દાંતો સે ખુન નિકલના મગર હલક મે ન જાએ તો રોઝે મે ખલલ ન હોગા.

સહેરી :- રોઝેદાર કો આખરી રાત મેં સુબ્હ સાદિક સે પહેલે સહેરી ખાના મસ્નુન હૈ ઔર બાઈસે સવાબ વ બરકત હૈ હુઝુર (સ. અ.) કા ઈર્શાદ હૈ કે હક તઆલા શાનહુ ઔર ઉંસકે ફરિશ્તે સેહરી ખાનેવાલોં પર રહમત નાઝિલ ફરમાતે હૈ. એક જગા ઈર્શાદ હૈ. કે સહેરી ખાયા કરો ઊસ્મે બરકત હૈ. એક જગા ઈર્શાદ હૈ ત્રીન ચીઝોં મેં બરકત હે. જમાઅત મે, સરીદમે, ઔર સહેરી મે, એક હદીસ મે ઈરશાદ હૈ કે સહેરી ખા કર રોઝે પર કુવ્વત હાસીલ કરો કિસ કદર અલ્લાહ કા એહસાન ઔર ઈનઆમ હૈ, કે રોઝે કી બરકતસે ઈસસે પહેલે ખાનેકો જિસ્કો સહેરી કહેતે હૈ. ઊમ્મત કે લિએ સવાબ કી ચીજ બનાયા ઔર ઉસ્મે ભી રોઝેદારોકો અજર દિયા જાતા હૈ આઘી રાતકે બાદ જીસ વક્તભી ખાયેં સહેરી કી સુન્નત અદા હો જાએગી લેકિન આખરી રાત મેં ખાના અફઝલ હૈ યાની જબ તક સુબ્હ સાદિક ન હો જાયે સહેરી સે ફારીગ હોકર રોઝે કી નિયત કર લેના કાફી હૈ. ઔર જબાન સે યે અલ્લાહ કહે તો અચ્છા હૈ.” બિસૌમી ગદીન નવયતું મિન શહરી રમઝાન.”

રોઝે કી કફફારા :- ત્રીન તરીકો સે અદા હોતા હૈ.

(૧) ગુલામ આઝાદ કરે (અબ ગુલામ કા દૌર) (પ્રથા) ખત્મ હો ગઈ ઈસ લિયે સિર્ફ દો તરીકો સે કફફારા દીયા જા સકતા હૈ.

(૨) દો મહીને લગાતા રોઝે રખે

(૩) અગર તાકત ન હોતો ૬૦ મિસ્કીનો (ગરીબા કો ખાના ખિલાયે (દો વક્ત પેટ ભરકર) યા ૬૦ મિસ્કીનો કે સદકએ ફિત્રકે બરાબર યાની ૬૩૬ ગ્રામ ઘેહું યા ઈસકી કિમત હર મિસ્કીનકો અદા કરે.

તરાવીહ :- કા બયાન પછી નમાઝ કે બયાન મે ગુજર ચુકા હૈ.

ઈફતાર :- આફતાબ ગુરૂબ હોને કા યકીન હો જાને કે બાદ ઈફતાર મે દેર.

કરના મકરૂહ છે. હા બાદલ હો તો દો ચાર મીનીટ ઈન્તેઝાર કર લેના બેહતર હય. ઔર ત્રીન મીનીટ કા ઈહતીયાત બહરહાલ કરના ચાહીયે.

ખજુર સે ઈફતાર કરના અફઝલ છે. ઔર કીસી દૂસરી ચીઝસે ઈફતાર કરે તો ઊસ્મે કોઈ કરાહત નહી. ઈફતાર કે વક્ત યે દુઆ મસનુન છે.

اللَّهُمَّ لَكَ صَبَّيْتُ وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ

“અલ્લાહુમ લક સુબુ વઅલા રીઝકીક અફતરતુ”

ઔર ઈફતાર કે બાદ યે દુઆ પઢે.

ذَهَبَتِ الظَّمَا وَابْتَلَّتِ الْعُرُوقُ وَثَبَتَ الْجَزْأُ إِذَا شَاءَ اللَّهُ

“ઝહબતીજ-જઅમુ વબતલ્લીલ ઉરુકુ વસબતલ અજરુ ઈન્શાઅલ્લાહ” બાઝ રિવાયત મેં આયા છે કે ઈફતાર કે વક્ત દુઆ કુબુલ હોતી છે. મગર હમલોગ ખાને પર ઈસ તરહ તુટતે છે કે દુઆ માગને કી ફુરસદ કહાં? ઈફતારકી દુઆ ભી યાદ નહિ રહેતી.

હદીસ મેં યે દુઆ મુખ્તસર મીલતી છે હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઊમર (ર.દી.) ઈફતાર કે વક્ત યે દુઆ પઢા કરતે થે.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ وَسِعَتْ كُلُّ شَيْءٍ أَنْ تَغْفِرَ لِي

“અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસઅલુક બિરહમતીક વસિઅત કુલ્લ શયઈન અન તગ ફીરલી.”

બાઝ કિતાબોં મેં ખુદ હુઝુર (સ.અ.) સે યે દુઆ મનકુલ છે.

“યા વાસિઅલ ફદલી ઈફીરલી” ઔર લાઈલાહાઈલ્લલ્લાહનસ્તગફીરલ્લાહ નસઅલુકલ જન્નત વન ઉરુબિક મિનન્નાર ઔર કોઈ ખાસ દુઆ જરૂરી નહીં અપની અપની જરૂરતકે લીયે દુઆ ફરમાયે. યાદ આ જાયે તો ઈસ ગુનેહગારકોભી અપની દુઆમે શામીલ ફરમાવે કે સાઈલ હું સમઈલ કા હક હોતા છે.

(ફઝાઈલે રમઝાન)

એતિકાફકા બયાન

(૧) ઈસ્કો કહતે હૈ કિ એતિકાફકી નિયત કરકે મસ્જીદમેં રહે. ઔર એસી હાજત કે જો મસ્જીદમેં પૂરી ન હો સકે (જૈસે પેશાબ, પાખાના, ગુસલકી ઝરૂરત. ઔર વુઝુકી ઝરૂરત વિગેરહકે સિવા) બાહર ન જાયે

(૨) એ'તિકાફ રમઝાન કે આખરી અશરહ મેં યાની આખરી દસ દીનો કા સુન્નતે મુઅકકદહ હૈ. ઊસ્કી ઈબ્તેદાઅ ૨૦ રોઝે કો ગુરૂબે આફતાબસે શુરૂ હોતી હૈ. ઔર ઈદકા ચાંદ દેખતેહી ખતમ હો જાતી હૈ.

યે એ'તિકાફ સુન્નતે મોઅકકીદા અલલ કિફાયહ હૈ. યાની બાઝ લોગોં કે કર લેનેસે સબકેઝિમ્મેસે અદા હો જાતા હૈ. એ'તિકાફ એસી મસ્જીદમેં કરે જહાં નમાઝ જમાઅતસે હોતી હો.

એ'તિકાફ કે ફાઈદે

(૧) એ'તિકાફ કરનેવાલા ગોયા. અપના તમામ બદન ઔર તમામ વક્ત અલ્લાહ તઆલાકે લીએ વક્ફ કર દેતા હૈ.

(૨) દુનિયા કે ઝઘડો ઔર બહોતસે ગુનાહોસે મહફૂઝ રહતા હૈ.

(૩) એ'તિકાફ કી હાલતમેં ઈસે હર વક્ત નમાઝ કા સવાબ મીલતા હૈ.

(૪) મસ્જીદ ચુંકે અલ્લાહ તઆલા કા ઘર હૈ ઈસલિયે એ'તિકાફમેં મુઅતફિક અલ્લાહ તઆલા કા પડોસી બલ્કે ઊસ્કે ઘરમેં મહેમાન હોતા હૈ.

ચુંકે એ'તિકાફ કરનેવાલા ઘર કારોબાર ઔર સબ લોગોંકો છોડકર ખુદાકે દર પર પડા હૈ. ઈસલિયે ઈસ્કો ઈબાદત ઔર રમઝાન કી બરકતોંસે ફાઈદા ઊઠાનેકા મૌકા ઝિયાદહ મિલતા હૈ. ઈસલિયે ઊસ્કો અપના કિંમતી વક્ત નેક કામોંમે કુર્આન શરીફ કી તિલાવતમેં, દુરૂદ શરીફ પઢને મેં., દીન કી બાતે સિખને સિખાનેમે., દુઆએ કરને, વગયરહમેં લગાના ચાહીયે.

શબોહ :

ઈસ ઊમ્મતકી ઊંમરે (જંદગી) પહેલી ઉમ્મતોં કે મુકાબલેમે છોટી હૈ. ઈસલિયે અલ્લાહ તઆલાને અપને ફઝલો કરમસે એક રાત એસી મુકર્રર ફરમાઈ કે ઊસ્મે ઈબાદત કરનેકા સવાબ એક હઝાર મહીનોંકી ઈબાદતસે જ્યાદહ હૈ.

લેકીન અલ્લાહ તઆલાને ઈસ રાતકી પોશીદહ રખ્યા. તાકે લોગ ઊસ્કો તલાશ કરનેમે કોશીષ કરે. ઔર જિયાદા સવાબ હાસિલ કરે.

રમઝાનકે આખરી દીનોં કી રાતોંમે શબેકદ્ર કે હોનેકા જિયાદા એહતીમાલ હૈ. યાની ૨૧-૨૩-૨૫-૨૭-૨૯ ઔર સત્તાઈસવી રાતકી જિયાદા એહતીમાલ હૈ. ઈન રાતોંમે બહુત જિયાદા ઈબાદત ઔર તૌબા વ ઈસ્તિગફાર ઔર દુઆ મે મશગુલ રહના ચાહીયે.

અગર તમામ રાત જાગનેકી તાકત યા ફુરસત ન હો તો જીત્તા હોસકે જાગે ઔર નફીલ નમાઝે. તિલાવતે કુર્આન મજીદ, ઔર ઝિક્રો તસ્બીહ, મેં મશગુલ રહે ઔર કુછ ન હો સકે તો ઈશાં ઔર ફજર જમાઅતસે અદા કરનેકા એહતીમામ કરે હદીસમે હે કે યે રાતભર જાગનેકે હુકમમેં હૈ.

ઈનરાતોંકો સિફ જલ્સો ઔર તકરીરોંમે સર્ફ કરકે સો જાના બડી મહરૂમી હૈ. તકરીરે ફીરબી હો સકતી હૈ ઈબાદતકા યે વક્ત ફીર હાથ ન આયેગા.

અલબત્તા જો લોગ રાત ભર ઈબાદતમેં જાગનેકી હિંમત કરે વો શુરૂંમે કુછ વાઅઝ સુન લે. ફીર નવાફીલ ઔર દુઆમેં લગ જાયે તો દુરસ્ત હૈ. (ઝવાહીરૂલ ફિકહ)

હઝરત આઈશા (રદી.)ને હુઝુર (સ.અ.)સે પુછા, યા રસુલુલ્લાહ (સ.અ.)અગર મુજે શબેકદ્ર કા પતા ચલ જાયે તો કયા દુઆ માગું ? હુઝુર (સ.અ.)ને ઈશાદ ફરમાયા. અલ્લાહુમ્મ ઈન્નક અફુવુન તુહીબ્બુલ અફવ ફઅફુ અન્ની. (ઈબ્નેમાજા)

નિહાયત જામેઅ દુઆ હૈ હકતઆલા અપને લુત્ફો કરમસે આબેરતકે મુતાલીબેસે મુઆફ ફરમા દે તો ઈસ્સે બઢકર ઔર કયા ચાહીયે ?

સદકએ ફિત્ર

પુદા તઆલાને અપને બંદો પર સદકા મુકરર ફરમાયા હૈ કે રમઝાન શરીફ કે ખત્મ પર રોઝા ખુલ જાનેકી ખુશીમે શુક્રિયા કે તૌર પર અદા કરે ઊસે “સદકએ ફિત્ર” કહતે હૈ. ઔર રોઝા ખુલને કી ખુશી મનાને કા દીન હોનેકી વજહસે ઈસ ઈદકો “ઈદૂલફિત્ર” કહતે હૈ.

જો મુસલમાન ઈત્ના માલદાર હો જિસ પર ઝકાત વાજબ હો યા

ઊંચ પર ઝકાત તો વાજબ નહિ. લેકીન ઝરૂરતસે ઝિયાદા ઈત્ના સામાન હે કે ઈસ પર ઝકાત વાજબ હો જાતી હૈ તો ઈસ પર ઈદકે દીન સદકએ ફિત્ર દેના વાજબ હૈ. ચાહે ઝરૂરત સે ઝિયાદા માલ તિજારતકા હો યા નહોઔર ચાહે ઊંચ પર સાલ પુરા ગુઝરા હો યા ન ગુઝરા હો અગર કોઈ કર્ઝદાર હૈ તો કર્ઝ કી રકમ જોડકર ઊંચે સે નિકાલ દો. દેખો અગર બાકી માલ નિસાબ સે કમ રહેતા હૈ તો સદકએ ફિત્ર વાજબ નહિ.

સદકએ ફિત્ર અપની તરફસે ઔર અપની નાબાલિગ ઔલાદ કી તરફસે અદા કરના વાજબ હૈ.

મશુર હૈ કે “જીસ્ને રોઝે નહિ રખ્ખે” ઊંચ પર સદકએ ફિત્ર વાજબ નહિ. યે બાત ગલત હૈ.

ઈદકે દીન ઈદકી નમાઝમેં જાનેસે પહેલે અદા કરના બેહતર હૈ. અગર નમાઝ સે પહેલે અદા ન કરે તો નમાઝ કે બાદ અદા કરે. જબ તક અદા ન કરેગે ઊંચ પર વાજબ રહેગા.

સદકએ ફિત્રકા વજન :- સદકએ ફિત્રમેં ગેહું યા આટા આધા સાઅ યાની ૧ કિલો દ્દર ગ્રામ એક શખ્સ કા સદકએ ફિત્ર હૈ. ઔર ઈહતીયાતન (દો કિલો) દેના ચાહીયે. અગર કિંમત દેના હો તો દો કિલો ગેહું કી કિંમત બાઝાર ભાવસે અદા કરે.

સદકએ ફિત્ર ઊંચી લોગોંકો દેના જાઈઝ હૈ. જીંકો ઝકાત દેના જાઈઝ હૈ. (યાની ગરીબકો જીસ્કે પાસ નિસાબ તક માલ નહો)

જીસ્કો ઝકાત દેના જાઈઝ નહિ ઊંચકો સદકએ ફિત્ર દેનાબી જાઈઝ નહી.

કોઈ ફર્ઝ યા વાજબ સદકા ઐસે લોગોંકો દેના જાઈઝ નહી જીંકે પાસ સદકએ ફિત્ર કા નિસાબ મૌજુદ હો.

નફીલ રોઝે

આશુરહ કા રોઝા :-(૧) મુહર્રમ કી દસવી તારીખકા રોઝા રખના મુસ્તહબ હૈ હદીષ શરીફમેં આયા હૈ આપ (સ.અ.)ને ઈર્શાદ ફરમાયા મુજે ઊમ્મીદ હૈ કે આશુરે કે દીન રોઝા રખના પીછલે સાલકે તમામ છોટે ગુનાહોંકા કફ્ફારા હો જાતા હૈ. (મુસ્લિમ)

આશુરા કે રોઝે કે સાથ એક રોઝા મિલાવો બેહતર યે હૈ કે નવમી ઔર દસવી કા રોઝા રખ્ખો અગર કીસી વજહસે નવમીકા રોઝા ન રખ

સકે તો ફીર દસવી કે સાથ ગ્યારહવી કા રોજા રખલે.

સિફ દસવી મોહરમકા એક રોજા રખના મકરૂહ હૈ.

(૨) **અરફહ** :- યાની નવમી જીહ્ઝકા રોજા રખનેકા બહોત સવાબ હૈ યુનાંચે હુરુર (સ.અ.)કા ઈશાદ હૈ મેં ખુદાસે ઊમ્મીદ કરતા હું કે અરફહકા રોજા રખના એક સાલ કે અગલે પીછલે ગુનાહોં કા કફફારહ હો જાતા હૈ (મુસ્લિમ)

ફાઈદા :- જીહ્ઝકી નવમી તારીખ જીસ દીન અરફાત કે મયદાનમેં હજજકે લીચે જમા હોતે હૈ. ઊસ દીનકો “અરફહ” કહતે હૈ. શરીઅતમેં સાલ ભરમેં યહી એક દીન અરફહકા હૈ. જાહીલ લોગોંને ઔર ભી કઈ દીનોંકે નામ અપની તરફસે “અરફહ” રખદીયા હૈ જો ગલત ઔર બે અસલ હૈ.

પંદરવી શાબાનકા રોજા :- શાબાનકી પંદરવી રાતકો ઈબાદત કરના. ઔર દીનકો રોજા રખના મુસ્તહબ હૈ. હુરુર (સ.અ.)કા ઈશાદ હૈ કે જબ શાબાનકી પંદરવી રાતહો તો ઊસમે જાગો (ઈબાદતકે લીએ)ઔર ઈસ્કે દીનમેં રોજા રખો. ક્યુંકે અલ્લાહ તઆલા શબેબરાતમેં આફતાબ ગુરૂબ હોને કે વક્તસે આસ્માનસે દુનિયા કી તરફ નુઝુલ (યાની ખાસ રહમતેં) ફરમાતે હૈ ઔર ફરમાતે હૈ કયા?કોઈ મગફીરત ચાહંનેવાલા હૈ. કે મેં ઊસ્કો બખ્શદું કયા કોઈ રોજી માંગનેવાલા હૈ ? મુસીબત ઝહદ હૈ ? કે મેં ઊસ્કો તંદુરસ્તી દું ? કયા કોઈ ઐસા હૈ ? કયા કોઈ ઐસા હૈ ? (રાત ભર યહી રહમત કા દરિયા બેહતા રહતા હૈ યહાં તકકે સુબ સાદીક હો જાયે.) (ઈબનેમાજા)

ફાઈદા :- શબે બરાતકી અસલ ઈત્ની હૈ કે રાતકો ઈબાદત કે લીચે જાગે. ઔર દીન કો રોજા રખે. કે યે કામ બહુત બુરુગી ઔર બરકતકે હૈ. હમારે નબી (સ.અ.)ને ભી ઈસ રાતમેં ઈબાદત કરનેકી ઔર દીનકો રોજા રખનેકી તરગીબ (શોક) દિલાયા હૈ. ઈસ રાતમેં હમારે નબી (સ.અ.)ને કબ્રસ્તાન જાકર મુદ્દોં કે લીએ મગફીરતકી દુઆ માગી હૈ ઈસલીએ હમભી ઈસ તારીખમેં મુરદોકો સવાબ બખ્શ દીયા કરે. ચાહે કુરાન શરીફ પઢકર. ચાહે ખાના ખિલાકર ચાહે સદકા કરકે. ચાહે દુઆએ મગફીરત કરકે. તો યે સબ તરીકે સુન્નતકે મુતાબીકહૈ. ઈસ્સે ઝિયાદહ જીત્ને બખેડે લોગ કરતે હૈ. ઔર ઊસ્મે હલવેકી કેદ લગા રખી હૈ. ઔર ઈસ્કી પાબંદી હો રહી હૈ. યે સબ ગલત ઔર બે અસલ બાતેં હૈ. (બહેશ્તી ઝેવર)

શવ્વાલકે છે રોઝે :- માહે શવ્વાલમેં છે નફીલ રોઝે રખનેકી ફઝીલત દુસરે નફીલ રોઝોં સે ઝિયાદા હૈ. જીસ્કો “શશઈદ” કે રોઝે કહતે હૈ.

હઝરત અબુ અય્યુબ અન્સારી (રદી.)સે રિવાયત હૈ કે હુઝુર (સ.અ.)ને ઈર્શાદ ફરમાયા જીસ્ને રમઝાનકે રોઝે રખ્ખે ઔર ઈસ્કેબાદ શવ્વાલકે છે રોઝે રખ્ખે. તો ગોયા ઊસ્ને સારા ઝમાના રોઝે રખ્ખે.

(મુસ્લિમ શરીફ)

ફાઈદા :- બાઝ લોગ યે સમઝતેં હૈ કે અગર ઊન્કો ઈદ કે બાદ દુસરે દીન ફોરન શુરૂં કરે દે તબતો સવાબ મિલેગા. વરના નહિ મિલતા- યે ખ્યાલ ગલત હૈ. બલ્કે અગર મહીના ભર મેં ભી પુરા કર લીયા તો ભી સવાબ મીલેગા. ચાહે ઈદ કે બાદ ફોરન શુરૂં કરે યા બાદમેં ચાહે લગાતાર છે રોઝે રખ્ખે. યા મુતફર્રિક તૌર પર (અલગ અલગ) રખ્ખે. બહરહાલ ઊસ્કો સવાબ મીલેગા.

અય્યામે બીઝ કે રોઝે :- અફઝલ યે હૈ કે હર મહિને કી તેરહ, ચૌદહ, પંદરહ તીન દીનકે જીન્કો “અય્યામે બીઝ” કહતે હૈ. રોઝા રખ લીયા કરે. તો ગોયા ઊસ્ને સાલભર બરાબર રોઝે રખ્ખે. હુઝુર (સ.અ.) યે રોઝે રખ્ખા કરતે થે ઐસે હી પીર ઔર જુમેરાત કે દીન ભી રોઝા રખતે થે. અગર કોઈ હિમ્મત કરે તો બહુત સવાબ હૈ.

હઝરત અબુ હુરૈરહ (ર. દી) સે રિવાયત હૈ કે મુઝે મેરે ખલીલ સલ્લલ્લાહુ અલયહે વસલ્લમને તીન ચીઝોંકી વસીયત ફરમાઈ- હર મહીના તીન રોઝેં રખનેકી ચાશતકી દો રકાતેં અદા કરનેકી ઔર ઈસ બાતકી કે મેં સોનેસે પહેલે વિત્ર અદા કર લિયા કરું (બુખારી-મુસ્લિમ શરીફ)

પાંચ દિનોંમેં રોઝા રખના હરામ હૈ

(૧) ઈદુલ ફિત્ર (૨) ઈદુલ અદહા. (૩) ૧૧-૧૨-૧૩ જુલહજ્જ ઈન પાંચ દિનોં મેં રોઝા રખના હરામ હૈ.

ઈદેન કી રાતોં કી ફઝીલત :- નબીયે કરીમ (સ.અ.) કા ઈર્શાદ હૈ કે જો શખ્સ સવાબ કી નિયત કરકે દોનોં ઈદોંકી રાતોં મેં જાગે. ઔર ઈબાદત મેં મશગુલ રહે ઊસ્કા દીલ ઊસ દીન નહિ મરેગા. જીસ દિન સબકે દીલ મર જાયેગે (યાની ફીત્ને ફસાદ કે વક્ત જબ લોગોં કે દીલો પર મુદ્દની છાતી હૈ) ઊસ્કા દીલ ઝિન્દા રહેગા ઔર મુમકીન હૈ સુર ફુકે

જાનેકા દીન મુરાદ હો કે ઊસ્કી રૂહ બેહોશ ન હોગી.

એક હદીસ મેં ઈશ્દિ હૈ કે જો શખ્સ પાંચ રાતોં મેં ઈબાદત કેલીયે જાગે ઈસ્કે લીયે જન્નત વાજીબ હો જાયેગી.

(૧) લયલતુત્તરવિયહ. યાની આઠવી ઝીલ્હજ કી રાત.

(૨) લયલતુલ અરફહ- યાની નવમી ઝીલ્હજ કી રાત

(૩) લયલતુન્નહર-યાની દસ ઝીલ્હજ કી રાત

(૪) ઈદુલ ફિત્ર કી રાત

(૫) શબે બરાત યાની પંદરવી શાબાન કી રાત.

(ફઝાઈલે રમઝાન)

ઝકાતકા બયાન

ઈસ્લામકા ચોથા રૂકન ઝકાત હૈ :- “ઝકાત” માલકે ઈસ હિસ્સેકો કહેતે હૈ. જીસ્કો ખુદાકે હુકમ કે મુવાફીક ફકીરોં મોહતાજોં વગયરહ કો દેકર ઊસ્કા માલીક બના દીયા જાયે. યું સમજો નમાઝ રોઝા બદની ઈબાદત હૈ. ઔર ઝકાત માલી ઈબાદત હૈ. માલદારોકો ઝકાત નિકાલના ફર્જ હૈ. કુર્આન શરીફકી આયતોં ઔર હુઝુર (સ.અ.) કી હદીસો સે ઈસ્કી ફર્જિયત સાબિત હૈ. જો શખ્સ ઝકાત કે ફર્જ હોનેકા ઈન્કાર કરે વો કાફીર હૈ. ઝકાત હિજરત કે દુસરે સાલ ફર્જ હુઈ.

જન માલોં મેં ઝકાત ફર્જ હૈ. શરીઅતને ઊન્કી ખાસ ખાસ મિકદાર મુકરર ફરમાઈ હૈ. જબ ઈન્ની મિકદાર કિસીકે પાસ પુરી હો જાએ ઔર એક સાલ ઈસ પર ગુઝર જાએ તો ઝકાત ફર્જ હોતી હૈ. ઈસ મીકદાર કો “નિસાબ” કહેતે હૈ.”

ઝકાત કી તાફીદ ઔર ફઝાઈલ

(૧) હુઝુર (સ.લ.) ને ઈશ્દિ ફરમાયા જો શખ્સ માલકી ઝકાત અદા કરે તો ઊસમાલ કા શર ઊસ્સે જાતા રહતા હૈ. (તિબરાની)

યાની માલકે શરસે હિફાઝત રહતી હય અબિરતકે એઅતબારસે તો ઝાહીર હૈ. કે અઝાબ નહી હોગા. ઔર દુનિયાકે એઅતેબારસે ઊસ્કા ફાઈદા માલકા આફતોસે મહેફુઝ રહેના હૈ.

(૨) હુઝુર (સ.અ.) કા ઈશ્દિ હૈ કે અપને માલકો ઝકાતકે ઝરીયે મહફૂઝ બનાઓ. ઔર અપને બિમારોંકા ઈલાજ સદકાસે કરો. બલા ઔર મુસીબતોં કા ઈલાજ દુઆ ઔર અલ્લાહ તઆલા કે સામને અજીઝી સે કરો

(૩) હુઝુર (સ.અ.)ને ફરમાયા કે ઝકાત ઈસ્લામકા (બહોત બડા) પુલ હૈ.
(તિબરાની)

ઝકાત ન દેને પર અઝાબ

જીસ શખ્સકે પાસ માલ હો ઔર ઊસ્કી ઝકાત ન નિકાલે તો કિયામતકે દીન ઊસ્કો બહુત સખ્ત અઝાબ હોગા.

(૧) રસુલે અકરમ (સ.અ.)ને ઈશ્દિ ફરમાયા જીસકે પાસ સોના ચાંદી હો ઔર ઊસ્કી ઝકાત ન દેતા હો તો કિયામત કે દીન ઊસ્કે લીયે આગકી તપ્તીયા બનાઈ જાયેગી ફીર ઊન્કો દોઝબકી આગમે ગરમ કરકે ઊસ્કી દોનોં કરવટે ઔર પેશાની ઔર પીઠ પર દાગ દીયે જાયેગે. જબ ઠંડી હો જાયેગી તો ફીર ગરમ કરલી જાયેગી. (મુસ્લિમ શરીફ)

(૨) હુઝુર (સ.અ.) કા ઈશ્દિ હૈ કે જીસ્કો અલ્લાહને માલ દીયા હો ઔર ઊસ્કી ઝકાત અદા નહી કી તો કિયામતકે દીન ઊસ્કા માલ ઝેહરીલા ગંજા સાપ બનાયા જાયેગા. જો ઈસકી ગરદનમે લીપટ જાયેગા વો ઈસ્કે દોનોં જબડે નોચેગા ઔર કહેગા મેં હી તેરા માલ હું તેરા ખજાના હું.

(બુખારી શરીફ)

પુદાકી પનાહ ભલા ઈત્ને બડે અઝાબકો કોન બરદાશત કર સકતા હૈ. થોડીસી લાલચ કે લીએ ઈત્ને બડે અઝાબ કો ભુગતના બડી બેવકુફી હૈ. પુદાકા દિયા હુવા માલ પુદાકે નામ પર ન દેના કિત્ની બુરી બાત હૈ.

ઝકાત રોકને સે કાલ પડતા હૈ

રસુલે અકરમ (સ.અ.) કા ઈશ્દિ હૈ જો લોગ ઝકાત રોક લેતે હૈ. અલ્લાહ ઈન પર કહત યાના કાલ કી મુસીબત ડાલ દેતે હૈ. દુસરી હદીસમેં હૈ કે જો લોગ ઝકાત રોક લેતે હૈ. ઊન પર બારિશ રોક લી જાતી હૈ.

મર્યાલા :- (૧) અગર કિસીકી મીલકીયતમે ૫૨-૧/૨ (સાડે બાવન) તોલા ચાંદી યા સાડે સાત તોલા સોના હો યા ઊસ્મે કીસી એક કી કિંમત

- કે બરાબર રૂપિયા યા નોટ હો તો ઊસ પર ઝકાત ફર્જ હૈ.
- (૨) તિજારત કા સામાન અગર પર-૧/૨ (સાડી બાવન) તોલા ચાંદીકી કિંમત કે બરાબર હો તો ઊસ પર ભી ઝકાત ફર્જ હૈ.
- (૩) કારખાને ઔર મશીનોં પર ઝકાત ફર્જ નહી લેકીન જો માલ ઊસ્મે (તૈયાર હોતા હૈ ઊસ પર ઝકાત ફર્જ હૈ.) ઈસી તરહ જો કચ્ચા માલ કારખાનેમેં સામાન બનાનેકે લીએ રખ્યા હૈ ઊસ પર ઝકાત ફર્જ હૈ.
- (૪) સોના ચાંદી કી હર ચીઝ પર યાની ઝેવર -બરતન-અસ્લીઝરી -સોને ચાંદી કે બટન વગેરહ ઈન સબ પર ઝકાત ફર્જ હૈ.
- (૫) કીસીકે પાસ થોડા રૂપિયા થોડા સોના ચાંદી ઔર થોડા તિજારત કા સામાન હૈ. લેકીન અલગ અલગ કોઈ સામાન નિસાબ તક નહી તો સબકો મિલાકર દેખો ઈન સબ કિ કિંમત સાડે બાવન તોલા ચાંદી કે બરાબર હો જાએ તો ઝકાત ફર્જ હોગી. ઔર ઈસસે કમ રહે. તો ઝકાત ફર્જ નહી.
- (૬) ઝકાત અદા કરને મેં જીસ કદર માલ હૈ. યા રૂપિયા હૈ. યા સોના ચાંદી હૈ. ઈસ્કા ચાલીસવા હિસ્સા દેના ફર્જ હૈ. ઔર ઝકાત દેને કે વક્ત જો ભાવ હોગા. ઈસ હિસાબસે દેની પડેગી. (ખરીદ કિંમત ન લગેગી.)
- (૭) ઝકાત કી રકમ જીસ મુસ્તહિકકો દી જાએ તો કીસી મહેનત યા ખિદમત કે બદલેમે ન દે. અગર બદલે મે દેગા તો ઝકાત અદા નહી હોગી.
- (૮) ઝકાત કી રકમ મુસ્તહીક કો દેકર ઊસ્કો ઈસ રકમકા માલીક બના દેના જરૂરી હૈ. જીસ્મે ઊસ્કો હરતરહકા ઈંખિયાર હો કબ્જે બગૈર ઝકાત અદા નહિ હોગી. (ઝવાહિરૂલ ફિકહ)

નોટ :- ઝકાત કિતને લોગોં પર ફર્જ હૈ ઊસ્કી તફસીલ લોગોં કે હાલાત કે લિહાઝ સે બહુત લખ્ખી હૈ ઈસલિયે મૌકા ઔર હાલાત કે લિહાઝ સે માલુમ કરે ઔર ઊસ પર અમલ કરે જીસ્કી તફસીલ બાકી કિતાબોમે મૌજુદ હૈ.

વો લોગ જીન્કો ઝકાત દેના જાઈઝ હૈ

ઝકાત દેતે વક્ત યા ઝકાત કી રકમ યા માલ અલાહિદા કરતે વક્ત યે નિચ્ચત કરના જરૂરી હૈ કે “યે માલ મેં ઝકાત મે દેતા હું” અગર બગૈર નિચ્ચત કે દે દીયા ફીર ઝકાતમેં ગીન લીયા તો ઝકાત અદા નહિ હોગી.

(૧) ફકીર કો યાની વો શખ્સ જીસ્કે પાસ થોડા માલ વ અસ્બાબ હૈ.

લેકિન નિસાબ કે બરાબર નહિ. ઊસ્કી ઝકાત દેના જાઈઝ હૈ.

(૨) કર્ઝ દાર કો યાની વો શંખ્સ જીસ્કે જીમ્મે લોગોં કા કર્ઝ હો. ઔર ઊસ્કે પાસ નિસાબ કે બરાબર માલ ન હો તો ઊસ્કી ભી ઝકાત દેના જાઈઝ હૈ.

(૩) વો મુસાફિર જો હાલતે સફરમેં તંગદસ્ત હો ગયા તો ઊસ્કો ભી ઝરૂરતકે મુતાબીક દે સકતે હૈ.

(૪) મદારિસ કે મોહતમીમોં કો તાલીબે ઈલ્મો પર ખર્ચ કરને કે લીયે દેનેમે કુછ મુઝાઈકા (વાંધા) નહિ.

વો લોગ જીન્કો ઝકાત દેના જાઈઝ નહિ

(૧) માલદાર કો જીસ્કે પાસ નિસાબ કે બરાબર માલ હો યા ઈસકી કિંમત કે બરાબર કોઈ માલ હો જેસે તાંબે કે બરતન વગેરહ જો ઊસ્કી ઝરૂરતસે ઝિયાદા હો ઊસ્કો ઝકાત કા માલ દેના જાઈઝ નહિ.

(૨) સૈયદ કો યાની બનીહાશીમ. હઝરત જઅફર (રદી.) ઔર હઝરત અલી (રદી.)કી ઔલાદ મુરાદ હૈ.

(૩) અપને બાપકો મા, દાદા-દાદી, નાના-નાની, બેટા-બેટી, પોતા-પોતી, નવાસા-નવાસી વગેરહ કો ઝકાત નહી દે સકતે.

(૪) ખાવિંદ અપની બીવીકો ઔર બીવી અપને ખાવિંદકો ઝકાત નહિ દે સકતી.

(૫) કાફીર ઔર માલદાર આદમી કી ના બાલિગ ઔલાદ કો ભી નહિ દે સકતે.

(૬) ઝકાતકી રકમ ઐસે કામોંમે નહીંખર્ચ કર સકતે જીન્મે કોઈ માલીક ન બન સકતા હો. જેસે મથતકે કફન દફનમેં મથ્યૈત કે કર્ઝ કો અદા કરના. યા મસ્જીદકી તઅમીરમે યા ફર્શ ઔર લોટે વગેરહ લાનેમે ઝકાતકી રકમ ખર્ચ કરના જાઈઝ નહી.

કીસકો ઝકાત દેના અફઝલ હૈ

અવ્વલ અપને રિશ્તેદારોં કો જેસે ભાઈ -બહેન- ભતીજે- ભતીજીયા- ભાન્જે- ભાન્જીયા- ચચા- ફુફી- ખાલા- મામું- સાસ- સસુર- દામાદ- વગેરહમેં જો હાજતમંદ હો ઊન્કો અપને પડોસીયોકો યા અપને શહેર કે લોગોંમે જો ઝિયાદા હાજતમંદ હો ઊન્કો દેના અફઝલ હૈ. ફીર જીસે દેને મે દીનકા

નફા ઝિયાદા હો. જૈસે તાલીબે ઈલ્મ.

(તાલીમુલ ઈસ્લામ)

ફાર્દા :- ઝકાતકો અદા કરનેકે અલાવહ દુસરે સદકાત ઔર ખૈરાત કે કામ ઐસે હે કે મુસલમાન સિર્ફ ઝકાત અદા કરકે તમામ ઝિમ્મેદારીયો સે સુબુક દોશ નહિ હોતા. ઝકાતકે અલાવહ ઔરભી દુસરેકામ ઐસે હૈ. જીન્મે માલ ખર્ચ કરના લાઝીમ ઔર ઝરૂરી હૈ. કીસી જગા મસ્જીદ નહી. ઔર મસ્જીદકી તામીર ઔર દીની તાલીમ કે લીયે હુકુમત અગર ઈન્તિઝામ નહિ કરતી તો દીની તાલીમ કા ઈન્તિઝામ મુસલમાનો પર લાઝીમ હૈ બસ ફર્ક ઈત્ના હૈ કે ઝકાત ફર્જે ઐન હૈ ઔર યે કામ ફર્જે કિફાયહ હે.

ફર્જે કિફાયહ કે મઅના યે હૈ કિ કૌમ કે ચંદ લોગોને યા કિસી જમાઅતને ઈન ઝરૂરતોં કો પુરા કર દીયા તો દુસરે મુસલમાન સુબકદોશ હો જાતે હૈ. ઔર કીસીને નહિ કીયા તો સબ ગુનેહગાર હોતે હૈ.

(મઆરિફુલ કુર્આન જીલ્દ - ૩ પેજ - ૭૯)

હજ કા બયાન

જીસ્કે પાસ ઝરૂરત સે ઝિયાદા ઈત્ના માલ હો કે સવારી પર દરમ્યાની ગુઝરાનસે ખાતા પીતા ચલા જાએ. ઔર હજ કરકે આ જાએ ઊસ્કે જીમ્મે હજફર્જ હો જાતા હૈ. હજકી બહુત ફઝીલત આપી હૈ.

(૧) રસુલે અકરમ (સ.અ.)ને ઈર્શાદ ફરમાયા હજ ઔર ઊમરહ ગુનાહોં કો મીટા દેતે હૈ જૈસે ભટ્ટી લોહે કે મૈલ કો દુર કરતી હૈ.

(૨) ઔર જીસ્કે જીમ્મે હજ ફર્જ હો ઔર વો ન કરે ઊસ્કે લીએ સખ્ત ધમકી આપી હૈ.

(૩) રસુલે અકરમ (સ.અ.)ને ઈર્શાદ ફરમાયા જીસ્કે પાસ ખાને-પીને ઔર સવારી કા ઈત્ના સામાન હો કે વો શખ્સ બયતુલ્લાહ શરીફ તક જા સકે ઔર ફીર વહ ન જાએ તો વો ચાહે યહુદી હો કર યા નસરાની હો કર મરે (નઊઝુબિલ્લાહ) ઈત્ની સખ્ત વઈદ લોગોં કો મઅલુમ હૈ ફીરભી બાઝ લોગ ઊસ્મે ગફલત કરતે હૈ.

(૧) બાઝ લોગોંકો હજ કરનેકી ગુંજાઈશ હોતી હૈ. લેકીન મકાનકી તઅમીર યા શાદી વગેરહ કેકામોંમે ખર્ચ કરનેકો મુકદ્દમ (પહેલા) સમઝકર અપનેકો હજસે મફરૂમ કરતે હૈ. ઊસ્કે લીયે મસઅલા યે હૈ કે અપને પાસ કી જમા રકમ હજકે દીનોં (શવ્વાલ)કે આનેસે પહેલે ખર્ચ હો ગઈ તો હજ ફર્જ

નહી હોગા. ઔર રકમ મૌજુદ હૈ ઔર હજકા ઝમાના આ ગયા તો હજ ફર્જ હોગા ફીર વો રકમ મકાનકી તામીરમેં યા શાદી વગેરહમે ખર્ચ કરના જાઈઝ નહી. અગર મકાનકી તામીર કી ઝરૂરત હો અગર હજ છોડકર મકાન બનાયા યા શાદીમેં રકમ ખર્ચ કરદી તો હજ ઊસ્કે ઝિમ્મે બાકી રહેગા ઔર ઊસ્કે મા -બાપ -મના કરતે હો તબભી હજ કો જાના ફર્જ હૈ. ઊસ્મે વાલેદૈનકી ઈતાઅત જાઈઝ નહી.

(૩) ઈસી તરહ જીસ ઔરત પર હજ ફર્જ હો ઔર ઊસ્કે સાથ ઊસ્કા મરહમ ભી હો મગર ઊસ્કા શૌહર મના કરે તો શોહરકા કહેના માનના જાઈઝ નહિ.

(૪) બાઝ ઔરતેં બગેર મહરમકે દુસરી ઔરતોં કે સાથ ચલી જાતી હૈ. યા દુસરે મર્દો કે સાથ ચલી જાતી હૈ યે જાઈઝ નહિ.

(૫) બાઝ લોગ અપને રિશ્તેદારોં ઔર દોસ્તો કે લીએ વહાંસે તબઈકાત લાનેકો એસા ઝરૂરી સમઝતે હૈ કે જબ તક ઊસ્કો પરીદનેકા ખર્ચ ન હો હજકો નહી જાતે યા ઈસી તરહ હજસે પહેલે યા વાપસ આકર ખાનેકી દઅવત કો લાઝીમ સમઝતે હૈ. બસ ઈને તમામ કામોં કી વજહસે મુલતવી રખના હરામ હૈ.

મદીનહ મુળવ્પરહકી હાજરી

હુઝુર રસુલે ખુદા (સ.અ.)ને ઈર્શાદ ફરમાયા કે જીસ્ને મેરી કબ્રકી ઝિયારતકી ઊસ્કે લીએ મેરી શિફાઅત ઝરૂરી હોગી ઔર યે ભી ફરમાયા જીસ્ને હજ કિયા ઔર મેરી ઝિયારત નહી કી ઊસ્ને મુઝ પર ઝુલ્મ કિયા.

ફાઈદા :- જીન્કો ગુંજાઈશ હો વો હજ કે સાથ ઝિયારતે મદીનહ કા શર્ફ ઝરૂર હાસિલ કરે. ઈસ્કી બહુત ફઝીલત વારીદ હુઈ હૈ. બલ્કે તાકીદ ભી આયી હૈ. ઈસ રિવાયતસે યે ભી માલુમ હુઆ કે કબ્ર શરીફકી ઝિયારત કી નિયતસે જાનેમે ભી મુઝાઈકા (વાંધા) નહી હૈ.

બસ યહાં હજકે બયાનકો ખત્મ કિયા જાતા હૈ. જીસ્કો હજકા તરીકા ઔર મસાઈલ માલુમ કરના હો વો હજકી કિતાબોં કે ઝરીયે હાસિલ કરે જૈસે કે “મુઅલિલમુલ હુજજાજ” આસાનહજ, રફીકેહજ, ઔર હજજતુલવિદાઅ યા ઔર કોઈ મુઅતબર કિતાબ મીલ જાએ ઊસ્મે. પઢે.

અશરએ જીલ્લજ

જીલ્લજ કે પહેલે અશરેકી ફઝીલત :-

કુર્આન શરીફમે ઈશદિ પુદાવંદી હૈ “વલફઝરી વલયાલીન અશર” “કસમહૈ ફઝર” (કે વક્તકી) ઔર ઝિલ્લજકી દસ રાતો કી. (દુર્રે મન્સુર)

મુફ્તસીરીનને દસ રાતોંકી તફસીરમૈં ઝીલ્લજકી દસ રાતેં મુરાદ લી હૈ.

હઝરત અબુ હુરૈરહ (રદી.) બયાન કરતે હૈ કે રસુલે અકરમ (સ.અ.)ને ફરમાયા કે ઝિલ્લજ કે પહેલે અશરેમે હર નેક અમલ અલ્લાહકો ઈન્તીહાઈ મેહબુબ હૈ. ઈન દીનોમે હર દીન કા રોઝા એક સાલકે નફીલ રોઝેકે બરાબર ઔર હર રાતકા કિયામ (રાતકી ઈબાદત) લયલતુલ કદ્ર કે કિયામકે બરાબર હૈ. (તિરમીઝી)

મસ્અલા :- હઝરાતે ફુકહાને ઈન દીનો કે રોઝોકો મુસ્તહબ ઔર શબબેદારીકો મન્દુબ ફરમાયા હૈ. (નુરુલ ઈઝાહ)

અરફહકે દીનકી ફઝીલત

ઝીલ્લજ કી નવમી તારીખકો અરફહ કહેતે હૈ. ઈસ દીનમે રોઝા રખનેકી બહુત ફઝીલત આઈ હૈ.

હુઝુર (સ.અ.)કા ઈશદિ હૈ કે અરફહ કે દીનકા રોઝા ગુઝિશ્તા એક સાલકે ઔર આઈન્દા એક સાલ કે ગુનાહો કા કફ્ફારહ બન જાતા હૈ. (મુસ્લિમ શરીફ)

નીઝ ઈશદિ ફરમાયા કે જોસ્ને અરફહકા રોઝા રખ્યા ઝિસ્કે પે દરપે દો સાલ કે ગુનાહ બખ્શ દીયે જાતે હૈ. (તરગીબ)

નીઝ હુઝુર (સ.અ.) કા ઈશદિ હૈ કે ઈસ દીનસે ઝયાદા કીસી દીન ભી લોગ જહન્નમસે આઝાદ નહી હોતે. (મિશ્કાત શરીફ)

તકબીરાતે તશરીફ

(૧) અરફહ કે દીન ફજર કી નમાઝસે લેકર તેરહવી તારીખકી અસર તક (યાની ર૩ નમાઝો તક) મુકીમ હો યા મુસાફિર મદ્દ હો યા

ઔર શહેર હો યા ગાવ હર ફઝ નમાઝ કી સલામ ફેરકર એક મરતબા અલ્લાહુ અકબર અલ્લાહુ અકબર લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહું વલ્લાહુ અકબર અલ્લાહુ અકબર વલિલ્લાહીલહમ્દ પઢના વાજબ હૈ. (નુરૂલ ઈઝાહ)

(૨) તન્હા નમાઝ પઢનેવાલા ઔર ઔરત દોનોં પર વાજબ હૈ. અલબત્તા ઔરત તકબીર આહિસ્તા પઢે. ઈસી તરહ છુટી હુઈ રકાતેં પુરી કરને કે બાદ કહે જો ઈમામ કે પીછે નમાઝ પઢતે હૈ.

(૩) અગર ઈમામ તકબીર પઢના ભુલ જાએ તો મુકતદી ફોરન કહે. ઈમામ કા ઈન્તેઝાર ન કરે.

નોટ :- ઈદકી રાતકી ફઝીલત ઔર નમાઝકી તરકીબ પીછે નમાઝે ઈદકે બયાનમેં ગુજર ચુકી હૈ.

કુર્બાની કી ફઝીલત

હઝરત ઝેદ બિન અકરમ (રદી.)ને દરયાફત કીયા યા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.) “કુર્બાની કયા ચીઝ હૈ ?” આપ (સ.અ.)ને ફરમાયા સુન્નત હૈ તુમ્હારે બાપ હઝરત ઈબ્રાહિમ (અ.સ.)કી સુન્નત હૈ. સહાબા (રદી.)ને પુછા કે ઊસ્મે હમારે લીયે કયા અજર હૈ ? ફરમાયા ઊસ્કે હર બાલકે બદલેમે એક નેકી હૈ સહાબા (રદી.)ને પુછા- સુફમેં ? ફરમાયા સુફ કે હર બાલકે બદલેમે એક નેકી હૈ. (ઈબ્ને માઝા)

સુબ્હાનલ્લાહ ! કિત્ના બડા સવાબ હૈ ઈત્ના ઝિયાદા સવાબ સુનકર તો જસ પર વાજબ નહિ વો ભી કુર્બાની કરનેમે પીછે ન રહેગા

કુર્બાની ન કરનેકી વર્ધદ :- જસ આદમી પર કુર્બાની વાજબ હો જાએ ફીરભી વો કુર્બાની ન કરે વો બડા મહરૂમ ઔર બદનસીબ ઈન્સાન હૈ. ઈસ્કે મુતઅલ્લીક હુઝુર (સ.અ.)ને ફરમાયા કે જો આદમી કુર્બાની કરનેકી તાકત રખતા હો ફીરભી કુર્બાની ન કરે વો હમારી ઈદગાહકે પાસ ન આયે.

મતલબ યે હૈ કે વો આદમી બારગાહે રબ્બુલ ઈઝઝતમે હાઝરીકે કાબિલ નહી.

કુર્બાની કીસ પર વાજબ હૈ :- કુર્બાની સાહીબે નિસાબ પર વાજબ હૈ. ઔર જો સાહિબે નિસાબ ન હો ઊસ્કે લીયે મુસ્તહબ હૈ. (ફઝાઈલે હજ) (૧) સબસે પહેલે “ફરાખ દસ્તી” કા હોના યાની જસ પર સદકએ ફિત્ર વાજબ હો ઔર સદકએ ફિત્ર ઊસ પર વાજબ હૈ. જસકે પાસ ૮૭-૧/૨

ગ્રામ સોના હો, યા ૬૧૨ગ્રામ -૩૫૦ મીલીગ્રામ ચાંદી હો યા ઈત્ની કિંમત કા સામાન ઝરૂરતસે ઝિયાદા હો યાની રહનેકા ઘર સવારી ઔર કામકે ઓઝાર ઔર પહનને કે કપડો કે અલાવહ કી ચીઝેં હો તો ઊસ પર કુર્બાની વાજબ હૈ.

(૨) થોડા સોના થોડી ચાંદી હો ઔર ઊસ્કી કિંમત ઈસ ઝમાનેમેં ચાંદીકે નિસાબ કે બરાબર પહોંચ જાયે તો ઈસ પર કુર્બાની વાજબ હૈ.

(૩) થોડા સોના થોડી ચાંદી ઔર થોડા રૂપિયા હો તો સબકો મીલાકર ૫૨-૧/૨ તોલા ચાંદી કી કિંમતકો પહોંચ જાયે તો ઊસ પર ભી કુર્બાની કરના વાજબ હોગી.

(૪) જસ પર કુર્બાની વાજબ હૈ વો ઝીંદા જાનવરકો સદકા કરદે તો વાજબ અદા ન હોગા. કયુંકે કુર્બાનીમેં અસલ ખાત “ઝૂબ્હ” કરના હૈ જો યહાં નહી પાયા જાતા.

કુર્બાની કા જાનવર :- (૧) બડે જાનવરમે જસકી ઊમર દો સાલકી હો જૈસે ગાય-ભેંસ-વગેરહ ઊસ્મે સાત આદમી શરીક હો સકતે હૈ. મગર શર્ત હૈ કે કીસીકા હિસ્સા સાતવેં હિસ્સે સે કમ ન હો ઔર સબકી નિયત કુર્બાની યા અકીકહ કરનેકી હો ગોશત ખાનેકી ન હો.

(૨) છોટે જાનવરમેં - બકરા - બકરી - ભેડ (ધેટા) - દુમ્બાકી કુર્બાની દુરુસ્ત હૈ ઈસ્કે અલાવહ નહિ. છોટે જાનવરકી ઊમર એક સાલકી પુરી હોની ચાહીયે. ઔર એક આદમીકી તરફસે કુર્બાની હોગી દુસરા શીર્કત નહી કર સકતા.(૩) બાન્ઝ (વાંઝ) જાનવરકી કુર્બાની દુરુસ્ત હૈ.

(૪) જસકે પેદાઈશી કાન છોટે હો ઊસ્કી કુર્બાની જાઈઝ હૈ.

(૫) જસ બકરીકે દાત ન હો લેકીન ચારહ ખાતી હો ઊસ્કી કુર્બાની જાઈઝ હૈ.

(૬) ખસીવાલે જાનવરકી કુર્બાની દુરુસ્ત હૈ.

(૭) અગર જાનવર બેચને વાલા ઊસ્કી ઊમર પુરી બતાતા હૈ ઔર જાનવરકી હાલતસેભી ઝાહીર હોતા હો તો ઊસ્કી ખાતકા એઅતેબાર કર લેના ચાહીએ.

(૮) કુર્બાનીકે જાનવર પર બોઝ ન લાદે - સવારી ન કરે - ઊસ્કો કિરાયે પર ન દે. ઊસકા દૂધ ઈસ્તિમાલ ન કરે. બઢે ઊસ્કો સદકા કર દે. ઈસી તરહ ઊસકે બાલ ઔર ઊન કતરના મકરૂહ હૈ. અગર કતરલીયે તો સદકા કર દે. હા-દૂધ ઔર ઊન બેચકર ઈસ્કા ચારહ ઈસી જાનવર કે લીએ ખસીદ લીઆ તો જાઈઝ હૈ.

(આલમગીરી)

કુર્બાની કે ઐબ

(૧) જો જાનવરકે પૈદાઈશી સિંગ ન હો યા બાદમાં તુટ ગયે હો તો ઊંસ્કી કુર્બાની જાઈજ હૈ. અગર બિલકુલ જડસે તુટ ગયે હો તો જાઈજ નહિ. (શામી)

(૨) અગર જાનવરકે થોડે થોડે કાન કટે હુએ હો યા કાનમાં કોઈ સુરાખ હો જો જમા કરનેસે તિહાઈસે જ્યાદા હો જાતે હો તો એહતિયાત યે હૈ કે ઈસ્કી કુર્બાની ન કરે. ઈસી તરહ દુમ યા કાન તિહાઈસે જ્યાદા કટી હુઈ હો તો કુર્બાની નાજાઈજ હૈ. (શામી)

(૩) અગર જાનવરકે પૈદાઈશી કાન નહો યા એક કાન પુરા કટા હુઆ હો તો ઊંસ્કી કુર્બાની દુરૂસ્ત નહી.

(૪) જો જાનવર ઈત્ના લંગડા હો કે ફક્ત ત્રીન પાવસે ચલતા હો ચોથા પાવ જમીન પર નહી રખ સકતા. યા રખતા હૈ. મગર ઈસ્કે બલ પર નહી ચલ સકતા. તો ઊંસ્કી કુર્બાની નાજાઈજ હૈ. અગર ચોથા પાવ ટેક કર ચલતા હૈ તો જાઈજ હૈ. (શામી)

(૫) મુસ્તહબ કુર્બાની યે હૈ કે કુર્બાની કે જાનવરમાં જાઈજ ઐબો મે સે ભી કોઈ ઐબ ન હો (શામી)

(૬) જો જાનવરકે કાન કો લંબાઈમાં બીચમાં સે ચીર દીયા ગયા તે ઊંસ્કી કુર્બાની દુરૂસ્ત હૈ.

મુબ્હ કે મસાઈલ

(૧) મુસ્તહબ યે હૈ કે કુર્બાનીકા જાનવર અપને હાથસે મુબ્હ કરે અગર ખુદ મુબ્હ ન કર સકે તો દુસરે કો હુકમ કરે ઔર ખુદ મુબ્હકે વક્ત હાઝિર રહે.

(૨) મુબ્હ કરનેકા તરીકા યે હૈ કે જાનવર કા મુંહ કિબ્લે કી તરફ કરકે તેજ છુરીહાથમાં લેકર “બિસ્મિલ્લાહી અલ્લાહુ અકબર” કહેકર ઊંસકે ગલે કો કાટે યહાં તકકે ઊંસ્કી ચાર રગે કટ જાએ. એક રગ નરખરહ જીસે સાંસ લેતા હૈ. દુસરી વો રગ જીસે દાના પાની જાતા હૈ. ઔર દો રગે જો નરખરહ કે દાએ બાએ હોતી હૈ. અગર ઈન ચાર મે સે ત્રીન રગે કટી

તબત્તી જૂબ્લ દુરસ્ત છે. ઊસ્કા ખાના હલાલ છે. અગર દો રગે કટી તો જાનવર મુરદાર હો ગયા ઊસકા ખાના દુરસ્ત નહી.

(૩) જૂબ્લ કરતે વક્ત “બિસ્મિલ્લાહ” પઢના ભુલ ગયા તો ઊસ્કાખાના દુરસ્ત છે. અગર જાન બુઝકર છોડ દીયા તો હરામ છે.

(૪) કુર્બાનીકા જાનવર કિબ્લા રૂખ લીટાએ તો પહેલે યે દુઆ પઢે.

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
 حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۚ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي
 وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ
 أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ۚ اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ

“ઈન્ની વજજુ હતું વજહીય લિલ્લાઝી-ફતરસમાવાતી-વલ્અરદી-હનીફવ-વમા અના મિતલ મુશરિકિન-ઈન્ન સલાતિ વનુસુકી વમહયાય વ મમાતિ લિલ્લાહી રબ્બીલ આલમીન. લા શરીકલહું વબિઝાલિક ઊમીરતું વઅના મીનલ-મુસ્લિમીન-અલ્લાહુમ્મ મિન્ક વલક. ફીર બિસ્મિલ્લાહે અલ્લાહુ અકબર”કેહકર જૂબ્લ કરે ઔર જૂબ્લ કરનેકે બાદ યે દુઆ પઢે.

اللَّهُمَّ تَقَبَّلْهُ مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَ مِنْ حَبِيبِكَ مُحَمَّدٍ
 وَخَلِيلِكَ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۝

“અલ્લાહુમ્મ તકબ્બલ્હુ મિન્ની કમા તકબ્બલ્ત મિન હબીબિક મુહમ્મદીન વખલી-લેક-ઈબ્રાહિમ અલૈહી સ્સલામ”.

(પ) કુર્બાની કરતે વક્ત દીલસે નિયત કરલી કે મેં કુર્બાની કરતા હું તો ભી કુર્બાની હો ગઈ ઝબાનસે પઢના ઝરૂરી નહી.

(દ) અગર કુર્બાની કે જાનવરમે કીસીકા હિસ્સા છે તો જૂબ્લ કરને સે પહેલે ઈન્કી ઈજાઝત લે લે. બગૈર ઈન્કી ઈજાઝત કે જૂબ્લ કર દીયા તો કુર્બાની અદા ન હોગી.

આમ તૌર પર ઘર કા બડા આદમી અપને ઘરવાલોંકી તરફસે ભી કુર્બાની કરતા હૈ અગર ઊન્કી ઈજાઝત નહી લેતે. યુ સમઝતે હૈ કે ઊન્કી પુછનેકી કયા ઝરૂરત હૈ? તો ઊસ્કે બારે મેં યે સમઝલો કે અગર તુમહારા ઈરાદા ઊન્કી તરફ સે નફીલ કુર્બાની કરનેકા હૈ તો ઊન્કી ઈજાઝત કી ઝરૂરત નહી ઔર અગર ઊન્કી કુર્બાની વાજીબ હૈ. તો બગૈર ઈન્કી ઈજાઝત કે કુર્બાની દુરસ્ત ન હોગી યાની કુર્બાની કરનેવાલે કી ઔર

દુસરા કોઈ અગર શરીક હૈ. તો ઊન્કી ભી ન હોગી. (આલમગીરી)

(૭) કુર્બાનીકા ગોશ્ત ખુદ ખાએ અપને રિશ્તેદારોં કો ઓર મોહતાજોં કો ભી દે બેહતર યે હૈ કે કમસેકમ તિહાઈ હિસ્સા ખયરાત કરે અગર કીસીને ઈસ્સે કમ કિયા તો ગુનાહ નહિ.

(૮) અગર કિસીકે ઈસાલે સવાબ કે લીએ કુર્બાની કરે તો ઊસ્કે ગોશ્ત કો ખુદ ખાના ઓર તકસીમ કરના સબ દુરસ્ત હૈ.

(૯) અગર કીસીને કુર્બાની કી મન્નત માની ફીર વો કામ પૂરા હો ગયા તો કુર્બાની કરના વાજીબ હૈ ચાહે માલદાર હો યા ગરીબ. મન્નતકી કુર્બાની કા ગોશ્ત સબકા સબ ખયરાત કરદે અગર ખુદ ખાયા યા માલદાર કો દીયા હો તો જીત્ના ખાયા ઓર દિયા હો ઊત્ના ફીર ખયરાત કરના પડેગા.

(૧૦) કુર્બાની કી રસ્સી વગરહ ખયરાત કરદે.

(૧૧) કુર્બાની કી મજદુરી મેં કસાઈકો ગોશ્ત ચમડા વગેરહ ન દે બલ્કે અપની તરફ સે અલગ દે.

(૧૨) કુર્બાની કા ગોશ્ત કાફીર કો ભી દે સકતે હૈ.

કુર્બાની કી ખાલ

(૧) કુર્બાની કી ખાલ કો અપને ઈસ્તિમાલ મેં લાના જૈસે મુસલ્લા બનાના યા ઓર કોઈ ચીજ બનાઈ તો જાઈઝ હૈ.

(૨) અગર કુર્બાની કી ખાલ કો બેચ દીયા જાયે તો ઊસ્કી કિમત કા સદકા કરના વાજીબ હૈ.

(૩) કુર્બાની કા ગોશ્ત મજદુરી મેં દેના જાઈઝ નહી.

(૪) ઈસી તરહ ઈમામ ઓર મુઅઝ્ઝીન કો ઊન્કી ખિદમત કે હકમેં દેના યા મસ્જિદ કે મરામત કે લીયે યા મદ્રસે મેં તનખ્વાહ કે લીએ ચમડા બેચકર ઊસ્કી રકમ દેના દુરસ્ત નહી ખયરાત કરના જરૂરી હૈ.

અકીકહ કા બયાન

(૧) જબ લડકા લડકી પૈદા હો તો સાતવે દીન ઊસ્કાં નામ રખકર અકીકહ કરે. ઈસસે બચ્ચેં કી અલા-બલા દુર હો જાતી હૈ. ઓર આફતોં

સે હિફાઝત રહેતી હૈ.

(૨) હજરત ઈબ્ને અબ્બાસ (ર.દી) સે રિવાયત હૈ કે રસુલે અકરમ (સ.અ.)ને હજરત ઈમામ હસન (ર.દી) ઔર હજરત ઈમામ હુસૈન (ર.દી.) કા દો-દો મેંદો સે અકીદહ ફરમાયા (અબુદાઉદ)

(૩) અગર લડકા હો તો દો બકરે યા ઘેટે ઔર બકરી હો તો એક બકરી યા એક ઘેટા જૂબહ કરે. અગર કીસીને મજબુરી મે લડકે કે અકીકહમેં એક બકરા જૂબહ ક્રિયા તો ભી જાઈઝ હૈ.

(૪) બચ્ચે કે બાલ મુડાકર ઊસ્કે વઝનકે બરાબર અપની હૈસિયત કે મુતાબિક સોના યા ચાંદી ગરીબ-ફકીર-મોહતાજકો સદકા કર દે.

(૫) અકીકહ કે જાનવર કા ગોશત મા બાપ, દાદા-દાદી નાના-નાની વગેરહ સબ ખા સકતે હૈ. અલબત્તા ઊસ્મે સે એક રાન (જાંગ) દાયા (દાયણ) કો દે. બાકી ગોશત રિશ્તેદારોં દોસ્તો પડોશીયોં ઔર ફકીરોં કો તક્સીમ કર દે. યા પકાકર ઊન્કી મહેમાની કરે.

(૬) અકીકહ કા જાનવર કુર્બાની કે જાનવર કી તરહ તંદુરસ્ત ઔર તાઝા હોના ચાહીયે જસ જાનવર કી કુર્બાની દુરસ્ત નહી ઊસ્કા અકીકહ ભી જાઈઝ નહિ.

(૭) સાતવે દીન અકીકહ કરના અફઝલ હૈ. અગર ન કર સકે તો જબ આંસાની હો કરે. લેંકીન ખ્યાલ રહે કે જસ દીન બચ્ચા પૈદા હુઆ હૈ. ઊસ્કે એક દીન પહેલે કરે. યાની અગર જુમ્આકો પૈદા હુઆ હૈ તો જુમેરાતકો અકીકહ કરે હિસાબસે સાતવા દીન પડેગા. યે બેહતર હૈ.

મૌત કા બયાન

અલ્લાહ તઆલા કા ઈર્શાદ કુર્આન શરીફ મે હૈ “ફલા તમુતુન્ન ઈલ્લા વઅન્તુમ મુસ્લિમુન”

તરજુમા :- તુમ ઈસ્લામ કે સિવા ઔર કીસી હાલત પર જાન મત દેના (પારા-૪ રૂકુઅ-૨)

સચ્ચા ઈસ્લામ યે હૈ કિ ઈન્સાન અપની ખ્યાલીશકો છોડકર ઈસ બાતકી ફીક મેં લગા રહે કે અલ્લાહ તઆલાકી રઝામંદી કીસ કામ મેં હૈ. ખુદા કા ફરમાન મેરે લીએ કયા હૈ? ઈસ્કો માલુમ કરકે એક ગુલામ કી તરહ ફરમાબરદારી કરે. જસે ખુદા ઊસ્સે રાઝી હો ઔર યે અલ્લાહ

તઆલા કા મકબુલ બંદા બને ઈસીકા નામ ઈબાદત ઔર બંદગી હે.

ઈસ આયતમે હઝરત ઈબ્રાહીમ (અ.લ.) ને અપની ઔલાદકો વસીયત ફરમાઈ ઔર ઈન્સે અહદ લીયા કે ઈસ્લામ કે સિવા કિસી ઔર હાલત મેં ઔર કીસી દૂસરે મઝહબ પર ન મરના. ઈસ્સે મુરાદ યે હૈ કે અપની જીંદગી મેં ઈસ્લામ ઔર ઈસ્લામી તઅલીમાત પર મઝબુતીસે અમલ કરતે રહો. તાકે અલ્લાહ તઆલા તુમહારા ખાતેમા (યાની મૌત)ભી ઈમાન પર ફરમાવે.

બાઝ રિવાયત મેં આયાં હૈ કે તુમ ઝિંદગી મેં જીસ હાલત કે પાબંદ રહોગે ઈસી હાલતમે મયદાને મહશરમે ખરે કીયે જાઓગે.

અલ્લાહ તઆલાકી આદત યહી હૈ કે જો બંદા નેકીકા ઈરાદા કરતા હૈ ઔર ઊસ્કે લીએ કોશીષ કરતા હૈ તો અલ્લાહ તઆલા ઊસ્કો નેકીકી તૌફીક દેતે હૈ ઔર યે કામ ઊસ્કે લીયે આસાન કર દેતે હૈ.

ખુલાસા યે કે જો આદમી નેક કામમેં મશગુલ રહે ઊસ્કો અલ્લાહ તઆલા કે વાઅદેકી બિના પર યહી ઊમ્મીદ રખનાચાહીયે કે ઊસ્કા ખાત્મા ભી નેકી પર હોગા. (મઅરિફુલ કુર્આન જલ્દ-૧ પેજ ૨૮૮)

મસ્અલા :- (૧) જબ આદમી મરને લગે તો ઊસ્કો ચીત લિટા દો ઔર ઊસ્કે પાંચ કિબ્લે કી તરફ કર દો ઔર સર ઉચા કરદો તાકે મુંહ કિબ્લેકી તરફ હો જાયે. ઔર ઊસ્કે પાસ બેઠકર આવાઝ સે કલેમા પઢો જીસ્સે યે ભી સુનકર પઢને લગે. ઊસ્કો કલેમા પઢનેકા હુકમ ન કરો. કયુંકે યે વક્ત બડા મુશ્કિલ હૈ. કયા માલુમ મુહસે કયા નિકલ જાયે.

(૨) જબ વો એક મરતબા કલેમા પઢલે તો તુમ યુપ રહો. યે કોશીષ ન કરો કે બરાબરકલેમા જારી રહે. ઔર પઢતે પઢતે દમ નિકલ જાએ. બસ મતલબ સિર્ફ ઈત્ના હૈ કે આખરી ખાત જો ઈસ્કે મુંહસે નિકલે વો કલેમા હોના ચાહિયે.

મૌતકી અલામત

જબ સાંસ ઊપડ જાએ ઔર જલ્દી જલ્દી ચલને લગે ઔર ટાંગેં ઢીલી હો જાયે ખડી નહો સકે ઔર નાક ટેડી હો જાયે ઔર કનપટી બેઠ જાએ તો સમજો ઊસ્કી મૌત આ ગઈ ઊસ વક્ત કલેમા આવાઝસે પઢના શુરૂ કરો.

સુરએ યાસીન શરીફ પઢનેસે મૌત કી સખ્તી કમ હોતી હૈ. ઈસ્કે સરહાને યા કિસી ઔર જગા બેઠકર પઢો યા કીસી ઔર આદમીસે પઢાઓ.

(૩) ઊસ વક્ત કોઈ બાત ઐસી ન કરો કે ઈસ્કા દીલ દુનિયાકી તરફ માઈલ હો. કયુંકે યે વક્ત દુનિયાસે જુદાઈ ઔર અલ્લાહ તઆલા કી બારગાહ મેં હાજરી કા વક્ત હૈ.

ઐસે વક્તમેં બાલ બચ્ચોંકો સામને લાના યા વો ચીઝ જીસસે ઊસ્કો મુહબ્બત થી ઊસ્કો સામને લાના યા ઊસ્કી બાતેં કરના. જીસસે મરનેવાલે કા દીલ ઊસ્મે સમા જાયે યે બહુત બુરી બાત હૈ. દુનિયાકી મુહબ્બત લેકર મરના બુરી મૌત કી અલામત હૈ. અલ્લાહ તઆલા હમ સબકી હીફાઝત ફરમાવે. (આમીન)

જબ રૂહ નિકલ જાયે :- તો સબ અઝા સીધે કરદો. મુંહ ખુલ ગયા હો તો ઊસ્કો કપડે સે બાંધકર બંદ કરદો. આંખે બંધ કર દો. દોનો પાવકો મીલાકર કપડે સે બાંધ દો તાકે ફેલને ન પાવે. ફીર કોઈ ચાદર ઊઢાદો. મુંહ વગેરહ બંધ કરતે વક્ત યે પઢો “**બિસ્મિલ્લાહી વઅલા મિલ્લતી રસુલિલ્લાહ**” ઊસકે બાદ લોબાન યા અગરબત્તી વગેરહ જલાઓ. ઔર જબ તક મય્યત કો ગુસ્લ ન દીયા જાયે ઊસ્કે પાસ કુર્આન શરીફ પઢના દુરસ્ત નહિ.

મૈય્યત કા ગુસ્લ

પહેલે કીસી પાક તપ્તે કો લોબાન યા અગરબત્તીકી ઘુની તીન યા પાય યા સાત મરતબા દેકર મુરદે કો ઈસ પર લીટા દો ઔર કપડે ઉતાર લો ઔર એક કપડા નાફ સે લેકર ઝાનોં (જાંગ) તક ડાલ દો કે ઈત્ના બદન છુપા રહે. બેરી કે પત્તે ડાલકર પાની ગરમ કરો તપ્તે કે નીચે ગઢા ખોદો તાકે ગુસ્લ કા પાની ઊસ્મેજમા હો ફેલે નહિ. ઔર ગુસલ દેને કી જગા અલગ હો ઔર પાની બેહ જાતા હો તો ગઢા ખોદનેકી ઝરૂરત નહિ.

ગુસ્લ દેને વાલે અપને હાથોં મેં કપડેકી થેલીયા પહેનલે તાંકે મય્યતકે બરહેના (નંગે) બદન પર હાથ ન લગે પહેલે મુરદે કો ઈસ્તન્જા કરા દો યાની જો કપડા નાફસે લેકર ઝાનોં તક પડા હૈ ઊસ્કે અંદર અંદર ઘુલાદો

ઈસ પર નિગાહ મત ડાલો ફીર ઈસ્કો વુસુ કરા દો લેકીન કુલ્લી ન કરાઓ ઔર નાક મેં પાની ન ડાલો- ગટ્ટે તક હાથ ઘુલાઓ પહેલે મુંહ ઘુલાઓ. ફીર હાથ કો કોહનિયોં કે સમીત ઘુલાઓ. ફીર સરકા મસહ કરાવો ફીર દૌનો પેર ઘુલાઓ ફીર તીન મરતબા રૂઈ ભીગાકર દાતોં ઔર મસોઢો પર ફેર જાએ ઔર નાક કે અંદર ફેર જાએ તો ભી જાઈઝ હે. અગર મુરદા નહાનેકી હાલતમે (યાની નાપાકી કી હાલતમે) મર જાએ તો ઈસ તરહ મુંહ ઔર નાકમેં પાની પહોચાના ઝરૂરી હે. ઔર નાક ઔર મુંહમેં રૂઈ ફેરદો કાનમેં ભી ભર દો તાકે વુસુ કરાતે ઔર ગુસલ દેતે વક્ત પાની ન જાને પાએ.

જબ વુસુ કરાં ચુકો તો ફીર મુરદેકો બાઈ કરવટ લિટાકર ગરમ પાની સરસે લેકર પાંચ તક ડાલો યહાં તકકે દાહની કરવટ તક પહોચ જાએ. ફીર દાહની કરવટ પર લિટાકર ઈસી તરહ સરસે પાવ તક તીન મરતબા પાની ડાલો બાઈ કરવટ તક પહોચ જાએ ઈસ્કે બાદ મુરદે કો અપને બદનસે ટેક લગાકર બીઠાઓ ઔર પેટકો આહિસ્તા આહિસ્તા મલે ઔર દબાઓ. અગર પાખાના નિકલે તો ઊસ્કો પુછકર ઘો ડાલો ઈસ્કે નિકલને સે ગુસલ મેં કુછ નુકસાન નહિ હુઆ. ગુસલ દોબારા કરાનેકી ઝરૂરત નહી. ઈસ્કે બાદ ફીર ઈસ્કો બાઈ કરવટ પર લીટા દો ઔર કાફુરવાલા પાની સરસે પાવ તક તીન મરતબા ડાલો. ફીર પુરા બદન કપડે સે પુંછ કર કફના દો.

જબ મુરદે કો કફન પર રખો તો સર પર ઈત્ર લગાઓ મર્દકો દાઢી પર ભી લગાઓ માથે ઔર નાક, હથેલી ઔર ઘુંટનોં ઔર દોનો પાવ પરકાફુર લગાઓ બાઝ લોગ કફનમેં ઈત્ર લગાતે હે. કાનોં મે ઈત્રકી ફુરેરી રખતે હે. યે સબ જહાલત કી બાતે હે. બાલોં મેં કંન્ધી ન કરો. નાપુન ન કાટો કહીસે બાલ ન કાટો સબ ઈસી તરહ રહને દો

મસ્અલા :- (૧) અગર કોઈ મર્દ મર ગયા ઔર મર્દો મેં કોઈ ગુસલ દેનેવાલા ન હોતો તો ઈસ્કી બીવી કે અલાવા દૂસરી ઔરત કો મૈયત કા ગુસલ દેના જાઈઝ નહી અગર યે મેહરમ હી કયું ન હો.

અગર બીવી ન હો તો ઉસ્કો તયમ્મુમ કરા દો લેકીન ઈસ્કે બદન કો હાથ ન લગાઓ બલ્કે અપને હાથ મેં દસ્તાને પહેનાલો તબ તયમ્મુમ કરાઓ.

મસ્અલા :- (૨) અગર કીસીકા ખાવિંદ મર ગયા તો ઈસ્કી બીવી ઉસકો નહેલાયે ઔર કફન દે તો જાઈઝ હે.

અગર બીવી મર જાયે તો ખાવિંદ કો બીવીકા બદન છુના ઔર હાથ લગાના દુરસ્ત નહી. અલબત્ત દેખના દુરસ્ત હૈ. ઔર કપડે કે ઉપર સે હાથ લગાના ભી દુરસ્ત હૈ.

મસ્તલા :- (૩) જો ઔરત હૈઝ યા નિફાસ સે હો વો મુર્દે કો ગુસલ ન દે. યે મકરૂહ ઔર મના હૈ.

મસ્તલા :- (૪) બેહતર યે હૈ કે જુસ્કા રીશ્તેદાર ઝિયાદા કરીબ હો વો ગુસલ દે. અગર વો ગુસલ ન દે સકે તો કોઈ દીનદાર સે ગુસલ દીલાઓ.

મસ્તલા :- (૫) અગર ગુસલ દેતે વક્ત કોઈ ઐબ દેખે તો કીસીસે ન કહે. જૈસે કે ઉસકા ચેહરા બીગડ ગયા. યા કાલા હો ગયા તો યે ભી ન કહે યે સબ નાજાઈઝ હૈ.

હા ખુલ્લમ ખુલ્લા કોઈ બડા ગુનાહ કરતા હો જૈસે નાચના-ગાના બજાના યા રંડી થી તો ઐસી ખાતેં કેહના દુરસ્ત હૈ જુસસે દૂસરે લોગ. ઐસી ખાતોં સે બચે ઔર તૌબા કરે. (બેહશ્તી જેવર)

કફન કા બયાન

(૧) મર્દકો ત્રીન કપડો મે કફન દીયા જાતા હૈ. એક ચાદર દુસરા ઈઝાર ત્રીસરા કુર્તા ઈઝાર સરસે પાવ તક હોની ચાહિયે ચાદર ઈસસે એક હાથ બડી હોની ચાહીયે ઔર કુર્તા ગલે સે પાવ તક હોના ચાહીયે લેકીન ઊસ્મે ન કલી હો ન આસ્તીન.

(૨) ઔરતકો પાંચ કપડોં મે કફન દીયા જાતા હૈ. એક કુર્તા, દુસરા ઈઝાર, ત્રીસરા સરબંદ ચોથા ચાદર પાંચવા સિનાબંધ અગર કોઈ ત્રીન કપડો મે કફન દે એક ઈઝાર દૂસરા કુર્તા ઔર ત્રીસરા સરબંદ તો ભી દુરસ્ત હૈ. ઔર ત્રીન કપડો સે કમમેં કફન દેના મકરૂહ ઔર ખુરા હૈ. અગર મજબુરી હોતો દુરસ્ત હૈ. સિનાબંદ છાતીયોં સે લેકર રાનોંતક હોના જ્યાદા અચ્છા હૈ. સરબંદ દો હાથ લંબા દો હાથ ચોડા હોના ચાહીએ.

પહેલે કફનકો ત્રીન યા પાંચ મરતબા લોબાન કી ઘુની દો. ફીર પાક જગહ પર બિછાઓ ફીર ઈઝાર ફીર ઈસ પર કમીઝ યા કુર્તા ફીર મુર્દે કો ઈસ પર લીટા કર પહેલે કફન કે ચાક મે સરડાલકર કફન પહેનાદો ઔર આધી કફની યાની કુર્તા મરુદે પર ફેલાદો ફીર ઈઝાર કો બાઈ તરફસે ઈસ પર લપેટે ઈસી તરહ ચાદર ભી લપેટે ફીર કફન કો

દોનોં તરફસે યાની સર ઔર પાવ કી તરફ સે બાધ દો.

ઔરત કો કફન પહેનાનેકા તરીકા યે હૈ કે પહેલે ચાદર બિછાઓ ફીર ઈઝાર ફીર કુર્તા ફીર મુરદે કો ઊસપર લિટાકર પહેલે કુર્તા પહેનાઓ સરકે બાલોંકો દો હિસ્સા કરકે કુર્તે પર (સિનાકે ઉપર) ડાલ દો એક હિસ્સા દાહની તરફ દુસરા હિસ્સા બાઈ તરફ ઊસ્કે બાદ સર પર સરબંદ ડાલો ઊસ્કો ન બાંધો ન લપેટો. ફીર ઈઝાર લપેટ દો પહેલે દાઈ તરફ ફીર બાઈ તરફ લપેટ દો. ઈસ્કે બાદ સિનાબંદ બાંધ દો. ફીર ચાદર લપેટો પહેલે બાઈ તરફ ફીર દાહની તરફ ફીર પટ્ટીસે પેર ઔર સરકી તરફસે કફન બાંધ દો કે ખુલ ન જાએ.

બચ્ચે કે અહકામ

જો બચ્ચા ઝીંદા પૈદા હો ફીર મર ગયા તો ઊસ્કો ભી ઈસી કાઈદેસે ગુસલ દીયા જાયે ઔર કફન પહેનાયા જાય. ઔર જનાઝાકી નમાઝ પઢી જાયે ઔર નામ રખકર દફન કર દીયા જાયે.

છોટે બચ્ચે કે લીએ એક કપડાં ઔર લડકી કે લીએ દો કપડે કા કફન ભી જાઈઝ હૈ. (એક ઈઝાર એક ચાદર) લેકીન બડોકી તરહ કફન દેના બહેતર હૈ.

અગર મરા હુઆ બચ્ચા પૈદા હો ઊસ્કો ગુસલ ઈસ તરહ દો. લેકીન સિર્ફ એક બડે કપડેમે લપેટ કર કફન દો ઊસ્કા નામ રખકર બગૈર નમાઝે જનાઝા દફન કરદો.

નમાઝે જનાઝહ

મૈયતકી નમાઝ પઢના ફર્જે કિફાયા હૈ. અગર એક દો આદમી ભી પઢલે તો સબકે ઝિમ્મેસે ફર્જ સાકિત (ઊતર જાતા હૈ) હો ગયા. ઔર કીસીને નહી પઢી તો સબ ગુનેહગાર હૈ.

નમાઝે જનાઝામેં દો ચીઝેં ફર્જ હૈ. :-

(૧) કિયામ (૨) ચાર તકબીરેં યાની “અલ્લાહુ અકબર” કહેનાં

નમાઝે જનાઝામેં તીન ચીઝેં મસનુન હે. :-

(૧) સના પઢના (૨) દુરુદ શરીફ પઢના (૩) મય્યતકે લીએ દુઆ પઢના નમાઝે. જનાઝાકે લીએ જમાઅત શર્ત નહી અગર એક શખ્સ ભી પઢલે તો ફર્જ અદા હો જાયેગા. ચાહે ઔરત હો ચાહે મર્દ હો. બાલિગ હો. યા ના બાલિગ. અલબત્તા જનાઝેકી નમાઝમેં જીતની બડી જમાઅત હોગી મય્યતકો ફાઈદા હોગા. ઈસલીયે કે યે મય્યતકે લીએ દુઆ હૈ. ઔર ચંદ મુસલમાનોંકા જમા હોકર બારગાહે ઈલાહીમે કીસી ચીઝ કે લીએ દુઆ કરના એક અજીબ ખાસિયત રખતા હૈ. બરકતે નાઝીલ હોતી હૈ ઔર બારગાહે ઈલાહીમેં કુબુલિયત હાસિલ હોતી હૈ.

મુસ્તહબ યે હૈ કે તીન સફેં કી જાયે. ઔર જયાદા આદમી હો તો જયાદા સફેં કરે. અગર સાત આદમી હૈ. તો એક આદમીકો ઈમામ બનાયા જાવે. પહેલી સફમેં તીન દુસરીમે દો ઔર તીસરીમે એક આદમી ખડા હો

અગર એક વક્તમેં એકસે જયાદા જનાઝેંજમા હો જાયે તો હર જનાઝેકી અલગ નમાઝ પઢના બેહતર હૈ. અગર સબ જનાઝોંકી એકહી નમાઝ પઢી જાએ તો ભી જાઈઝ હૈ. ઊસ વક્ત સબ જનાઝોંકી સફ કરદી જાએ જીસ્કી બહેતર સુરત યે હૈ કે એક જનાઝેં કે આગે દુસરા જનાઝા રખ દીયા જાયે સબકે પૈર ઔર સર એક તરફ હો ઊસ્મે સબકા સિના ઈમામકે સામને હોગા જો મસનુન હૈ.

નમાઝે જનાઝા કા તરીકા

મય્યતકો આગે રખકર ઈમામ ઈસ્કે સીનેકે બરાબર ખડે હો જાયે. ઔર સબ લોગ યે નિય્યત કરે. “નવયતું અન ઊસલ્લી સલાતલજનાઝતિ લીલ્લાહી તઆલા વઅદઊ લીહાઝલ મય્યીતી ઈકતદૈતું બીલિહાઝલ ઈમામ”

યાની મેં નિય્યત કરતા હું નમાઝે જનાઝાકી અલ્લાહકે લીએ પીછે ઈસ ઈમામ કે

યે નિય્યત કરકે દોનોં હાથ કાનોં તક ઊઠા કર “અલ્લાહુ અકબર” કહેકર દોનોં હાથ બાંધ લેં ફીર સના યાની “સુબ્હાનકલ્લાહુમ્મ વબિહમ્દીક વતબારકસ-મુન્ક વતઆલા જદ્દોકહ વજલ્લ સનાઝીક વલાઈલાહ ગયરૂકહ” પઢે. ઊસ્કે બાદ ફીર એક બાર અલ્લાહુ અકબર કહે હાથ ન ઊઠાએ બલ્કે દુરુદ ઈબ્રાહિમ પઢે ફીર તીસરી મરતબા અલ્લાહું અકબર કહે. હાથ ન ઊઠાએ ઔર મય્યતકે લીએ દુઆ કરે.

અગર જનાઝા બાલિગ મર્દ કા હૈ તો યે પઢે.

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ
لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا
وَذَكَرِنَا وَانْشَأْنَا اَللّٰهُمَّ مِنْ اَحْيَيْتَنَا مَنَافَا حَيِّهِ
عَلَى الْاِسْلَامِ وَمِنْ تَوَفَّيْتَهُ مَنَافَتَوْفَةً عَلَى الْاِيْمَانِ

અલ્લાહુમ્મગફીર લિહય્યેના વમૈયીતીના વશાહીદીના વગાઈબિના વસગીરીના
વકબીરીના વઝકરીના વઝિન્સાના અલ્લાહુમ્મ મન અહય્યતહુ
મિન્નાફઅહયિહી અલલઈસ્લામ વમન તવફ્યતહુ મિન્ના ફત વંફફહુ અલલ
ઈમાન

જબ યે દુઆ પુરી હો જાયે તો ચોથી મરતબા અલ્લાહું અકબર કહે.
લેકીન હાથ ન ઊઠાએ બલ્કે સલામ ફેરદે જીસ તરહ નમાઝમેં સલામ ફેરતે હૈ.

અગર જનાઝા ના બાલિગ લડકે કા હો તો યે દુઆ પઢો .

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا
اَجْرًا وَذُخْرًا وَاجْعَلْهُ لَنَا شَافِعًا وَمُشَفَّعًا

અલ્લાહુમ્મજ-અલ્હુ-લના ફરતંવ વજઅલ્હુલના અજરવ-વઝૂખરવ વજઅલહું
લના શાફેઅંવ વમુશફફઆ.

અગર જનાઝા ના બાલિગ લડકી કા હો તો યે દુઆ પઢે.

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهَا
لَنَا فَرْطًا وَاجْعَلْهَا لَنَا اَجْرًا وَذُخْرًا وَاجْعَلْهَا
لَنَا شَافِعَةً وَمُشَفَّعَةً

અલ્લાહુમ્મજ-અલ્હાલના ફરતંવ વજઅલહા લના- અજરવ વઝૂખરવ
વજઅલ્હાલના શાફેઅતવ વ મુશફફઅહ

નમાઝે જનાઝામેં કુરાનશરીફકી તિલાવત અત્તહિયાત વગેરહ નહી હૈ.

અગર કીસીકો નમાઝે જનાઝામેં પઢી જાને વાલી દુઆ યાદ ન હો
તો ઊસ્કે બદલે મે

અલ્લાહુમ્મગ-ફીરલીલ મુઅમેનીન વલમુઅમીનાત કેહ લેના કાફી છે. ઔર અગર યે ભીન હો સકે તો સિફ ચાર મરતબા અલ્લાહું અકબર પર કિફાયત કરે તબબી નમાઝ હો જાયેગી. નમાઝે જનાઝામેં દુઆએ જનાઝા પઢના ફર્જ નહીં છે.

અફસોસ ! બાઝ લોગ ઈસ મસઅલેકો ન જાનેકી વજહસે મય્યતકા હક મારતે હૈ ઔર નમાઝે જનાઝાસે મેહરૂમ રેહતે હૈ. બાઝ દેહાતોમેં બગૈર નમાઝે જનાઝા પઢે મય્યતકો દફન કર દેતે હૈ ઔર તમામ ગાંવ વાલે મુસલમાન ગુનેહગાર હોતે હૈ.

દફન કરનેકા તરીકા

જબ નમાઝે જનાઝાસે ફારીગ હો જાએ તો જનાઝા કબ્ર કે પાસ લે જાએ જનાઝા ઊઠાનેકા મુસ્તબ તરીકા યે હે કે પહેલે ઈસ્કા અગલા દાહના પાયા અપને કાંધે પર રખકર કમ અઝ કમ દસ કદમ ચલે ફીર પીછલા દાહના પાયા કાંધે પર રખકર દસ કદમ ચલે ફીર અગલા બાયા પાયા ફીર પીછલા બાયા પાયા ઊઠાકર દસ કદમ ચલેયે ચારોં મિલાકર કુલ ચાલીસ કદમ ચલે.

હદીસ શરીફમેં હૈ કે જો શપ્સ જનાઝા ઊઠાકર ચાલીસ કદમ ચલે ઊસ્કે ચાલીસ ગુનાહે કબીરા મુઆફ હો જાતે હૈ.

જનાઝે કો તેઝ કદમ લે જાના મસનુન હૈ. મગર ન ઈસ કદર કે મૈય્યતકો હરકત ઔર ઈજતિરાબ હોને લગે જો લોગ જનાઝા કે સાથ હોં તો ઊન્કો જનાઝે કે પીછે ચલના મુસ્તહબ હૈ.

મૈય્યત કી કબર કમસેકમ આધે કદકે બરાબર ગહરી ખોદી જાયે. ઔર મૈય્યતકે કદકે મુવાફીક લંબી હો. બગલી કબ્ર બનાને મે ઝિયાદા સવાબ હૈ. બગલીકા ઈત્ના ગહેરા ખોદના ઝરૂરી નહીં. કે મુર્દા બેઠ સકે કયુંકે મુન્કીર નકીર કે સવાલ જવાબ કે લીએ મુર્દે કા બેઠના દુનિયાકે બેઠને કી તરહ નહીં હૈ. ઈસલીયે જો લોગ બગલી ઝિયાદા ગેહરી ખોદતે હૈ ઔર ઊપર કા હિસ્સા કમ ગેહરા રખતે હૈ યે ઊલ્ટી બાત હૈ.

મૈય્યતકો કબ્રમે રખતે વક્ત બિસ્મિલ્લાહી વઅલામિલ્લતી રસુલીલ્લાહ કહેના મુસ્તહબ હૈ.

મૈય્યતકો કબ્રમે રખકર દાહને પહેલું પર કિબ્લા રૂખ કરના મસ્નુન હૈ.

કબ્રમેં મિટ્ટી ડાલતે વક્ત મુસ્તહબ યે હૈ કે સરહાને કી તરફ સે શુરૂ કિયા જાયે અપને દોનો હાથો મેં મિટ્ટી લેકર ડાલે ઓર પહલી મરતબામેં મિન્હા ખલકનાકુમ. ઓર દુસરી મરતબામે વફીહા નુઈદુકુમ ઓર તીસરી મરતબામે વમીન્હા નુખરીજુકુમ તારતતન ઊખરા પઢના ચાહીએ.

દફન કરને કે બાદ થોડીદેર કબ્ર પર ઠેહરના ઓર દુઆએ મગફીરત કરના ઓર કુર્આન શરીફ પઢકર ઊસ્કા સવાબ પહોંચાના મુસ્તહબ હૈ.

દફન કરને કે બાદ સર કી જાનીબ ખડે હોકર સુરએ બકરહ કા શુરૂ અલીફલામ મીમસે મુફલિહુન તક ફીર પાવકી તરફ સુરએ બકરહ કી આખરી આયત આમનર્સુલુ સે ખત્મ તક પઢે.

દફન કરને કે બાદ કબ્ર પર અઝાન કહેના દુરસ્ત નહિ. જૈસાકે બાઝ જગા રિવાજ હૈ. સખ્ત બિદઅત હૈ. શરીઅત મેં ઊસકી અસલ નહી હૈ.

ઈસાલે સવાબ

હઝરત સુફ્યાન સૌરી (ર.દી) કહા કરતે થે કે જીસ તરહ ઝીંદે ઈન્સાન ખાને પીનેકે મોહતાજ હોતે હૈ ઊન્સે ઝિયાદા મુર્દે દુઆકે મોહતાજ હોતે હૈ. ગર્જ કે ઈસ પર ઊમ્મત કા ઈજમઅ (ઈત્તેફાક) હૈ કે મૈય્યત કો દુઆ નફા દેતી હૈ.

હઝરત સઈદ બિન ઉબાદહ (ર.દી)સે રિવાયત હૈ કે યા રસુલુલ્લાહ (સ.અ) મેરી મા મર ગઈ ઈસ્કે લીએ કોનસા “સદકા” બેહતર હૈ. આપ (સ.અ.)ને ફરમાયા “પાની” બસ ઊન્હોને એક કુંવા ખોદવાયા ઓર ફરમાયા કે યે મેરી મા કે લીએ સદકા હૈ.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઊમર (ર.દી) કહતે હૈ કે રસુલુલ્લાહ (સ.અ.)ને ફરમાયા કે આદમી કો નફલી ખયરાત કરતે વક્ત અપને મા બાપકો (નિયત કરકે સવાબમે) શામીલ કરના ચાહીએ.

હઝરત અલી (ર.દી) સે રિવાયત હૈ ફરમાતે હૈ કે જો શખ્સ કબ્રસ્તાન મેં પહોંચકર કુલહુવલ્લાહુ અહદ ગ્યારહ મરતબા પઢે ઓર ઊસ્કા સવાબ મુર્દોકો બખ્શે તો ઊસ્કો મુર્દો કી તઅદાદ કે બરાબર અજર દિયા જાયેગા.

હઝરત અબુ હુરૈરહ (ર.દી.) ફરમાતે હૈ કે રસુલે ખુદા (સ.અ.)ને ફરમાયા જો શખ્સ કબ્રસ્તાન મેં જાકર ફાતિહા યાની અલહમ્દુ શરીફ ઓર કુલહુવલ્લાહુ અહદ ઓર અલ્હાકુમુત્તાસુર પઢે. ઓર કહે યા અલ્લાહ મૈને

જો તેરા કલામ પઢા હૈ ઊસ્કા સવાબ કબ્રસ્તાન કે મુઅમિનીન ધૌર મુઅમિનાત કો પહોંચાદે તો વો કિયામત કે રોઝ ઊસ્કી શિફારીશ કરેગે.

હઝરત અનસ (ર.દી) સે રિવાયત હૈ કે રસુલે અકરમ (સ.અ.)ને ઈશાદ ફરમાયા જો શખ્સ કબ્રસ્તાનમે જાકર સુરએ યાસીન શરીફ પઢતા હૈ તો અલ્લાહ તઆલા મુદ્દો સે અઝાબ કો હલ્કા કર દેતે હૈ. ઔર મુદ્દો કી તાઅદાદ કે મુતાબિક પઢને વાલે કે લીએ નેકિયા લીખી જાતી હૈ.

તઅઝીયત કરના

મૈય્યતકે ઘરવાલોં કો તસલ્લી દેના ઔર સબ્રકે ફઝાઈલ ઔર સવાબ સુનાકર ઊન્કો સબ્રકી રગબત દિલાના ઔર ઊન્કે ઔર મૈય્યતકે લીયે દુઆ કરના જાઈઝ હૈ. ઈસીકા નામ તઅઝીયત હૈ. તીન દીનકે બાદ તઅઝીયત કરના મકરૂહ હૈ. અગર કોઈ સફરમેં ગયાહો ઔર વો સફરસે તીન દીનકે બાદ આયેતો ઈસ સુરતમે તીન દીનકે બાદ તઅઝીયત કરના મકરૂહ નહી. જો શખ્સ એક બાર તઅઝીયત કર ચુકા હો દોબારા કરના મકરૂહ હૈ.

આજકલ “ઝિયારત” કે નામસે લોગ મહુમકે મકાન પર સુબહ ૯ સે ૧૧ બજેતક યા દોપહરમેં દો બજે સે ૪ બજે તક જમા હોતે હૈ જુસ્મે કસરત સે ઔરતે જમા હોતી હૈ. ઔર બાઝ લોગ મજબુરન ઈસલીયે આતે હૈ કે નહિ જાયેગેં તો શિકાયત હોગી વો ન તો નમાઝકી પરવા કરતે હૈ ન મહુમ કે વારિસોં સે ઈસ્લામી તઅઝીયત કરતે હૈ. ઔર ઔરતોંકા જમા હોના તો એક મુસ્તકીલ “ફીત્ના” હૈ.

યે કામ જહાલતકા હૈ ઔર બે અસલ હૈ ઈસસે મહુમકો ઔર વારીસોકો હકીકી નફા હોને કે બજાએ તકલીફ હોતી હૈ ઊસ્કો બંદ કરના ચાહીએ.

કબર કી ઝિયારત કરના

કબરોંકી ઝિયારત કરના યાની ઊન્કો જાકર દેખના મદ્દો કે લીયે મુસ્તાહબ હૈ. બેહતર યે હૈ કે હરહફતે મેં કમસે કમ એક મરતબા કબ્રસ્તાન જાયે જુઆ કા દીન હો તો બેહતર હૈ કબ્રસ્તાનમે દાખિલ હોત્રે યે કહે.

“અસ્સલામુ અલયકુમ યા અહલલ કુબુર અન્તુમ લના સલ્હુન વનહુન લકુમ તબગીન યગફીરરૂલ્લાહું લના વલકુમ.”

ફીર ઈસ્કે બાદ કબ્રસ્તાન કે મુર્દો કો કુર્આન મજીદ પઢકર દુઆએ મગફીરત કરકે સવાબ પહોંચાદે ઔર અપનેલીયે ઈબ્રત હાસિલ કરે.

કફન કા નકશા

નામ	લંબાઈકા માપ	પના	લંબાઈકા અંદાઝ	કેફિયત
ઈઝાર	સર સે પાવ તક	૧ સે ૧૧ મીટર	૨ સે ૨૧ મીટર	પના કમ હો તોજોડ લગાકર ૧૧ મીટર પના બનાવો.
કુર્તા	કાધે સે પીન્ડલી તક	૧ મીટર	૨ સે ૨૧ મીટર	એક મીટર પનાહો તો દોનોં સીરે બરાબર કરકે ગલેકા ચાક લગાયે.
ચાદર	મૈયત કે કદસે ૧૧ ફીટ લંબાઈ	૧૧ મીટર	૨૧ મીટર	પના કમ હો તો જોડ લગા કર ૧૧ મીટર પના કરલો
સિનાબંદ	બગલસે ગુટને તક	૧૧ મીટર	૧૧૧૧ મીટર	યે કપડાં ઔરતે કે લીયે હૈ.
સર બંદ	★	૧ મીટર	૧ મીટર	”

નોટ :- યે માપ બડી મયત કે લીયે હૈ બચ્ચોં કા કફન ઊસ્કે મુનાસિબ લો જૈસે કે કફન મેં લીખા ગયા હૈ.

પાકી ઔર સફાઈ

હર ઈન્સાન કો અપને ઝાહીર ઔર બાતિન કી સફાઈ ઔર પાકીઝગીકા પુરા ખ્યાલ રખના ચાહીયે.

હુજુર (સ.અ.)ને ફરમાયા દીનકી બુન્યાદ પાકી પર હે. ઔર ખુદા તઆલા ખુદ પાક હૈ ઔર પાકી કો પસંદ કરતા હૈ.

ઝાહીરી પાકી યે હૈ કે આદમી અપને બદન ઔર કપડો કો હર કીસ્મકી નજાસતોસે પાક રખે છોટી બડી નાપાકી દુર કરે. જનાબતકા ગુસ્લ કરે ઔર વુઝુકી ઝરરત હો તો વુઝુ કરે. નાખુન કાટે નાફ કે નીચે કે બાલ ઔર બગલ કે બાલો કો દુર કરે મુંછકે બાલ કતરાએ.

નાખુન કાટનેકા મુસ્તહબ તરીકા

યે હૈ કે દાહને હાથકી શહાદત કી ઊગલીસે શુરૂ કરે ઔર છુંગલી તક પહોંચે ઊસ્કે બાદ બાયે હાથકી છુંગલી સે શુરૂ કરે ઔર અંગુઠે તક પહોંચાયે ઊસ્કે બાદ દાયે હાથકે અંગુઠે કો લે ઔર પેરો મેં દાહને પેરકી છુંગલીસે શુરૂ કરે ઔર બાયે પેરકી છુંગલીપર ખત્મ કરે. નાખુન કાટને ઔર બાલ સાફ કરને મેં ચાલીસ રોઝ સે ઝિયાદા તાખીર કરના જાઈઝ નહી.

ઈસી તરહ બદન કે જન હિસ્સો મે મેલ જમ જાતા હૈ. ઊસે દૂર આખોંકા મેલ કુચેલ દુર કરે નાક ઔર નથને સાફ રખે. દાતોંકા ખિલાલ કરકે ઊસ્મેસે ખાનેકે રેઝે નિકાલ દે.

મુંહ ઔર દાત સાફ કરને કે લીએ મિસ્વાક કરે. મિસ્વાક પિલું કે દરખતકી બેહતર હૈ. નમાઝ ઔર તિલાવત સે પહેલે મિસ્વાક કી બડી તાકીદઆઈ હૈ. કપડે ભી સાફ સુથરે ઈસ્તિમાલ કરે. અલબત્તા ફુઝુલ ખર્ચી કરનેવાલે માલદારોં કી નકલ ન કરે.

પાકીઝગી હાસિલ કરને મેં દાઢીમેં કંગી કરે. તેલ લગાએ. સરકે બાલોંકો સાફ રખે આંખોં મે સુરમા લગાએ હર આંખમે તીન તીન સિલાઈ ફેરે. હુઝુર (સ.અ.)ભી એસા કરતે થે.

પુશબુ

કપડોંમે પુશબુ લગાના સુન્નત હૈ. જુમ્આ ઔર ઈદકી નમાઝો ઔર ઈજતેમાઅકી શર્કત કે વક્ત પુસુસીયત સે પુશબુ કા એહતેમામ કરે. હુઝુર (સ.અ.) ઈત્તી ઝિયાદા પુશબુ ઔર ઈત્ર કા ઈસ્તેમાલ કરતે થે કે આપકે સરકી માગ મે પુશબુકા અસર ઝાહીર હોતા થા.

ઔર આપ (સ.અ.) કા યે અમલ ઊમ્મતકો સબક દેનેકે લીયે થા વરના આપ (સ.અ.) ખુદ સરાપા “પુશ્બુ” થે આપકે પસીને મેં પુશ્બુથી હઝરાતે સહાબા (ર.દી.) આપકા પસીના જમા કરતે થે ઔર પુશ્બુ કી જગા ઈસ્તિમાલ કરતે થે.

પુશ્બુ લગાને મેં મદી કો ઈસ્કા ખ્યાલ રખના ચાહીએ કે પુશ્બુ તેજ ઔર ઊસ્કા રંગ હલ્કા હો. ઔર ઔરતોં કો ઈસ્કે ખિલાફ હલ્કી પુશ્બુ ઔર તેજ રંગવાલી ચીજોં ઈસ્તેમાલ કરની ચાહિયે.

ગુસ્લ

જનાબત (પાની નાપાકી) સે પાક હોને કે લીયે ગુસ્લ જલ્દી કરના ચાહીયે હુસુર (સ.અ.) નેઈશાદ ફરમાયા જુસ ઘરમેં જનાબતવાલા આદમી હોતા હૈ ઔર બગૈર મજબુરીકે ગુસ્લ કરને મેં દેર કરતા હૈ. તો ઊસ્કે ઘરસે રેહમતકે ફીરશ્તે ચલે જાતે હૈ. ઔર શયાતિન જમા હોજાતે હૈ નાપાક હોનેકી હાલતમેં મસ્જીદમેં ઠેહરના હરામ હૈ. નાપાક હોનેકી હાલતમેં પાને પીને સે બચના ચાહીયે અગર ફોરન ગુસ્લ ન કર સકે તો કમસે કમ શરમગાહ કો ઘોકર વુસુ કર લેના ચાહિયે

ગુસ્લ મેં તીન ફર્ઝ હૈ. :-

- (૧) મુંહ ભરકર કુલ્લી કરના.
- (૨) નાકમે પાની ચઢાના (નરમ જગા તક)
- (૩) તમામ બદન પર એક મરતબા પાની બહાના

ગુસ્લ કરને કા તરીકા :- પહેલે દોનોં હાથ પહોંચો તક ઘોવે ઊસ્કે બાદ ઈસ્તિન્જા કરે ફીર જો નાપાકી લગી હો ઊસ્કો ઘોવે ફીર કુલ્લી કરતે વક્ત અગર રોઝા ન હો તો ગરારા ભી કરે. ઊસ્કે બાદ નાકમે અચ્છી તરહ પાની, ચઢાયે ઔરસાફ કરે ફીર બાલોં કી જડોંકો તર કરે ઈસ્કે બાદ તમામ બદન પર પાની બહાયે અગર કોઈ જગા બાલ બરાબર સુખી રેહ જાયેગી. તો ગુસ્લ ન હોગા ખુબ એહતિયાત કરે.

મસ્ખલા :- અગર ગુસ્લ કરને કે બાદ યાદ આયે કે ફલા જગા પાની નહી પહોંચા તો ફીર સે ગુસ્લ કરનેકી જરૂરત નહિ જો જગા ખુશ્ક હૈ ઊસ્કો ઘોલો અગર કોઈ કુલ્લી કરના યા નાકમે પાની ડાલના ભુલ ગયા તો ખાસ ઈસ કમી કો પુરા કરનેસે ગુસ્લ હો જાયેગા.

મસ્તબલા :- ગુસ્લ કરને કે બાદ વુઝુ કરના જરૂરી નહિ હૈ. અગર નમાઝ યા કુર્આન શરીફ વગેરહ પઢના ચાહે તો પઢ સક્તા હૈ કયુંકે ગુસ્લ મેં વુઝુ ભી હો ગયા.

મસ્તબલા :- ગુસલખાને મે યા કીસી ઐસે મુકામ પર જહાં દૂસરે આદમી કી નિગાહ ઉસકે સતર પર ન પડે. તો નંગે બદન નહાના જાઈઝ હૈ. મગર ઉસ હાલત મેં કિબ્લે કી તરફ મુંહ ઔર પીઠ કરના જાઈઝ નહિ. ગુસલખાને મેં પેશાબ કરને સે બચના ચાહિયે.

મસ્તબલા :- ગુસ્લ કરતે વક્ત ઝિયાદા પાની બહાના સતર ખુલા હોનેકી હાલતમે બાતે કરના કિબ્લે કી તરફ મુંહ કરના સુન્નાત કે ખિલાફ વુઝુ કરના વગેરહ મકરૂહ હૈ.

જુમ્આ ઔર ઈદેન કેલીએ ઔર ઈજતેમાઆત મેં શરકત કે લીયે ગુસ્લ કરના અફઝલ હૈ. હદીષ શરીફ મેં જુમ્આકી નમાઝ કે લીયે ગુસ્લ કરનેકી બહી તાકીદ આઈ હૈ. ગુસ્લ સે ફારિગ હોને કે બાદ યે દુઆ પઢના ચાહિયે.

અશહદુ અલ્લાઈલાહઈલ્લલ્લાહું વહદહું લા શરીકલહું વઅશહદુઅન્ન મુહમ્મદન અબ્દુહુ વરસુલોહું.

તુમ અગર કિયામતમેં નેક લોગોંકી જમાઅત મેં શામીલ હોના ચાહો તો તુમ્હેં હર ઈબાદત મેં હુઝુર (સ.અ.)કી આદતકો ઈખ્તીયાર કરના ચાહીયે.

બચતુલખલાકે આદાબ

બચતુલખલા યા પેશાબખાને મેં ખુલેસર ઔર ખુલે બદન નહિ જાના ચાહિયે ઔર અપના બાયા પેર પહેલે રખના ચાહિયે ઔર બાહર આતે વક્ત દાયા પાવ બાહર રખના ચાહીયે બચતુલખલા મેં જાતે વક્ત યેદુઆ પઢો.

બિસ્મિલ્લાહી અલ્લાહુમ ઈન્ની અઝિઝુબીક મિનલ ખુબુસે વલખબાઈસ ઔર બહાર નીકલતે વક્ત યે દુઆ પઢો. :-

ગુફરાનક અલહમ્દુલિલ્લાહીલ્લજ્જ અઝહબ અન્નીલ અઝ્ઝ વઅફાની . યે દુઆએ દીલમેં પઢની ચાહિયે.

બચતુલખલામેં કોઈ ચીજ અલ્લાહકે નામકી સાથમેં ન હોની ચાહીયે કે

બેઅદબી ન હો ઈસ જગા કોઈ ફુલુલ બાત ન કરો અલબત્તા કોઈ ઝુરૂરી બાત હો તો કી જા સકતી હૈ. શર્મગાહસે ઝરૂરતસે ઝિયાદા કપડા ન ઊઠાએ પાખાના ઔર પેશાબ કે લીયે દુર જગા જાકર બેઠના ચાહીયે જીસે લોગોંકો આવાઝ ઔર બદબુ ન આવે. કિબ્લેકી તરફ મુંહ ઔર પીઠ કરના મના હૈ. અગર મજબુરી હો તો ઈજાઝત હૈ. ઠેહરે હુએ પાની મેં પેશાબ કરના. સાયેદાર ઔર ફલદાર દરખત કે નીચે ઔર પાનીકી નહેર યા નાલીમેં દુરૂસ્ત નહી. ઈસ્તિન્જા પહેલે મીટ્ટી કે ઢેલે સે ફીર પાની સે અફઝલ હૈ. ઈસ્તનજે કે બાદ યે દુઆ પઢે અલ્લાહુમ્મહસસીન ફર્જી અનીલ ફવાહીશે વતહહીર કલ્બી મિનન્નીફાક (તોહફતુલઅબરાર)

મસ્જિદ કે આદાબ

મસ્જિદ ખુદાકા ઘર હૈ ઔર સબ મુકામાત સે અફઝલ હૈ મુસલમાન કો ઝિયાદા વક્ત મસ્જિદહીમેં રહના ચહીયે ઔર એઅતિકાફકી નિય્યત કર લેની ચાહીએ.

હદીસ શરીફ મેં હૈ કે જીસ શખ્સ કો દેખો કે મસ્જિદમેં આતા જાતા હૈ ઔર મસ્જિદસે તઅલ્લુક પૈદા હો ગયા હૈ તો ઈસ્કે મુસલમાન હોનેકી ગવાહી દો અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હૈ.

ઈન્નમા યઅમુરૂ મસાજિદલ્લાહી મન આમન બિલ્લાહી વલયવમીલ આખીરી. “બેશક જો લોગ ખુદા ઔર આખેરત પર ઈમાન રખતે હૈ. વો લોગ મસ્જિદોકોં આબાદ રખતે હૈ.”

હદીસ શરીફ મે આતા હૈ જો મુસલમાન મસ્જિદ સે દીલ લગાતા હૈ. ઔર એક નમાઝકે બાદ દુસરી નમાઝ કા ઈન્તીઝાર કરતા હૈ. ખુદા તઆલા ઊસ્કો અશકે સાયે મે જગા અતા ફરમાયેગા.

મસ્જિદમેં દુનિયાકી બાતેં કરના જાઈઝ નહિ.

મસ્જિદે ખુદાકી ઈબાદત. નમાઝ, તિલાવત ઔર વઅઝ વ તબ્લીગ કે લીયે હૈ. અલ્લાહ તઆલાને ઊસ્કો ઊસી મકસદ કે લીયે બનાયા હૈ. મસ્જિદમેં દાખીલ હોતે વક્ત સીધા પાવ રખે ઔર યે દુઆ પઢે. બિસિમલ્લાહી વસ્સલાતુ વસ્સલામું અલા રસુલિલ્લાહે અલ્લાહુમ્મગ-ફીરલી ઝુનુબિ વફતહલી અબ્વાબ રહમતિક.

મસ્જિદમેં બેઠનેસે પહેલે દો રકાત તહીય્યતુલ મસ્જિદ અદા કરો

અગર નફીલ કા મૌકા ન હો તો ચાર મરતબા સુબહાનલ્લાહી વલ હમ્દુલિલ્લાહી વલાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વલ્લાહુ અકબર પઢવો.

મસ્જીદમે બાહર નિકલે તો બાયા પાવ બાહર નીકાલો ઔર મજકુર (દાખીલ હોનેકી) દુઆ પઢો મગર “રહમતિકા” કી જગા “ફદલિક” પઢો ઔર ઊસ પર યે ઝિયાદા પઢો વઅઝિઝુ બિલ્લાહી મિનશયતાનિરજીમ વજુનદીલી.

(૧) મસ્જીદમે દુનિયાકી બાતેં કરના નેકીયોંકો ઈસ તરહ સાફ કર દેતી હૈ જીસ તરહ જાનવર ઘાસ કો ખા જાતે હૈ.

(૨) મસ્જીદમે લેહસન ઔર પ્યાઝ મુલી લેકર આના યા ઊસ્કો ખાકર આના નાજાઈઝ હૈ. આપ (સ.અ.)ને ફરમાયા જો શપ્સ બદબુદાર દરખ્ત યાની પ્યાઝ ખાયે વો હમારી મસ્જીદ કે કરીબ ન આયે ઈસલીયે કે ફરિશ્તોં કો ઈન તમાપ ચીઝોં સે તકલીફ હોતી હૈ. જીન્સે ઈન્સાનોંકો તકલીફ હોતી હૈ.

મતલબ યે હૈ કે જબ તક ઈસ્કી બદબુ મુંકસે ન જાયે વૈહાં તક મસ્જીદમેદાખીલ ન હો યે હુકમ હર બદબુદાર ચીઝ કેલીયે હૈ જૈસે હુકા બીડી સિગરેટ વગેરહ.

ઈસી તરહ જીનકે બદન ઔર કપડોંસે પસીનેકી બદબુ આતી હો વો ભી જબ તક બદબુકો દુર ન કરે મસ્જીદ મેંન જાયે.

(૩) મસ્જીદે આખિરત કે બાઝાર હૈ, જો શપ્સ ઈસ્મે દાખીલ હો ગયા વો અલ્લાહકા મહેમાન હૈ ઔર ઈસ્કી મહેમાની મગફીરત હૈ.

(૪) હઝરત ઊકબા બિન આમિર (ર.દી) સે રિવાયત હૈ ફરમાયા રસુલેખુદા (સ.અ.)ને જો શપ્સ અપનેં ઘરસે મસ્જીદકી તરફ નિકલતા હૈ તો ઊસ્કે નામએ આમાલમેં ફરિશ્તે ઊસ્કે હર કદમ પર દસ નેકિયા લીખતે હૈ.

(મુન્તખબ)

લિબાસ કે આદાબ

કુર્તા ઔર ઈઝાર આધી પિંડલીયોં તક રહે. ઔર અગર યે ન હો સકે તો ટપને કે નીચે હરગીઝ ન લટકે અલબત્તા ઔરતેં ઈન્ના નીચા કપડા પહેને કે પુરે પાવ છુપ જાએ.

કપડે ખરીદને મેં દરમ્યાની પનકા ખ્યાલ રખે ન બહુત ઘટીયા

યાની હલ્કે ઔર ન બહોત ઊમ્દા હો બલ્કે દરમ્યાની ક્વૉલીટીકે હો મદ્દોકો સંકેદ લિબાસ ઝેબા હૈ. ઔરતો કે લીયે રંગીન કપડે ઊમદા હૈ.

અપની શરમગાહ યા સતરકા કોઈ હિસ્સા બગૈર ઝરૂરત કે ન ખોલો. જબ ઝરૂરત સે ખોલો તો યે દુઆ પઢો. “બિસ્મિલ્લાહીલ્લાહી લાઈલાહ ઈલ્લાહુવ.”

જબ કપડે પહેનોતો યે દુઆ પઢો. અલ્હમ્દુલિલ્લાહીલ્લાહી કસાની હાઝા વરઝકનીહે મિનગયરી હવલીમ મીન્ની વલાકુવત.

અમામા પહેનના સુન્નત હૈ.

બાતચીત કરને કે આદાબ

મુંહસે હમેશા અચ્છી બાત નિકાલો જો બાત મુંહ સે બોલના હરામ હો ઊસ્કા સુનનાબી હરામ હૈ. દુસરેકી બાત તવજજુહસે સુનો દુસરેકી બાત ન કાટો હા. અગર ગુનાહ યા બેદીની કી, જૈસે ગીબત વગૈરહ કી બાત હો તોવહાં સે ઊઠ જાઓ.

બાત બાતમેં કસમખાના ઈન્સાનકો બે એતબાર કર દેતા હૈ ખુદાકી કસમ બહોત સખ્ત ઝરૂરત કે વક્ત ખાની ચાહિયે ઔર સચ્ચી બાત પર ખાની ચાહિયે.

સલામ કે આદાબ

આપસમેં સલામ કરો યાની અસ્સલામુ અલયકુમ કહો ઔર જવાબમેં વઅલયકુમસ્સલામ કહો. સલામ ઔર ઊસ્કે જવાબમેં ઈસ્કે અલાવા દૂસરે સબ તરીકે વાહીયાત હૈ.

જો પહેલે સલામ કરતા હૈ. ઊસ્કો જ્યાદા સવાબ મીલતા હૈ. જો કોઈ દુસરે કા સલામ લાએ તો ઊસ્કે જવાબમેં યું કહો “અલયહી વઅલયકુમસ્સલામ” હાથકે ઈશારે સે સલામ કે વક્ત ઝૂકના મના હૈ.

અગર કોઈ શપ્સ દુર હો ઔર તુમ ઊસ્કો સલામ કરો યા વો તુમકો સલામ કરે તો ફીર હાથસે ઈશારા કરના જાઈઝ હૈ. લેકીન ઝબાનસે બી સલામ કે અલ્ફાઝ કેહને ચાહિયે.

જો બચ્ચે સરકારી સ્કુલમેં પઢતે હૈ ઊન્કો અંગ્રેજી યા મુશરીફાના

તર્જસે સલામ ન કરના ચાહીયે બલ્કે સુન્નત તરીકે સે સબકો સલામ કરે.

અગર કોઈ ગેર મુસ્લિમ સલામ કરે તો ઊસ્કો ઈસ તરહ જવાબ દો “હદાકલ્લાહુ.”

જો શખ્સ અપને યા કીસી દુસરેકે મકાનમેં જાયે તો દાખીલ હોતે વક્ત સલામ કરે અગરયે ઘરમેં કોઈ મૌજુદ નહો કયુંકે વહાં ફરિશ્તે તો હોતે હૈ. હદીસ શરીફમે આતા હૈ કે ઐસા કરને સે ઘરમેં બરકત હોતી હૈ.

આદાબે મુલાકાત

જબ તુમ કીસી કે મકાન પર મીલને કે લીયે જાઓ તો પહેલે ઈજાઝત હાસિલ કરો મકાન પર પહોંચ કર પહેલે સલામ કરો ફીર કહો “કયા હાઝિર હો સક્તા હું ?” અગર ઈજાઝત મીલ જાએ તો અંદર જાઓ વરના વાપસ હો જાઓ બુરા મત માનો.

યાની તીન મરતબા સલામ કરને પર ભી જવાબ ન મીલે તો સમજલો કે ઈજાઝત નહી. યા મુલાકાતકા મૌકા નહિ. કોઈ ઊઝર હૈ. બસ વાપસ હો જાઓ બુરા ન માનો. ઈજાઝત લેતે વક્ત મકાનકે દરવાઝેકે સામને ન ખડે હો. મકાનકે અંદર ઝાકના મના હૈ. જબ નઝર અંદર પહોંચ ગઈ તો ફીર ઈજાઝત કા કયા મતલબ ? ખુદ અપને મકાનમેં ભી સલામ કરકે જાયે.

મકાનકે અંદરસે પુછે કૌન ? તો તુમ યે ન કહો “મેં” અંદરવાલા કયા જાને મેં કૌન હૈ અપના નામ બતાઓ.

મકાનમે દાખીલ હોકર બેઠનેકી બઢીયા જગા તલાશ ન કરે. જહાં જગા મીલે બેઠ જાયે. યે ઘરવાલેકા કામ હૈ કે આપકો કહાં બીઠાએ

કોઈ આપકે યહાં આયે તો

તો ઊંનકે આને પર ખુશી જાહીર કરો. ખડે હોકર ઈસ્તિકબાલ કરો. કુછ અરસેકે બાદ મુલાકાત હો તો મુઆન્કાભી કરો. ફીર અદબસે બિઠાંઓ. અગર કિસીકા આના ના પસંદ હો તો ભી અખ્લાકસે પેશ આના આપકા ફર્જ હૈ.

હદીષ શરીફમે હૈ કે “બદતરીન” શખ્સ વો હૈ કે લોગ ઈસસે મિલના ઈસલિયે પસંદ ન કરેકે વો બદ અખ્લાક ઔર બદ મિઝાજ હૈ. “અલ્લાહ કી પનાહ” ઐસે બુરે અખ્લાક ઔર બુરી જીંદગી સે કે યે બિમારી દોનો જહાનમે આદમીકો બરબાદ કર દેતી હૈ.

-: જબ વાપસી હો તો :-

ઉસસે મુસાફા કરો ઔર યે દુઆ દેકર રૂખસત કરો. અસ્તવદીઊલ્લાહ દીનકુમ વઈમાનકુમ વ ખવાતિમ અમલુકુમ.

-: સલામતી બેહતરીન જવાબ :-

વઅલયકુમુસ્સલામ વરહમતુલ્લાહી વબરકાતુહુ વમગ ફીરતુહુ બઢા દો હુઝુર (સ.અ.)કા ઈશાદ હૈ કે ઈન્મે સે હર લફઝ પર દસ નેકિયોંકા સવાબ મીલતા હૈ. જૈસે જૈસે અલફઝ બઢેંગે સવાબ બઢતા રહેગા.

સોનેકે આદાબ

જબ સોનેકા ઈરાદા ક્રિયા જાયે તો સીધી કરવટ પર કિબ્લાકી તરફ હોકર સોના ચાહીએ ઔર યે દુઆ પઢની ચાહીએ. “અલ્લાહુમ્મ બિસ્મિક અમુતુ વ અહયા.” યે પઢકર ત્રીન મરતબા અસતગફીરૂલ્લાહ અઝીમુલ્લાહી લાઈલાહા ઈલ્લાહુવલ હય્યુલ કૈય્યુમુ વ અતુબુ ઈલયહી ઉત મરતબા સુબ્હાનલ્લાહ. અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ઉત મરતબા. અલ્લાહુ અકબર ૩૪ મરતબા પઢો.

સોનેસે પહેલે હો સકે તો વુઝુ કરલે ઔર આંખ લગને તક ઝમાન પર ઝિક જારી રખે. નરમ બિસ્તર પર સોનેકી આદત ડાલના અચ્છા નહિ તાકે ગેહરી નિંદસે નમાઝ ફૌત ન હો.

હઝરત સુલેમાન (અ.લ.)કી વાલેદહ અપને બેટે કો નસીહત કરતી થી કે બેટા રાતકો ઝિયાદા ન સોયા કરો. ઐસા આદમી ક્રિયામત કે દીન ખાલી હાથ ઊઠેગા.

ઈમામ ગિઝાલી (ર.અ.) ફરમાતે હૈ કે રાત દીન કે ૨૪ ઘંટે હૈ. ઈન્મે આઠ ઘંટેસે ઝિયાદા ન સોન ચાહીયે. ઈસ હિસાબસે અંગર તુમ્હારી ઊમર સાઠ સાલકી હો તો ગોયા તુમને ૨૦ સાલ સોનેમે ગુઝાર દીયે ઔર તુમ્હારી તિહાઈ ઊમર બરબાદ હો ગઈ.

મસનુન તરીકા દાઈ કરવટ પર સોનેકા હૈ. લેકીન અગર કીસીકા દીલ

ચાહે તો ચીત લેટે યા બાઈ કરવટ પર લેટે તો ઊંસકો પહેલે દાઈ કરવટ પર લેટ કર સુન્નત અદા કર લેની ચાહીયે ઈસ્કે બાદ ખ્વાહીશ કે મુતાબીક આરામ કર સક્તા હૈ.

કયલુલા કરના (યાની દોપહરમેં ખાને કે બાદ થોડી દેર આરામ કરના.) સુન્નત હૈ. ઈસસે રાતકો જાગનેમેં મદદ મીલતી હૈ. નમાઝે ફજર કે બાદ સોના અચ્છા નહિ. ઈસસે રોઝીમેં લંગી પૈદા હોતી હૈ. નમાઝે ઈશાંસે પહેલે સોના ભી મુનાસીબ નહી. ઈસસે નમાઝભી કઝા હો સક્તી હૈ. ઔર નિદ્રભી ખરાબ હોતી હૈ.

ફાઈદા :- તહજજુદકી નમાઝ કે લીયે ઊઠના હો તો સુરએ કહફ પારા-૧૫ કી આખરી આયતે ઈન્નલ્લાહીન આમનુ સે આંખીર તક પઢકર સોનેસે મુકરર વક્તમેં આખ ખુલ જાયેગી. (ઈન્શા અલ્લાહ)

નીંદમે જબ કોઈ ખ્વાબ નઝર આયે તો ખુદાકી તારીફ કરની ચાહીયે ઔર અગર બુરા ખ્વાબ નઝર આયે તો ઈસ્કી બુરાઈસે ખુદાકી પનાહ માંગની ચાહીયે ઔર અપની બાઈ તરફ ત્રીન દફા ધુત્કાર દેના ચાહીયે ઔર કરવટ બદલ દેના ચાહીયે. ઈસ કિસમ કે બુરે ખ્વાબ કીસીસે બયાન ન કરે ઈસસે નુકશાન નહિ પહોંચતા.

ખાનેકે આદાબ

ખાના ખાનેસે પહેલે બિસ્મીલ્લાહ પઢના ચાહીયે ઔર જબ ખતમ કરે તો અલહમ્દુ લિલ્લાહ પઢે ઔર જબ ખાના સામને આયે તો અલ્લાહુમ્મ બારિકલના ફીમા રઝકતના વઅતઅમના ખયરમ મિન્હું પઢે. અગર દુધ હોતો વઝીદના મિન્હું પઢે કયુંકે દુધ ખુદાકી સબસે બડી નેઅમત હૈ.

ખાને સે પહેલે દોનો હાથ ધોએ- લુકમા છોટા ખાએ ઔર ઈસે ખુબ ચબાયે. અપની તરફસે ખાના ખાએ પ્લેટમેં હર તરફ હાથ ન મારે યે તેહઝીબકે ખિલાફ હૈ.

લુકમા ઝમીન પર ગીર જાએ તો ઊંસે સાફ કરકે દો બારહ ખાલે ઊંસ્કી શૈતાનકે લીયે ન છોડે. ખાને કે બાદ ઊંગલીયોકો ઝબાનસે ચાટ કર સાફ કરલે. ઔર બરતન કો ઊંગલીયોસે સાફ કરે.

મુલ્કે શામમેં એક સહાબી (રદી.)કે હાથસે લુકમા ગીર ગયા તો ઊંસકો દો બારા ઊઠાયા દેખનેવાલોને ઊંન્કો રોકા કે શામકે લોગ ઈસ્કો

એબ સમજતે હૈ તો સહાબી (રદી.) ને ફરમાયા મેં હુજુર (સ.અ.)કી સુન્નતકો ઈન જાહીલોકે તાને કે ખૌફસે નહી છોડ સકતા .

ખાના તીન ઊંગલીયોસે ખાયા કરો બીચકી ઊંગલી શહાદતકી ઊંગલી ઔર અંગુઠા હા અગર ચાવલ વગેરહ હો તો પાંચ ઊંગલીયો સે ભી ખા સકતે હૈ.

મેવા ઔર ફલ ખાનેમેં અપને સામને સે ખાના ઝરૂરી નહિ. અપની પસંદકા ફલ જહાંસે ચાહે ખાયે.

ખાના ખાતે વક્ત દુસરોંકો દેખના મુનાસિબ નહિ અપને કામમેં મશગુલ રહેના ચાહીયે જબ લુકમા મુંહમે હો તો ખાત ન કરે. ખન્કારને યા છીંકકે વક્ત અપના મુંહ દુસરોંકી તરફસે ફેર લેના ચાહીયે.

જબ કીસી કે યહાં ખાએ તો ઘરવાલોં કે હકમેં દુઆ કરો યાની યે દુઆ પઢો.

અલ્લાહુમ્મ અત્ઠમ મન અતઅમની વસ્કી મન સકાની અલ્લાહુમ્મ બારિક લહુમ ફીમા રઝકતહુમ વગફીરલહુમ વરહમહુમ. જો શખ્સ યે દુઆ પઢતા હૈ ઊસ્કો બહોત અજર મિલતા હૈ.

ઝિયાદા લઝીઝ ઔર કિમતી ગિઝાએ પસંદ ન કરે. વરના ઊન લોગોમે સે હો જાઓગે જીન્ડે બારેમેં રસુલે અકરમ (સ.અ.)ને ઈશાદ ફરમાયા કે મેરી ઊમ્મતમેં બદતરીન લોગ વો હૈ જો લઝીઝ તરીન (ચટાકેદાર) ખાને ખાકર મોટે તાઝે હો જાતે હૈ. ઔર ઊન્કા મક્સદે ઝીંદગી હી કિસમ કિસમ કે ઊમ્દા ખાને પેટમે ડાલના ઔર લંબી ચૌડી બાતેં કરને મે ગુજારના હોતા હૈ.

બદબુદાર ચીઝ જૈસે પ્યાઝ લેહસન વગેરહ ખાકર મસ્જીદમેં યા મજલીસમે મત જાઓ.પહેલે મુંહ સાફ કરલો તાકી બદબુ ન રહે. જબ ખાના ખા ચુકો તો દસ્તર ખ્વાન ઊઠા લો. અગર અપને સાથીસે પહેલે ખા ચુકો તો થોડા થોડા ખાતે રહો ઔર ઊસ્કા સાથ દો તાકે શરમકી વજહસે ભુકા ન રહે. અગર કીસી વજહસે ઊઠના હો તો ઊઝર બતાકર ઉઠો મહેમાનકો દરવાજા તક પહોચાના સુન્નત હૈ.

ખાને પીનેમે એઅતિદાલ રખના ઝરૂરી હૈ જબ ભુક લગે તબ ખાના ખાએ. ઔર ભુક બાકી હો ઔર હાથ પીચ લો. પાની થોડા થોડા પીના ચાહીએ ઔર તીન સાસ સે પીના ચાહીયે બરતનમેં સાસ લેના બુરા હૈ ઔર પાની ખડે હોકર પીના અચ્છા નહિ પાની બેઠ કર પીએ ઔર બિસ્મીલ્લાહ પઢકર પીએ ઔર પીકર અલહમ્દુલિલ્લાહ કહે.

મસનુન દુઆઓ

સુબ્હ શામકે તમામ અવકાતકો ઈબાદત ઔર નવાફીલ ઔર ઝિક્ર વિગેરહમે ખર્ચ કરના ચાહીયે દિન રાતમેં થોડા વક્ત ભી ઝિક્ર ઔર અચ્છે અમલ કરને સે ખાલી ન રેહના ચાહીયે. એસા કરનેસે જિંદગી કે વક્તમેં બરકત જાહીર હોતી હૈ. જિંદગી કા મઝા આતા હૈ. ઔર અલ્લાહ તઆલાકી તરફ તવજ્જુહ કાઈમ રહેતી હૈ.

ઝિક્ર ઈબાદતકે સાથ ખાને પીને ઔર રોઝી કમાને કે અવકાત ભી મુનાસિબ તરીકેસે તય કરલીયે જાયે વરના વક્ત બરબાદ હોનેકા ખતરા હૈ.

બસ યહી “વક્ત” તુમ્હારી ઊમર યા જિંદગી હૈ ઔર યહી જિંદગી તુમ્હારી અસલપુંજી ઔર બુન્યાદ હૈ ઈસ્કા હર સાસ કિમતી હૈ. જો સાસ ગયા જાનેકે બાદ વાપસ નહિ આ સકતા.

ઈસલિયે ઝરૂરી હૈ કે ઈબાદતમે ફર્જ કો એહતિમામસે અદા કિયા જાએ ઔર સાથમે મુખ્તલીફ દુઆઓકો અપને અપને વક્તમે પઢી જાયે કયુંકે હર ઈબાદત કા એક ખાસ રૂહાની અસર હૈ. ઔર અલ્લાહ તઆલાકે યહાં હર અમલ ઔર ઝિક્ર ઔર દુઆમેં એક ખાસ મંરતબા ઔર તાસીર હૈ.

નફીલ નમાઝે પઢના. તિલાવતે કુર્આન કરના. ઈલ્મે દીન હાસીલ કરના વગેરહ યે ભી ઝિક્ર ઔર અવરાદકી મુખ્તલીફ કીસમેં હૈ.

અબ યહાંસે આગે ઈન મસનુન દુઆઓકો ઝિક્ર હૈ. જીસ્કો મોકેસે પઢનેમેં બહોત સવાબ મીલતા હૈ. નીઝ વો ઝંરિયાતે દીનકી બાતે જીસ્કા હિફ્ઝ કરના ઝરૂરી હૈ. ઊન્કો લીખા જાતા હૈ. લેહાઝા ઈન્કો ઝબાની (મુંહ પર)યાદ કરો.

કુર્આન-હદીસકે અનમોલ ખઝાને

(૧) હઝરત મઅકલ બિન યસાર (રદી.)સે રિવાયત હૈ કે હુઝુર (સ.અ.)ને ફરમાયા જો શખ્સ સુબ્હકો અઝિઝૂબિલ્લાહી સ્મમીઈલ અલીમે મીનશયતાનરિજમ તીન મરતબા પઢે ફીર યે આયત એક મરતબા પઢે તો અલ્લાહ તઆલા ઉસ પર સત્તર (૭૦) હઝાર ફરિશ્તે મુકર્રર કર દેતે હૈ. જો શામ તક ઈસ્કે લીયે ઈસ્તિગફાર કરતે હૈ. અગર ઊસ દીન ઊસકી

મૌત આ ગઈ તો શહીદ મરેગા. જો શામકો પઢવે તો ઊસ્કોભી યહી દરજા મીલેગા. (મિશકાત)

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ
هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيَّمِنُ
الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ هُوَ
اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ
لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝

આયત યે હૈ. હુવલ્લાહુલ્લઝી લાઈલાહા ઈલ્લા હુવ આલીમુલ ગયબિ વશહાદતી હુવરહમાનુરહીમ હુવલ્લાહુલ્લઝી લાઈલાહ ઈલ્લાહુઅલમલીકુલ કુદુસુસલામુલ મુઅમિનુલ મુહયમિનુલ અઝીઝુલ જબ્બારુલ મુતકબ્બીર મુબ્દાનલ્લાહી અમ્મા યુશીકુન. હુવલ્લાહુલ ખાલિકુલ બારીઊલ મુસવીરુ લહુલ અસ્માઊલ હુસ્ના યુસબ્બીહું લહું માફીસ્માવાતિ-વલ અદ્દા-વહુલ અઝીઝુલ હકીમ.

એક બુરુજ ફરમાતે હૈ કે. મેં રોજાના સુબહ સત્તર (૭૦) હઝાર ફરિશ્તોંકો અપને લીયે ઈસ્તિગફાર કી ડુયટી પર લગા કર ફીર નાશતા કરતા હું (રહુલમઆની)

(૨) દુનિયા આખેરતકે ગમસે નજાત :-

હઝરત અબુ દરદા (રદી.)સે રિવાયત હૈ કે રસુલે અકરમ (સ.અ.)ને ફરમાયા જો શખ્સ સુબહ શામ સાત મરતબા

حَسْبِيَ اللَّهُ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ۝

હસબિયલ્લાહુ લાઈલાહા ઈલ્લાહુવ-અલૈહે તવક્કલતુ વહુવ રબ્બુલ અર્શીલ અઝીમ. પઢે તો અલ્લાહ તઆલા ઊસ્કે દુનિયા આખેરતકે હર ગમ કે લીયે કાફી હો જાયેંગે.

(રહુલમઆની)

(૩) જામેઅ દુઆ :-

હઝરત અબુ ઊમામા (રદી.)સે રિવાયત હૈ કે નબીયે કરીમ

(સ.અ.)ને બહોત કસરતસે દુઆએ માંગી લેકીન હમ ચંદ લોગોંકો ઊસ્મે સે કુછ યાદ ન રહી તો હમને અર્જ કિયા યા રસુલુલ્લાહ (સ.અ.)આપને બહોત દુઆએ માંગી હમકો યાદ નહી રહી તો આપ (સ.અ.)ને ફરમાયા કે મેં તુમકો એસી દુઆ ન બતાગિ ? જો ઈન સબકો જામેઅ હો. તુમ યે દુઆ પઢો.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَكَ
مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ
شَرِّ مَا اسْتَعَاذَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَأَنْتَ الْمُسْتَعَانُ وَعَلَيْكَ الْبَلَاءُ وَالْأَحْوَالُ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا
بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ هُ

(بخاری)

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસઅલુક મિન ખયરી મા સઅલક મિન્હુ નબીયુકમુહમ્મદુન સલ્લલ્લાહુ અલયહે વસલ્લમ વ અઝિઝુબિક મીન શર્રે મસ્તઆઝ મિન્હુ નબીયુક મુહમ્મદુન સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ વઅન્તલ મુસ્તઆનુ વઅલયકલ બલાગુ વલાહવલ વલાકુવ્વત ઈલ્લા બિલ્લાહીલ અલીયીલ અઝીમ (બુખારી)

સુબ્હાનલ્લાહ ! કીન્ની ઊમદા દુઆ હૈ. અલ્લાહ કરે સબ મુસલમાનોકો યાદ હો.

(૪) રંજ ઔર ગમસે નજાત દીલાને વાલી દુઆ :-

હઝરત અબુ સઈદ ખુદરી (ર.દી.) સે રિવાયત હૈ કે એક શખ્સ ને અર્જ કીયા અય અલ્લાહકે રસુલ (સ.અ.) મુઝે ગમ ઔર કર્જોને ઘેર લીયા હૈ. યાની ઝિયાદા કર્જકી વજહસે પરેશાન હું હુઝુર (સ.અ.)ને ફરમાયા કયા મેં તુઝે એસી દુઆ બતાગિ ? જુસ્કે પઢનેસે અલ્લાહ તેરે ગમોંકો દુર કરદે ઔર કર્જ કો અદા કરદે અર્જ કિયા ઝરૂર બતાયે આપ (સ.અ.)ને ફરમાયા સુબ્હશામ યે દુઆ માંગો.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَرِّ وَالْحَزَنِ وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُطْلِ وَالْجُبْنِ وَأَعُوذُ بِكَ
مِنْ غَلَبَةِ الدَّيْنِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ هُ (مشکوٰۃ)

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અઝિઝુબેકો મીનલહમ્મી વલ હુઝુને વઅઝિઝુબિક મિનલ

અઝઝી વલ કસલી વઅઝિઝુબિક મિનલ બુખલી વલજુબ્ની વઅઝિઝુબિક મિનગલબતિદ - દેને વકહરિજાલ

(મિશકાત)

(૫) બલાઓસે હિફાઝત કે લીયે :-

હઝરત અબાન બિન સવબાન (રદી.)સે રિવાયત હે કે મેને અપને વાલિદકો કેહતે હુએ સુનાકે રસુલે અકરમ (સ.અ.)ને ફરમાયા જો બંદા સુબહશામ તીન-તીન મરતબા યે દુઆ પઢે ઊસ્કો કોઈ ચીઝ નુકશાન નહી પહોંચા સકતી.

بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ
وَهُوَ الشَّامِخُ الْعَلِيمُ (مشکوٰۃ)

બિસ્મીલ્લાહીલ્લાઝી લા યદુરૂ મઅ-ઈસમિહી શયઝિન ફીલ અદી વલાફીસમાઈ વહુવસસમીઝિલ અલીમ., (મિશકાત)

(૬) બેચેની દૂર કરનેકે લીયે :-

હઝરત અનસ (રદી.)સે રિવાયત હે કે હુઝુર (સ.અ.) કો જબ કોઈ બેચેની ઔર પરેશાની હોતી તો યે દુઆ પઢતે. યાહયુ યાકયુમ બિરહમતિક અસતગીસ.

અઝીમુશ્શાન વઝીફા

હઝરત અબુ અય્યુબ અન્સારી (રદી.)સે રિવાયત હે કે જબ સુરએ ફાતિહા આયતુલ કુર્સી ઔર શહિદલ્લાહુ ઔર કુલિલ્લાહુમ્ માલિકલ મુલક. નાઝીલ હુઈ તો ઈન આયતોને અર્શ સે મોઅલ્લક હોકર ફરિયાદ કી કે કયા આપ હમકો ઐસી કૌમ પર નાઝીલ કરતે હૈ. જો ગુનાહ કરે ઈશાદ ફરમાયા મેરી ઈઝઝત ઔર જલાલકી કસમ જો લોગ હર ફઝ નમાઝકે બાદ તુમ્હારી તિલાવત કરેંગે હમ ઊન્કી મગફીરત ફરમાયેગે ઔર જન્નતુલ ફિરદૌસમે જગા દેગે. ઔર (૭૦)મરતબા નઝરે રહમતસે દેમેગે. ઔર ઊસ્કી સત્તર હાઝતે પુરી કરેંગે. જીસ્કા અદના દરજા મગફીરત હોગી.

વઝીફા પઢને કા તરીકા :

અલહમ્દોશરીફ ઔર આયતુલકુર્સી પઢકર યે દુઆ પઢે.

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّمَا الْإِلَهُ الْإِلَهُ
 وَالْمَلَكُ كَتَبَ وَالْوَالِ الْعَالَمُ قَائِمًا بِالنَّفْسِ لَا
 إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
 قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمَلِكِ تَوَكَّلْ عَلَى الْمَلِكِ مَنْ تَشَاءُ
 وَتَنْزِعُ الْمَلِكَ مِنْ تَشَاءُ وَتَعَزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتَذِلُّ
 مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
 تَوَجِّعُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتَوَجِّعُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَ
 تَخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتَخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ
 مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ

શહીદલ્લાહું અન્નહું લાઈલાહા ઈલ્લા હુવ વલમલાઈકતું વગિલુલઈલ્લી
 કાઈમમબિલ કિસ્તી. લાઈલાહા ઈલ્લાહુવલ અગ્રીમુલ-હકીમ ઈન્નદીન
 -ઈન્દલ્લાહિલ ઈસ્લામ.

અલ્લાહુમ્મ માલિકલ મુલ્કી તુઅતિલમુલ્ક મન તશાઊ વતનગીઊલ
 મુલક મિમ્મન તશાઊ વતુઈઝઝું મન તશાઊ વતુગીલ્લું મન તશાઊ બિયદીકલ
 ખયર. ઈન્નક અલા કુલ્લી શયઈન કદીર. તુલીઝુલ લથ્થ ફીન્નહારી
 વતુલિઝુન્નહાર ફિલ-લયલી વતુખરીજુલહથ્થ મિનલ મથ્થતી વતુખરિજુલ
 મથ્થત મિનલ હથ્થી વતરઝુકુ મન તશાઊ બિગૈરે હિસાબ. (દયલમી)

(૮) પહાડકી બરાબર કર્ઝ હો તો અદા કરનેકી દુઆ :-

હઝરત અલી (રદી.)સે રિવાયત હૈ કે મેરે પાસ એક મકાતિબગુલામ
 આયા ઔર કહાકે મેં ગુલામીસે છુટકારેકે લીએ રકમ અદા કરનેસે મજબુર
 હું તો ફરમાયા કે કયા ? મેં તુઝકો વો દુઆ બતાઊ જો મુઝે રસુલે અકરમ
 (સ.અ.)ને સિમાઈ હૈ કે અગર પહાડકે બરાબર કર્ઝ હો તો અલ્લાહ
 તઆલા ઈસ્કી બરકતસે અદા કરે. દુઆ યે હૈ. “અલ્લાહુમ્મક ફેની
 બિહલાલીક-અન હરામિક વઅગનિની બીફદલિક અમ્મન સિવાક” (તિર્મઝી)
ફાઈદા :- ઈસ્કી હર નમાઝકે બાદ ઝરર પઢના ચાહીયે અગર હર નમાઝ
 કે બાદ સત્તર (૭૦)મરતબા સિદક દીલસે પઢે તો હફ્તા ગુઝરને સે પહેલે
 અલ્લાહ તઆલા ઈસ્કો ગની કર દેંગે.

(૯) હર ચીઝ કે લીયે કાફી હોને કી દુઆ :-

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ખુબૈબ (રદી.) ફરમાતે હૈ કે હુઝુર (સ.અ.)ને મુઝે ફરમાયા કુલહુવલ્લાહુ અહદ.ઔર કુલ અઝિઝુ બિરબ્બીન્નાસ ઔર કુલ અઝિઝુ બિરબ્બીલ ફલક. તીન તીન મરતબા પઢે તો તુઝકો હર ચીઝ કે લીયે કાફી હોગી. (તીર્મઝી)

(૧૦) મુસીબતમેં બેહતર બદલા હાસિલ કરનેકી દુઆ :-

હુઝુર (સ.અ.)ને ફરમાયા કે જીસ્કો કોઈ મુસીબત પહોંચે વો યે પઢે. ઈન્નાલિલ્લાહી વઈન્ના ઈલયહે રાજેઝિન. અલ્લાહુમ્મ અઝરની ફી મુસીબતી વખલુફ-લી ખયરમ મિન્હુ. તો અલ્લાહ તઆલા ઊસ્કો ઈસ મુસીબતકા અઝર દેગા. ઔર મુસીબતકે બદલેમે ઊસ્સે બેહતર ચીઝ અતા ફરમાયેગા. યે દુઆ હર મુસીબતમેં પઢી જા સકતી હૈ.

(૧૧) અગર ખૌફ (ડર) હો તો યે દુઆ પઢો :-

અલ્લ હુમ્મ-ક-ફિના હુ-બિમા શિઅત.

(૧૨) અગર કીસી ગીરોહ (પાર્ટી) સે ખૌફ હો તો યે પઢો :-

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ના નજઅલુક-ફીનુદુરીહીમ વન-ઊઝુબિક મિન શુર્રીહીમ.

(૧૩) ઈમામ અબુ હનીફહ (રહ.)કી એક દુઆ :-

ઈમામ અબુ હનીફહ (રહ.) ફરમાતે હૈ કે મુઝેજો કુછ મીલા હૈ વો ઈસ દુઆકી બરકતસે મીલા હૈ.

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ના નસ-તઈનુક અલા તાઅતિક. હર નમાઝકે બાદ ગ્યારહ મરતબા યે દુઆ પઢ લીયા કરો. (મજાલીસે હકીમુલ ઊમ્મત)

નમાઝકે બાદકી દુઆએ :-

હુઝુર (સ.અ.)નમાઝકે બાદ યે દુઆએ પઢા કરતે થે.

(૧) સલામ ફેર કર અસ્તગ્ફિરૂલ્લાહ તીન મરતબા ઔર ઈસ્કે બાદ

(૧) اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ
وَالْإِكْرَامِ. ایک مرتبہ
(۲) اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ وَذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ
وَحَسْنِ عِبَادَتِكَ.

(૪) اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ وَارْحَمْنِيْ وَاهْدِنِيْ وَعَافِنِيْ وَارْزُقْنِيْ
 (૫) لَا اِلٰهَ اِلَّا اَللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيْكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
 الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۝
 (૬) اَللّٰهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا اَعْطَيْتَ وَلَا مُعْطٰى لِمَا مَنَعْتَ
 وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ ۝

- (૨) અલ્લાહુમ્મ અન્તસ્સલામુ વમિન્કસ્સલામું તબારકત યાઝલ-જલાલિ
 વલ ઈકરામ. એક મરતબા
 (૩) અલ્લાહુમ્મ અ-ઈન્ની અલા તિલાવતીલ કુર્આની વઝીકરીક - વશુકરિક
 વહુસ્ન ઈબાદતિક .
 (૪) અલ્લાહુમ્મગ-ફીરલી વરહમી વહદીની વઆફીની વરઝૂકની
 (૫) લાઈલાહ ઈલ્લાહુ વહદહુ લાશરીકલહુ લહુલ મુલુ વલહુલ હમ્દુ
 વહુવ અલા કુલી શયઈન કદીર.
 (૬) અલ્લાહુમ્મ લા-માનિઅ લિમા અઅતયત વલા મુઅતિય લિમા મનઅત
 વલા યનફિજલ-જદદી મિનકલ જદદી.

સુબ્હાન રબ્બીક રબ્બીલ ઈઝઝતી અમ્મા યસેકુન વસલામુન
 અલલમુરસલીન વલ હમ્દુ લિલ્લાહી રબ્બીલ આલમીન. પઢે.

- (૭) ઔર હુઝુર (સ.અ.)ને ફરમાયા જો શપ્સ હર ફર્ઝ નમાઝકે બાદ
 આયતુલ કુર્સી પઢે તો ઊસ્કો જન્નતમેં જાને સે કોઈ ચીઝ નહી
 રોકેગી ઔર દુસરી નમાઝ તક અલ્લાહ તઆલાકી હિફઝતમેં રહેગા.
 આયતુલ કુર્સી (પારા-૩ રૂકુઅ-૧) યાદ કરલો હર ફર્ઝ નમાઝકે બાદ
 ઝરૂર પઢે.

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ
 الْعَظِيْمِ ۝ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَللّٰهُ وَلَا تَعْبُدُ اِلَّا اِيَّاهُ ۝
 اِنِّبْعَثْهُ ۝ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الشَّاءُ الْحَسَنُ لَا اِلٰهَ اِلَّا
 اَللّٰهُ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُوْنَ ۝ ۝

(૮) ઔર ये ली पढे. वाउवला वला कुवत ईल्लाबिल्लाहील अलीय्हील अजीम. वाईलाउ ईल्लेलाहु वला न अबुदु ईल्ला ईय्याहु लहुन - निअमतो वलहुल इदलो वलहुस्सना जिलहसनु वाईलाउ ईल्लेलाहु मुय्हीसीन लहुदीन-वलव-करीलल काहीइन. पढे.

મુખ્તલાઈ અવકાતકી દુઆએ

(૧) જયા ચાંદ દેખકર ચે દુઆ પઢો :- અલ્લાહુમ્મ અહીલ્લહુ અલયના બિલ અન્ને વલ ઈમાની વસ્સલામતિ વલઈસ્લામી રબ્બી વરબ્બુકલ્લાહ.

(૨) શબેકદ્રમે ચે દુઆ પઢે. :- અલ્લાહુમ્મ ઈન્નક અકુવ્વન તુહીબ્બુલ અફવ ફઅકુ અન્ની.

(૩) મજલીસ સે ઊઠતે વકત :-

સુબ્હાનકલ્લાહુમ્મ વબિહમ્દીક અશહદુ અલ્લાઈલાહ ઈલ્લઅન્ન અસ્તગફીરુક વઅતુબુ ઈલયક.

(૪) સુબહ શામ ચે દુઆ પઢો :-

રહીતુબિલ્લહી રબ્બવ વબિલ ઈસ્લામી દીનવં વબિમુહમ્મદીન સલ્લલ્લાહુ અલયહે વસલ્લમ રસુલવં વનબિય્યા ઔર ये ली पढे बिस्मिल्लाहील્લાહી લાયદુર્ફ મઅ ઈસ્મીહી શયગિન ફીલ અહી વલાફીસ્સ સમાઅ વહુવસ્સમીજિલ અલીમ. તીન મરતબા પઢે

(૫) ઘરસે નિકલતે વકત ચે પઢે :-

બિસ્મિલ્લાહી તવકક્લતુ અલલ્લાહી વલાહવલાકુવ્વત ઈલ્લાબિલ્લહી.

(૬) પરેશાની કે વકત ચે પઢે :-

લાઈલાહ ઈલ્લ્લાહુલ હલીમુલ કરીમે લાઈલાહુ ઈલ્લ્લાહુ રબ્બુલ અશીલ અજીમ લાઈલાહ ઈલ્લ્લાહુ રબ્બુસ્સ માવાતિ વરબ્બુલ અહી વરબ્બુલ અશીલ કરીમ.

(૭) સૈય્યેદુલ ઈસતિગફાર :-

હઝરત શદદાદ બિન અવસ (ર.દી.) સે રિવાયત હે કે નબીયે કરીમ (સ.અ)ને ફરમાયા જો શખ્સ સય્યેદુલ ઈસતિગફાર પઢે ફીર રાત મેં મર

જાયે તો જન્મતમે જાયેગા સય્યદુલ ઈસિતગફાર ચે હૈ.

اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي أَنَا عَبْدُكَ
وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا أَسْتَطِيعُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ
شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ بِكَ شَيْئًا
فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ ۝

અલ્લાહુમ અન્ત રબ્બી લાઈલાહ ઈલ્લા અન્ત ખલકતની અના અબ્દુક વઅના અલા અહદીક વ વઅદીક મસ્ત તઅતુ વઅઝીઝૂબિક મિનશરી મા સનઅતુ અબુઝી લક બિનીઅમતિક અલય્ય વઅબુઝી બિઝબ્બી ફગફિરલી ફઈન્નહુ લાયગફી રઝઝુબ ઈલ્લા અન્ત.

(૮) સોતે વક્ત કર લગે તો ચે દુઆ પઢો :-

અઝીઝૂબિકલીમાતિલ્લાહીત્તામ્માતિ મિનગદબિહી વઈકાબિહી વશરૈ ઈબાદીહી મમીન હમઝાતિશ શયાતીને વઅંયાયહ દોરૂન

(૯) ઘરકે ઔર દુસરે લોગોંકી બુરાઈ દુર કરને કે લીચે ચે દુઆ પઢો :-

અલ્લા હુમ્મ અસ્લીહ-ઝાત બયનીના વઅલીફ બંખ કુલુબીના-વહદીના ઈલા સબીલીસલામી વનજજના મિનઝઝુલુમાતી-ઈલન્નુરી વજનબીનલ ફવાહીશ મા ઝહર વમા બતન.

(૧૦) આમાલ નામે મેં નેકીયોંકા વજન બઢાનેકે લીચે ચે પઢો :-

સુબ્હાનલ્લાહી-વબિહમ્દીહી સુબ્હાનલ્લાહીલ અઝીમ

(૧૧) સુબ્હ નિંદસે ઊઠ કર ચે પઢો :- અલહમ્દુ લિલ્લાહીલ્લઝી અહ-યાના બાઅદ-મા-અમાતના-વઈલય હીન્નુશુર

(૧૨) કપડે પહેનનેકી દુઆ :- અલહમ્દુ લિલ્લાહીલ્લઝી કસાની

-માન્જીવારી બિહી અવરતિ-વઅતજમ્મહું બિહી-ફી હયાતી.

(૧૩) આઈનેમેં દેખતે વક્ત ચે પઢો :- અલ્લાહુમ્મ અન્ત હસ્સન્ત ખલ્કી ફહસ્સીન ખોલોકી.

(૧૪) દુધ પીતે વક્ત ચે પઢો :- અલ્લાહુમ્મા બારિકલના ફીહે વઝીદના મિનહું.

(૧૫) ખાનેસે ફારિંગ હોકર ચે પઢો :- અલહમ્દુલિલ્લાહીલ્લઝી -અત-અમના વસકાના વજઅલના મિનલ મુસ્લિમીન

(૧૬) મહેમાનીમે ખાનેકે બાદ ચે પઢો :- અલ્લાહુમ્મ અતઈમ મન અતઅમની વસ્કી મન સકાની

(૧૭) દર્દ દૂર કરનેકે લીયે યે પઢો :- બિસ્મીલ્લાહી અઝિઝુ બિઈઝઝતિલ્લાહી વકુદરતિહી મિનશર્રી માઅજ્જદુ વઝિહાઝેર.

જસ જગા દર્દ હો હાથ રખકર સાત મરતબા પઢો.

(૧૮) જબ આંધી ચલે તો યે પઢો :- અલ્લાહુમ્મ ઈન્ના નસઅલુક મીન ખયરી હાઝીહી રીહી વખયરી મા ફીહા-વખયર-મા ઊમીરતુ-બિહી-વનઊઝ્મિક મિન શર્રી હાઝીહીરીહી વશર્રી મા ફીહા વશર્રી મા ઊમીરતબિહી.

(૧૯) જબ ઊંજલી સમકને લગે :- સુબ્હાનલ્લઝી યુસબ્બીહુરઅદુ બિ-હમ્દીહી વલ મલાઈકતુ-મિન ખિફતિહી.

(૨૦) જબ બાદલ ગર્જે તો યે પઢો :- અલ્લાહુમ્મ-લાતક-તુલ્ના-બિગદ્દબિક-વલા તુહલિકના બિઅઝ્મિક વ આફિના કબ્લ ઝાલિક.

(૨૧) બારિશ કમ હો તો યે દુઆ પઢો :- અલ્લાહુમ્મ અન્તલ્લાહુ લાઈલાહા ઈલ્લા અન્ત-અન્તલગનીયયુ વનહનુલ કુકરાઅ-અન્નીલ-અલયનલગઈસ વજઅલ-મા-અન્નલ્તના-કુવ્વતન વખલાગન-ઈલાહીન.

(૨૨) જબ બારિશ જયાદા હો તો યે પઢો :- અલ્લાહુમ્મ હવાલયના વલાઅલયના અલ્લાહુમ્મ-અલલ-આકામી-વઝ્ઝીરાબી-વમના બતિશ-શજરી.

(૨૩) જમાઈ (બગાસા) આયે તો યે પઢો :- અઝિઝુબિલ્લાહી મિનશયતા નિર્જમ. બાયા હાથ મુંહ પર રખકર પઢો.

(૨૪) મસ્જુદમેં દાખીલ હોતે વકત યે પઢો :-

અલ્લાહુમ્મ-ફ-તહલી અબ્વાબ રહમતિક.

(૨૫) મસ્જુદમેં એ'તિકાફકી નિયત ઈસ તરહ કરે :-

બિસ્મીલ્લાહી-દખલુ-વઅલયહી-તવક્કલુ-વનવયતુ-સુન્નતલ એ'તિકાફ

(૨૬) જબ મસ્જુદસે બહાર નિકલે તો યે પઢો :-

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ-અલુક મિન ફદલિક વરહમતિક.

(૨૭) કીસીકો રૂખસત કરતે વકત યે પઢો :-

અસ્તવં-દીઊલ્લાહ-દીનકુમ વઅમાનાતિકુમ વખવાતિમ અમુલુકુમ.

(૨૮) ઈલ્મકી તરકકી કે લીયે યે પઢો :-

રબ્બી ઝીદની-ઈલ્મા-રબ્બીશર્હલી સદરી વયસીરલી અમરી વહલુલ ઊકદતમ-મિલ્લીસાની યફકહુ-કબ્લી.

પુઝૂ કી દુઆએ

- (૧) પુઝૂ શુરૂ કરતે વક્ત :- બિસ્મલ્લાહીલ-અલીયીલ અઝીમ અલહમ્દુલિલ્લાહી અલા દીનીલ ઈસ્લામ
- (૨) ફૂલી કરતે વક્ત :- અલ્લાહુમ્મ અઈન્ની-અલા-તિલાવતીલ કુર્આની વઝીકરીક વશુકરીક વહુસ્ન ઈબાદતિક.
- (૩) નાકમેં પાની ડાલતે વક્ત :- અલ્લાહુમ્મ અરીહની રાઈહ તલ જન્નત વલા તુરીહની રાઈહતન્નાર.
- (૪) મુંહ ઘોતે વક્ત :- અલ્લાહુમ્મ બય્હીદ વજહી- યવ્મ તબયદ્દુ વુઝુહુવ વતસવદ્દુ વુઝુહ.
- (૫) દાહના હાથ ઘોતે વક્ત :- અલ્લાહુમ્મ-આતિની કિતાબી-બિયમીની વહા-સિબ્ની હિસાબંય-યસીરા
- (૬) ઝાયા હાથ ઘોતે વક્ત :- અલ્લાહુમ્મ લા તુઅતીની કિતાબી બિશીમાલી વલા મીવ-વરાઈ ઝહરી.
- (૭) સરકા મસહ કરતે વક્ત :- અલ્લાહુમ્મ અઝીલ્લેની તહત ઝિલ્લ અરશિક યવમ લાઝીલ્લ ઈલ્લા ઝિલ્લ અરશિક.
- (૮) કાનોં કા મસહ કરતે વક્ત :- અલ્લાહુમ્મજ અલ્ની મીનલ્લઝીન યસતમે ઊનલ કલ્લ ફયત્તબીઊન અહસનહુ.
- (૯) ગરદન કા મસહ કરતે વક્ત :- અલ્લાહુમ્મ અ'અતિક રકબતિ મિન્નાર
- (૧૦) દાહના પાવ ઘોતે વક્ત :- અલ્લાહુમ્મ સબ્બીત કદમંથ અલસિરાતી યવ્મ તઝીલ્લુલઅકદામ
- (૧૧) ઝાયા પાવ ઘોતેવક્ત : અલ્લાહુમ્મઝ-અલ-ઝમ્બી-મગ્ફુરવ-વસ્મીમશ્કુરવ-વતજરની લન તબુર.
- (૧૨) પુઝૂ કે ઝાદ ચે પટો ! : અલ્લાહુમ્મ-ઝ-અલ્ની મિનત્તવ્વાબીન વજઅલની મીનલ મુતતહહેરીન વઝઅલ્નીમિન ઈબાદીકસાલેહીન-વજઅલ્ની મિનલ્લઝીન-લાખવફુન અલયહીમ વલાહુમં યહઝનુન.

કુઆન હદીસકી દુઆએ

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ۝ أَلَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ أَلَمْ يَكُن لَّهُ
 كُفُوًا أَحَدٌ ۝

يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ۝ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ۝
 رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا
 لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ۝
 رَبَّنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ۝
 رَبَّنَا إِنِّي أَلِيْتُ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً
 وَقَدْ عَلِمْتُ أَنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ ۝

رَبَّنَا لَا تَزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ

الدُّنْيَا رَحْمَةً ۝ إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ۝

رَبِّ ارْحَمْهُمْ مَا كُنَّا بِأَنْ يَصْغُرَ ۝
 رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ
 وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي

بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ۝
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا
 وَرِزْقًا وَاسِعًا وَشِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ ۝

اللَّهُمَّ ارِنِي أَسْئَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدِّينِ
وَالدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۝

اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْإِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا
وَكِّرْهُ إِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ
وَجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِينَ ۝

اللَّهُمَّ ارِنِ قُلُوبَنَا وَتَوَاصِينَا وَجَوَارِحَنَا بِبَيْدِكَ
لَمْ تَمْلِكْ لَنَا مِنْهَا شَيْئًا ۝ فَإِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ يَا مَكُنْ
أَنْتَ وَلِيِّنَا وَاهْدِنَا إِلَى سَوَاءِ السَّبِيلِ ۝

اللَّهُمَّ اجْرِنَا مِنَ النَّارِ ۝
اللَّهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا وَاجْرِنَا
مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ ۝
اللَّهُمَّ اعِنَا عَلَى تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ وَذِكْرِهِ وَ
حُسْنِ عِبَادَتِكَ ۝

اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ ۝
اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ ۝ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ
وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ ۝ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ
الْمَسِيحِ الدَّجَالِ ۝ وَنَعُوذُ بِكَ فِي الْحَيَاةِ وَالْمَمَاتِ ۝
اللَّهُمَّ وَاقِئْنَا كَوَاقِبَ الْوَلِيدِ ۝

اللَّهُمَّ اكْفِنَا كَلَالَكَ عَنْ حَرَامِكَ وَاغْنِنَا
بِفَضْلِكَ عَنْ سُؤَالِكَ ۝

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَكَ مِنْهُ نَبِيُّكَ
مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ
مَا اسْتَعَاذَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَنْتَ الْمُسْتَعَانُ وَعَلَيْكَ الْبَلَاءُ وَلَا حَوْلَ وَلَا
 قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ۝
 رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝ وَتُبْ
 عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ۝
 سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ
 عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝
 وَمَلَئَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى خَيْرِ خَلْقٍ سَيِّدًا كَمَدَّ وَ
 عَلَى إِيْمٍ وَاحْتِبَابٍ وَأَتْبَاعِهِمْ أَجْمَعِينَ ۝
 بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ۝ آمِينَ ۝
 يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ ۝

- (૧) અલ્લાહુ લાઈલાહ ઈલ્લાહુવલ હયુલ કયુમ અલીફ લામ મીમ અલ્લાહુ લાઈલાહ ઈલ્લાહુવલ હયુલ કયુમ વઅનતિલ વુઝુહ લીલ્હયીલ કયુમ.
- (૨) લાઈલાહ ઈલ્લા અન્ત સુબ્હાન્ક ઈન્ની કુન્તુ મિન્ઝાલીમીન.
- (૩) યા અહદસ સમદલ્લી લમયલીદ વલમ યુલદ વલમ યકુલ્લહુ કુકુવન અહદ.
- (૪) યા અરહમાન રાહીમીન યાઝલ જલાલિ વલઈકરામ
- (૫) રબ્બના ઝલમ્ના અનકુસના વઈલ્લમ તઝીરલના વતરહમ્ના લનકુન્ન મીન લ ખાસેરીન
- (૬) રબ્બના વતુ લ અલયના ઈન્નક અન્તતબ્બાબુરહીમ
- (૭) રબ્બના આતિના ફીદ દુનિયા હસનતવ વફીલ આબિરત હસનતવ વફીના અઝાબન્નાર
- (૮) રબ્બના લાતુઝીઝ કુલુબના બઅદ ઈઝ હદયતના વહબલના મિલ લદુન્નક રહમતન ઈન્નક અન્તલ વહહાબ.
- (૯) રબ્બીરહમ્હોમા કમા રબ્બયાની સગીરા.
- (૧૦) રબ્બી અવઝીઅની-અન-અશ્કુર નિઅમતિકલ્લતી-અન્અમ્ત અલય્ય વઅલા વાલીદૈય વઅન અ'અમલ સાલેહન તરદાહુ-વઅદબિલ્ની બિરહમતિક ફી ઈબાદિક્સાલેહીન.

(૧૧) અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસઅલુક ઈલ્મન નાફેઆ વઅમલમ મુતકબ્બલા વરીઝકંવ વાસેઆ વશિફાઅમ મિનકુલ્લીદાઅ.

(૧૨) અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ અલુકલ અફવ વલ આફિયત ફીદદીને વદફુન્યા વલ આખેરહ.

(૧૩) અલ્લાહુમ્મ હબ્બીબ ઈલયનલ ઈમાની વઝઘ્યનહું ફી કુલબિના વકરિહ ઈલયનલ કુફ વલફુસુક વલઈસ્થાન વજઅલ્ના મિનરશીદીન.

(૧૪) અલ્લાહુમ્મ ઈન્ન કુલુબના વનવાસિયના વજવાંરીહના બિયદીક લમ તુમલ્લીકના મિન્હા શઈઆ ફઈઝા ફઅલત ઝાલિક બિના ફંકુન અન્ત વલીય્થીના વહદીના ઈલાસવાઈસ્સબીલ

(૧૫) અલ્લા હુમ્મ અઝિરના મિનન્નાર

(૧૬) અલ્લાહુમ્મ અહસીન આકીબતના ફીલ ઊમુરી કુલ્લીહા વઅજરના મિન બિઝયીદદ દુનિયા વઅઝાબિલ આખેરહ.

(૧૭) અલ્લાહુમ્મ અઈન્ના અલાતિલાવતીલ કુર્માની વઝીકરેક વહુસ્ન ઈબાદતિક.

(૧૮) અલ્લાહુમ્મ ઝન્નિબ્બલ ફવાહીશ માઝહર મિન્હા વમા બતન.

(૧૯) અલ્લાહુમ્મ ઈન્ના નસ અલુકલ જન્નત વન ઊઝૂબિક મિન અઝાબી જહન્નમ વનઊઝૂબિક મિનઅઝાબિલ

કબ્રી. વનઊઝૂબિક મિન ફિત્તતીલ મસીહીદ દજજાલ વન ઊઝૂબિક ફિલમહયા વલમમાત.

(૨૦) અલ્લાહુમ્મ વાકિયતન કવાકીયતલ વલીદ.

(૨૧) અલ્લાહુમ્મ-ફીના બિહલાલીક અન હરામીક-બઅગનીના બિફદલીક અમ્મન સિવાક.

(૨૨) અલ્લાહુમ્મ ઈન્ના નસઅલુક મીન ખયરી માસઅલુક મિન્હુ નબીયુક મુહમ્મદુન સલ્વલ્લાહું અલયહે વસલ્લમ વનઊઝૂબિક મિન શરી મસ-તઆઝ મિન્હુ નબીયુક મોહમ્મદુન સલ્વલ્લાહુ અલયહે વસલ્લમ વઅન્તલ મુસતઆનુ વઅલયકલ બલાગુ વલાહવલ વલા કુવ્વત ઈલ્લા બિલ્લાહીલ અલીય્થીલ અઝીમ.

(૨૩) રબ્બના તકબ્બલ મિન્ના ઈન્નક અન્તસ્સમીઊલ અલીમ વતુબ અલયના ઈન્નક અન્તત્તવ્વાબુર્હીમ.

(૨૪) સુબ્હાન રબ્બિક રબ્બીલ ઈઝઝતી અમ્મા યસેફુન વસલામુન અલલ મુરસલીન વલ્હમ્ફુલિલ્લાહી રબ્બીલ આલમીન.

(૨૫) વસલ્લલ્લાહુ તઆલા અલાખયરી ખલ્લેહી સય્યેદીના મોહંમદીવ વઅલા આલેહી વઅસ્સાબિહી વ અબ્બાઈહી અજમઈન. બિરહમત્તિક યા અરહમર્રહીમીન આમીન યા રબ્બલ આલમીન.

કાઈદા :- બંદે કી કોઈ દુઆ બે અસર નહી રહેતી બશર્તે કે ઈસ્મે કોઈ નાજાઈઝ બાતકા સવાલ ન કીયા જાયે. ઔર બાત યે હૈ કે જો માગતા હૈ. વહી મીલતા હૈ. ઔર કભી માગી હુઈ ચીઝ ન મીલને પર કોઈ આનેવાલી મુસીબત ટલ જાતી હૈ. અલ્લાહ તઆલા સે દુઆ માગનેકા કોઈ ખાસ વક્ત મુકર્રર નહી હૈ. વો હમસે બહુત નજદીક હૈ ઔર ઉસ્કા દરબાર હર વક્ત લગા રહતા હૈ. જબ યાહો ઊસ્કો પુકારો.

લેકીન ફીરભી હુજુર (સ.અ.)ને ચંદ અવકાત બતાયે હૈ જીસ્મે દુઆ કુબુલ હોના સાબિત હૈ. હમ ઊન્હે યહાં મુખ્તસર નંબરવાર દર્જ કરતે હૈ.

(૧) પીછલી રાતમેં

(૨) ફર્ઝ નમાઝ કે આખીર મેં

(૩) અઝાન ઔર ઈકામત કે દરમ્યાન

(૪) જુમ્આ કે દીન ઈમામ કે મીમ્બર પર બેઠનેસે નમાઝે જુમ્આ ખત્મ હોને તક

(૫) જુમ્આ કે દીન અસર સે મગરીબ તક

(૬) સિજદે મેં

(૭) સફરમે

(૮) અઝાન કે બાદ

(૯) રોઝા ઈફતાર કરતે વક્ત

(૧૦) બિમારી મેં

(૧૧) બારીશ હોતે વક્ત

(૧૨) જિહાદ મેં

(૧૩) મજલુમ કી દુઆ જબકે ઈસ પર જુલ્મ કીયા જાયે

દુઆ માગને કા મસ્તુન તરીકા

સીના કે સામને હાથ ઉઠાએ ઔર હથેલીયા આસ્માન કી તરફ રહે. ક્યુંકે દુઆકા કિબ્લા આસ્માન હૈ. દોનોં હાથોંમેં થોડા સા ફાસલા હો

(શામી)

ઔર દુઆ કે બાદ દોનો હાથોકો ચેહરે પર મલ લે. યે નેક ફાલ હૈ. ગોયા શાહી અતીયા મીલ ગયા ઔર દુઆકી ઈબ્તીદાઅ (શરૂઆત) અપને નફસસે કરે ફીર વાલેદૈન કો ફીર તમામ મુસલમાનો કો શામીલ કરે.

“અવ્વલ આખીર દુરૂદ શરીફ પઢને સે દુઆ જલ્દી કુબુલ હોતી હૈ.”

દો રકાત સલાતુલ હાજત પઢકર સલાતે હાજત કી દુઆ પઢને સે ભી જલ્દી હાજત પૂરી હોતી હૈ. (શામી) દુઆ કો આહિસ્તા માગના ઔર તજરૂઅ સે યાની ગીડગીડા કર માગના જૈસાકે કુર્આન શરીફ મેં હૈ. ઈદ્-ઊ-રબ્બકુમ તદરરોઅવ વખુફ્યહ (કુર્આન. શરીફ)

બાઝ લોગ દુઆ માગને સે માયુસ હો ગયે હૈ. કે જબ હમસે ઐસે બડે બડે ગુનાહ હો ગયે તો અબ કીસ મુંહસે દુઆ કરે, ઔર તૌબા કરે. અબતો શર્મ આતી હૈ. યે સખ્ત નાદાની હૈ. કયુંકે જબ ગુનાહ કરતે વક્ત શર્મ ન આઈ અબ તૌબા કરતે હુએ શર્મ આ રહી હૈ. યે નાદાની કાબિલે તઅજજુબ હૈ ! હાલાકે બંદેકો હાલતે તૌબા મેં દેખના અલ્લાહ તઆલા કો બહોત પસંદ હૈ.

બગેર હીસાબ મગફીરત કી તદબીર

હઝરત આઈશા (ર.દી)ને એક મરતબા સવાલ કીયા યા રસુલુલ્લાહ (સ.અ.) આપકી ઊમ્મત મેં કોઈ ઐસા ભી હૈ. જો બગેર હિસાબ કિતાબ જન્નતમેં દાખીલ હો આપ (સ.અ.)ને ફરમાયા હા જો અપને ગુનાહો કો યાદ કરકે રોતા હૈ. (હીકાયતે સહાબા ર.દી)

જરૂરી મઝલુમાત

રસુલે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહે વસલ્લમ ઔર અહલે બૈયત :-

હમારે આકા હઝરત મુહંમદુર્રસુલુલ્લાહ (સ.અ.) ચૌદહ સો બરસ પહેલે મક્કા શરીફ મેં પયદા હુએ. આપ કુરેશ ખાનદાનસે હૈ. કુરૈશ કે બહોત સે કબીલે હૈ. ઊન્મે સે એક કબીલા બની હાશીમ ભી હૈ.

હમારે આકા હઝરત રસુલે ખુદા (સ.અ.) બની હાશીમ ખાનદાન સે હૈ. આપકા મશહુર નામ મુહંમદ ઔર અહમદ (સલ્વલ્લાહુ અલયહે વસલ્લમ) હૈ. આપકે વાલિદ કા નામ અબદુલ્લાહ ઔર વાલેદહ કા નામ આમેના ઔર દાદા કા નામ અબ્દુલ મુત્તલીબ હૈ ઔર આપકા ખાનદાન હાશમી કહેલાતા હૈ. ઔર બિરાદરી કો કુરૈશ કહા જાતા હૈ.

તારીખે વિલાદત :- હઝરત મુહંમદ રસુલે ખુદા (સ.અ.) ૧૨ રબીઝિલ અવ્વલ કો પયદા હુએ પીર કા દીન થા સુબ્હ કા સુહાના વક્ત થા ઈ.સ. કે હિસાબસે આપ ૨૨ એપ્રિલ ૫૭૧ ઈ.સ. મેં પયદા હુએ.

આપ (સ.અ.) પૈદા હુએ તબ સિજદે મેં થે ઔર સર ઊઠાતે હી ફરમાયા લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વઅન્ની રસુલુલ્લાહ હર તરફ નુર ફેલ ગયા કાબા મે રખે હુએ બુત મુંહ કે બલ ગીર ગયે.

આપ (સ.અ.)ને બીબી હલીમા કા દૂધ પીયા આજ ભી બીબી હલીમા કા નામ રહમતુલ લીલ આલમીન કે (દૂધ પીનેકી) બરકત સે દુનિયામે મશહુર હૈ. બીબી હલીમા ફરમાતી હૈ. કે આપ (સ.અ.) અઠારહ માહકી ઊમર મેં બોલને લગે રિવાયત મેં આતા હૈ કે જબ આપકા દૂધ છુડાયા ગયા ઔર આપને બોલના શુરૂ કીયા તો સબસે પહેલે યે અલ્ફાઝ મુંહસે નીકલે અલ્લાહુ અકબર કબીરા વલહમ્દુ લિલ્લાહી કસીરા વસુબ્હાનલ્લાહી બુકરતવં વઅસીલા.

તારીખે વફાત :- ૧૨ રબીઝિલ અવ્વલ હીજરી સન -૧૦ પીર કે દીન ચાશત કે વક્ત ત્રેસઠ (૬૩) સાલકી ઊમર મેં વફાત હુઈ ઔર મંગલ કે દીન યા રાત કો મદીના તૈય્યબહ મેં અપને હુજરે શરીફ મેં દફન કીયે ગયે.

અઝવાજે મુતહહરાત :- (પાંક બીબીયા) હુઝુર (સ.અ.) કી ગ્યારહ બીવીયા થી ઊન્કો અઝવાજે મુતહહરાત કહતે હૈ. જો તમામ ઊમ્મત કી માયે હૈ. ઈસીવીયે ઊન્હે ઊમ્મહાતુલ મુઅમીનીન ભી કહતે હૈ. ઊન્મે સે દો આપકે સામને ઈન્તેકાલ કર ગઈ.

(૧) હઝરત ખદીજહ રદીયલ્લાહુ અન્હા.

(૨) હઝરત ઝયનબ રદીયલ્લાહુ અન્હા.

ઊન ગ્યારહ અઝવાજે મુતહહરાત કે નામ મુબારક યે હૈ :

(૧) હઝરત ખદીજહ રદીયલ્લાહુ અન્હા.

(૨) હઝરત ઝયનબ રદીયલ્લાહુ અન્હા.

- (૩) હઝરત સવદા રદીયલ્લાહું અન્હા
- (૪) હઝરત આઈશા રદીયલ્લાહું અન્હા
- (૫) હઝરત હફસા રદીયલ્લાહું અન્હા
- (૬) હઝરત ઊમ્મે સલ્મા રદીયલ્લાહું અન્હા
- (૭) હઝરત ઝયનબ બિન જહશ રદીયલ્લાહું અન્હા
- (૮) હઝરત ઊમ્મે હબીબહ રદીયલ્લાહું અન્હા
- (૯) હઝરત ઝુવૈરીયહ રદીયલ્લાહું અન્હા
- (૧૦) હઝરત મૈમુના રદીયલ્લાહું અન્હા
- (૧૧) હઝરત સફીયા રદીયલ્લાહું અન્હા

બીબીયોકે અલાવહ દુસરી તીન બાદીયા થી :-

- (૧) હઝરત મારીયહ રદીયલ્લાહું અન્હા
- (૨) હઝરત રેહાના રદીયલ્લાહું અન્હા
- (૩) હઝરત નફીસા રદીયલ્લાહું અન્હા

ઔલાદે રસુલ સલ્લલ્લાહું અલયહે વસલ્લમ :-

- (૧) હઝરત મારીયહ રદીયલ્લાહું અન્હા સે એક ફરજંદ પૈદા હુએ જીન્કા નામ ઈબ્રાહીમ હૈ. બચપન મે હી વફાત હુઈ.
 - (૨) હઝરત ખદીજહ રદીયલ્લાહું અન્હા સે દો સાહબઝાદે ઔર ચાર સાહબઝાદીયાં કુલ છે ઔલાદ થી
 - (૧) હઝરત કાસીમ યે ભી બચપન મે વફાત પા ગયે
 - (૨) હઝરત અબ્દુલ્લાહ જો તૈયબ ઔર તાહીર કે નામસે મશહુર હૈ. યે ભી બચપન મે વફાત પા ગયે.
 - (૩) હઝરત ઝયનબ રદીયલ્લાહું અન્હા
 - (૪) હઝરત રૂકૈયા રદીયલ્લાહું અન્હા
 - (૫) હઝરત ઊમ્મેકુલસુમ રદીયલ્લાહું અન્હા
 - (૬) હઝરત ફાતિમા રદીયલ્લાહું અન્હા
- હઝરત ફાતિમા (ર.દી) કે અલાવહ તીનું સાહબઝાદીયાં આપ (સ.અ.) કી ઝીંદગી મેં ઈન્તેકાલ ફરમા ગઈ ઊન્કી શાદીયા ભી હો ચૂકી થી.
- (૧) હઝરત ઝયનબ (ર.દી) કા નિકાહ અબુલઆસ બિન રબીઅ (ર.દી) કે સાથ હુઆ ઊન્સે એક લડકા ઔર એક લડકી હુઈ નસલ નચલી
 - (૨) હઝરત રૂકૈયા (ર.દી.) કા નિકાહ અબુ લહબ કે બેટે ઊત્બા કે સાથ હુઆ
 - (૩) હઝરત ઊમ્મે કુસલુમ (ર.દી) કા નિકાહ અબુ લહબ કે બેટે ઊતૈબા

કે સાથે હુઆ.

યે દોનોં નિકાહ બચપન મેં હુએ થે રૂપસતીકી નૌબત નહી આઈ થી કે તલાક હો ગઈ બાદમેં હઝરત રૂકેયા (ર.દી.) કા નિકાહ હઝરત ઊસ્માન (ર.દી.) સે હુઆ. ઊન્કે ઈન્તેકાલ કે બાદ હઝરત ઊમ્મેકુલસુમ (ર.દી.) કા નિકાહ ભી હઝરત ઊસ્માન (ર.દી.) સે હુઆ.

(૪) ચોથી સાહબઝાદી હઝરત ફાતિમા (ર.દી.) હૈ. જો ઊમ્ર મેં સબ બહેનોં સે છોટી હૈ. કહેતે હૈ. ઊન્કા નામ ફાતિમા વહી યા ઈલ્હામ સે રખ્યા ગયા.

ઈન્કા નિકાહ હઝરત અલી (ર.દી.) સે હુઆ હઝરત ફાતિમા (ર.દી.) હુઝુર (સ.અ.)કી વફાત કે વક્ત મૌજુદ થી. ઔર છે માહકે બાદ વોભી ઈન્તીકાલ ફરમા ગઈ. ઊન્કો આપ (સ.અ.)કી વફાતકા બહુત સદમા હુઆ થા.

હઝરત ફાતિમા (ર.દી.)કો હઝરત અલી (ર.દી.)સે ત્રીન બેટે ઔર ત્રીન બેટીયા થી. ઔર યે જન્મતમેં તમામ બીબીયોંકી સરદાર હોગી.

હઝરત ઈમામ હસન (ર.દી.)કો હઝરત હુસૈન (ર.દી.)સે બકસરત (જયાદા)ઔલાદ પૈદા હુઈ ઈન હઝરાતસે જો ઔલાદ પૈદા હુઈ વહી “સાદાત” (સૈયદ) કેહલાયે જાતે હૈ ઔર જો ઔલાદ હઝરતે અલી (ર.દી.)કી હઝરતે ફાતિમા (ર.દી.)કે અલાવહ હૈ ઊન્કો “અલવી” કહેતે હૈ.

ખુલફાએ રાશેદીન

હમારે નબી (સ.અ.)કો જીસ્ને ઈમાનકી હાલતમે દેખા ઊન્કો “સહાબી”કહેતે હૈ. ઊન્કે અલ્લાહકે યહાં બડે દરજે હૈ. ઊન્સે મુહબ્બત રખના ચાહીયે.

સહાબા (ર.દી.)કી ગીનતી કા અંદાજ નહી કીયા જા સકતા. મગર લાખોંકી તઅદાદમે હૈ. બાઝને એક લાખ ચૌદહ હઝાર ઔર બાઝને સવા લાખકા અંદાજા કીયા હૈ. બહરહાલ ઈન્કી સહી તઅદાદ ખુદાહી જાનતા હૈ. અલ્લાહ તઆલા તમામ સહાબા (ર.દી.)સે રાઝી હુઆ. સહાબા (ર.દી.)મે ચાર સહાબા અફઝલ હૈ.

(૧) હઝરત અબુ બક રદીયલ્લાહું અન્હ

(૨) હઝરત ઊમર રદીયલ્લાહું અન્હો

(૩) હઝરત ઊસ્માન રદીયલ્લાહું અન્હો

(૪) હઝરત અલી રદીયલ્લાહું અન્હુ

ઈન યારોકો “ખુલફાએ-રાશેદીન” કહેતે હે

ખિલાફત :- રસુલે અકરમ (સ.અ.) કી વફાત કે વક્ત ખિલાફતકા મસઅલા પેશ આયા . કે કીસકો ખલીફા બનાયા જાયે. (યાની દીની-દુન્યવી કામોંકી ઝિમ્મેદારી કીસકે હવાલે હો)

યુનાંચે સહાબા (રદી.) કે ઈત્તેફાકસે હઝરત અબુબક (રદી.) કો ખલીફાએ અવ્વલ મુકરર કિયા ગયા. ફિર હઝરત ઊમર (ર.દી) ફીર હઝરત ઊસ્માન (ર.દી) ફીર હઝરત અલી (રદી.) ઈન અસહાબકી ખિલાફતકી કુલ મુદત ૩૦ સાલ ૯ માહ ૧૪ દિન હૈ.

ખલીફાએ અવ્વલ :- હઝરત અબુબક (રદી.) ૩ સાલ ૩ માહ દસ દીન ખલીફા રહે

ખલીફાએ દૌમ :- હઝરત ઊમર (રદી.) ૧૦ સાલ ૬ માહ ચાર દીન ખલીફા રહે.

ખલીફાએ સૌમ :- હઝરત ઊસ્માન (રદી.) ૧૨ સાલ ખલીફા રહે.

ખલીફાએ ચહાઝમ:-હઝરત અલી (રદી.) પાંચ સાલ તક ખલીફા રહે.

દસ જન્મતી

સહાબા (રદી.) કી જમાઅતમેં સે દસ સહાબા (રદી.) કો અલ્લાહ તઆલાને દુનિયાહીમે જન્મતકી ખુશ ખબરી સુનાઈ ઊન્હે નામ યે હૈ.

(૧) હઝરત અબુબક રદીયલ્લાહું અન્હ. (૨) હઝરત ઊમર રદીયલ્લાહું અન્હ. (૩) હઝરત ઊસ્માન રદીયલ્લાહું અન્હ. (૪) હઝરત અલી રદીયલ્લાહું અન્હ. (૫) હઝરત ઝુબૈર બિન અવામ (રદી.) (૬) હઝરત તલ્હા રદીયલ્લાહું અન્હ. (૭) હઝરત અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફ (રદી.) (૮) હઝરત સઅદ બિન અલી વક્કાસ (રદી.) (૯) હઝરત સઈદ બિન જેદ રદીયલ્લાહું અન્હ. (૧૦) હઝરત ઊબૈદહ બિન જરરાહ રદીયલ્લાહું અન્હે ઊન્કો “અશર્રે મુબશ્શરહ” કહેતે હૈ. (હયાતે નબવીયહ)

ચાર ફરિશ્તે

ફરિશ્તે પુદાતઆલાકી એક મખ્લુક હે. જો નુર સે બને હે. વો હમારી નજરોસે ગાઈબ હે. પુદાતઆલાકી ના ફરમાની નહી કર તે. જન કામોં પર અલ્લાહ તઆલાને ઊન્કો મુકરર કિયા હે. ઈન્દીમેં લગે રહતે હે ફરિશ્તોંકી ગીનતી પુદાતઆલા કે સિવા કોઈ નહી જાનતા હા ઈન્ના માલુમ હે કે ફરિશ્તે બહોત હે. ઔર ઊન્મે ચાર ફરિશ્તે મુકરર ઔર મશ્હુર હે.

(૧) હઝરત જિબ્રઈલ અલૈહીસ્સલામ જો પુદા તઆલાકી કિતાબે પુદાકે અહકામ ઔર પયગામ પયગંબરોકે પાસ લાતે થે.

(૨) હઝરત ઈસરાફીલ અલૈહીસ્સલામ. જો કિયામતમેં સુર ફુકેંગે.

(૩) હઝરત મિકાઈલ અલૈહીસ્સલામ જો બારિશ બરસાને ઔર બંદોકો રોઝી પહોંચાને કે કામ પર મુકરર હે.

(૪) હઝરત ઈઝરાઈલ અલૈહીસ્સલામ જો મખ્લુકકી જાન નિકાલને પર મુકરર હે.

ચાર પયગમ્બર

દુનિયામેં બહોતસે પયગમ્બર અલ્લાહતઆલાકે બંદોકો સીધી રાહ બતાને આયે ઔર વો સબ ગુનાહોંસે પાક હે ઊન્કી પુરી ગીનતી તો પુદાતઆલાકી માલુમ હે. ઊન્મેસે ચાર પયગંમ્બર મશ્હુર હે. જન પર આસ્માની બડી ચાર કિતાબેં નાઝીલ હુઈ ઊન્કે નામ યે હે.

(૧) હઝરત મુસા અલૈહીસ્સલામ. આપ પર તૌરેત નાઝીલ હુઈ.

(૨) હઝરત દાઉદ અલૈહીસ્સલામ. આપ પર ઝબુર નાઝીલ હુઈ.

(૩) હઝરત ઈસા અલૈહીસ્સલામ. આપ પર ઈન્જિલ નાઝીલ હુઈ

(૪) હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તુફા (સ.અ.) આપ પર કુઆન શરીફ નાઝીલ હુઆ.

આપ (સ.અ.)તમામ પયગંમ્બરોમે અફઝલ હે પુદાતઆલાકે બાદ આપ (સ.અ.)કા મરતબા મખ્લુકમેં સબસે બઢા હુઆ હે.

ચાર ઈમામ

અલ્લાહ તઆલાને રસુલે અકરમ (સ.અ.)કે દીનકી સબ બાતેં કુર્આન શરીફ ઔર હદીસમેં બતાદી અબ કોઈ નઈ બાત દીનમેં નિકાલના દુરસ્ત નહી. એસી નઈ બાતકો “બિદઅત” કહેતે હૈ. બિદઅત કરના બહોત બડા ગુનાહ હૈ.

અલબત્તા બાઝ બારીક બાતેં જો હર એક મુસલમાન કી સમજમેં નહી આ સકતી બે. પકે ઔર બુરૂગ (અગલે ઝમાનેકે) આલીમોને ઈલ્મકે ઝરીયે સે કુર્આન શરીફ ઔર હદીસસે સમજકર દુસરોકો બતલાદી એસે લોગો કો “મુજતહીદ” કહેતે હૈ. મુજતહીદ બહોત હુએ. ઊન્મેસે ચાર મશ્હુર હૈ ઊન્કે નામ યે હૈ.

(૧) હઝરત ઈમામે આઝમ અબુ હનીફા રહમતુલ્લાહી અલૈહ

(૨) હઝરત ઈમામ શાફઈ રહમતુલ્લાહી અલૈહ

(૩) હઝરત ઈમામ માલીક રહમતુલ્લાહી અલૈહ

(૪) હઝરત ઈમામ અહમદ બિન હમ્મલ રહમતુલ્લાહી અલૈહ

ઈન ચારોકો “અઈમ્મએ-અરબઆ”કહેતે હૈ ઈન ચારોમેં સે જીસ્કી પેરવી હોગી ઊન્કી તરફ નિસ્બત હોગી.

હિન્દુસ્તાનમેં ઈમામ આઝમ અબુ હનીફહ (રહ.)કી પેરવી કરનેવાલે ઝિયાદા હૈ વો હન્ફી કહેલાતે હૈ. (તાલીમુદીન)

ચાર શેખ

ઈસ તરહ નફસ કો સવારને કે લીએ જો તરીકે કુર્આન શરીફ કે મુતાબિક અલ્લાહકે વલી લોગોને ઈલ્મ કી રોશનીમે સમજ કર બતાયે હૈ એસે લોગ શેખ કહેલાતે હૈ. શેખ બહોત હૈ મગર ઈન્મે ચાર મશ્હુર હૈ.

(૧) ખ્વાઝા મુઈનુદ્દીન ચિશ્તી અજમેરી (રહ.)

(૨) ગૌસુલ આઝમ શેખ અબ્દુલ કાદીર જીલાની (રહ.)

(૩) શેખ શહાબુદ્દીન સોહરવરદી (રહ.)

(૪) ખ્વાજા બહાઉદ્દીન નકશબંદી (રહ.)

સબસે પહેલે ઈમાન લાનેવાલે

- (૧) મદોમે હઝરત અબુબક સિદીક (રદી.)
 - (૨) ઔરતોમે હઝરત ખદીજા રદીયલ્લાહું અન્હા
 - (૩) બચ્ચો મે હઝરત અલી રદીયલ્લાહું અન્હ.
 - (૪) બાન્દીયો મે હઝરત ઊમ્મે અયમન (રદી.)
 - (૫) ગુલામો મે હઝરત ઝૈદ રદીયલ્લાહું અન્હ.
- યે પાંચ બુર્જુગ સબસે પહેલે મુસલમાન હુએ.

મશહુર દીની કિતાબે

- હદીસ શરીફ મેં :-** બુખારી શરીફ - મુસ્લિમ શરીફ
તિર્મીઝી શરીફ - મિશકાત શરીફ
અબુ દાવુદ શરીફ - ઈબ્ને માજા શરીફ
- તફસીર મેં :-** જલાલૈન શરીફ - બયાનુલ કુર્આન
તફસીર ઈબ્ને કસીર વગેરહ
- ફિકહ મેં :-** હિદાયા - શામી - દુર્રે મુખ્તાર
(મસાઈલ) આલમગીરી વગેરહ
- તસબુફ મેં :-** કિમયાએ સઆદત - મસ્નવી શરીફ
(મૌલાના રૂમ ર. અ.) વગેરહ

ઈસ્લામી મહીનોકે અહમ દીન

(૧) **મોહર્રમ :-** યે કમરી સાલ કા પહેલા મહીના હે. યે મહીના ઈસ્લામસે પહેલે ઔર ઈસ્લામકે બાદભી હુમ્મત ઔર અઝમત વાલા મહીના સમજા જાતા થા ઔર બહોતસે વાકેઆત ૧૦ મોહર્રમ કો પેશ આયે. જન્મેસે એક વાકેઆ હઝરત મુસા (અ.લ.) ઔર બની ઈસરાઈલકા ફીરઔનકે જૂલ્મસે નજાત પાના. ઔર ફીરઔનકા ગર્ક હોના.

ઈસી યાદમે મહીના કે યહુદ ૧૦ મોહર્રમ કો રોઝા રખતે થે. ઔર

જબ રસુલે ખુદા (સ.અ.) મદીનહ તશરીફ લાવે તો આપ (સ.અ.)ને ફરમાયા કે હમારા તઅલ્લુક હઝરતે મુસા (અ.લ.)સે ઈન યહુંદીયોસે જયાદા હૈ. ઈસલિયે હમકો ઈન્સે જિયાદા ખુશી મનાનેકા ઔર શુક અદા કરનેકા હક હૈ. આપ (સ.અ.)ને ખુદભી રોઝા રખ્યા ઔર મુસલમાનોંકોભી રોઝા રખનેકા હુકમ દીયા.

રમઝાનકે રોઝે ફર્જ હોનેસે પહેલે યહી રોઝા મુસલમાનોં પર ફર્જ થા.

એક દૂસરા નિહાયત ગમઅંગેઝ વાકેઆ જીસ્કો યાદ કરકે હર મુસલમાનકા દીલ ગમગીન હોતા હૈ. કે હુઝુર (સ.લ.)કે નવાસે હઝરત ઈમામ હુસૈન (રદી.)કી શહાદત હૈ. જો ખાસ આશુરેકે દીન પેશ આઈ.વો દીન યઝીદકે મુકાબલે મેં લડતે હુએ કરબલાકે મયદાનમેં ૧૦ મોહરમ હીજરી સન ૬૦ મુતાબીક ૨૨ ઓક્ટોબર ૬૭૫ ઈ.સ. કો શહીદ હુએ. ઔર ઉન્કે ખાનદાનકે ઔર ભી બહોતસે જવોં મદીને જામે શહાદત નોશ ફરમાયા.

(૨) રબીઝિલ અવ્વલ :- યે કમરી સાલકા તીસરા મહીના હૈ. ઈસ્કી ૧૨ તારીખ (મશહુર રિવાયતકે મુતાબિક)કો પયગંબરે ઈસ્લામ (સ.અ.)કી પયદાઈશ હુઈ. દુનિયાકે અકસર મુલ્કોમે ઈસ દીન ખુશી મનાઈ જાતી હૈ. બડે બડે જલ્સે હોતે હૈ. જન્મે હુઝુર (સ.અ.)કી હયાતે તૈય્યબહ (મુબારક જંદગી)ઔર આપ (સ.અ.)કી પયગામ ઔર તાલીમાત પર રોશની ડાલી જાતી હૈ. ઊસ્કો મીલાદ શરીફ ઔર મૌલુદ શરીફ કે નામસે યાદ કરતે હૈ.

આપ (સ.અ.)કે હાલાત ચાહે કીસી કીસમકે હો ઊન્કા બયાન કરના ઔર સુનાના બરકત ઔર સવાબ કા ઝરીયા હૈ. લેકીન આજકલ ઊસ્મે બહોતસે ખુરાફાત (બેકાર)કી બાતેં મીલા દી ગઈ હૈ. ઈસલીયે ઈસ્કા કરના નાજાઈઝ હૈ.

(૩) રજબ :- રજબ કમરી સાલકા સાતવા મહીના હૈ. ઈસ્કો આમ લોગ મરીયમ રોઝાકા ચાંદ કહેતે હૈ. ઈસ્કી સંતાવીસકી તારીખ મે રોઝા રખને કો અઘ્ગા સમઝતે હે લેકીન શરીઅતમે ઈસ્કી કોઈ અસલ નહી. ઈસ મહીનેમે તબારકકી રોટીયા પકતી હૈ. યેભી મનઘડત બાત હૈ.

૨૭ રજબભી મુસલમાનોંમે મુબારક સમજ જાતી હૈ. યે મશહુર હૈ કે ઈસ રોઝ હુઝુર (સ.અ.)કો મેઅરાજ હુઈ થી. ઈસલીયે ઈસ રાતમેં મેઅરાજ કે બયાન કો ખાસ કરના બલ્કે ૨૭ મી રાતકો લાઝીમ કરાર દેના બિદઅત હૈ.

માહે રજબ એક મુબારક મહીના હૈ. જીસ્મે હુજુર (સ.લ.) યે દુઆ માંગતે થે. અય અલ્લાહ બરકત દે હમારે લીયે રજબ ઔર શાબાનમેં ઔર પહોંચા હમકો રમજાન તક (બયહકી)

ઈસ્લામી તહેવાર

(૧) નયા સાલ :-	મુહર્રમ મહીને કી પહેલી તારીખ
(૨) યવમે આશુરહ :-	મુહર્રમ મહીને કી દસવી તારીખ
(૩) મીલાદુન્નબી :-	રબીઉલ અવ્વલકી બારવી તારીખ
(૪) શબે મેઅરાજ :-	રજબ મહીનેકી સતાઈસ્વી તારીખ
(૫) શબે બરાત :-	શાબાન મહીનેકી પંદરવી રાત
(૬) રોઝહ :-	રમજાન શરીફકા પૂરા મહીના
(૭) ઈદુલ ફિત્ર :-	શવ્વાલ મહીને કી પહેલી તારીખ
(૮) યવમે અરફહ :-	ઝિલ્હજ મહીનેકી નવમી તારીખ
(૯) ઈદુલ અઝહા :-	ઝિલ્હજ મહીનેકી દસવી તારીખ
(૧૦) હજજ :-	મક્કા શરીફ મેં જિલ્હજ મહીનેકી ૮ સે ૧૨ તારીખ

યાદ રખાનેકી બાતે

- (૧) **વહી કીસકો કહતે હૈ :-** અલ્લાહતઆલાકે અહકામ ઔર પયગામ જો હઝરત જિબ્રઈલ (અ.લ.)કે ઝરીયેસે નબી યા રસુલ કો પહોંચાયે ગયે હો ઊસ્કો વહી કહેતે હૈ.
- (૨) **મોઅજિઝહ કીસકો કહતે હૈ :-** પયગંબરકી સચ્ચાઈ બતાને કે લીયે અલ્લાહ તઆલાને ઊન્કે હાથોં ઐસી નઈ નઈ મુશ્કીલ બાતે ઝાહીર કી હૈ. જીસ્કો ઔર લોગ નહી કર સકતે ઐસી બાતોંકો મુઅજિઝહ કહેતે હૈ.
- (૩) **મેઅરાજ :-** હમારે પયગંબર (સ.અ.)કો અલ્લાહ તઆલાને જાગતેમે જિસમકે સાથ મક્કાસે બયતુલ મુકદ્દસ ઔર વહાંસે સાંતો આસમાનો પર ઔર વહાંસે જહાં તક અલ્લાહકો મંઝૂર થા પહોંચાયા ઔર ફીર મક્કા શરીફમેં પહોંચા દીયા ઊસ્કો મેઅરાજ કહેતે હે.

(૪) **ફરિશ્તે** :- અલ્લાહ તઆલા ને કુછ મખ્લુક ઐસી પૈદા ફરમાઈ હૈ જો નુરસે બની હે ઊન્કો હમારી નિગાહોસે પોશીદા કિયા હૈ ઊન્કા મર્દ હોના ઔરત હોના નહી બતાયાગયા. બહોતસે કામ ઊન્કે સુપુર્દ કિયે હૈ. વો કબી ખુદાકે હુકમ કે ખિલાફ નહી કરતે ઊન્હે ફરિશ્તે કહતે હૈ.

(૫) **મુન્કરનકીર** :- જબ આદમી મરતા હૈ અગર દફન કિયા જાયે તો દફન કે બાદ ઔર દફન ન કિયા જાયે તો જીસ હાલ મે હો ઊસ્કે પાસ દો ફરિશ્તે આતે હૈ ઔર સવાલ કરતે હૈ કે “તેરા પરવરદિગાર કોન હૈ ?” હઝરત મોહંમદ (સ.અ.) કે બારેમે પુછતે હૈ યે કોન હૈ? તેરા દીન ક્યા હૈ ? યે સવાલ કરને વાલે ફરિશ્તોં કો મુન્કરનકીર કહતે હૈ.

(૬) **કિરામન કાતિબીન** :- હર ઈન્સાન કે સાથ દો ફરિશ્તે રહતે હૈ. એક નેક કામ લીખતા હે દુસરા બુરે કામ લીખતા હૈ. ઊન્કો કિરામન કાતિબીન કહતે હૈ.

(૭) **મુહાજર** :- જો ખુદા કે લીયે અપના વતન છોડકર ચલા જાયે ઊસ્કો મુહાજર કહતે હૈ.

(૮) **અન્સાર** :- મુહાજરોં કી મદદ કરને વાલે ઔર પનાહ દેને વાલોં કો અન્સાર કહતે હૈ.

(૯) **મુઅમીન** :- કલ્મએ તૌહીદકો દીલસે સચ્ચા જાનકર ઝખાન સે ઊસ્કા ઈકરાર કરને વાલા ઔર ઈમાની અમલ કરનેવાલોંકો મુઅમીન કહતે હૈ.

(૧૦) **કાફીર** :- ખુદા ઔર રસુલ (સ.અ.) કો નમાનને વાલા યાની ઈન્કાર કરને વાલા કાફીર કહેલાતા હૈ.

(૧૧) **મુશરીક** :- ખુદા કે સાથ શરીક કરને વાલો કો મુશરીક કહતે હૈ.

(૧૨) **વલી** :- મુસલમાન જબ ખુબ ઈબાદત કરતા હૈ ઔર ગુનાહોસે બચતા હૈ ઔર દુનિયા સે મુહબ્બત નહી રખતા ઔર પયગમ્બર (સ.અ.) કી હરતરહ ખુબ ઈતાઅત કરતા હૈ તો વો અલ્લાહ તઆલા કા દોસ્ત ઔર પ્યારા બન જાતા હૈ ઐસે શખ્સ કો વલી કહતે હૈ.

(૧૩) **કરામત** :- ઈસ શખ્સ સે યાની વલી સે કબી ઐસી બાતે ઝાહીર હોતી હૈ જો ઔર લોગોં સે નહી હોતી ઐસી બાતોં કો કરામત કહતે હૈ.

- (૧૪) **જીન** :- અલ્લાહતઆલાને કુછ મખ્લુક આગ સે પૈદા કરકે હમારી નજરોં સે પોશીદા કીયા હૈ ઊન્કો જીન કહતે હૈ.
- (૧૫) **ઈબ્લીસ** :- યાની શયતાન જો હઝરત આદમ (અ.લ.) કો સિજદા ન કરને કી વજહ સે મરદુદ હુઆ ઊસ્કી ભી ઔલાદ હોતી હૈ ઈન સબમેં ઝિયાદા મશ્હુર શરીર (નાલાયક) શયતાન હૈ.
- (૧૬) **જેહરી નમાઝ** :- જીન નમાઝોં મેં આવાઝસે કિરાઅત કી જાતી હૈ. ઊન્હે જેહરી નમાઝ કહતે હૈ.
- (૧૭) **સિર્ઈ નમાઝ** :- જીન નમાઝોં મેંઆહિસ્તા કિરાઅત કિજાએ ઊન્હે સિર્ઈ નમાઝ કહતે હૈ.- જૈસે ઝોહર-અસર-કી નમાઝે.
- (૧૮) **ફર્જ** :- વો હુકમ હૈ જો કુર્આન શરીફ કી આયતસે બિલા ઈખ્તિલાફ સાબિત હો ઊસ્કા ઈન્કાર કરને વાલા કાફીર હૈ.
- (૧૯) **વાજીબ** :- વો હુકમ હૈ જો કુરાનશરીફ યા હદીસ સે સાબિત હો ઊસ્કા ઈન્કાર કરને વાલા કાફીર નહિ હોતા-હા-બગૈર ઊઝર છોડનેવાલા ફાસિક ઔર અઝાબકા મુસ્તહીક હોતા હૈ.
- (૨૦) **મુજ્બત** :- ઈસ કામ કો કહતેહૈ જીસ્કી રસુલે અકરમ (સ.અ.) ને ઔર સહાબા (ર.દી.) ને કિયા હો યા કરનેકા હુકમ દીયા હો.
- (૨૧) **નફીલ** :- ઈન કામોં કો કહતેહૈ જીસ્કી ફઝીલત શરીઅત મેં સાબિત હો ઊન્કે કરને મે સવાબ હો ઔર છોડનેમે ગુનાહ નહો. ઊસે મુસ્તહબ ઔર મન્દુબભી કહતે હૈ.

(૨૨) નમાઝ કે ઝરૂરી હિસ્સે ઔર ઈન્કે નામ :-

- (૧) રફએ યદૈન. (દોનો હાથો કા ઊઠાના)
- (૨) કિયામ (ખડા હોના)
- (૩) રુકુઅ (ચુકના)
- (૪) કવમા (રુકુ સે ખડા હોના)
- (૫) સિજદા (ઝમીન પર ચેહરા રખના)
- (૬) જલ્સા (દોનો સિજદો કે બીચ મેં બેઠના)
- (૭) કાએદા (દોનો સિજદો કે બાદ અત્તહિયાત પઢને કે લીયે બેઠના)

સહાબી :- જીસ શખ્સને હુઝુર (સ.અ.) કી ઈમાનકી હાલતમેં ઝિયારત કી હો યા આપકી ખિદમત મેં હાઝિર હુએ હો ઊસ્કો સહાબી કહેતે હૈ.

તાબેઈ :- જીસ શખ્સને ઈમાન કી હાલત મેંકીસી સહાબીકી ઝિયારત કી હો ઊસ્કો તાબેઈ કહેતે હૈ.

હિજરત :- હુઝુર (સ.અ.) મક્કા શરીફ છોડકર મદીના શરીફ તશરીફ લે ગયે ઊસ્કો હિજરત કહેતે હૈ.

હિજરીસન :- હુઝુર (સ.અ.) કી હિજરત સે જો તારીખ શુરૂ હુઈ હૈ ઉસ્કો સને હિજરી કહેતે હૈ.

હમ કયા કરેગેં ?

- (૧) હમ અલ્લાહ કો એક માનેગે ઈસલીયે કે અલ્લાહ એક હૈ ઔર અકેલા હૈ.
- (૨) હમ રસુલ (સ.અ.) કો અલ્લાહ કા રસુલ માનેગે ઈસલીયે કે અલ્લાહ તઆલા ને હમેં હુકમ દીયા હૈ.
- (૩) હમ હુઝુર (સ.અ.) કો આપરી નબી માનેગે ઈસલીયે કે અબ ક્રિયામત તક કોઈ નયા નબી આનેવાલા નહિ.
- (૪) હમ કુર્આનશરીફ પર અમલ કરેગેં ઈસલીયે કે યે અલ્લાહ તઆલા કી કીતાબ હૈ.
- (૫) હમ કુર્આન શરીફ હમેશા પઢેગે. ઈસ લીયેકેઊસ્કો પઢને સે બહોત સવાબ મીલતા હૈ.
- (૬) હમ કુર્આન શરીફકો પકડનેસે પહેલે વુઝુ કરેગે ઈસ લીયે કે અલ્લાહકા હુકમ હૈ.
- (૭) હમ પાચો વકતોં કી નમાઝોં પઢેગેં ઈસલીયે કે નમાઝ બુરાઈયોસે બચાતી હૈ. અગર નમાઝ કે વકત કોઈ દુનિયા કા કામ પેશ આયે તબ બી ઊસ્કો છોડકર પહેલે નમાઝ પઢ લીયા કરેગેં.
- (૮) હમ રમજાન શરીફમે રોઝે રખેગેં ઈસલીયે કે જો બચ્ચે રોઝા રખતે હૈ ઊન્કો સવાબ મીલતાહૈ.
- (૯) હમ ઝકાત ઔર ખૈરાત દેકર ગરીબોંકી મદદ કરેગેં ઈસલીયે કે ઈસસે અલ્લાહ તઆલા બહોત ખુશ હોતાહૈ.
- (૧૦) હમ મકકા શરીફ જાકર હજજ કરેગેં. ઈસલીયે કે હજજ કરને સે સારે ગુનાહ મુઆફ હો જાતે હૈ.
- (૧૧) હર અચ્છે કામકો શુરૂ કરને સે પહેલે બિસ્મિલ્લા હીરહમા નિરહીમ

પઢેગે ઈસલીયે ઈસસે બરકત હોતીહે.

- (૧૨) હમ કિબ્લે કી તરફ પાવ નહી ફેલાયેગેં ઔર ન ઊસ્કી તરફ થુકેગેં ઔર ન ઊસ્કી તરફ મુંહ યા પીઠ કરકે ઈસ્તિન્જા કરેગેં ઈસલીયે કે બેઅદબી હોતી હૈ.
- (૧૩) હમ ભુકોં કો ખાના, નંગોંકો કપડા ઔર પ્યાસો કો પાની પીલાયેગેં, લાચારોં કી મદદ કરેગેં ઈસલીયે કે ઈસસે અલ્લાહ તઆલા પુશ હોતા હૈ.
- (૧૪) હમ અપને મા-બાપ-બહે-બુઢોં કી ઈઝઝત કરેગેં ઈસલીયે કે ઊન્કો નારાઝ કરને સે અલ્લાહ નારાઝ હોતા હૈ.
- (૧૫) હમ બીમારોં ઔર કમઝોરોંકી ખિદમત કરેગેં ઈસલીયે કે ખિદમતસે ખુદા મીલતા હૈ.
- (૧૬) હમ કીસીસે ઝઘડા નહી કરેગેં ઈસલીયેકે ઝઘડા શરીફોંકા કામ નહી.
- (૧૭) હમ કીસીકી ગીબત નહી કરેગેં ઈસલીયે કે કીસીકો ઈસ્કે પીછે બુરા કહેના બડા ગુનાહ હૈ.
- (૧૮) હમ કીસીકો તઅના (મેહેંશા) નહી દેગેં ઈસલીયે કે ઊસસે દુશ્મની બઢતી હૈ.
- (૧૯) હમ જુઠ ઔર ગાલી નહી. બોલેગેં ઈસલીયે કે ઈસસે અપ્લાક બીગડતે હૈ.
- (૨૦) હમ અપને પડોસીયોં કે સાથ ખરાબ બરતાવનહી કરેગેં. ઈસલીયે કે અલ્લાહતઆલાને હમેં મના કીયા હૈ.
- (૨૧) હમ અપને બદન ઔર કપડોં કો પાક સાફ રખેગેં ઈસલીયે કે અલ્લાહ તઆલાકો સફાઈ પસંદ હૈ ઔર લોગ ભી ઐસે લડકોં સે મુહબ્બત કરતે હૈ.
- (૨૨) હમ મૈલે - ગંદે નહી રહેગેં ઈસલીયેકે ઈસસે બિમારી પૈદા હોતી હૈ ઔર લોગ ભી ધિન કરતે હૈ.
- (૨૩) હમ સુબહ ઊઠને કે બાદ ઔર રાતકો સોનેસે પહેલે મિસ્વાક સે દાંત સાફ કરેગેં ઈસલીયે કે ઈસસે મુંહ મેં બદબુ નહી રહતી.
- (૨૪) હમ રોઝાના નહાયા કરેગેં ઈસલીયેકે ઈસસે તંદુરસ્તી બઢતી હૈ.
- (૨૫) હમ ખાના ખાનેસે પહેલે દોનોં હાથ ધોલીયા કરેગેં ઈસલીયે કે તમામ અંબિયા (અ.લ.) કી સુન્નાત હૈ. હાથ કા મેલ પેટમે ન જાયે.
- (૨૬) હમ મદસા -સ્કૂલ મેં હમેશા પાબંદી સે જાયેગે ઈસલીયે કે વો ઈલ્મ હાસિલ કરને કા ઝરીયા હૈ.

- (૨૭) હમ ઊસ્તાદ કા અદબ કરેગેં ઔર ઊન્કી નસીહતોં પર અમલ કરેગેં ઈસલીયે કે બેઅદબ બેનસીબ હોતા હૈ.
- (૨૮) હમ મદસે મેં જાકર ખુબ મહેનત સે ઈલ્મ હાસિલ કરેગેં ઈસલીયે કે બગૈર મહેનતકે ઈલ્મ હાસિલ નહી હોતા.
- (૨૯) હમ મદસે મેં બચ્ચોં કે સાથ મુહબ્બત સે પેશ આયેગેં ઈસલીયે કે ઈસ્સે અલ્લાહ તઆલા ઔર ઊસ્કે બંદે રાઝી હોતે હૈ.
- (૩૦) હમ કો રાસ્તે મેં કોઈ મીલે તો અસ્સલામો અલયકુમ- કહેગેં ઔર અગર કોઈ અસ્સલામો અલયકુમ કહેગા તો હમ વ અલૈકુમુસ્સલામ કહેગેં.

બુર્ખાને દીનકી બાતે

(૧) ઈલ્મકી ચાટ :- ઈમામ અબુ યુસુફ (રહ.) અપની તાલીબે ઈલ્મી યાની પઢનેકે ઝમાનેકા કિસ્સા સુનાને લગે કે હમ બહોતસે લડકે પઢને જાયા કરતે થે. લેકીન ઈલ્મ ઈન્હીકો મીલા જીન્હે દીલ દહીં ખાકર પક ગયે થે. સુબ્હ હોતેહી બાસી રોટી પર દહીં લગા કર નાશતા કરકે ફોરન પઢને કે લીયે ઘરસે નિકલ જાતે. લેકીન હમારે ચટોરે સાથી મજેદાર ખાનેકી ચાટમેં રૂકે રહેતે ઔર ઊસ વક્ત મદસામે પહોંચતે જબ હમ બહોતસા હિસ્સા પઢ લેતે થે. ઈસી તરહ યે ચટોરે સાથી ઈલ્મકી ચાટસે મહેરૂમ રહે.

ફાઈદા :- ઈસસે માલુમ હુઆકે ઈલ્મકો હાસિલ કરનેકે લીયે કીત્ની ફીક ઔર પાબંદીસે મદસેમેં પહોંચનેકી ઝરૂરત હૈ. જો બચ્ચે ઈસ બાતકા ખ્યાલ રખતે હૈ. અલ્લાહ તઆલા ઊન્હે ઈલ્મસે નવાઝતે હૈ. ઔર જો બચ્ચે લાપરવાહી ઔર સુસ્તીસે રહેતે હૈ વો ઈલ્મસે મહેરૂમ રહેતે હૈ. ઔર ઈલ્મસે મહેરૂમ રહેના ગોયા દીન-દુનિયાકી ભલાઈયો ઔર બરકતોસેં મહેરૂમ રહના હૈ. (અલ્લાહ કી પનાહ)

(૨) સુલેહ :- એક જગા દો દુરવેશ લડ રહે થે એકને કહા અગર એક ભી ગાલી દી તો એક કે બદલે હઝાર ગાલીયાં દુંગા.

ઈત્તીફાકસે મૌલાના રૂમ (રહ.)કા ઊઘરસે ગુઝર હુઆ આપને દોનોકો લડતે હુએ દેખકર ફરમાયા લડના ઝઘડના અશ્શ નહી. જોકુઇ

કહેના હે મુઝસે કેહલો અગર હઝાર ગાલીયા દોગે તોજવાબમે એકલી ન સુનોગે વો દોનો મૌલાના કી બાત સુનકર શરમીદા હુએ ઔર આપસમે સુલહ કરલી.

ફાઈદા :- અવ્વલ તો અપની ઝબાનસે ગાલી બોલના બહોત બુરા હૈ. એસા આદમી જો ગાલીયા બોલતા હૈ. અલ્લાહ તઆલાકી નિગાહસે ગીર જાતા હૈ. ઔર જો આદમી અલ્લાહ તઆલા કી નિગાહસે ગીર જાએ ઊસ્કો કોઈ ચીઝ ઔર મરતબા (ડીગ્રી) ચાહે કીત્ના હી બડા કયું ન હો. કામ્યાબ નહી કર સકતા.

અગર દૂસરા કોઈ બદકલામી કરે તો ઊસસે ઊલ્લે નહિ. બલ્કે ઊસસે દુર હો જાયે ઔર સબ્ર કરનેસે ખુદાકી પુરી મદદ નસીબ હોતી હૈ. ઔર સવાબ મીલતા હૈ.

(૩) શુક :- એક બુર્જુગ કે મુતઅલ્લીક લીખા હૈ કે જબ રાતમે આંખ ખુલતી તો ચેહરે પર હાથ ફેરતે ઔર કલ્મએ શહાદત પઢતે કીસીને પુછા એસા કયું કરતે હૈ ? ફરમાયા કે કલેમા તો યે માલુમ કરનેકે લીએ પઢતા હું કે દીલમે ઈમાન બાકી હે યા નહી. કયુંકે મેરે આમાલ એસે નહી જેસે એક મુઅમીન કે હોને ચાહીયે.

ઔર ચેહરે પર હાથ ઈસલીયે ફેરતા હું તાકે માલુમ હો જાયે કે મેરી બદઆમાલી કી નહુસતસે બદલતો નહી દીયા ગયા. (જૈસા કે અગલે ઝમાનેમે ગુનાહોંકી વજહસે ઈન્સાનકી શકલકો બદલકર જાનવરોંકી શકલ બનાદી જાતી થી)

જબ ઈમાનકો શકલકો સલામત પાતા હું તો અલ્લાહકા શુક અદા કરતા હું કે અલ્લાહ તઆલાને અપને ફઝલસે મેરે ગુનાહોં પર પર્દા ડાલ રખ્યા હૈ. ઔર મેરી બદઅમલીકી મુઝકો કોઈ સજા નહી દી ગઈ.

ફાઈદા :- બાઝ ગુનાહ એસે હૈ કે ઊસ્કો હમેશા કરનેસે ઔર ઊસ્કી આદત બના લેને સે મરતે વક્ત ઈમાન સલ્બ હો જાતા હૈ. યાની ઈમાનસે મહેરૂમ કર દીયા જાતા હૈ. જેસે કે શરાબ પીના-ગાના બજાના-ગીબત કરના-ચુગલી કરના-મા-બાપકી નાફરમાની કરના-વગેરહ એસે ગુનાહ હે. કે ઊસસે મરતે વક્ત ઈમાનસે મહેરૂમ કર દીયા જાતા હૈ.

અલબત્તા હુઝુર (સ.અ.)કી દુઆકી બરકતસે અબ ગુનેહગારોંકી સુરતેં નહી બદલી જાયેગી. લેકીન ગુનાહોંકા વબાલ ઈન્સાનકો દુસરે તરીકો સે બરબાદ કરતા હૈ. ઈસલીયે ગુનાહોંસે બચે ઔર નેકી કરતા રહે. અલ્લાહ તઆલા ઈસ્કી બરકતસે ઈમાન પર પાતેમા ફરમાયેંગે.

મદદ કરને કા સવાબ

એક કિસાન એક મરતબા હઝરત ખ્વાજા મુઈનુદ્દીન ચીશ્તી અજમેરી (ર.અ.) કે પાસ આયા ઔર કહા અય હઝરત ! એક સરકારી આદમી મેરે પાસ આકર મુઝે પરેશાન કરતા હૈ. ઔર મેરી ઝમીન પર કબ્જા કરનાયાહતા હૈ. લિહાજા આપ મેરે સાથ દિલ્હી ચલ કર બાદશાહ કે પાસ શિકારીશ કરકે મેરી મદદ ફરમાદે.

હઝરત ખ્વાજા સાહબ (ર.અ.) કિસાન કી મદદ કરને કે લીએ દિલ્હી રવાના હુએ. જબ દિલ્હી કે કરીબ પહુંચે તો આપકે ખલીફા ઔર જાનશીન હઝરત કુત્બુદ્દીન બખત્યાર કાકી (ર. અ.) આપકે ઈસ્તીકબાલ કે લીએ બાહર તશરીફ લે આયે. ઔર હઝરતસે દિલ્હી આને કી વજહ દરયાફત કી.

હઝરત ખ્વાજા અજમેરી (ર.અ.)ને ઈસ કિસાનકી તરફ ઈશારા ફરમાકર ફરમાયા ઈન્કી મદદકે લીએ આયા હું આપકે ખલીફાને અર્જ કિયા કે આપને તકલીફ કયું ઊઠાઈ.

અગર આપ ખત તહરીર ફરમા દેતે યા મેરે પાસ ઈન્કો ભેજ દેતે તો ભી કામ હો જાતા.

હઝરત ખ્વાજા અજમેરી (ર.અ.)ને ફરમાયા યે તો ઠીક હૈ. કે કામ તો હો જાતા લેકિન ઈનકે સાથ ચલનેમૈં જો અજરો સવાબ મીલને વાલા હૈ વો કેસે મીલતા ?

ફીર આપને એક હદીસ શરીફ બયાન ફરમાઈ કે અલ્લાહ તઆલા અપને બંદેકી મદદ મૈં રહેતા હૈ જબ તક બંદા અપને કિસી ભાઈ કી મદદ કરતા હૈ. (તાલીમી ચેહલ હદીસ)

માલુમ હુઆકે હમેંબી હમેશા હમારે ભાઈઓ કી મદદ કરની ચહીયે. જીસસે હમ અલ્લાહ કી મદદકે હક્કદાર બન સકૈં.

આમ મઅલુમાત

(૧) ઈસ્લામી મહીનોં કે નામ :- (૧) મોહર્રમ (૨) સફર (૩) રબીઊલ અવ્વલ (૪) રબીઊલ આખર (૫) જમાદીલ અવ્વલ (૬) જમાદીલ

આખર (૭) રજબ (૮) શાઅબાન (૯) રમઝાન (૧૦) શવ્વાલ (૧૧) જીલ્કાદહ (૧૨) જીલ્હજ

યે નામ અરબી હૈ.

(૨)યે ગીનતી ઔરતોને કી હૈ :- (૧) મોહર્રમ (૨) તેઝી (૩) બારાવફાત (૪) મિરાંજી (૫) શાહમદાર (૬) ખ્વાજાજી (૭) રજબ (૮) શુબરાત (૯) રમઝાન (૧૦) ઈદ (૧૧) ખાલી (૧૨) બકરા ઈદ. યે નામ ઔરતોને રખે હૈ.

(૩) હીદી મહીનોં કે નામ :- (૧) કાતક (૨) અધન (૩) પોષ (૪) માહ (૫) ફાગન (૬) ચૈત (૭) બૈસાખ (૮) જેઠ (૯) અષાઠ (૧૦) સાવન (૧૧) ભાદોં (૧૨) કુવાર

(૪)અંગ્રેજી મહીનોં કે નામ :- (૧) જનવરી (૨) ફરવરી (૩) માર્ચ (૪) અપ્રેલ (૫) મઈ (૬) જુન (૭) જુલાઈ (૮) અગસ્ત (૯) સીતમ્બર (૧૦) અકતુબર (૧૧) નવમ્બર (૧૨) દિસમ્બર

(૫) દીનોં કે નામ :- (૧) સનીચર (૨) ઈતવાર (૩) પીર (૪) મંગલ (૫) બુધ (૬) જુમેરાત (૭) જુમ્આ. યે ઊર્દૂ નામ હૈ.

(૬) ફારસી નામ :- (૧) શંમ્બહ (૨) યકશંમ્બહ (૩) દો શંમ્બહ (૪) સેહશંમ્બહ (૫) ચહાર શંમ્બહ (૬) પંજ શંમ્બહ (૭) આદીનહ.

(૭) અરબી નામ :- (૧) યવમુલ અહદ (૨) યવમુલ ઈસનૈન (૩) યવમુસ્સુલસાઅ (૪) યવમુલ અરબઅ (૫) યવમુલખમીસ (૬) યવમુલ જુમ્આહ (૭) યવમુસ્સબ્ત.

(૮) સિમ્તો કે નામ (દિશા) :- (૧) મશરીક (૨) મગરીબ (૩) શિમાલ (૪) જુનુબ. યે અરબી નામ હૈ.

(૯) હીદી નામ :- (૧) પુરબ (૨) પચ્છીમ (૩) દખ્ખન (૪) ઉત્તર

(૧૦) અંગ્રેજી નામ :- (૧) ઈસ્ટ (૨) વેસ્ટ (૩) નોર્થ (૪) સાઉથ

ખેલ ફૂદ

(૧) મુકીદ ખેલ :- જન ખેલોંસે કુછ દીની યા દુન્યવી ફાઈદે હાસિલ હો સકતે હૈ વો જાઈઝ હૈ. બશર્તે કે ઊન્કો ફાઈદા હાસિલ કરનેકી નિયતસે ખેલા જાયે મહઝ લહવોલઅબ યાની ખેલ તમાશા ન હો. હા ઈસ્કી બાઝી પર કોઈ રકમ યા ઈનામ મુકર્રર કરના જાઈઝ નહી.

જૈસે કે ગંદ કા ખેલ ઊસસે જીસ્માની વરજિશભી હોતી હૈ યા લાઠી વગેરહકે ખેલ યા પહેલવાનોંકી કુશ્તી જો જહાદ વગેરહમેં મદદગાર બનતે હૈ. અગર યે ખેલ કરનેમે નમાઝેં ફૌત હોતી હો તો યે ભી જાઈઝ નહી.

(૨) બે ફાઈદા ખેલ તમાશે :- એસે ખેલ તમાશે જીસ્કા કોઈ ફાઈદા દીન-દુન્યાકા યકીની નહી હૈ. વો સબ ખેલ નાજાઈઝ ઔર હરામ હૈ. યાહે ઈસ પર બાઝી લગાઈ જાયે યા અકેલે ખેલા જાયે બહરહાલ એસે બેકાર ખેલ નાજાઈઝ હૈ. જૈસે કબુતર બાઝી-બટેર બાઝી-મુર્ગ બાઝી-ચૌસર-શતરંજ-તાશ ખેલના-પતંગ બાઝી વગેરહ યે સબ નાજાઈઝ હૈ.

(૩) રેડીયો ઔર ટીવી :- આજકલ યે મુસીબતભી આમ હો ગઈ હૈ ગોયા યે ચીજેં ઝિંદગી બસર કરનેકે લીએ ઝરૂરી સમઝી જાને લગી હૈ. યે ચીજે બઝાઈ ઔર તરક્કી કી અલામત સમઝી જાતી હૈ. ઘરકે સબ છોટે બડે મા-બાપ ભાઈ-બહેન ઔર લડકે-લડકીયા ગર્લ સબહી શરમો હયાકો તાકમેં રખકર ઈશ્કી ગાને ઔર નંગી તસ્વીરે દેખતે હૈ. ઔર ઈન ચીજોંકો દાદ દી જાતી હૈ. ઔર ઈન ગંદી બાતોં પર હસી ઔર કેહકેહે લગાયે જાતે હૈ. ન બડોંકા અદબ હૈ ન છોટોંકા લિહાઝ. સબ એકહી રંગમેં રંગે હુએ હોતે હૈ. શરમો હયા ઈઝઝત સબ ખતમ હો જાતી હૈ.

હઝરત રસુલે મકબુલ (સ.અ.)ને ફરમાયા કે મેરે રબને મુઝે તમામ જહાનોં કે લીએ રહમત ઔર હિદાયત દેનેવાલા બનાકર ભેજા હૈ. ઔર મુઝે હુકમ દીયા હૈ કે ગાને બજાનેકે સામાન ઔર જાહીલીયતકી ચીજોંકો મીટા દું હુઝુર (સ.અ.)સે સચ્ચી મુહબ્બત કરનેવાલે એસી ગંદી ચીજોંસે મુહબ્બત કર સકતે હૈ?

(૪) થિયેટર ઔર સિનેમા :- બેહયા (બેશરમ) બનાનેકી ટ્રેનીંગ સ્કુલ હૈ. સિનેમા દેખનેવાલે ઈસ કદર બઢ ગયે હૈ ઔર બઢતે જા રહે હૈ કે ઈન્કો દેખનેકે લીયે લંબી લંબી લાઈને લગતી હૈ. મર્દ ઔર ઔરત છોટે બડે સબ ઈસ બડે ગુનાહ કો કરતે હૈ. બાઝ લોગ પુરે ખાનદાનકો લેકર ઈન લઅનતવાલે ઘરોંમે સિનેમા દેખતે હૈ. ઊસ્મે દૌલત બરબાદ હોતી હૈ. શરમો હયા કા ખુન હોતા હૈ ઔર બદકારીકા સબક સીખકર આતે હૈ ઈસસે ખુદભી બચે ઔર અપને સાથીઓ કો ભી બચાયે.

(૫) નાવિલ ઔર અફસાને :- આજકલ સબસે બડી આફત જો મુસ્લિમ ઘરોંમે તેઝીસે ફેલ રહી હૈ. વો નાવીલ ઔર અફસાને ઔર ફિલ્મી સ્ટારકે રિસાલે હૈ. જો સરાસર બેહયાઈ સિખાનેવાલે હૈ. જીન્મે નંગી તસ્વીરે ઔર ગંદી બાતેં હોતી હૈ. ઊન્કો પઢનેસે ગંદે ખ્યાલાત દીમાગમેં

જમ જાતે હૈ. જીન્કે નતીજેમેં ખરાબીયા-બદયલની-બેહયાઈ-બદકારી કે કીસ્સે જો આજકલ દેખે જાતે હૈ વો ઈન્દી ગંદી કિતાબોંકે પઢનેસે પૈદા હોતે હૈ. યાની પૈસાભી બરબાદ ઓર જીંદગીભી બરબાદ અલ્લાહ અપની પનાહમેં રખે. (આમીન)

દીની તાલીમી તહરીક :-

બચ્ચોંકો સહી તાલિમ ઓર તરબિયત એક અહમ દીની ફરીજા હૈ. ઈસલીયે તય કર લીજો...

- ★ મિલ્લતકે હર બચ્ચેંકો જરૂરી તાલિમસે આરાસ્તા કરના હૈ..
- ★ ઈસ કામકો અપને બલ બુતે પર કરના હૈ.
- ★ પૂરી મિલ્લતકો મીલજુલકર કરના હૈ.
- ★ જુઝવી ઓર ફુરઈ (છોટે ફાલતું) ઈખ્તલાફકો બાલાએ તાક રખ કર કરના હૈ.
- ★ તન મન ધન સે લગ લિપટ કર કરના હૈ.

યાદ રહે ! મુલકકે મૌજુદા હાલાતમેં યે કામ બહોત જરૂરી હૈ. ઈસ્સે ગફલત મિલ્લી મૌત હૈ.

સેહત ઓર તંદુરસ્તી

- (૧) ખાને પર ખાના તમામ બિમારીયોકી જડ હૈ એક ગીઝા(ખોરાક) જબ તક બરાબર હઝમ ન હો જાયે દુસરી ગીઝા હરગીઝ ન ખાએ. ઊસુલ યહ હૈ કે ખાના તો જબ ભુક લગે તબહી ખાએ ઓર થોડી ભુક બાકી રહે ઓર ખાના છોડ દે.
- (૨) બાઝ ચીઝેં બાઝ ચીઝેંકે હાથ ખાના સખ્ત નુકસાન દેતા હૈ. ઈસ્કો જાનને કે લીએ ઈલ્મે તીબકી જરૂરત હૈ. જો હર શખ્સ નહી જાનતા. બસ આસાન ઓર ઊમ્દા બાત યે હૈ કે એક વક્તમેં બસ એકહી સાલન ખાયે.
- (૩) મુલી ઓર દહીં સિરકા ઓર ચાવલ અંડા ઓર સિરીપાયેં અંગુર, દુધ ઓર ખટાઈ દૂધ ચાવલ ઓર સત્તું ચાવલ ઓર તરબુઝ એક વક્તમેં ન ખાયે ઓર ખરબુઝા નહાર મુંહ ન ખાના ચાહીએ.
- (૪) ખાના ખાને કે બાદ ફોરન હી દિમાગી કામ યા જીસ્માની મહેનતમેં મશગુલ હોના સેહતકો નુકશાન દેતા હૈ. દોપહરકો કૈલુલહ ઓર

રાતકો થોડી ચેહલ કદમી કર લીયા કરો ઔર ખાને કે બાદ ગમ્લ ન કરે.

(૫) રંજ ઔર ગુસ્સેકી હાલતમેં ખાના ન ખાએ બલ્કે તબીઅત કો એતીદાલ પર આને દે.

(૬) દૂધ ઠંડા ન પીએ ન બહોત ગરમ

(૭) જીસ દીન હાજમા ઠીક ન હો તો ચાયમેં દૂધ ડાલનેકે બજાયે લીબુંકા થોડા રસ ડાલ કર પીએ.

(૮) આરામ તલ્લી બહોત બુરી ચીઝ હૈ. જો લોગ મહેનત ઔર વરજિશ કરનેકે આદી નહી હોતે વોહ જ્યાદા બીમાર રહેતે હેં. ઔર જલ્દી બુઢાપા આ જાતા હૈ. હંમેશા વરજિશ કરતે રહે સુબહકા ટહેલના કભી ન છોડે અગર દેર હો જાયે તબલી નાગા ન કરે. જીન્કો ટેહલનેકા મૌકા ન મીલે વો કમસે કમ ૪૫ મીનીટ ઘરમેં હી ટેહલ લીયા કરે. ઔરતો કે લીએઘરકા કામકાજ ઔર સુબહકો ચક્કી પીસના આઅલા કીસમકી વરજિશ હૈ.

(૯) રાતકો દેર તક જાગના ઔર સુબહકો દેર તક સોના તંદુરસ્તીકે લીએ ભી બુરા હૈ. ઔર લોગોંકે નઝદીક ભી પસંદ નહી હૈ એસી આદત હરગીઝ ન ડાલે.

(૧૦) મછલી હંમેશા તાઝી ખરીદે મછલી ખા કર પાની કમસે કમ પીએ જ્યાદા પાની પીના સખ્ત નુકસાન કરતા હૈ. મછલી કે સાથ દૂધ ઔર અંડા ન ખાયે મઈ ઔર જુન ઔર જુલાઈકે મહીનેમેં ઔર સખ્ત સરદીમેં મછલી ન ખાના બેહતર હૈ. ઔર મછલી ઔર ખીર રાતકો ન ખાના ચાહીયે.

(૧૧) ખુંદાતઆવાને જીસ મૌસમમેં જો ચીઝ પૈદા કી હૈ. ઈસ્મે બહોત મસ્લેહતેં ઔર ફાઈદે હૈ. બસ મૌસમકી હર ચીઝ કમ અઝ કમ એક મરતબા જરૂર ખાની ચાહીયે અગર બીમાર હો ઔર તબીબને મના કિયા હો તો અલગ ખાત હૈ. તબ તો ઈસ્કા છોડના હી મુનાસિબ હૈ.

શિકાયતે સઅદી :- અજમકે બાદશાહને માહિર તબીબકો હુઝુર (સ.અ.)કી ખીદમતમેં ભેજા. વો કઈ સાલ તક અરબકે મુલ્કમે રહા. કોઈ શખ્સ કીસી કીસમકે ઈલાજકે લીએ ન આયા વો હકીમ હુઝુર (સ.અ.)કે પાસ આયા ઔર શિકાયત કી કે ઈસ ખાદીમકો ખાસ તૌર પર આપકે સાથીયોંકે

ઈલાજ કે લીએ જનાબકી ખીદમતકે ભેજાહે. લેકીન ઈત્ની મુદતમે કીસીને મેરી તરફ તવજજુહ ન કી કે મેં ઈસ્કા ઈલાજ કરતા.

હુતુર (સ.અ.)ને ફરમાયા ઈન લોગોં કા તરીકા એસા હૈ કે જબ તક ભુક મજબુર નહી કરતી યે ખાના નહી ખાતે ઓર ભુક બાકી હોતી હૈ કે ખાનેસે હાથ ખીચ લેતે હૈ. તબીબ બોલા તંદુરસ્તીકા યહી સબબ હૈ. દરબારકી જમીનકો બોસા દીયા ઓર ચલા ગયા.

“પુદાને આજ તક ઊસ કૌમકી હાલત નહી બદલી

ન હો જુસ્કો ખ્યાલ અપની હાલતકે બદલને કા.

બિમારી ભી નેઅમત હૈ :- એક હદીસમેં હુતુર (સ.અ.) ને ફરમાયા કે જો શખ્સ બીમાર હો જાતા હૈ. ઓર અપને કામ નહી કર સકતા તો અલ્લાહ તઆલા ઈસ્કો અપને સેહતકે ઝમાનેકે કામોંકા સવાબ દેતા હૈ.

જૈસે કે કોઈ શખ્સ તંદુરસ્તીકે ઝમાનેમેં નમાઝ બાજમાઅત કા આદી થા. મગર બીમાર પડનેકી વજહસે જમાઅતમેં શરીફ નહી હો સકતા તો ઊસ્કો જમાઅતકા સવાબ મીલેગા.

ઈસી તરહ નવાફીલ ઓર વઝાઈફકા સવાબ ભી બીમારકે ઝમાનેમેં મિલતા રહતા હૈ. યે ફઝલે પુદાવંદીકી ખાત હૈ.

મુઅમીનકે હકમેં બીમારી ગુનાહોંકા કફ્ફારહ બનતી હૈ. ઓર ઈસ પર સવાબ મીલતા હૈ.

ઈસ્કે સાથ તંદુરસ્તીકે ઝમાનેમેં જો નેકી હોતી થી ઓર બિમારી કી વજહસે બંદ હો ગઈ ઊસ્કા સવાબ મિલતા હૈ. ઈસલીએ બીમારી મુઅમીન કે લીએ નેઅમત હૈ.

ગનીમત જાનો :-

અય ઈન્સાન ! જંદગીકી કદર કર. હરઘડીકો ગનીમત જાન ઓર યે સોચ કે ખબર નહી અગલી ઘડી કેસી આયેગી. ઓર ઉસ્મે તેરા કયા હાલ હોગા મુદ્દોંકી હસરત ઓર નદામતસે સબક લે. કે વો દો રકાત નમાઝ બલ્કે સિર્ફ કલિમા તય્યબહ પઢનેકી બકદર (જીતની) જંદગીકી તમન્ના કરતે હૈ. લેકિન ઊન્કી તમન્ના પુરી હોને કી કોઈ શકલ નહી. યે તેરે પાસ જંદગીકે ચંદ લખ્હાત બાકી હૈ. જો કુછ કરના હૈ ઈન્દીમે કરલે.

મબાદા તુઝ પર વહી વક્ત આ પહોંચે કે તુંભી હસરત ઓર નદામત કે સિવા કુછ ન કર સકે. (રવઝતુસ્સાલિહીન)

હર બિમારી કી દવા

—: નામ —

જહાં તક કામ ચલતા હો ગિઝાસે
 વહાં તક ચાહીયે બચના દવાસે
 અગર તુઝકો લગે જાડોં મે સરદી
 તો ઈસ્તેમાલ કર અંડે કી ઝર્દી
 જો હો મેહસુસ મેઢે મેં ગીરાની (વજન)
 તો પી લે સોફ યા અદરક કા પાની
 અગર ખુન કમ હો યા બલગમ જ્યાદા
 તો ખા ગાજર ચને શલજમ જ્યાદા
 જોગર કે બલ પર હૈ ઈન્સાન જીતા
 અગર જોઅફે જોગર હૈ ખા પપીતા (કમઝોર)
 જોગરમે હો અગર ગરમી દહીં ખા
 ગર આતોં મે ખુશકી હો તો ઘી ખા
 થકનેસે હો અગર અઝલાત ઢીલે (અવયવ)
 તો ફોરન દૂધ ગરમા ગરમ પી લે
 જ્યાદા ગર દીમાગી હૈ તેરા કામ
 તો ખાયા કર મીલા કર શહેદ બાદામ
 અગર હો દીલકી કમઝોરીકા એહસાસ
 મુરબ્બા આમ્લા ખા ઔર અનન્નાસ
 જો દુખતા હો ગલા નઝલે કે મારે
 તો કર નમકીન પાનીસે ગરારે
 અગર હૈ દરદસે દાંતોકે બેકલ
 તો ઊંગલીસે મસોડો પર નમક મલ
 જો બદહઝમીમેં તું ચાહે ઈફાકા (આરામ)
 તો કરલે એક દો વકત ફાકા

(હકીમ અસદ મુલ્તાની)

કલિમા કા બયાન

જો અલ્લાહ અલ્લાહ તઆલા ઔર રસુલે અકરેમ (સ.અ.) પર ઈમાન લાને કે લીયે કહે જાતે હૈ. ઊન અલ્લાહ કો શરીઅતમે કલિમહ કહા જાતા હૈ.

કલિમહકે ચાર ફર્ક હૈ.

(૧) ઝબાનસે પઢના (૨) તરજુમા ઔર મતલબ જાનના (૩) દીલસે સચ્ચા જાનના ઔર યકીન કરના (૪) ઊસ પર કાયમ રહેના યહાં તકકે મૌત આ જાએ.

કલિમહ યે હૈ.

(૧) **કલિમએ તઝ્યિબહ** :- લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ મુહમ્મદુરસુલુલ્લાહ.

(૨) **કલિમએ શહાદત** :- અશહદુઅલ્લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહું વઅશહદુ અન્ન મુહમ્મદન અબ્દુહુ વરસુલુહુ

(૩) **કલિમએ તમજુદ** :- સુબ્હાનલ્લાહી વલહમ્દુલિલ્લાહી વલા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહું વલ્લાહુઅકબર વલા હવલ વલા કુવ્વત ઈલ્લા બિલ્લાહીલ અલીયીલ અજમ.

(૪) **કલિમએ તૌહીદ** :- લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહું વહદહુ લાશરીકલહુ લહુલ મુલ્કુ વલહુલ હમ્દુ યહયી વયુમિતું બિયદીહીલ ખયરુ વહુવ અલા કુલ્લી શયઈન કદીર.

(૫) **કલિમએ રદદે ફુક** :- અલ્લા હુમ્મ ઈન્ની અઝિઝૂબિક મિન અન ઊશરીક-બિક શયઅંવ વઅના અઅલમું બિહી તુબ્તું અન્હું વતબર્ અતું મિનલ ફુકી વશ શીરકી વલ કીઝબી વલ બુહતાની વલ મઆસી કુલ્લીહા અસલમ્તું વઆ મન્તુ વઅકુલુ લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહું મુહમ્મદુરસુલુલ્લાહ.

અતહિઆત :- અતહિયાતું લિલ્લાહી વસ્સલવાતું વતૈયેબાતુ અસ્. આમું અલૈયક અથ્થુહન નબીયું વરહમતુલ્લાહી વબરકાતુહું અસ્સલામું અલૈયના વઅલા ઈબાદીલ્લાહીસ્સાલેહીન અશહદુઅલ્લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહું વઅશહદુ અન્ન મુહમ્મદન અબ્દુહુ વરસુલુહુ

ફુકદે ઈબ્રાહિમ :- અલ્લાહુમ્મ સલ્લેઅલા મુહમ્મદીવ વઅલા આલિ મુહમ્મદીન કમા સલ્લયત અલાઈબ્રાહીમ વઅલા આલી ઈબ્રાહીમ ઈન્નક હમીદુમ-મજીદ.

અલ્લાહુમ્મ બારિક અલા મુહમ્મદીવ-વઅલા આલિ મુહમ્મદીન કમા બારકત અલા ઈબ્રાહિમવઅલા આલી ઈબ્રાહિમ ઈન્નક હમીદુમ મજીદ.

દુઆ :- અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની ઝલમ્તું નફસી ઝુલ્મન કસીરવં વલા યગફીરુ-ઝુબ ઈલ્લાઅન્ત ફગફીરલી મગફીરતમ-મીન ઈન્દીક વરહમ્ની ઈન્નક અન્તલ ગફુર્રહીમ.

દુઆએ ફુજુત :- અલ્લાહુમ્મ ઈન્ના નસત ઈનુક વનસતગફીરુક વનુઅમિનુ-બિક-વનતવક્કલુ અલયક વનુસ્ની અલયકલ ખર વનશકુરુક વલાનકફરુક વનખલલિ વનતરુક મંય-યફજુરુક અલ્લાહુમ્મ-ઈય્યાક-નઅબુદુ-વલક-નુસલ્લી વનસ્-જુદુ-વઈલયક-નસ્આ-વનહફીદુ વનરજું રહમતક વનખ્શા અઝાબક-ઈન્ન અઝાબક-બિલ-કુફકારી મુલ્હીક.

સના :- સુબ્હાનકલ્લાહુમ્મ વબિહમ્દીક વતબારકસ્મોક વતઆલા જદદુક વલાઈલાહ ગયરુક

અગર જનાઝેકી નમાઝ હો તો ઊસ્મે જદદુક કે બાદ વઝલ્લ સનાઊક પઢે.

અમલકે લીચે મુખ્તસર યાદ દાશત

અબ હમ કિતાબકો ખત્મ કરતે હૈ. ઈસ્કો બાર બાર પઢો. ઘરવાલોંકો દોસ્તો-પડોસિયોંકો સુનાઓ ઔર અમલ કરો આખીરમેં હર વક્ત દેખકર યાદ કરનેકે લીચે યાદ દાશતકે તૌર પર ચંદ બાતે લીખતે હૈ.

- (૧) કલીમહ તથ્થબહ કે અલ્લાહ સહી યાદ કરો. મઅના ઔર મતલબ ભી યાદ કરો ઊસ્કે મુતાલીબે કો પુરા કરો.
- (૨) નમાઝકી પાબંદી કરો દીલ લગાકર પઢો. રૂકુઅ-સિજદહ કીક અદા કરો. જો કુછ નમાઝમેં પઢા જાતા હૈ સહી યાદ કરો નફીલ નમાઝે ભી પઢા કરો.
- (૩) જહાં તક હો સેકે હર વક્ત અલ્લાહકી યાદમેં લગે રહો કમસેકમ સુબ્હ શામ ૧૦૦ મરતબા તીસરા કલ્મા ૧૦૦ મરતબા દરૂદ શરીફ ૧૦૦ મરતબા ઈસ્તિગફાર પઢા કરો રોઝાના સુરએ યાસીન પઢા કરો. હર ફર્જ નમાઝ કે બાદ આયતુલ કુર્સી ચારો કુલ ઔર ૩૩ મરતબા સુબ્હાનલ્લાહ ૩૩ મરતબા અલહમ્દુલિલ્લાહ ૩૩ મરતબા અલ્લાહુઅકબર પઢો. રોઝાના કુર્આન મજીદકા એક પારા પઢો.

- (૪) બંદોકે હુકુક કા ખ્યાલ રખો. કીસીકા કોઈ હક અપને ઝીમ્મે ન

- રખો. કીસીકો આગે પીછે બૂરા ન કહો-ન ગાલી દો-ન તઅન્ના દો-ન લઅનત કરો. સબકો રાહત પહોંચાઓ.
- (૫) મા-બાપકો હરગીઝ ન સતાઓ. હર વક્ત ઊન્કી ખીદમત કરો ઊમ્ર ભર ઊન્કી રાહતકા ખ્યાલ રખો.
- (૬) પડોસીયોકો ન સતાઓ-ઊન્કો હદીયા લીયા દીયા કરો-ઊન્કે બચ્ચોસે પ્યાર મુહબ્બતકા બરતાવ કરો.
- (૭) હર કામ ખુદાકો રાઝી કરનેકે લીયે કરો ખાસ કર નમાઝ-રોઝા-ખયરાત કરનેમેં. રિયાકારી ઔર બડાઈસે પરહેઝ કરો- સિફ અલ્લાહકો રાઝી કરનેકે લીએ અમલ કરો.
- (૮) ઝબાનકી હિફાઝત કરો-બેકાર બાતોંસે ઔર બુરાઈકી બાતોંસે-લાનત-ઔર ફીટકાર ઔર ગાલી ગલોચસે ઝબાનકો પાક રખો.
- (૯) માલ ફુઝુલ ન ઉડાઓ-આમદનીસે જ્યાદા ખર્ચ ન કરો સિનેમા ન દેખો-ટીવી સે દુર રહો. ફોટો ઘરમે ન આને દો શતરંજ ચોસર વગેરહ બુરે કામોંસે પરહેઝ કરો.
- (૧૦) જો દુઆએ હર વક્ત કી હદીષ કી કિતાબો મેં આઈ હૈ. ઉન્કો મુંહ પર યાદ કરો. ઔર હર મૌકે પર ઊસ્કો પઢો.
- (૧૧) ગુનાહોંસે બચો દીનકે હુકમો પર ચલો-કીસીકે સામને દીનકી બાત કહનેસે મત ઝિઝકો

અલ્લાહ તઆલા હમ સબકો અમલકી તૌફીક દે ઔર અપને મહેબુબ સલ્વલ્લાહુ અલયહે વસલ્લમ કે મુબારક તરીકે પર ચલાયે. (આમીન)
નાઝેરીને કિરામ (કિતાબ પઢનેવાલો)સે દરખાસ્ત હૈ કે અહકર મોઅલ્લીફશમ્સુલહક હાશીમ કે લીએ દોનોં જહાનકી આફીયત ઔર હુસ્ને ખાતેમા ઔર મગફીરતે બેહિસાબકી દુઆ ફરમાવે.

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

(الحیم)

“અવઆરિઝ”

મૌ.શમસુલહક હાશીમ ગોફરલહું

મુ. ચાંગા - સુયાર સ્ટ્રીટ

જી. ખેડા-ગુજરાત-પીન-૩૮૮૪૨૧

જમાદીલ અવ્વલ હીજરી ૧૪૧૫

રેહકે દુનિયામે બશર કો નહીં ઝેબા ગફલત
મોતકા ધ્યાનભી લાઝીમ હૈ હર આન રહે
જો બશર આતા હૈ દુનિયામે યે કેહતી હૈ કમા
મેં ભી પીછે ચલી આતી હું જરા ધ્યાન રહે

"અહમ નસીહત"

જલીલુલકદ્ર તાબેઈ હમરત સુફ્યાન સૌરી (રહ.)
કા ઇર્શાદ હૈ કે દુનિયાકે લીયે ઇત્ની મહેનત
કરો જુસ કદર દુનિયામે રહેના હૈ.
ઔર આખેરતકે લીયે ઇત્ની મહેનત
કરો જુસ કદર વહાં રહેના હૈ.

હમ્દે બારીતઆલા

હમ્દો સના હો તેરી, કૌનો મકાન વાલે
અચરબે હરદો આલમ, દોનો જહાન વાલે
બિન માગે દેનેવાલે, અશો કુર્આનવાલે
ગિરતે હૈં તેરે દરપર, સબ આન બાનવાલે

બેશક રહીમ, હૈં તુ, રહમત નિશાનવાલે

ચૌમુલજઝાકે માલિક, ખાલિક હમારા તુ હૈં
સજદા હૈં તુઝકો કરતે, તેરી હી જુસ્તજુ હૈં
ઈમદાદ તુજસે ચાહે, સબકા સહારાતુ હૈં
તેરી હી બારગાહ મે, એક ચે ભી આરઘુ હૈં

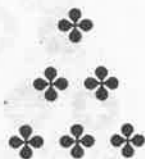
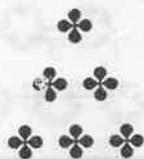
રાસ્તા દિખા દે સીધા ઓ આસ્માનવાલે

વો રસ્તા દિખા તુ, પરવર દિગારે આલમ
જુસ પર ચલા કિયે હૈં, પરહેઝગારે આલમ
નેઅમતથી જુનકો મીલતી, તુજ સે નિગારે આલમ
ઔરનામ જિનકા અબતક, હે ચાદગારે આલમ

તેરી નઝરમે દેહરે, જો ઈજઝો શાનવાલે

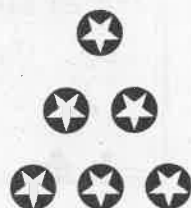
મઅતુબ હૈં જો તેરે, અય ખાલિકે યગાના
ગુમરાહ હુયે જો તુજસે, અય સાહિબે ઝમાના
હમ આજિઝોં કો ચારબ, ઉન્કી રાહ ન ચલાના
કર રહમ ઈત્ના અબતો, અય કાદિરે તવાના

મકબુલ ચે દુઆ હો, અય લા. મકાનવાલે

નઅતે રસુલ (સ.અ.વ.)

વો નબીયોં મેં રહમત, લકબ પાને વાલા
 મુરાદે ગરીબોં કી, બરલાને વાલા
 મુસીબતમે ગયરોં કે, કામ આને વાલા
 વો અપને પરાયે કા, ગમ ખાને વાલા
 બિતરકર હિરાસે, સુઅે કૌમ આયા
 ઔર એક નુસ્ખઅે, કિમીયા સાથ લાયા
 બિઠાહર તરફગુલ, યે પયગામે હકસે
 કે ગુંજ ઉઠે દશતો, જબલ નામે હક સે
 યે સુનતે હી ઠરફ, ગયા ગલ્લાસારા
 યે રાઈને લલકાર, કર જબ પુકારા
 કે હે ઝાતે વાહિદ, ઈબાદતકે લાઈક
 ઝબાં ઔર દિલકી, શહાદત કે લાઈક
 બિસી કે હે ફરમાન, તાઅત કે લાઈક
 બિસીકી હે સરકાર ખિદમત કે લાઈક
 મુબરકા હે શિર્કત સે, બિસકી ખુદાઈ
 નહીં બિસ્કે આગે, કિસીકી બડાઈ

મુનાબત

ગરચે મેં બદકારો નાલાયક હું, અચ શાહેજહાં ।

પર તેરે દર કો બતા, અબ છોડ કર જાઊં કહાં ?

કૌન હે તેરે સિવા, મુઝ બેનવા કે વાસ્તે

હે ઈબાદત કા સહારા, આબિદોં કે વાસ્તે,

ઔર તકીયા મુહદકા હે, ઝાહિદોં કે વાસ્તે,

હે અસાએ, આહ, મુઝ બે દસ્તો પાકે વાસ્તે

અકલોહીશો ફિક ઔર, ને અમાએ દુનિયા બેશુમાર,

કી અતા તુને મુઝે, પર અબતો અચ પરવર દિગાર !

બાશ વોનેઅમત, જો કામ આચે સદાકે વાસ્તે

હદ સે અબતરહો ગયા હે, હાલ મુઝ નાશાદ કા

કરમેરી ઈમદાદ અલ્લાહ, વકત હે ઈમદાદકા

અપને લુત્ફો, રહમતે બેઈન્તિહા કે વાસ્તે

ગો મેં હું એક બંન્દએ આસી, ગુલામે પુર કુસુર

જુર્મ મેરા હોસલા હે, નામ હે તેરા ગફુર

તેરા કેહલાતુ હું મે, જેસા અચ રત્ને શકુર

અન્ત શાફીન અન્ત કાફિન ફી મુહિબ્માતિલ ઊમુર,

અન્ત રબ્બી અન્ત હસ્બી અન્તલી નિઅમલ વકીલ

પ્રશખબર

કિતાબનું નામ : “જવાની કા અનમોલ ખઝાના”

દુનિયામાં “ઈન્સાન” અશરફુલ મખ્લુકાત હોવાનું કારણ તેની અકલ-અખ્લાક અને રૂહાની તાકત છે. તેની તરકકી લાઝીમ છે. જવાનીમાં તેની શરૂઆત થતી હોવાથી નવ જવાનોની તે બાબતોમાં રેહબરીની જરૂર છે.

રૂહાની, અખ્લાકી, ઈબાદત, દોસ્તી, તાલીમ, મેહફીલ, ખેલકુદ. નિકાહ, તલાક, રોઝી, ગફાઈ, તંદુરસ્તી. વિગેરે ૧૭૫ બયાનો. કુર્આની આયતો, હદીસે પાક. અને બુર્હુગોના અકવાલ ની રોશનીમાં મુફીદ અને જરૂરી માલુમાત નો ઈલ્મી ખઝાનો કૌમ અને મિલ્લતના બિરાદરો અને ખાસ નવ જુવાન દોસ્તો માટે તૈયાર કરેલ છે.

કિતાબને રેહબરે જીંદગી સમજી તેનો અભ્યાસ કરી જીવનમાં ઈસ્લામી સંસ્કાર પૈદા કરો.

નજીકના સ્નેહીઓને-દોસ્તોને પણ કિતાબનો કિંમતી તૌહફો અપાવી કરી આપનો અખ્લાકી ફર્જ પુરો કરી શકો છો.

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના

મુ.પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા

પીન - ૩૮૫૨૧૦

સર્વ હક સ્વાધીન છે.

પયામે ઈન્સાનિયત

સારે જહાંમે અચ્છા હિંદુસ્તા બનાદે
ઊલ્કત કી રોશનીસે હર ઘરકો ઝગમગા દે

નફરત કી આગમે હમ જલતે રહેગે કબ તક
આવો જતન કરે અબ ઈસ આગકો બુઝાદે

આપસકી કશમકશ મે ફીર હમ ન ટૂટ જાયે
અપને વતનસે અબ હમ હર જુલ્મ કો મીટા દે

ઈન્શાનિયતકી બિદમત ઈસ તરહ કુછ કરે હમ
મઅસુમ મુસ્કુરાદે બુઢે હમે દુઆ દે

મઝહબ નહી રૂકાવટ ઈન્સાન દોસ્તી મેં
ભુલા હુઆ સબક યે ફીર યાદ હમ કરા દે

સબ માદરે વતન કે આગોશમે પલે હેં
મજબુર કોઈ ભી હો હમ ઊસ્કો આસરા દે

નગમે કા યે તરન્નુમ ગુંજે ગલી ગલીમેં
દીલમેં તડપ હો ઐસી જાલીમકો ભી રૂલા દે

સબકો ગલે લગાના ભારત કી રીતમે હેં
તોપોં મે ભી નહી હેં તાકત જો પ્રિત મે હે